

SOCIABILITY
THROUGH
URBAN DESIGN
INNOVATION

STUD.IO: SOCIABILITY THROUGH URBAN DESIGN INNOVATION

PROMOTING SOCIABILITY IN THE URBAN ENVIRONMENTS

Composite Authors

**Programul ERASMUS +
ACȚIUNEA CHEIE 2
Cooperarea pentru inovare și schimbul de bune practici
KA203 – Parteneriate strategice pentru învățământul superior**

PROIECT

STUD.IO: Sociabilitate prin inovare a design-ului urban

PRIMUL PRODUS INTELECTUAL

Promovarea sociabilității în mediile urbane

Parteneriatul STUD.IO:

- Unione degli Assessorati alle Politiche Socio-sanitarie, dell'Istruzione e del Lavoro (Palermo, Italia) – Coordonator
- Università degli Studi di Enna „Kore” (Enna, Italia)
- Universitatea din Bucuresti (Bucuresti, Romania)
- Sorangeli Trans Srl București, România)
- Asociația Avocaților Agrari și de Mediu (Nitre, Slovacia)
- Slovenska Polnohospodarska Univerzita V Nitre (Nitre, Slovacia)
- Consorzio Tartaruga (Palermo, Italia)
- Universitat Politecnica de Catalunya (Barcelona, Spania)

Cod contract 2020 – 1 IT02 – KA203 – 079833

Rezultatul intelectual Titlul: Promovarea sociabilității în mediile urbane

Producția intelectuală Numărul 1

Coordonator Universitatea Kore din Enna (Enna, Italia)
producție intelectuală

Coordonator științific Sergio Severino

Editat de Giada Cascino, Salvatore Alagna, Marco Marchese, Sergio Severino

Autori

Alagna Salvatore, Consorzio Tartaruga (Italia)

Barracco Alessandro, Università degli Studi di Enna „Kore” (Italia)

Bihuňová Mária, Universitatea Slovacă de Agricultură din Nitra (Slovacia)

Cascino Giada, Università degli Studi di Enna „Kore” (Italia)

Clua Alvaro, Laboratorul de Urbanism din Barcelona, ETSAB-UPC (Spania)

Craparo Giuseppe, Università degli Studi di Enna „Kore” (Italia)

Gómez-Escoda Eulalia, Laboratorul de Urbanism din Barcelona, ETSAB-UPC (Spania)

Malizia Nicola, Università degli Studi di Enna „Kore” (Italia)

Marchese Marco, Unione degli Assessorati (Italia)

Mulè Giacomo, Unione degli Assessorati (Italia)

Oddo Maurizio, Università degli Studi di Enna „Kore” (Italia)

Palšová Lucia, Universitatea Slovacă de Agricultură din Nitra (Slovacia)

Rotărescu Violeta-Ștefania, Universitatea din București (România)

Severino Sergio, Università degli Studi di Enna „Kore” (Italia)

Siino Marianna, Unione degli Assessorati (Italia)

Nivel de difuzare Public internațional

Versiunea versiune limba română

Srijinul Comisiei Europene pentru producerea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi făcută responsabilă pentru orice utilizare care poate fi făcută a informațiilor conținute în aceasta .

SOCIABILITY
THROUGH
URBAN DESIGN
INNOVATION

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Aprobată de rectorul Universității Slovace de Agricultură din Nitra ca carte științifică la 20. 10. 2022.

ISBN 978-80-552-2569-2

INDEX

introducere. Proiectul STUD.IO	7
PRIMA PARTE	12
Introducere în partea empirică	13
1.1. Goluri	13
1.2. Abordare metodologică	13
1.3. Țintă pentru sondaj	13
1.4. Ancheta și metoda de analiză	14
1. BUNE PRACTICI NAȚIONALE ȘI EUROPENE PENTRU DEZVOLTAREA <i>SOCIABILITĂȚII</i> ÎN CONTEXTUL URBAN: STADIUL ARTEI ȘI PROPUNERI DE INOVAȚIE	15
1.1. Italia	16
1.1.1. Proiectul 1	16
1.1.2. Proiectul 2	19
1.1.3. Proiectul 3	22
1.1.4. Proiectul 4	24
1.1.5. Proiectul 5	27
1.1.6. Proiectul 6	trei zeci
1.2. România	32
1.2.1 Proiectul 1	32
1.2.2. Proiectul 2	34
1.2.3. Proiectul 3	36
1.2.4. Proiectul 4	38

1.2.5. Proiectul 5	40
1.3. Slovacia	42
1.3.1 Proiectul 1	42
1.3.2. Proiectul 2	44
1.3.3. Proiectul 3	46
1.3.4. Proiectul 4	48
1.3.5. Proiectul 5	50
2. ANALIZA NEVOILOR TERITORIULUI: CELE MAI RELEVANTE CONSTATĂRI ALE SONDAJULUI ȘI FOCUS GRUPURILOR	52
2.1. Rezultatele sondajului s-au adresat profesorilor, experților, administratorilor și factorilor de decizie	52
2.1.1. Caracteristicile socio-demografice ale eșantionului	53

2.1.2. Nevoile și bunăstarea cetățenilor	55
2.1.3. Sentiment de apartenență și participare activă	58
2.1.4. Sociabilitatea și bunăstarea teritoriului	63
2.2. Rezultatele focus-grupurilor: o perspectivă calitativă	68
A DOUA PARTE	76
Rezultatul intelectual 1 al proiectului STUD.IO: Cadrul metodologic al revizuirilor sistematice	77
3. LEGĂTURA DINTRE INTERACȚIUNI SOCIALE ȘI MEDIUL URBAN: O REVIZIE SISTEMATICĂ	81
3.1. Introducere	81
3.2. metode	84
3.3. Rezultate	85
3.3.1. Ce tipuri de interacțiuni sociale sunt conceptualizate cu referire la contextul urban?	89
3.3.2. Cum este conceptualizată legătura dintre interacțiunile sociale și mediul urban?	90
3.3.3. Cum este abordată problema interacțiunilor sociale în context urban, având în vedere diferitele vârste ale populației?	91
3.4. Discuție	91
3.5. Concluzii	93
4. PSIHOLOGIE ȘI MEDIU: O REVIZUIRE SISTEMATICĂ	94
4.1. Introducere	94
4.2. metode	95
4.3. Rezultate	95
4.3.1. Ce este psihologia mediului?	107
4.3.2. Care este natura relației dintre mediu și sănătatea mintală?	107

4.3.3. Care este relația dintre cunoașterea personală și relația acesteia cu mediul construit?	109
4.3.4. Care este relația dintre identitatea locului și atașamentul locului?	110
4.3.5. Care este relația dintre migrație și mediu?	113
4.4. Discuție	114
4.5. Concluzii	115
5. CUM POT CONTRIBUIȚIA PLANIFICAREA URBANISĂ ȘI PROIECTAREA LA DEZVOLTAREA SOCIABILITĂȚII ÎN ORASE: O REVIZIE SISTEMATICĂ	117
5.1. Introducere: Design urban și sociabilitate	117
5.1.1. O abordare preliminară a faptului urban	118
5.2. metode	119
5.3. Rezultate	119
5.3.1. Ce subiecte conceptualizează textele în relație cu designul urban și sociabilitatea?	125
5.3.1.1. Despre design și compoziție	125
5.3.1.2. Suportul natural: ecologie și rezistență	125
5.3.1.3. Despre fenomenologia și activitățile urbane	126
5.3.1.4. Pe rețelele spațiale și sociale	127
5.3.1.5. Cartografierea datelor urbane	128
5.3.1.6. visând la un oraș mai bun	128
5.4. Discuție	129
5.5. Concluzii	130
6. MEDIUL URBAN ȘI LEGEA MEDIULUI UE	132
6.1. Introducere	132

6.2. metode	133
6.3. Rezultate	133
6.3.1. mediu urban	137
6.3.2. Politica de mediu în UE	140
6.3.3. Dreptul UE de mediu	140
6.4. Discuție	144
6.5. Concluzii	145
7. SUBURBIILE, URBANISMUL VERDE, DURABILITATEA ȘI FACTORUL UMAN. O REVIZIE SISTEMATICĂ PENTRU UN NOU PARADIGM ÎN DESIGNUL URBAN	147
7.1. Introducere	147
7.2. Metode	148
7.3. Rezultate	149
7.3.1. Orașe inteligente	153
7.3.2. Frontiere și urbanism	153
7.3.3. factorul uman	154
7.3.4. urbanism verde	155
7.3.5. design urban și durabil	156
7.4. Discuție	157
7.5. Concluzii	158
PARTEA A TREIA – O contribuție tematică	160
8. ORDINE ȘI LEGALITATE ÎN SPAȚIUL URBAN: PROFILE DE PREVENIRE ÎMPOTRIVA DEVIANȚEI	161
8.1. Violența urbană și percepția insecurității	161

8.2. Violența urbană și procesele de victimizare în contexte internaționale	162
8.3. Marginalitate și devianță juvenilă în centrele urbane	163
8.4. Originea fricii urbane și nevoia de securitate	166
8.5. Efectele măsurilor de securitate urbană în viața de zi cu zi	167
8.6. Politici care vizează prevenirea violenței urbane	168
8.7. Concluzii	169
Concluzii: o abordare interdisciplinară pentru expertul în promovarea sociabilității în medii urbane	171
Anexa A	177
Anexa B	185

Introducere. Proiectul STUD.IO

*Giada Cascino*¹, *Salvatore Alagna*², *Marco Marchese*², *Marianna Siino*², *Sergio Severino*¹, *Giacomo Mulé*²

* Universitatea Kore din Enna

** Unione degli Assessorati alle Politiche socio-sanitarie, dell'Istruzione e del Lavoro

1. Proiectul STUD.IO (Sociability Through Urban Design Innovation): scurtă prezentare

Proiectul STUD.IO este un Parteneriat Strategic în domeniul Învățământului Superior realizat în colaborare între opt universități și organizații, din Italia, Slovacia, România și Spania; în mod concret, proiectul include 4 Universități și patru organizații private (profit și nonprofit) implicate activ în îmbunătățirea bunăstării sociale și dezvoltarea politicilor sociale inovatoare (tab. 1). Proiectul decurge din nevoia depistată în cadrul studiilor efectuate în teren de către organizația lider, în colaborare cu universitățile partenere, cu privire la nevoile pe care centrele-orașe de astăzi, fie ele mici-medii-mari, le au în raport cu noile provocări legate de acestea. Trebuie să luăm în considerare că peste 70% din populație locuiește în prezent în orașe europene (Eurostat 2019¹), o pondere estimată să crească la 80% până în 2050; orașul concentrează, de fapt, cele mai mari oportunități de creștere și ocupare a forței de muncă, inclusiv peste 75% din locurile de muncă la nivelul UE. Pe de altă parte, în același timp, întotdeauna în orașe apar cele mai grave probleme sociale, precum dificultatea de acces la servicii, probleme de locuință, degradarea fizică și dezintegrarea socială și de mediu: în acest sens, rapoartele și sondajele recente efectuate în Europa despre fericirea în viața orașului european (Eurobarometru 419, 2016² și Eurostat 2018³) arată că în Italia, România și Slovacia (la egalitate), există o înclinație „nefericită” față de media europeană, cu diferențe la nivel regional și local în funcție de mărimea centrelor de populație. Cele mai vulnerabile grupuri, precum copiii și persoanele în vârstă, sunt neapărat mai afectate la nivel social, iar în societățile moderne, încep să-și piardă referințele relaționale cheie, care stau la baza a ceea ce indicăm drept fericire. Unul dintre elementele care afectează viața de oraș a individului și sociabilitatea acestuia este în mod necesar organizarea urbană și politicile sociale aferente acesteia; pentru această motivație, a ști să înțelegem pe deplin nevoile, nevoile sociale, principalele probleme și punctele forte ale contextului orașului, precum și a ști să planificăm și să proiectăm intervenții adecvate trebuie să fie cunoștințele și aptitudinile celor care lucrează în planificarea urbană și teritorială. , ținând cont de aspectele sociologice și psihologice absolut relevante.

Tabel 1 – Parteneriat STUD.IO.

Partener	Națiune
Unione degli Assessorati alle Politiche Socio-Sanitarie, dell'Istruzione e del Lavoro	Italia (Palermo)
Consorzio Tartaruga	Italia (Palermo)
Universitatea din Coreea din Enna	Italia (Enna)
Universitea Din Bucuresti	Romania (Bucuresti)
Universitat Politecnica de Catalunya	Spania (Barcelona)
Slovenska Polnohospodarska Univerzita V Nitre	Slovacia (Nitra)
Asociația Avocaților Agrari și de Mediu	Slovacia (Nitra)
Sorangeli Trans. S.R.L	Romania (Bucuresti)

¹ Eurostat, Cărți de statistică (2019). *Anuarul regional Eurostat ediția 2019*. Uniunea Europeană. (DOI): 10.2785/15222 Comisia Europeană, Direcția Generală Comunicare, „Flash Eurobarometer 419: Quality of Life in European Cities”, versiunea v1.00, 2016, h http://data.europa.eu/88u/dataset/S2070_419_ENG

³ Eurostat, Cărți de statistică (2018). *Anuarul regional Eurostat ediția 2018*. Uniunea Europeană. DOI: 10.2785/231975

7

Proiectul STUD.IO, așadar, ținând cont de nevoia întâlnită atât la nivel local, cât și în cadrul cursurilor de formare universitară, își propune să pună în relație științe complementare ale psihologiei, sociologiei și urbanismului în vederea creării unui parcurs universitar specializat însoțit de instrumente și metodologii inovatoare, folosind în special tehnologii de ultimă oră, pentru a îmbunătăți și perfecționa cariera studenților universitari și nonuniversitari care lucrează și studiază în domeniul dezvoltării urbane și al societății. Obiectivul principal al proiectului este de a oferi universităților trasee de studiu, împărțite în module specifice care acoperă diferite arii tematice (urban, social, antropologic, de mediu, politic) pentru a răspunde nevoilor dezvoltării urbane pentru a răspunde aspectelor psihologice, relaționale, sociologice și fiziologice. nevoile persoanelor care locuiesc în orașe. Pentru a atinge acest obiectiv, STUD.IO a planificat implementarea a patru rezultate intelectuale (Fig. 1):

1. o Revizuire a literaturii privind principalele modele și cercetări disponibile în prezent în domeniul integrării dintre Sociologie, Psihologie și Urbanism, pentru a înțelege curente de gândire academică și nevoile specifice de învățare ale studenților, care vor fi îmbogățite prin experimente și focus grupuri;
2. crearea Platformei STUD.IO, o platformă OnLine de susținere a proiectului, un instrument interactiv compus din mai multe secțiuni de formare și spații de colaborare între profesori și studenți din diferite facultăți, institute și țări, în vederea realizării unui schimb mai larg de cunoștințe, abilități și abordări metodologice pe tema;
3. crearea Curriculum-ului comun de formare a unui expert în *consultanță, planificare și management al resurselor teritoriale pentru promovarea sociabilității în contexte urbane*, adresat într-o fază pilot patruzeci de studenți care vor participa la un Program Intensiv de Studii de durată. 15 zile.
4. faza de experimentare și publicarea unor ghiduri pentru studenți și experți în domeniu pentru a oferi studenților posibilitatea de a pune în practică și de a experimenta direct cunoștințele pe care le-au învățat în vederea implementării modelului STUD.IO în contexte specifice.

2. De la scopurile proiectului până la definirea profilului de expert care urmează să fie instruit

Proiectul STUD.IO pleacă de la presupunerea că promovarea **sociabilității** unui teritoriu este fundamentală pentru a produce **bunăstare**.

Expertul care urmează să fie instruit va trebui, așadar, să fie un „**promotor al sociabilității**”, al cărui profil va trebui definit prin triangularea mai multor acțiuni care vor converge în identificarea competențelor fundamentale în vederea îndeplinirii acestei sarcini. Aceste acțiuni sunt:

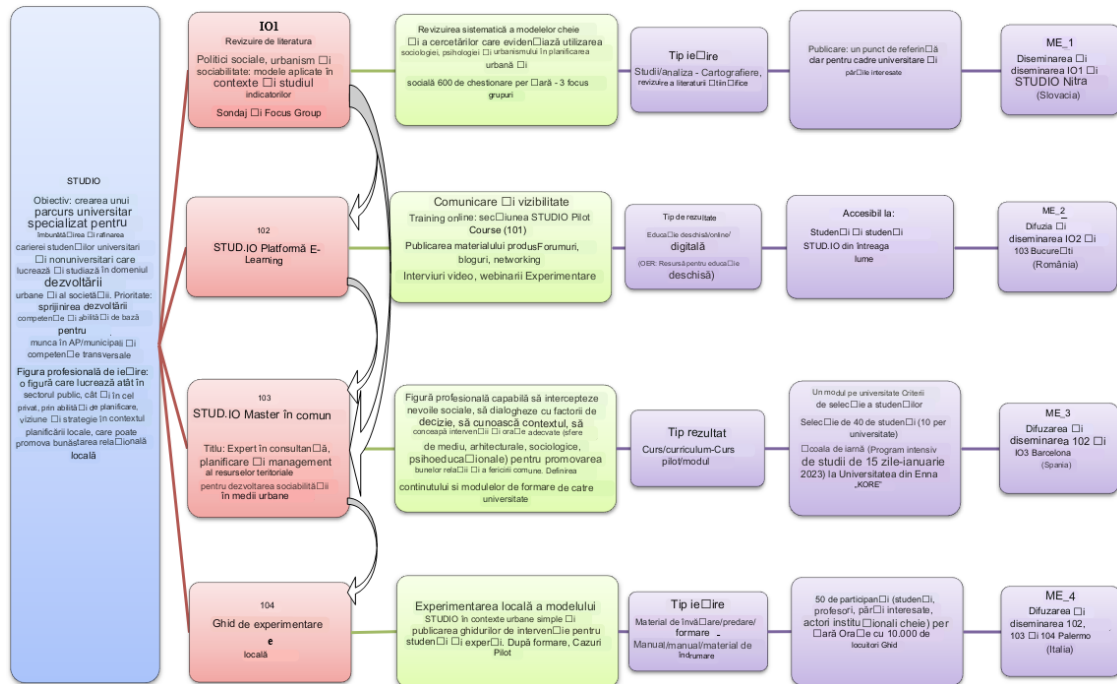
1. **cartografierea celor mai bune practici** în care vor fi selectate practici în domeniu care exemplifică intervenții care implică direct indivizii în co-proiectarea și regenerarea spațiilor urbane și care creează contexte capabile să dezvolte sociabilitatea individuală și pe cea a teritoriului în ansamblu.
2. **analiza nevoilor de formare**, menită să dea voce potențialilor destinatari ai formării și instituțiilor teritoriale care vor utiliza aceste cifre odată formate.
3. **trecerea în revistă a literaturii de specialitate**, care vizează identificarea conceptelor cheie în jurul cărora se va orienta instruirea și care vor constitui atât baza pentru crearea conținuturilor de formare, cât și un set de instrumente la îndemâna celor care se pregătesc să imagineze și să planifice intervenții în teritoriu.

Aceste acțiuni vor trebui să răspundă la câteva întrebări cognitive:

- ce a generat cercurile meritorii de promovare a sociabilității și, în consecință, de dezvoltare a sociabilității unui teritoriu?

- care sunt factorii determinanți care facilitează sau împiedică generarea și menținerea unor astfel de procese?
- care sunt acțiunile care promovează sociabilitatea?
- ce competențe trebuie să aibă un „promotor al sociabilității”

Figura 1 – Cele patru produse intelectuale ale proiectului STUDIO.IO

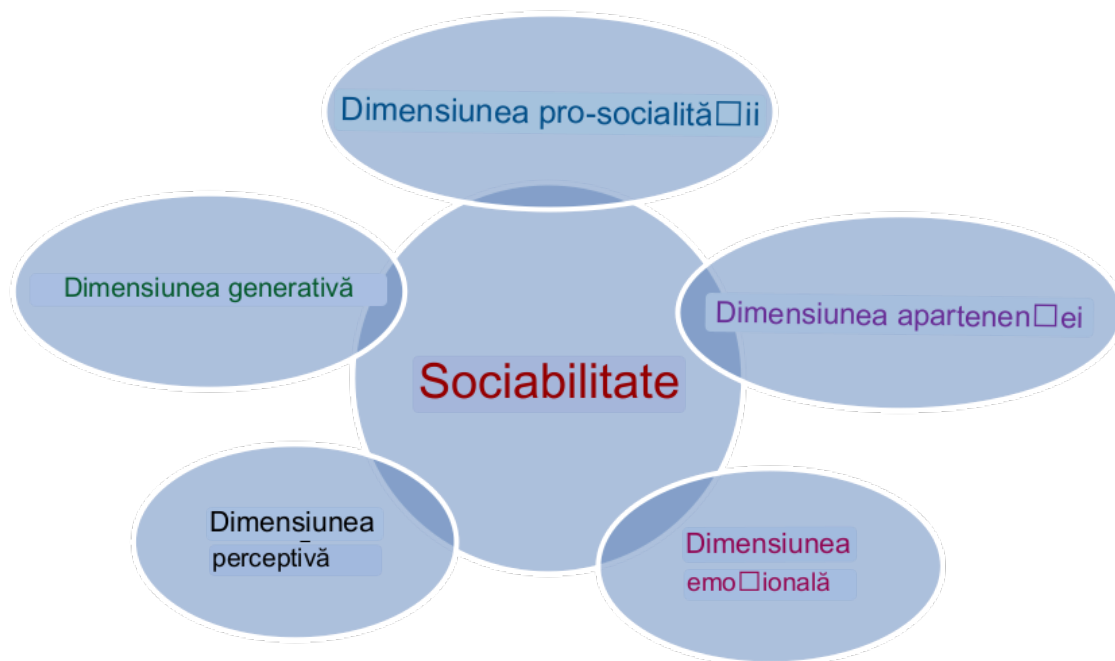

În interpretarea conceptului de sociabilitate, putem identifica dimensiuni care, specificate corespunzător, ne vor ajuta să identificăm mai concret acțiunile de promovat în zonă. Unele dintre aceste dimensiuni ar putea fi (Fig. 2):

1. **dimensiunea pro-socialității**, care include acele comportamente care orientează acțiunea de la individualism vs. colectivism;
2. **dimensiunea apartenenței**, legată de diferența dintre a trăi într-un teritoriu și a se simți parte din acesta;
3. **dimensiunea emoțională** referitoare la capacitatea de a recunoaște propriile emoții și nevoi și capacitatea de a le converti în „exprimarea unei cereri” și „proponere de soluții”;
4. **dimensiunea perceptivă** referitoare la granița dintre public și privat, la recunoașterea binelui comun și la modul de a-l spori și de a-l împărtăși;
5. **dimensiunea generativă** referitoare la capacitatea de a genera și regenera

legături.

Figura 2 - Sociabilitatea: unele dimensiuni.

Ideea de bază a proiectului este că crearea unor cadre de acțiuni **de agregare, participare și implicare civică** în care să se pună în practică care să dezvolte aceste dimensiuni poate crește sociabilitatea **indivizilor** și poate produce **bunăstare** în teritoriu.

Prin urmare, expertul pe care STUD.IO vrea să-l formeze trebuie să fie o figură capabilă să **supravegheze** proiectarea și managementul acestor noi contexte de sociabilitate și dinamica relațională și participativă care se declanșează, **dirijând procesele generative**. În acest sens, regenerarea spațiului urban devine contextul aplicativ în care se pot experimenta astfel de procese.

Persoana care urmează să fie instruită ar trebui, prin urmare, să fie capabilă:

1. Să analizeze nevoile exprimate ale teritoriului și scoată-le în evidență pe cele neexprimate;
2. Să analizeze resursele și punctele slabe ale teritoriului;
3. Să gestioneze comunicarea și mediază interacțiunile dintre actori;
4. Să recunoască și să îmbunătățească comportamentul pro-social în cadrul comunității locale;
5. Să cunoască elementele de bază ale urbanismului;
6. Să cunoască metodele participative care pot fi implementate pentru co-proiectarea intervențiilor în spațiul urban și pentru dezvoltarea sentimentului de apartenență la teritoriu și de respect și împărtășire a binelui comun.

3. Cum este structurată cartea

Cartea *Promovarea sociabilității în mediile urbane* este compusă din trei părți. Prima parte prezintă analiza celor mai bune practici naționale și europene, evidențiind stadiul tehnicii și propunerile de inovare (primul capitol) și rezultatele sondajului și ale focus-grupurilor, cu scopul de a evidenția nevoile formale care au apărut prin interviuri. operatori din administratiile publice și municipii (cap. II).

A doua parte prezintă cinci recenzii sistematice, cu scopul de a propune domeniile de învățare utile pentru alte Rezultate intelectuale STUD.IO și de a discuta despre ceea ce trebuie să cunoască expertul pentru a dezvolta sociabilitatea în spațiul urban. Revizuirile sistematice se referă la domeniile subiectului fiecărui partener academic (adică aspecte sociologice; aspecte psihologice; aspecte de urbanism; aspecte de mediu; aspecte normative), fiecare dintre ele a evidențiat și caracterul interdisciplinar al lucrărilor incluse în recenzie. Cascino și Severino, pornind de la o abordare sociologică și deschizându-se către dialogul interdisciplinar dintre sociologie și alte discipline (urbanism și psihologie), explorează tipurile de interacțiuni sociale conceptualizate cu referire la contextul urban, modul în care legătura dintre interacțiunile sociale și contextul urban este conceptualizat și, în cele din urmă, dacă și cum este explicată această legătură, având în vedere diferitele vârste ale populației. Rotărescu și Craparo oferă unele dintre cele mai relevante studii despre relația dintre psihologie și mediu, dezvoltând reflecția în jurul diverselor teme, cum ar fi psihologia mediului, mediul și sănătatea mintală, cunoașterea personală și relația acesteia cu mediul construit, atașamentul la locul și migrația. . Gómez-Escoda și Clua trec în revistă unele dintre contribuțiile fundamentale în domeniile urbanismului și proiectării, cu scopul de a stabili o bibliografie de bază care să lege Sociabilitate și oraș, subliniind importanța înțelegerii faptului urban pe baza a două aspecte complementare: cultura orașele (istorie, formă, natură), înțelegerea dinamicii urbane (activități, mobilitate) și modalitățile de reprezentare a întrebărilor legate de ambele grupuri. Palšová și Bihúňová rezumă cunoștințele în domeniul mediului urban și al legislației UE de mediu, subliniind definițiile și principiile de bază ale mediului și regulile de bază de conduită în domeniul mediului urban. În cele din urmă, Oddo și Barracco rezumă cunoștințele din domeniul Arhitecturii și Planificării Urbane, subliniind definițiile și principiile de bază ale Orașelor inteligente, Factorul uman, Urbanismul verde, Designul urban și sustenabilitatea, Granițele și Planificarea urbană.

În interesul lărgirii abordării de cunoaștere a problemelor legate de proiectul STUD.IO, partea a treia prezintă o contribuție tematică (Malizia) care abordează temele abordate în prima și a doua parte a cărții, propunând o reflecție asupra ordinii și legalității în spațiul urban, descrierea profilurilor de prevenire împotriva devianței.

Concluziile propun câteva linii directoare preliminare care au un dublu rol: primul este de a sugera domeniile de învățare care vor fi aprofundate în Curriculumul Comun; al doilea este trasarea liniilor preliminare de acțiune pentru proiectarea de experimentare a modelului STUD.IO în contexte locale.

Un efort de generalizare, deși provizoriu, este cu siguranță de dorit, pornind de la caracterul multidisciplinar al contribuțiilor din acest volum care, așa cum am reiterat în mod frecvent, se bazează pe colaborare și schimbul continuu de informații între membrii diferitelor cercetări. grupurile implicate. Pornind de la competențele fiecăruia și de la revizuirile sistematice în diversele domenii efectuate cu rigoare metodologică, se poate imagina apoi o achiziție care tinde spre formarea de profiluri din ce în ce mai orientate spre viziuni polivalente în cadrul unor orașe din ce în ce mai sustenabile capabile să garanteze utilizatorilor orașului un socialitate demnă de a fi trăită cu bucurie.

Cartea încheie colecția unor materiale (Anexa A și Anexa B) cu scopul de a oferi cititorului toate instrumentele necesare pentru o bună citire a textului.

Prima parte

Introducere în partea empirică

Marco Marchese ¹, Marianna Siino ², Salvatore Alagna ³

¹ Unione degli Assessori, m.marchese@unioneassessorati.it

² Unione degli Assessorati, marianna.siino@unipa.it

³ Unione degli Assessori, s.alagna@unioneassessorati.it

1.1. Scopuri

Scopurile cercetării au fost:

- cartografierea tuturor bunelor practici existente într-o zonă privind regenerarea urbană, în special cele care implică zona cu metode participative;
- evidențierea tuturor nevoilor teritoriului, ale principalelor părți interesate și ale cetățenilor cu privire la oportunitatea de a forma un profesionist care să promoveze sociabilitatea și să gestioneze dinamica participativă a regenerării zonei.

Atenția s-a concentrat asupra unor concepte strict legate de bunăstarea unei zone, care sunt cruciale pentru formarea expertului, adică relația, participarea, apartenența și sociabilitatea.

Întrebările cognitive pe care este concepută cercetarea sunt:

- În trecut, ce au creat cercuri virtuozitate de promovare a sociabilității și, în consecință, de dezvoltare a sociabilității într-o zonă?
- Care sunt factorii care facilitează sau împiedică crearea și menținerea unui astfel de proces? ●
- Care sunt acțiunile care dezvoltă sociabilitatea?
- Care sunt abilitățile unui „promotor de socialitate”?

Scopul final al cercetării a fost acela de a identifica linii directoare pentru a contura o figură profesională capabilă să observe, să înțeleagă, să medieze și să gestioneze co-proiectarea și planificarea acțiunilor în zonă și, în același timp, să acționeze ca catalizator și promotor al sociabilitatea în zonă, care se presupune că este fundamentală atât pentru individ, cât și pentru bunăstarea zonei.

1.2. Abordare metodologică

Cercetarea are un scop descriptiv și explorator, din acest motiv s-a folosit o abordare mixtă calitativă și cantitativă, implicând trei anchete în domeniu:

- O cartografiere a bunelor practici
- Un mic sondaj online (un total de 409 de cazuri în cele trei țări implicate în acest WP)
- 3 focus grupuri (unul pentru fiecare țară)

Cele două tehnici, sondajul și focus-grupul, au fost folosite în complementaritate pentru a investiga aceleași aspecte. Diferența dintre cele două abordări constă în faptul că focus-grupul a profitat de posibilitatea relansării și aprofundării temelor introduse și a comparării diferitelor puncte de vedere pentru a scoate în evidență aspecte ascunse nedetectabile de sondaj.

1.3. Grupul-țintă pentru sondaj

Diferiți subiecți au fost implicați în anchetă în diferite capacități, atât aparținând contextelor educaționale, cât și lucrând activ în practica zilnică în zonă. Categoriile implicate au fost în special:

- Elevii
- Profesori

- Profesioniști care lucrează în zonă (urbaniști, sociologi, psihologi etc.)
- Factori politici
- Reprezentanți ai sectorului al treilea
- Angajații administrațiilor publice

Alegerea unor profiluri diferite de respondenți a permis să scoată în evidență puncte de vedere diferite pe aceleași teme: profesorii și elevii și-au concentrat atenția asupra care ar trebui să fie, din punct de vedere educațional, abilitățile de a preda sau de a învăța și, în același timp, și-au oferit punctul de vedere ca cetățeni, în timp ce celelalte figuri au răspuns concentrându-și atenția asupra nevoilor concrete ale zonei, asupra eficacității acțiunilor trecute și fezabilitatea celor viitoare.

De asemenea, focus grupurile au implicat reprezentanți ai categoriilor de mai sus, creând grupuri cât mai eterogene, tot pe vârstă și gen.

1.4. Ancheta și metoda de analiză

Bunele practici analizate în faza de cartografiere au fost înscrise folosind un format specific, care ne-a permis să obținem aceleași informații pentru diferitele realități observate, incluzând și link-urile pentru o analiză aprofundată a oricărui cititor.

Datele obținute în urma sondajului au fost rezumate într-o matrice de date și procesate și analizate folosind software-ul SPSS.

Focus grupurile au fost în întregime înregistrate, sub rezerva unei eliberări din partea tuturor subiecților implicați și analizate în întregime de Unione degli Assessorati. Pentru a facilita această procedură, partenerii au cerut să traducă în engleză textele întrebărilor deschise din sondaj și să selecteze și să traducă cele mai importante puncte ale focus-grupului.

Textele obținute din întrebările deschise ale sondajului și din focus-grupuri au fost analizate în principal folosind metoda interpretativă (raportarea celor mai semnificative fragmente) și folosind instrumentele de bază ale software-ului de analiză textuală T-Lab

1. Cele mai bune practici naționale și europene pentru dezvoltarea *sociabilității* în context urban: propuneri de ultimă generație și inovare

Marianna Siino

Università di Palermo/Unione degli Assessorati, marianna.siino@unipa.it

Abstract

Acest capitol analizează bunele practici naționale și europene relevante în domeniul dezvoltării sociabilității. În special, Uniunea Departamentelor a lucrat în comun cu parteneriatul de proiect, selectând canale de căutare a inițiativelor și proiectelor care, conform unor criterii predeterminate și împărtășite în conformitate cu obiectivele rezultatelor, au fost identificate drept bune practici. Pentru fiecare bună practică, sunt identificate domenii de intervenție și referințe pentru studii ulterioare.

Cartografierea „cele mai bune practici participative” în proiectarea și regenerarea urbană

Partenerii au primit un șablon pentru a asigura uniformitatea în descrierea practicilor selectate. De menționat că nu au fost completate toate domeniile, inițiativele putând fi mai mult sau mai puțin structurate pe teritoriu.

Inițiativele au fost selectate pe baza anumitor caracteristici pe care trebuie să le aibă: 1. Să fi implicat direct cetățeni, instituții, organizații etc. în faza de proiectare și regenerare a spațiilor urbane; 2. Au avut impact asupra bunăstării teritoriului, în special în ceea ce privește dimensiunea relațională, adică au produs integrare și cooperare și au dezvoltat la nivel micro aptitudinile pro-sociale ale participanților și la nivel macro nivelul general de sociabilitate a teritoriului; 3. Pot fi considerate bune practici, deoarece pot fi exportate în alte contexte decât cel original.

Alegerea celor mai bune practici a fost realizată ținând cont de următoarele 5 criterii: 1. **Incluziune** : permiterea fiecărui cetățean, în special celor mai dezavantajați, să participe pe deplin; 2.

Replicabilitate și adaptabilitate : având potențialul de replicare și adaptabilitatea la obiective similare în situații diferite;

3. **Eficacitate și succes** : obținerea de rezultate și impact pozitiv; 4. **durabilitate ecologică, economică și socială** : satisfacerea nevoilor actuale, fără a compromite capacitatea de a răspunde nevoilor viitoare;

5. **Fezabilitate tehnică** : fiind ușor de învățat și de implementat.

„Practicile” au fost selectate prin asigurarea eterogenității în special a:

1. Caracteristicile contextului de referință (zone „la risc” și „nerisc”, zone periferice/metropolitane, densitate mare/scăzută a populației etc.);
2. Metodologia participativă utilizată
3. Grupul țintă implicat.

Au fost selectate minimum cinci practici per țară, distribuite în mod egal în toată țara. Mai jos sunt prezentate formularele de informații ale fiecărei bune practici selectate, ordonate în funcție de țară.

1.1. ITALIA

1.1.1. Proiectul 1

<i>Denumirea proiectului/ acțiunii/ intervenției/ practicii:</i>	Mobility Scouts: Engaging older people in creating an age-friendly environment https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/eplu-project-details/#project/2016-1-AT01-KA204-016686 http://www.mobility-scouts.eu/
<i>Organizația/ organizațiile care trimit:</i>	Lituania: ASOCIACIJA SENJORU INICIATYVU CENTRAS Germania: ISIS Sozialforschung · Sozialberatung · Politikberatung GMBH Țările de Jos: Stichting Oudere Vrouwen Netwerk-Nederland (OVN-NL) Italia: LUNARIA ASSOCIAZIONE DI PROMOZIONE SOCIALE E IMPRESA SOCIALE
<i>Obiective:</i>	Obiectivul general al proiectului Mobility Scouts este de a implica bărbații și femeile în vârstă în procesele de luare a deciziilor și de a le permite și de a le împuternici să contribuie la crearea unor medii și servicii prietenoase cu vârsta în calitate de co-producători.

<p><i>Context:</i></p>	<p>În 2060, aproape o treime din populația europeană va avea 65 de ani sau mai mult. Îmbătrânirea este așadar nu doar o persoană, ci și o provocare societală. Și este o provocare pentru care trebuie să ne pregătim la timp și în multe feluri. Un factor foarte important este cel al participării: șansa de a participa în societatea noastră la diferite niveluri este crucială pentru o viață activă, semnificativă și sănătoasă la vârsta înaintată.</p> <p>Adaptarea vârstei, adică servicii și medii accesibile și disponibile, este, evident, o condiție prealabilă majoră pentru participare. Autoritățile publice și furnizorii de servicii sunt responsabile și profită pentru a face serviciile și spațiile publice lor mai accesibile tuturor – inclusiv cetățenilor în vârstă și clienților. Persoanele în vârstă, în calitate de experți ai propriei vieți, știu cel mai bine cum ar trebui proiectate și organizate serviciile și spațiile publice pentru a le satisface nevoile. Ei doresc ca vocile lor să fie auzite, experiențele lor să fie recunoscute și abilitățile lor să fie utilizate în mod activ și apreciate.</p>
<p><i>Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bărbați și femei în vârstă, care sunt interesați să devină activi în calitate de cercetători de mobilitate și să inițieze un proces de coproducție care să implice cetățeni în vârstă, autorități și servicii locale. • Bărbații și femeile în vârstă, care sunt interesați să-și facă auzite vocile și să contribuie la îmbunătățirea mediului de viață mai prietenos cu vârstele. • Părțile interesate locale (de exemplu, autoritățile locale, factorii de decizie, companiile, furnizorii de servicii, actorii sociali), care sunt interesați să implice bărbații și femeile în vârstă în îmbunătățirea serviciilor și a spațiilor publice.

<p><i>Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:</i></p>	<p>Proiectul Mobility Scouts a fost implementat prin următorii pași:</p> <p>Cercetare europeană cu privire la status-quo-ul cetățeniei active a persoanelor în vârstă în crearea unui mediu prietenos cu vârstele în țările partenere și în alte țări ale UE.</p> <p>Elaborarea și implementarea unui curs de formare: Pe baza unui curriculum comun în fiecare țară parteneră, bărbații și femeile în vârstă vor fi instruiți ca cercetăși de mobilitate și vor iniția procese de coproducție în mediul lor de viață.</p> <p>Publicații: Organizațiile și autoritățile locale obțin informații cu prag scăzut cu privire la coproducția de medii prietenoase cu persoanele în vârstă în Manualul de sensibilizare pentru părțile interesate.</p> <p>Setul de instrumente pentru practicieni va fi o bază excelentă pentru organizațiile și persoanele care lucrează cu persoanele în vârstă și care sunt interesate să îi sprijine în inițierea și implementarea unui proces de coproducție.</p> <p>Un curs de formare online permite persoanelor interesate să participe ca Mobility Scouts în regiuni, în care nu este oferit niciun training pentru Mobility Scouts. Cursul de formare online oferă unități de învățare, linii directe pentru implementarea practică și descrieri ale proiectelor de coproducție.</p>
<p><i>Momentul de implementare:</i></p>	<p>Start: 01-10-2016 - Final: 30-09-2018</p>

<p><i>Metodologie:</i></p>	<p>În calitate de „agenți ai schimbării”, Mobility Scouts a reunit cetățeni în vârstă și autorități locale și furnizori de servicii pentru a coopera în dezvoltarea unor medii și servicii prietenoase cu vârsta. Au implementat proiecte de mobilitate bazate pe specificul local, interesele proprii și ale partenerilor de cooperare. Cercetași de mobilitate de ex. a acționat ca intermediari, a colectat feedback-ul cetățenilor în vârstă cu privire la mediul lor de viață, posibile zone cu probleme, clădiri publice și oferte neprietenoase pentru seniori și le-a transmis instituțiilor relevante (de exemplu, planificatori, companii, autorități locale, departamente municipale). Au fost dezvoltate și implementate posibilități informale și mai directe, precum și anonime pentru toți cetățenii: de ex. mese rotunde, plimbări ghidate, întâlniri în living, sondaje. În plus, Mobility Scouts au organizat și activități pentru a-i ajuta pe alții să rămână și să devină activi și să participe la viața socială. Unor grupuri țintă (de exemplu, persoanele în vârstă cu demență) au primit o infrastructură specială și sprijin pentru a-și părăsi casele și a se implica.</p>
<p><i>Cifre implicate în procesele participative:</i></p>	<p>Bărbați și femei care doresc să devină activi ca cercetași de mobilitate, experți, părți interesate și cetățeni care doresc să contribuie la comunitățile prietenoase cu vârstele.</p>
<p><i>Prezența unui facilitator:</i></p>	<p>Cercetașul de mobilitate este un facilitator în procesele participative. Abilitățile de care au nevoie cercetașii de mobilitate sunt: motivația și capacitatea de a motiva; capacitatea de a fi empatic și de a comunica; creativitate; stima de sine și să nu-ți fie frică de a trata/negocia cu reprezentanții autorităților locale și companiilor responsabile cu serviciile locale.</p>

<p><i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i></p>	<p>În total, 67 de bărbați și femei între 49 și 94 de ani au participat la cursuri și au inițiat peste 20 de proiecte de mobilitate. Cercetașii de mobilitate au implicat cca. 450 de bărbați și femei în vârstă la sondaje, mese rotunde, întâlniri în camera de zi, traininguri și activități. Mai mult, un număr mare de părți interesate relevante au fost implicate ca parteneri de interviu, vorbitori invitați la formarea sau parteneri de cooperare ai Mobility Scouts. 213 părți interesate au avut ocazia să participe la Evenimentele Naționale de Rețea organizate de partenerii de proiect în strânsă cooperare cu Mobility Scouts. La nivelul UE, datorită cooperării cu AGE Platform Europe, organizațiile guvernamentale, factorii de decizie politică și grupurile de interese au fost informate în mod regulat despre proiect și rezultate.</p>
<p><i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i></p>	<p>----</p>

1.1.2. PROIECTUL 2

<p><i>Denumirea proiectului/acțiunii/intervenției/practicii:</i></p>	<p>La città intorno https://lacittaintorno.fondazionecariplo.it/programma-obiettivi/ https://participedia.net/case/6801</p>
--	--

<p><i>Organizația/ organizațiile care trimit:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fondazione Cariplo este finanțatorul • Municipiul Milano este un partener strategic și cu ei a fost semnat un acord de colaborare pentru a promova dezvoltarea unor zone ale orașului, experimentând acțiuni marcate de incluziune socială și durabilitate. • DASTU este Departamentul de Arhitectură și Studii Urbane al Politehnicii din Milano. Acesta oferă sprijin programului cu o cale de cercetare teritorială interactivă, producând cadre cognitive și strategice legate de contextul de intervenție. • Aproximativ o duzină de alți parteneri activi au oferit o contribuție organizațională sau au mobilizat resurse pentru realizarea de evenimente sau acțiuni legate de proiectul general.
<p><i>Obiective:</i></p>	<p>La città intorno își propune să promoveze bunăstarea și calitatea vieții; promovează comunitățile locale prin activități culturale, artistice și de dezbatere, precum și prin coeziunea socială și dezvoltarea economică. Acesta își propune să facă din cartierele un teatru pentru diferite audiențe, inclusiv alte zone urbane.</p> <p>Acest proiect își propune să lărgescă granițele sociale și economice ale zonei și să stimuleze creativitatea pentru a imagina noi geografii ale orașului.</p>
<p><i>Context:</i></p>	<p>Zona de referință este cea din Milano, zona în care funcționează Fundația Cariplo. Tocmai zonele implicate în proiect sunt 4 cartiere suburbane ale municipiului, situate la nord-est (Adriano și Via Padova) și la sud-est (Corvetto și Chiaravalle) în centru.</p>

<p><i>Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):</i></p>	<p>Cetățeni, al treilea sector, instituții, companii, nomazi culturali, studenți. Unirea acestor actori multipli are ca scop creșterea și îmbunătățirea serviciilor și funcțiilor din cartiere, punând bazele creșterii sociale și economice a cartierului însuși.</p>
<p><i>Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea serviciilor și funcțiilor din cartiere, îmbunătățirea spațiilor pentru a stimula protagonismul comunităților; • Deschiderea PuntoCom, punct comunitar, ca centru de greutate deschis și plural, multifuncțional; • Consolidarea comerțului, grădinilor comune și grădinilor de legume ale cartierelor, precum și patiserii, în vederea deschiderii de noi spații și activități comerciale. Facilitați ateliere pentru copii, pentru a deschide orizonturi lucrând chiar în cartier; • Promovarea protagonismului comunităților în procesele de regenerare; • Oferiți o „dietă culturală” bogată și variată, aducând publicul înapoi la gusturi diferite și variate: lecturi publice, cinema de cartier, bibliotecă în condominiu, festivaluri de muzică, străzi și clădiri precum muzee în aer liber, locuri unde puteți găsi arome neașteptate și alimente; • Promovarea dezvoltării de noi geografii ale orașului; • „Quartieri intorno” („cartierele din jur”) va găzdui activități culturale, artistice și de dezbateri destinate unui public diferit și nu numai locuitorilor locali. Scopul este de a-și transforma teritoriile în noi centre de atracție și de stimulare pentru toate celelalte cartiere. • Implicarea țințelor identificate
<p><i>Momentul de implementare:</i></p>	<p>2017-2021</p>

<p><i>Metodologie:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Interviuri calitative: Conversația informală include 24 de întrebări împărțite în patru dimensiuni narative specifice: Istoria subiectului în cadrul teritoriului; Relația dezvoltată de subiect față de teritoriu; Descrierea teritoriului din interior; Reprezentarea teritoriului la oras; ● Ateliere / laboratoare de co-proiectare. Conduși de facilitator și designeri (arhitecți/urbanisti), participanții au acționat cu ajutorul hărților, materialului de desen și imaginilor, pentru a discuta și a elabora planuri, obiective și acțiuni ale proiectului; ● Hărți comunității: pot fi considerate rezultatul formal al unui proces participativ, prin care un grup sau o rețea de grupuri descoperă că împărtășesc anumite valori solide (puncte fixe și de solidaritate, nu cele lichide) și o perspectivă, un simț, o direcție (ceea ce de a face cu acele valori în viitor) până la punctul de a se numi comunități (rețea de deținători de valoare); ● Walkshop: Au fost plimbări de grup în care se întâlnesc martori calificați care propun o narațiune a contextului cu care grupul poate conversa.
<p><i>Cifre implicate în procesele participative:</i></p>	<p>Subiecte selectate în funcție de criterii de relevanță pentru proiect și dintre diferitele tipuri de actori; subiecți activi în teritoriu pentru fiecare cartier; au contribuit membrii asociațiilor, comitetelor locale, organismelor.</p>
<p><i>Prezența unui facilitator:</i></p>	<p>6 membri ai echipei de cercetare DATSU.</p>

<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i>	Majoritatea acțiunilor țintă ale cursului sunt realizate sau în desfășurare. În total, 140 de evenimente/micro-acțiuni au fost activate de proiect până în prezent. În Corvetto, PuntoCom este deja activ.
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	Majoritatea acțiunilor țintă ale cursului sunt realizate sau în desfășurare.

1.1.3. PROIECTUL 3

<i>Denumirea proiectului/ acțiunii/ intervenției/ practicii:</i>	Switch. Reutilizarea spațiilor abandonate. Idei noi pentru a schimba perspectiva https://www.progettoswitch.it/metodologia-riuso-spazi-e-partecipazione/ https://participedia.net/case/5192
<i>Organizația/ organizațiile care trimit:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ordinul Arhitecților, Planificatorilor, Arhitecților Peisagistici și Conservatorilor din Provincia Imperia, este oficial creatorul și promotorul căii; • Municipiul Imperia este principalul colaborator al proiectului, în special în identificarea imobilului pe care să se activeze experimentarea. • Au primit multe evenimente de sponsorizare, inclusiv Regiunea Liguria, Provincia Imperia, Camera de Comerț Liguria, organizații comerciale, asociații profesionale, Anci Liguria. Există, de asemenea, numeroși și importanți sponsori: Confindustria Imperia, bănci și afaceri locale.

Obiective:	Switch își propune să regenereze patrimoniul abandonat al Liguriei prin reutilizarea temporară a activelor și participarea activă a teritoriilor locale.
Context:	Imperia este un oraș din Liguria născut în 1923 din fuziunea administrativă a comunelor Oneglia și Porto Maurizio. Acesta din urmă a fost un port important în trecut, datorită producției înfloritoare de ulei și paste. Aceste activități au suferit o transformare tehnologică, pentru care fostul antrepozit vamal SALSO. Ordinul Arhitecților din Imperia, creatorul proiectului de reutilizare temporară, a inițiat un dialog și a împărtășit cu administrația municipală intenția de a face din clădirea ex-SALSO un prim loc de experimentare a regenerării urbane participative.
Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):	Actori teritoriali, cetățeni, sectorul terț, instituții, companii, comunitatea locală în general.
Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:	<p>Primul act - curs de perfecționare profesională la care au participat 22 de arhitecți. În cadrul cursului, grupul a implicat apoi câțiva reprezentanți ai Municipality, autorităților portuare și Biroului Vamal. Așa s-a format grupul de proiect Switch</p> <p>Act al doilea - redeschiderea temporară a fostului depozit Salso - eveniment deschis publicului. Mulți dintre mulți vizitatori s-au arătat interesați de a se alătura laboratorului de idei și diverse persoane, asociații, școli și afaceri au contactat grupul SWITCH pentru a colabora.</p> <p>Actul trei și al patrulea act - Ateliere de idei. A fost o inițiativă deschisă tuturor părților interesate unde, pe lângă posibilitatea de a vizita spațiile, s-a putut participa la mese rotunde (primar, administratori publici, promotori, experți) pe tema participării și regenerării urbane.</p>
Momentul de implementare:	2016 – 2017

<p><i>Metodologie:</i></p>	<p>În cadrul evenimentelor, structurate cu metoda Open Space Technology (OST), participanții au fost invitați să propună idei și proiecte de reutilizare a bunului (permanent și temporar) pe teme de cultură, muncă și formare. Pentru construirea propunerilor, participanții au fost sprijiniți de arhitecții și facilitatorii grupului SWITCH și de experți din lumea arhitecturii, culturii și economiei. La încheierea TSO a fost realizat și transmis participanților și instituțiilor Raportul Instantaneu cu raportul activității desfășurate.</p> <p>Open Space Technology (OST) este o metodă de colaborare care are loc în cadrul întâlnirilor și poate implica cât mai puține persoane, cât și câteva mii. Se bazează pe abilitățile de autoorganizare ale grupurilor, agregate pe baza intereselor și stimulilor, lansate de participanții înșiși. Prima fază este plenară, introdusă prin întrebarea generală (întocmită de dirijori) și prin solicitarea participanților să prezinte subiecte de discuție, sintetic și cu o scurtă expunere. Propunerile sunt colectate pe avizierul OST la care toți participanții se pot abona apoi. Apoi trecem la lucrul în grup. Participanții sunt încurajați să se comporte cât mai liber de modele și etichete posibil. O regula este libertatea maxima de miscare, de la un grup la altul, mai mult decat atat exista posibilitatea de a te izola (fara a fi considerat excentric) sau de a merge la bufet cand vrei si poate sa te intalnesti acolo cu altii. Pentru fiecare grup este solicitat un raport sintetic autoprodus. În cazul Imperiei, la mesele create spontan s-au alăturat arhitecții-facilitatori ai grupului Switch și oaspeții experți.</p>
<p><i>Cifre implicate în procesele participative:</i></p>	<p>Peste nouăzeci de cetățeni, profesioniști, organizații și asociații implicate în domeniile culturii, formării, muncii, educației, producției și excelențelor locale s-au înscris la laborator aducând idei, propuneri și competențe.</p>
<p><i>Prezența unui facilitator:</i></p>	<p>Arhitecți ai grupului SWITCH</p>

<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i>	Din recenzia de presă monitorizată pe site-ul web al proiectului Switch reiese că inițiativele au început efectiv și au fost în mare măsură realizate. Aceasta a presupus demontarea silozurilor și a altor instalații necorespunzătoare pentru uz public sigur, precum și reînnoirea instalațiilor și spațiilor și amenajarea generală.
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	Indisponibilă

1.1.4. PROIECTUL 4

<i>Denumirea proiectului/ acțiunii/ intervenției/ practicii:</i>	<p>Contract de vecinătate I – Livorno</p> <p>Această practică este raportată ca exemplu de linie de intervenție pentru regenerarea urbană promovată de instituțiile publice.</p> <p>Contractele de Vecinătate reprezintă cea mai semnificativă linie de activitate inițiată de Ministerul Infrastructurii și Mobilității Durabile în domeniul reînnoirii urbane, în sprijinul acelor zone urbane considerate inadecvate din cauza lipsei infrastructurii și a calității urbane reduse.</p> <p>Acestea au fost lansate în diferite municipalități italiene începând din 1998 cu un prim program și apoi confirmate cu un al doilea program în 2002.</p> <p>https://www.mit.gov.it/progetti/contratti-quartiere</p>
--	--

<p><i>Organizația/ organizațiile care trimit:</i></p>	<p>Municipiul Livorno, privind finanțarea ministerială pentru intervenții experimentale în domeniul locuințelor subvenționate.</p> <p>Pe lângă finanțarea de la stat, programul a inclus o confluență de resurse financiare publice și private de diferite origini, precum:</p> <p>fonduri regionale</p> <p>fondurile proprii ale Administrației Municipale</p> <p>finanțare privată pentru realizarea intervențiilor în aria Contractului de Vecinătate.</p>
<p><i>Obiective:</i></p>	<p>Obiectivul prioritar al programului este declanșarea, cu referire în special la așezările de locuințe publice, procese de transformare a acelor zone neglijate de operațiunile de restructurare urbană pentru dezinteresul operatorilor imobiliari, suprapunerea măsurilor orientate spre creșterea gradului de ocupare. și reducerea disconfortului social.</p> <p>Programul este articulat într-o serie de intervenții de natură urbanistică - constructivă, economică și socială. De altfel, poate fi considerat constituit din trei Proiecte care se integrează între ele:</p> <p>Proiectul Urban, care definește caracteristicile intervențiilor și urmărește îmbunătățirea condițiilor generale de mediu cu noi servicii și reabilitarea fizică a clădirilor și a spațiilor deschise; o atenție deosebită se acordă calității și inovației conform criteriilor de durabilitate și de utilizare de către persoanele cu dizabilități;</p> <p>Proiectul Științific, care definește domeniile de inovare și experimentare, element caracteristic Contractului de Vecinătate, și are ca scop asigurarea calității morfologice, unde experimentarea se realizează printr-un „laborator de cartier” și un program de implicare a locuitorilor în animarea spațiilor exterioare; calitatea ecosistemică, în scopul identificării tipurilor de clădiri cu eficiență energetică ridicată și termoacustice; calitatea fructuoasă care vizează realizarea tipurilor de locuințe de automatizare a locuinței;</p> <p>Proiectul Social a avut ca scop îmbunătățirea condițiilor de viață ale cartierului.</p>

Context:	<p>Cartierul Corea, situat într-o zonă din nordul orașului caracterizată în anii 1990 prin densitatea ridicată a clădirilor și lipsa de servicii și infrastructură.</p> <p>Programul face parte dintr-o strategie mai amplă de regenerare urbană care include o zonă de intervenție care se extinde de la Cetatea Veche, în inima centrului istoric, până la cartierele populare Shangay și Corea din cadranul nordic al orașului. Această zonă reprezintă o zonă vastă în care situația de degradare fizică și socială a impus necesitatea intervenției prin integrarea resurselor publice și private.</p>
Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):	Cetățeni ai districtului de nord din Livorno
Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:	<p>Intervențiile în care se articulează Proiectul Urban sunt următoarele</p> <ul style="list-style-type: none"> intervenții de Locuințe Publice Experimentale Subvenționate (100 locuințe + 2 domotici) prin reconstrucția prin demolare a blocului „E”, asistată cu finanțare ministerială; intervenții subvenționate în construcții rezidențiale prin recuperarea clădirilor existente (44 de locuințe) și restructurarea urbană a unui întreg bloc (31 de locuințe); construirea unui centru civic; realizarea unui centru comercial; piata pietonala, parcar si zone verzi; lucrări de urbanizare extinse la întregul cartier.
Momentul de implementare:	La 3 octombrie 2000 s-a semnat cu Ministerul de atunci al Lucrărilor Publice Convenția pentru punerea în aplicare a Contractului de Vecinătate I. Intervențiile au durat mai bine de zece ani.

Metodologie:	<p>Programul a inclus utilizarea metodelor participative de implicare a cetățenilor, în special:</p> <p>1) Laboratorul Experimental de Vecinătate, cu scopul de a desfășura o serie de activități îndreptate spre documentarea schimbărilor care au loc în Cartierul Corea, ca urmare a reamenajării, și crearea unei „memorii istorice” a cartierului însuși (crearea site-ului web „Corea Cambia” și publicarea Buletinului de Vecinătate); laboratorul, pe lângă faptul că este folosit ca instrument de informare, management și monitorizare a transformărilor, a avut ca obiectiv implicarea cetățenilor în diferitele faze de planificare, implementare și management al intervențiilor, nu doar urbanistice.</p> <p>2) „Open Yard”, cu scopul de a implica locuitorii cartierului într-o serie de activități culturale care generează interacțiune socială, precum: ateliere de teatru, ateliere de exprimare pentru copii, ateliere de proiecție video, ateliere muzicale, ateliere culturale. întâlniri și spectacole în spații urbane.</p>
Cifre implicate în procesele participative:	Cetățeni ai districtului de nord din Livorno
Prezența unui facilitator:	NU
Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:	<p>Proiectul și-a propus să umple un gol major pe care cartierul îl avea, și anume lipsa spațiilor deschise și a locurilor de agregare socială.</p> <p>Deschiderea laboratorului experimental de cartier, destinat și ca birou de informare și recepție, în cadrul unui cartier supus unei reamenajări urbane majore, a fost un semnal puternic și foarte specific pe care Consiliul Local a dorit să-l transmită locuitorilor, pentru o mai bună și directă. răspuns la problemele individuale și colective, pentru detectarea nevoilor de locuințe și de mediu.</p>

<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	<p>Programele individuale de intervenție menționate se înscriu într-o strategie mai generală de reamenajare a contextului urban inclusă în Master Planul Local. Contractul de Vecinătate I a urmat un program definit și a fost urmat de Contractul de Vecinătate II. Se pare că în acestea din urmă nu a fost folosită o metodologie participativă, dar recalificarea altor zone de spațiu urban care insistă pe același teritoriu a creat spații sociale suplimentare în care să se activeze procese de reapropriere a teritoriului.</p>
--	--

1.1.5. PROIECTUL 5

<i>Denumirea proiectului/ acțiunii/ intervenției/ practicii:</i>	<p>ZengradoZero – Palermo https://associazionehandala.org/progetti/zengradozero/ https://www.facebook.com/zengradozero/</p> <p>Această practică a fost selectată ca exemplu de proiect local promovat de asociații private cu o prezență locală puternică.</p>
<i>Organizația/ organizațiile care trimit:</i>	<p>Propunător: Associazione Handala Partener: Associazione SudTitles</p>
<i>Obiective:</i>	<p>Obiectivul prioritar al proiectului este de a recunoaște intervențiile spontane ale rezidenților ca bază pentru transformările viitoare și de a promova apariția acestora.</p> <p>În acest fel se poate hrăni dimensiunea publică, creând un alt spațiu decât cel închis și privat al casei și încurajând nașterea unor posibile locuri și nu numai fizice, în care să se întâlnească, să se recunoască și unde, prin introducerea de elemente de mobilier, cetățenii pot împărtăși momente alternative la viața de zi cu zi.</p> <p>ZENgradoZERO este un proiect pilot care își propune să creeze o platformă comună între comunitate, asociații și autorități locale. Scopul este de a elibera cartierul de stereotipurile dăunătoare și de a propune acțiuni care redau demnitatea vieții.</p>

<p><i>Context:</i></p>	<p>Proiectul ZengradoZero este situat într-un context specific, cartierul San Filippo Neri, cunoscut sub numele de ZEN2, construit în periferia extremă de nord a Palermo. Cartierul este separat de restul intravilanului prin centura rutiera ce îl înconjoară și îi delimitează net limitele și este împărțit în jumătate, tot din punct de vedere demografic, între ZEN 1 și ZEN 2. În special, ZEN 2, proiectat în 1969 de un grup de arhitecți coordonați de Vittorio Gregotti, s-a născut la începutul anilor optzeci și arată ca un ansamblu omogen de clădiri, numit insulae. Istoria ZEN este și istoria „stigmatizării” acestuia. De la origini, a devenit unul dintre cartierele simbolice ale stării suburbiilor din Italia.</p>
<p><i>Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):</i></p>	<p>Comunitatea locală</p>

<p><i>Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:</i></p>	<p>Proiectul ZENgradoZERO este un proiect de regenerare urbană a locurilor periferice, câștigător al apelului Creative Living Lab ediția II (2019) promovat de Direcția Generală Creativitate Contemporană și Regenerare Urbană a MIBACT. Proiectul ZengradoZero s-a desfășurat în curțile insulelor (spații interstițiale proiectate ca spații comune) cu intenția de a analiza modul în care sunt trăite și de a investiga modul în care limita dintre spațiul privat și cel comun este percepută de către locuitorii înșiși.</p> <p>În acest fel ne dorim să scoatem la suprafață o nouă formă de utilizare care sporește proprietatea colectivă și dă valoare acțiunilor spontane care manifestă un impuls constructiv și planificare.</p> <p>Una dintre primele acțiuni ale proiectului a fost identificarea și supravegherea, printr-o cartografiere fotografică, a „elementelor” de mobilier urban și casnic. Aceste „elemente” au fost ordonate în abaci, modalitate care permite o catalogare vizuală a formei și conținutului, în care sunt incluse elemente constructive, elemente casnice, mobilier stradal, spații comune. Abacurile au fost împărțite în trei tipuri: „spațiul zero”, adică zonele nefolosite, curțile insulelor (adică blocurile de locuit care alcătuiesc complexul) cu intervenții de reapropriere vitală, uneori excesive, prin locuitorii și casa.</p> <p>Tema spațiului colectiv, reprezentată de curtea insulei, permite experimentarea unor noi forme de agregare socială prin ocuparea sa temporară, prin două acțiuni: autoconstrucția scaunelor (elementele de mobilier identitar al cartierului), pentru ocupa spațiile insulelor, și realizarea arenei cinematografice.</p>
<p><i>Momentul de implementare:</i></p>	<p>Proiectul a început în septembrie 2019 și s-a încheiat în iulie 2020.</p>
<p><i>Metodologie:</i></p>	<p>Comunitatea locală a fost implicată activ ca protagonistă a acțiunilor spontane din zonă. Ca acțiune concretă și participativă a avut loc un atelier experimental de autoconstrucție a scaunului pliant, simbol al ocupării conștiente a spațiului public.</p>

<i>Cifre implicate în procesele participative:</i>	Asociații promotoare, comunitate locală, echipă multidisciplinară de experți (asistenți sociali, arhitecți, fotografi, realizatori video și operatori culturali).
<i>Prezența unui facilitator:</i>	NU
<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i>	ZENgradoZERO, pornind de la observarea practicilor implementate spontan de locuitorii cartierului Zen, de la intervențiile lor de transformare a spațiilor până la căutarea de soluții la nevoile acestora, a creat un instrument de analiză a teritoriului care vorbește despre spații și case, dar și de urgențe, dorințe, comparații și agregare.
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	<p>ZENgradoZERO continuă să țină împreună limbi, practici și procese, continuă să spună povestea cartierului Zen cu cuvinte noi.</p> <p>Instanțele apărute din tabele au determinat un nou scenariu în care să se acționeze pentru a activa o transformare concretă a cartierului, plecând de la revizuirea profundă a regulamentului de construcție, mai în concordanță cu realitatea cartografiată; acest lucru se poate întâmpla doar cu implicarea instituțiilor.</p> <p>Acest lucru se poate întâmpla doar cu implicarea instituțiilor. Așa că a fost inițiat un dialog cu Agenția pentru Locuințe Sociale a Municipiului Palermo și IACP, proprietarul locuinței, doar pentru a vedea ce soluții sunt fezabile.</p> <p>Zen Grado Zero are ambiția de a merge mai departe, experimentând o transformare a cartierului către durabilitatea energetică, activând un plan major de regenerare urbană prin acțiuni care, pornind de jos și cu sprijinul instituțiilor, pot transforma în sfârșit Zen într-un model inovator de cartier.</p>

1.1.6. PROIECTUL 6

<i>Denumirea proiectului/ acțiunii/ intervenției/ practicii:</i>	Workshop Tactical Urbanism cu Mike Lydon - SASSARI Subiect: Politici și intervenții scalabile, pe termen scurt și cu costuri reduse pentru construcția comună a unui proiect de oraș https://tamalaca.com/wp-content/uploads/2019/09/Report_TU_WS_SS.pdf
<i>Organizația/ organizațiile care trimit:</i>	TaMaLaCà Spin Off și laborator de cercetare pentru orașul drepturilor Departamentul de Arhitectură, Design și Urbanism Universitatea din Sassari
<i>Obiective:</i>	Să arate metodele și potențialitățile de aplicare ale Urbanismului Tactic, o abordare pentru implicarea locuitorilor în procesele de regenerare urbană la scară de cartier care utilizează intervenții și politici spațiale pe termen scurt, cu costuri reduse și scalabile.
<i>Context:</i>	Potențial orice context în care este nevoie de reamenajare a spațiilor urbane care să răspundă nevoilor exprimate ale celor care locuiesc în ele.
<i>Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):</i>	Atelierul a implicat un grup de aproximativ 50 de persoane cu abilități și roluri diferite: arhitecți și urbanști, administratori locali, experți în politici urbane, asistenți culturali și sociali, profesori.

<p><i>Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:</i></p>	<p>Acesta este primul workshop despre abordarea Urbanismului Tactic organizat în Italia.</p> <p>TaMaLaCà a definit abordarea metodologică utilizată și conținutul în strânsă colaborare cu Mike Lydon, urbanist, șeful Street Plans Collaborative (http://www.street-plans.com/) și co-creator al abordării Tactical Urbanism.</p> <p>Atelierul a inclus două activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - în prima parte a atelierului, au fost introduse ipoteze, obiective și instrumente ale abordării, inclusiv prin descrierea mai multor studii de caz dezvoltate la nivel internațional; - în partea a doua, cetățenii au fost implicați direct într-un proces de construcție a acțiunilor tactice, orientate pe 5 teme/locuri predefinite, considerate deosebit de interesante ca studii de caz.
<p><i>Momentul de implementare:</i></p>	<p>Octombrie 2016</p>
<p><i>Metodologie:</i></p>	<p>Metodologia participativă a inclus împărțirea în grupuri de lucru și utilizarea a două tehnici:</p> <p>5 De ce: metodă care permite explorarea relațiilor cauză-efect ale unei probleme determinate. Obiectivul este de a identifica „cauza rădăcină”, cauza profundă a problemei, punând întrebarea „De ce?” cinci ori.</p> <p>48x48x48: fiecare grup a fost rugat să construiască, pornind de la „cauza rădăcină” a problemei, identificată în faza anterioară, 3 posibile acțiuni tactice, în concordanță între ele, care să fie efectuate respectiv în 48 de ore (termen foarte scurt), 48 de săptămâni (termen mediu) și 48 de luni (termen lung) și să identifice, pentru fiecare, actorii care urmează să fie implicați și modul de realizare a intervenției.</p>
<p><i>Cifre implicate în procesele participative:</i></p>	<p>Participanți la atelier și expert</p>
<p><i>Prezența unui facilitator:</i></p>	<p>---</p>

<p><i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i></p>	<p>Utilizarea acestei abordări are un impact potențial pe mai multe fronturi: poate oferi administratorilor publici o modalitate de urmat pentru implementarea rapidă a bunelor practici; poate crea condițiile pentru ca cetățenii să se reapropie și să promoveze schimbarea în spațiile publice de proximitate; poate oferi celor care promovează intervenții de transformare urbană un mijloc de testare a eficacității soluțiilor pe care intenționează să le adopte; poate arăta proiectării colectivelor o modalitate rapidă de a promova calitatea contextelor urbane și de a experimenta regenerarea spațiilor cu implicarea directă a comunităților locale.</p>
<p><i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i></p>	<p>Indisponibil</p>

1.2. ROMÂNIA

1.2.1. PROIECTUL 1

<p><i>Denumirea proiectului/ acțiunii/ intervenției/ practicii:</i></p>	<p>aerLIVE https://aerlive.ro/</p>
<p><i>Organizația/ organizațiile care trimit:</i></p>	<p>Centrul pentru Politici Durabile Ecopolis și Fundația ETA2U, în parteneriat cu OPTAR, 2Celsius și Observatorul Român de Sănătate</p>

Obiective:	<p>Platforma își propune să colecteze și să publice date despre calitatea aerului din București. Rețeaua aerlive.ro a început cu 10 stații fixe și 2 mobile, situate în locații relevante din București. Datele obținute de la cei 10 senzori vor fi transformate într-un Indicator de calitate a aerului.</p> <p>Caracterul participativ al proiectului constă în implicarea cetățenilor în procesul de măsurare a calității aerului prin campania „Adoptă un Senzor”. Prin intermediul platformei online, echipa de proiect a distribuit, începând cu luna februarie 2020, 30 de senzori individuali cetățenilor care doresc să adopte un senzor și să-l întrețină pe o perioadă de cel puțin 18 luni. Datele colectate vor fi adăugate în timp real pe platforma aerlive.ro.</p>
Context:	<p>Bucureștiul nu are o rețea funcțională de măsurare a calității aerului gestionată de Agenția pentru Protecția Mediului. Cele 8 stații situate în București și Ilfov nu sunt de încredere și măsoară selectiv calitatea aerului. Acesta este motivul pentru care organizațiile au decis să gestioneze platforma senzorilor de măsurare a calității aerului, să ofere informații cetățenilor și să-i implice în acest proces.</p>
Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):	<p>30 de cetățeni care vor adopta un senzor. Populația Bucureștiului, deoarece va beneficia de datele colectate.</p>
Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:	<p>Implementarea a 10 senzori de către asociațiile implicate. Adoptarea și întreținerea a 30 de senzori de către cetățeni. Colectarea și publicarea datelor senzorilor pe platforma aerlive.ro.</p>
Momentul de implementare:	<p>2020 - până în prezent</p>

<i>Metodologie:</i>	Metodologia tehnica folosita este descrisa in detaliu aici: https://aerlive.ro/senzori-de-masurarea-calitatii-aerului-uradmonitor-industrial/ . Proiectul se bazează și pe metode participative de implicare a cetățenilor, care au ca scop implicarea cetățenilor în adoptarea și menținerea senzorilor de măsurare a calității aerului.
<i>Cifre implicate în procesele participative:</i>	Locuitori din București, ONG-uri și autorități publice (Centrul pentru Politici Durabile Ecopolis și Fundația ETA2U, OPTAR, 2Celsius și Observatorul Român de Sănătate).
<i>Prezența unui facilitator:</i>	N/A.
<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i>	Impact atât asupra bunăstării individuale (responsabilitate suplimentară pentru persoanele care vor adopta și menține un senzor) cât și asupra bunăstării generale a populației București.
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	Rețeaua de senzori va avea o durabilitate pe termen lung, în special prin implicarea cetățenilor și implicarea preconizată a autorităților locale.

1.2.2. PROIECTUL 2

<i>Denumirea proiectului/acțiunii/intervenției/practicii:</i>	CATALOG BUCUREȘTI https://catalogbucuresti.info/
<i>Organizația/organizațiile care trimit:</i>	ARCEN

<p><i>Obiective:</i></p>	<p>Proiectul își propune să fie cea mai mare bază de date despre conservarea clădirilor din cartierele istorice ale Bucureștiului care să ilustreze problemele orașului, vulnerabilitățile clădirilor, dar să reprezinte și baza unor noi reglementări pentru binele cetățenilor și autorităților.</p> <p>Catalog București este primul inventar complet al tuturor clădirilor (noi, vechi, în construcție, sau loturi goale) găsite pe străzile din toate cele 98 de zone care sunt protejate în București. Datele colectate vor fi folosite ca suport pentru a identifica problemele și vulnerabilitățile orașului și pentru a propune soluții reale pentru viitorul Bucureștiului. Acest proiect își propune să demareze o dezbatere și o analiză riguroasă a legislației privind protecția și dezvoltarea a 98 de zone istorice din București.</p>
<p><i>Context:</i></p>	<p>Catalog București este un proiect care a fost dezvoltat de ARCEN ca răspuns la lipsa de inițiativă a instituțiilor publice în ceea ce privește patrimoniul urban al Bucureștiului, dar și din cauza vitezei rapide cu care se modifică peisajul cultural al ariilor protejate.</p>
<p><i>Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):</i></p>	<p>Locuitorii din București și autoritățile locale.</p>

<p><i>Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:</i></p>	<p>Elaborarea unui inventar de 49 de arii protejate care însumează datele colectate și analizate de experți, pentru peste 6000 de clădiri.</p> <p>Elaborarea a 13 manuale de bune practici pentru 13 arii protejate, care au fost livrate locuitorilor și comunităților din acele zone.</p> <p>Dezvoltarea unei singure platforme interactive online (catalogbucuresti.info), care este disponibilă publicului și este actualizată zilnic.</p> <p>Campanie media de promovare a proiectului (TV, radio, online și print)</p> <p>Facilitarea dialogului între instituțiile publice și organizarea a 3 evenimente publice privind patrimoniul urban, dezvoltarea urbană și participarea comunității.</p> <p>Livrare de statistici privind Calea Moșilor, una dintre cele mai importante locații istorice ale Bucureștiului.</p>
<p><i>Momentul de implementare:</i></p>	<p>2017 - până în prezent</p>
<p><i>Metodologie:</i></p>	<p>Metode participative pentru experți și implicarea cetățenilor.</p> <p>Generarea datelor statistice.</p> <p>Comunicarea mass-media.</p>
<p><i>Cifre implicate în procesele participative:</i></p>	<p>Experți urbani, arhitecți, ONG-uri (ARCEN), asociații profesionale (OAR), instituții publice (Institutul Național al Patrimoniului), locuitori.</p>
<p><i>Prezența unui facilitator:</i></p>	<p>N/A</p>

<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i>	Impact mare atât pentru locuitorii zonelor vizate ale Bucureștiului, dar și pentru comunități, cât și pentru instituțiile publice.
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	N/A

1.2.3. PROIECTUL 3

<i>Denumirea proiectului/ acțiunii/ intervenției/ practicii:</i>	Parcul Natural Văcărești https://parcnaturalvacaresti.ro/en/
<i>Organizația/ organizațiile care trimit:</i>	Asociația Parcul Natural Văcărești

<p>Obiective:</p>	<p>Asociația Parcul Natural Văcărești (VNPA) a dezvoltat proiectul cu scopul de a înființa Parcul Natural Văcărești.</p> <p>Proiectul și-a propus să plaseze sub ocrotirea legii și să administreze, după principii ecologice, o oază formată spontan de peste 25 de ani în centrul Bucureștiului. Campania a implicat un grup de experți și activiști în protecția mediului format din bucureșteni.</p> <p>Proiectul dorește să promoveze și să păstreze cea mai mare zonă verde a Bucureștiului, să promoveze educația pentru mediu, oferind în același timp oportunități de recreere într-o zonă sălbatică din centrul capitalei. Alături de alți parteneri intenționează să producă cercetări științifice ale zonei și consolidarea schimburilor de experiență în managementul ariilor protejate poate continua.</p>
<p>Context:</p>	<p>Pe parcursul a trei decenii s-a dezvoltat o suprafață mare de 1.840.000 de metri pătrați pe bazinul fostului lac Văcărești. În acest timp, în zonă a apărut și s-a dezvoltat o mare varietate de animale sălbatice. Acest lucru a fost însă pus în pericol de interesele imobiliare. Chiar înainte de 2012, o inițiativă cetățenească care ulterior a prins contur legal în Asociația Parcul Natural Văcărești, în 2014, a avut ca scop să facă presiuni asupra autorităților pentru a declara zona protejată, și eventual parc natural.</p>
<p>Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):</p>	<p>Locuitorii din București.</p>

*Scurtă
descriere a
priorităților,
subiectului și
activităților:*

În anul 2013, pe baza Studiului de fundamentare, Academia Română, prin Comitetul Monumentelor Naturii, a aprobat înființarea ariei naturale protejate.

Membrii grupului de inițiativă au desfășurat lobby continuu și transparent, prin mijloacele specifice intervenției civice participative: expoziții de fotografie, conferințe pe teme de protecția mediului și urbanism, acțiuni de voluntariat în teren, distribuirea de broșuri și alte materiale informative, comunicare publică privind rețele sociale. Acțiunilor de comunicare publică li s-au alăturat numeroase întâlniri de lucru cu funcționari publici sau înalți demnitari din Ministerul Mediului, Primăria Generală și primăriile de raion.

Asociația Parcul Natural Văcărești (VNPA) a fost înființată în anul 2014 de un grup de specialiști în protecția naturii și managementul ariilor protejate, care au dezvoltat proiectul în scopul înființării Parcului Natural Văcărești.

Un alt subproiect participativ dezvoltat a fost „Păsările orașului”, program de monitorizare a păsărilor din Parcul Natural Văcărești. Programul include activități de evaluare a speciilor de păsări, identificarea stării fiecărei specii în parte, monitorizarea dinamicii populațiilor și a utilizării habitatelor, organizarea de tururi de observare a păsărilor și vizitarea principalelor tipuri de habitate pentru diverse specii de păsări. Proiectul include și participarea cetățenilor la activități. Astfel, echipa de proiect a mobilizat un grup de 10 voluntari care merg în mod regulat în parc, pentru a desfășura activități de observare și monitorizare.

<i>Momentul de implementare:</i>	<p>În anul 2013, pe baza Studiului de fundamentare, Academia Română, prin Comitetul Monumentelor Naturii, a aprobat înființarea ariei naturale protejate.</p> <p>În anul 2016, Parcul Natural Văcărești, primul parc natural urban din România, a fost înființat prin Hotărârea Guvernului nr. 349/2016.</p> <p>Proiectul este în derulare și își propune în mod continuu promovarea și conservarea zonei, promovarea educației pentru mediu, oferirea de oportunități de recreere într-o zonă sălbatică din centrul capitalei.</p>
<i>Metodologie:</i>	Intervenție civică participativă. Lobby.
<i>Cifre implicate în procesele participative:</i>	Cetățeni, ONG (APNV), Primăria Municipiului București, alte instituții cu experiență în conservarea naturii, cercetare, protecția mediului, reconstrucție ecologică.
<i>Prezența unui facilitator:</i>	N/A.
<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i>	Impact mare pentru bucureșteni, precum și protecția mediului a biodiversității din parc.
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	Sustenabilitate planificată pe termen lung.

1.2.4. PROIECTUL 4

<i>Denumirea proiectului/ acțiunii/ intervenției/ practicii:</i>	La Terenuri-Spațiu Comun în Mănăștur (Cluj-Napoca) https://colectiva.ro/proiecte/la-terenuri/
<i>Organizația/ organizațiile care trimit:</i>	Asociația Colectiv A.
<i>Obiective:</i>	<p>Inițiativa La Terenuri-Spațiu Comun în Mănăștur a fost dezvoltată în 2012 ca o intervenție artistică în cartierul Mănăștur, zona La Terenuri, de către Asociația Colectiv A. După intervenția propriu-zisă în zona verde următorul obiectiv a fost dezvoltarea unei inițiative comunitare civice care și-a propus să fie un Laborator Urban pentru a învăța despre comunitate, practici similare, teste constante urbane, grădărit urban, dezbateri, evenimente culturale, ateliere pentru copii și tineri și alte activități care au avut ca scop ridicarea responsabilității sociale și culturale pentru cartier, dar și a autoritatilor în ceea ce privește spațiile verzi și spațiile comune pentru cetățeni.</p> <p>Pe lângă obiectivele menționate anterior, proiectul și-a propus consolidarea unui grup de inițiativă pentru cartier, singurul din municipiul Cluj-Napoca. Scopul tuturor acestor activități este de a aduce în dezbatere viitorul durabil al orașelor contemporane. Metodologia utilizată a fost cercetare-acțiune participativă care a ajutat la co-crearea schimbărilor urbane în activitățile care au implicat locuitorii cartierului, precum și în transferul de cunoștințe și practici către cetățenii activi. După șapte ani de muncă, activitățile au fost predate grupului de inițiativă în vederea organizării altor evenimente și activități pentru comunități.</p>

Context:	Zona La Terenuri este cea mai mare zonă verde a celui mai mare cartier de blocuri din Cluj-Napoca, Mănăştur. În timpul regimului socialist a existat un proiect care urmărea transformarea lui într-un parc, însă timp de două decenii de la căderea regimului socialist zona a fost lăsată în părăsire de către autorități, cu mai multe procese care revendicau drepturi de proprietate. Cu sprijinul unui număr tot mai mare de locuitori ai cartierului, acolo au început să aibă loc numeroase evenimente pentru a arăta rolul vital al zonei pentru comunitate. Municipiul Cluj a început să asculte plângerile și solicitările cetățenilor, în urma mai multor petiții, dezbateri, consultări publice care au făcut presiuni pentru transformarea zonei într-un parc.
Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):	Locuitorii cartierului Mănăştur și populației mai mari a orașului Cluj-Napoca.
Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:	<p>Au fost organizate șapte ediții ale Zilelor Mănăşturului (Zilele Mănăşturului), precum și alte manifestări culturale.</p> <p>Zeci de ateliere de grădinărit, construcții de mobilier urban</p> <p>O scenă urbană care a fost construită exclusiv pentru cartier și talentele locale</p> <p>Peste 200 de artiști locali și internaționali au fost implicați în activități</p> <p>Au fost implicați peste 70 de arhitecți locali și internaționali, peisagiști urbani, sociologi etc</p> <p>O lansare de carte: „cARTier. Intervenții periferice”, aprilie 2017, Editura IDEA</p> <p>Au fost tipărite și distribuite patru ediții ale ziarului Mănăştur (Buletinul de Mănăştur).</p>
Momentul de implementare:	Inițiativa La Terenuri-Spațiu Comun în Mănăştur a fost dezvoltată în anul 2012. În 2019, activitățile au fost preluate de grupul de inițiativă locală de cartier.
Metodologie:	Cercetare-acțiune participativă.

<i>Cifre implicate în procesele participative:</i>	Asociația Colectiv A, alături de cetățeni (facilitatori comunitari, arhitecți, voluntari) și un grup de inițiativă locală.
<i>Prezența unui facilitator:</i>	Da
<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i>	Impact local ridicat în cartier.
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	Sustenabilitate pe termen lung, deoarece proiectul a fost predat grupului de inițiativă locală Mănăștur.

1.2.5. PROIECTUL 5

<i>Denumirea proiectului/acțiunii/intervenției/practicii:</i>	CIIC – Centrul de Inovare și Imaginație Civică (Center for Civic Innovation and Imagination) in Cluj-Napoca https://primariaclujnapoca.ro/cetateni/centrul-de-inovare-si-imaginatie-civica/
<i>Organizația/organizațiile care trimit:</i>	Municipalitatea Cluj-Napoca

<p><i>Obiective:</i></p>	<p>Sub sloganul „Imaginăm viitorul orașului!”, Centrul de Inovare și Imaginație Civică și-a propus să se înființeze ca un laborator permanent în care să înflorească diverse forme de colaborare între actorii urbani. Fiecare locuitor al orașului își poate aduce ideea sau inițiativa pentru dezbateri privind modernizarea și dezvoltarea orașului pe diverse componente precum: de la mobilitatea urbană la Smart City, sau proiecte culturale și artistice până la aspecte ce țin de dezvoltarea socială.</p> <p>CIIC își propune să reunească inițiativele cetățenilor într-un cadru organizat în care acestea să poată fi analizate și dezbătute alături de experți. Scopul CIIC este de a încuraja participarea și implicarea cetățenilor în dezvoltarea orașului Cluj, precum și de a folosi mai bine resursele creative ale comunității.</p> <p>Prin adoptarea acestui model de organizare a dezbaterilor, autoritățile încearcă să consolideze coeziunea comunității și să împuternicească cetățenii ca actori importanți care se implică activ în schimbările urbane ale orașului lor.</p>
<p><i>Context:</i></p>	<p>În 2017, Municipiul Cluj-Napoca a înființat Centrul de Inovare și Imaginație Civică. Prima dezbateri a avut ca subiect viitorul unui parc cu (Parcul Feroviarilor) și a avut ca scop găsirea de soluții pentru reabilitarea acestuia.</p>
<p><i>Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):</i></p>	<p>Locuitori ai municipiului Cluj-Napoca, autorități locale.</p>

<i>Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:</i>	Centrul a organizat dezbateri, mese rotunde, concursuri pentru cele mai bune idei de îmbunătățire urbană, în care cetățenii și experții au găsit soluții pentru reabilitarea spațiilor publice. Subiectele pe care cetățenii sunt invitați să-și aducă ideile sunt: arhitectura, mobilitatea urbană, viața culturală urbană. Dezbaterile reunesc între 100 și 350 de cetățeni care își împărtășesc ideile specialiștilor. În plus, în jurul centrului a fost creată o comunitate virtuală de peste 5000 de persoane. Centrul organizează și concurs internațional pentru găsirea de soluții urbane.
<i>Momentul de implementare:</i>	2017 - până în prezent
<i>Metodologie:</i>	Metode participative de implicare a cetățenilor în dezvoltarea urbană.
<i>Cifre implicate în procesele participative:</i>	Municipiul Cluj-Napoca, locuitori, specialiști în regenerare urbană și urbanism, artiști, experți IT&C etc.
<i>Prezența unui facilitator:</i>	N/A.
<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i>	Impact la nivel local ridicat pentru populația din Cluj-Napoca și diferitele sale comunități.
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	Așa cum a fost dezvoltată de Municipiul Cluj-Napoca, cu implicarea constantă a cetățenilor, inițiativa are sustenabilitate pe termen lung.

1.3. SLOVACIA

1.3.1. PROIECTUL 1

<i>Denumirea proiectului/ acțiunii/ intervenției/ practicii:</i>	Modernizarea stațiilor de autobuz din Brezno
<i>Organizația/ organizațiile care trimit:</i>	Orașul Brezno
<i>Obiective:</i>	Creșterea atractivității și competitivității serviciilor publice de transport de călători.

<p><i>Context:</i></p>	<p>Orașul a implementat modernizarea stațiilor de autobuz, inclusiv adăposturile stațiilor de autobuz, precum și modificări ale peronelor și instalarea de elemente fără bariere în conformitate cu Reglementările tehnice 10/2011 - măsuri de debariere a persoanelor cu mobilitate redusă și orientare pe drumuri.</p> <p>În cadrul măsurilor de siguranță îmbunătățite și în cadrul proiectului, a fost proiectată o trecere de pietoni pentru zona din apropierea stației de autobuz „M. Benka“ la intersecția dintre alee și trotuarul existent, care a fost iluminat de iluminatul public propus. În cadrul proiectului, benzile stației de autobuz au fost modificate și lărgite pentru a crește siguranța rutieră.</p> <p>Implementarea proiectului a crescut parametrii infrastructurii existente din punct de vedere al calității și siguranței, a îmbunătățit accesul locuitorilor cu abilități limitate precum și nivelul estetic de percepție a acestei locații. Liniile de transport cu autobuzul intersectează locul de implementare și leagă zona rezidențială de centrul integrat principal al transportului autobuz, feroviar și non-motor.</p> <p>Proiectul este în conformitate cu documentele strategice ale orașului, Regiunii autonome Banská Bystrica, SR și UE, în special cu GC IROP - consolidarea competitivității regiunii prin dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere și dezvoltarea regiunii atractive pentru viață, TC -7, IP - Consolidarea mobilității regionale.</p>
<p><i>Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):</i></p>	<p>Locuitorii orașului, toți utilizatorii transportului public de autobuz pe liniile selectate.</p>

<i>Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:</i>	<p>Scopul proiectului a fost de a crește atractivitatea și competitivitatea transportului public de pasageri în orașul Brezno.</p> <p>Activitatea principală a fost modernizarea stațiilor de transport public de călători, care a fost îndeplinită prin modernizarea a două stații la locul de implementare:</p> <p>1) Májového povstania českého ľudu (stradă), 2) Martina Benka (stradă), care sunt situate în zona rezidențială Mazorníkovo- cea mai mare zonă rezidențială din orașul Brezno.</p>
<i>Momentul de implementare:</i>	Martie– Mai 2020
<i>Metodologie:</i>	Cererea de contribuție financiară nerambursabilă a fost întocmită în mod corespunzător și depusă de managerii de proiect ai Oficiului Municipal Brezno.
<i>Cifre implicate în procesele participative:</i>	N/A
<i>Prezența unui facilitator:</i>	N/A
<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i>	Bunăstarea locuitorilor unui anumit teritoriu
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	Strategia de sustenabilitate pe termen lung

1.3.2. PROIECTUL 2

<i>Denumirea proiectului/ acțiunii/ intervenției/ practicii:</i>	Revitalizarea pădurii orașului - Borina din Nitra
<i>Organizația/ organizațiile care trimit:</i>	Orașul Nitra
<i>Obiective:</i>	Îmbunătățirea aspectelor de mediu ale orașelor și zonelor urbane prin construirea de elemente de infrastructură verde și adaptarea mediului urban la schimbările climatice, precum și introducerea de elemente sistemice pentru reducerea poluării aerului și a zgomotului.
<i>Context:</i>	Obiectul achiziției publice este execuția lucrării în conformitate cu documentația proiectului. Proiectul a fost implementat în orașul Nitra în zona așa-numitei Borina cu o vegetație predominantă de pin negru în partea de sud-est, cu fața spre cartierul Čermán. Proprietarul parcelelor pe care a fost implementat proiectul este orașul Nitra și parcelele sunt clasificate drept teren forestier. Există, de asemenea, zone de piste pentru biciclete, zone pavate și clădiri. În ceea ce privește structura verdeață urbană, zona este principala componentă stabilizatoare a cadrului de stabilitate ecologică a orașului. În ceea ce privește utilizarea pentru rezidenți, are un mare potențial de a fi folosit pentru petrecerea timpului liber în mediul natural în contactul imediat cu complexul rezidențial Klokočina și Čermán. Obiectivul principal al propunerii a fost creșterea calității mediului a zonei și a vegetației arborescente existente și a atractivității mediului forestier pentru publicul larg în scop de relaxare, sport și recreere de scurtă durată. În același timp, zona reprezintă o secțiune unică a istoriei orașului legată de războiul turcesc din secolele XV-XVII.

<i>Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):</i>	Publicul larg - locuitorii orașului, vizitatorii pădurii
<i>Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:</i>	Arborii noi și intervenția în vegetație au realizat compoziția naturală a speciilor și formarea vegetației în cadrul principiilor regenerării naturale a pădurilor. De asemenea, a contribuit la stabilitatea ecologică a verdeții rezidențiale și la îmbunătățirea biodiversității și microclimatului în intravilanul orașului.
<i>Momentul de implementare:</i>	Octombrie 2019 – Septembrie 2020
<i>Metodologie:</i>	Cererea de contribuție financiară nerambursabilă a fost întocmită și depusă corespunzător de către managerii de proiect ai orașului Nitra.
<i>Cifre implicate în procesele participative:</i>	N/A
<i>Prezența unui facilitator:</i>	N/A
<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului):</i>	Bunăstarea locuitorilor unui anumit teritoriu
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	Strategia de sustenabilitate pe termen lung

1.3.3. PROIECTUL 3

<i>Denumirea proiectului/ acțiunii/ intervenției/ practicii:</i>	Elemente de construcție ale infrastructurii verzi - City Park din Nitra, parte a Noului Parc
<i>Organizația/ organizațiile care trimit:</i>	Orașul Nitra
<i>Obiective:</i>	<p>Îmbunătățirea aspectelor de mediu ale orașelor și zonelor urbane prin construirea de elemente de infrastructură verde și adaptarea mediului urban la schimbările climatice, precum și introducerea de elemente sistemice pentru reducerea poluării aerului și a zgomotului.</p> <p>Principalele obiective ale proiectului au fost creșterea calității mediului și a atractivității Parcului Orașenesc din Nitra pentru publicul larg.</p>

Context:	Zona de focalizare a fost o parte din parcul oraşului din Nitra - Parcul Nou situat între clădirea fostului PKO și zona piscinei de vară Sihot'. Principalele obiective au fost creșterea calității mediului și a atractivității parcului pentru publicul larg; în același timp, să prezinte componentele individuale ale naturii într-o formă originală și antrenantă pentru a răspândi conștientizarea și a ajuta la dezvoltarea unei atitudini pozitive a vizitatorilor față de natură; utilizați plantații noi, în special ierburi sub formă de pajiști prietenoase cu natura, cu cosit limitat pentru a crește funcția de reținere a apei a zonei și pentru a îmbunătăți calitatea plantelor lemnoase existente pentru a contribui la stabilitatea ecologică a verdeață și pentru a îmbunătăți microclimatul în zona construită. -zona sus. O sarcină importantă a proiectului a fost creșterea calității plantelor lemnoase existente prin intervenții propuse și noi plantari. De asemenea, au fost adăugate și înlocuite bănci și iluminat public și au fost reparate suprafețe ale unei părți a rețelei de comunicații.
Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):	Publicul larg - locuitorii oraşului și vizitatorii acestuia
Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:	Principalele activități ale proiectului au fost: refacerea plantelor lemnoase existente, plantarea arboretelor ierboase, construcția rețelei de comunicații, înlocuirea și ajustările la iluminat public, mici elemente de arhitectură și artistice, bănci, amenajări la locul de joacă.
Momentul de implementare:	18 luni
Metodologie:	Cererea de contribuție financiară nerambursabilă a fost întocmită și depusă corespunzător de către managerii de proiect ai oraşului Nitra.

<i>Cifre implicate în procesele participative:</i>	N/A
<i>Prezența unui facilitator:</i>	NU
<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i>	Bunăstarea locuitorilor unui anumit teritoriu, bunăstarea colectivă
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	Sustenabilitate pe termen lung

1.3.4. PROIECTUL 4

<i>Denumirea proiectului/acțiunii/intervenției/practicii:</i>	Revitalizarea campusului Universității din Prešov pentru a îmbunătăți calitatea mediului urban
<i>Organizația/organizațiile care trimit:</i>	Universitatea din Prešov
<i>Obiective:</i>	Îmbunătățirea aspectelor de mediu ale orașelor și zonelor urbane prin construirea de elemente de infrastructură verde și adaptarea mediului urban la schimbările climatice, precum și introducerea de elemente sistemice pentru reducerea poluării aerului și a zgomotului.

Context:	<p>Scopul proiectului depus a fost implementarea unui set de activități pentru îmbunătățirea aspectelor de mediu în mediul urban, revitalizarea campusului universitar cu accent pe construirea elementelor de infrastructură verde și implementarea măsurilor de reducere a poluării aerului și a zgomotului.</p> <p>S-a redus suprafața totală asfaltată, s-a îndepărtat scurgerea apei pluviale din spațiul public, s-a adăugat elementul de apă al fântânii și s-au adăugat noi plante.</p>
Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):	Publicul larg - studenți, rezidenți ai orașului
Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:	<p>Proiectul a implementat măsuri de reducere a zgomotului și prafului în mediul urban și măsuri de reducere a poluării aerului. A extins și a consolidat serviciile ecosistemice (ecostabilizare, producție, culturale, igienice și altele) prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - implementarea măsurilor de reducere a zgomotului în mediul urban prin implementarea valuri de teren și plantarea de verdeață, - caracteristici ale peisajului natural, cum ar fi pajiști cu flori, - elemente urbane de arhitectură mică (bănci, coșuri de gunoi, suporturi pentru biciclete), - ecologizarea locurilor expuse (plantarea de plante perene), - introducerea gospodăririi speciale a apelor pluviale prin schimbarea unei părți din suprafețele asfaltate existente în zone acoperite cu vegetație și racordarea zonelor pavate cu verdeață din jur.
Momentul de implementare:	Martie – Decembrie 2018
Metodologie:	Cererea de contribuție financiară nerambursabilă a fost întocmită în mod corespunzător și depusă de managerii de proiect ai Universității din Prešov.

<i>Cifre implicate în procesele participative:</i>	N/A
<i>Prezența unui facilitator:</i>	N/A
<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i>	Bunăstarea locuitorilor unui anumit teritoriu
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	Sustenabilitate pe termen lung

1.3.5. PROIECTUL 5

<i>Denumirea proiectului/acțiunii/intervenției/practicii:</i>	Reconstrucția curții din zona rezidențială Dionýz Štúr din Sereď
<i>Organizația/organizațiile care trimit:</i>	Orașul Sereď
<i>Obiective:</i>	Îmbunătățirea aspectelor de mediu în orașe și zonele urbane prin construirea de elemente de infrastructură verde și adaptarea mediului urban la schimbările climatice precum și introducerea de elemente sistemice pentru reducerea poluării aerului și a zgomotului.

Context:	Scopul proiectului a fost reducerea prafului și a zgomotului și îmbunătățirea funcționalității zonelor verzi și a drumurilor adiacente astfel încât acestea să îndeplinească din punct de vedere estetic, operațional și funcțional cerințele pentru un exterior modern cu o funcție dominantă de recreere de scurtă durată și în același timp. timp respectă aspectele de mediu. Scopul declarat al proiectului a contribuit la îndeplinirea Axei prioritare nr. 4, a priorității de investiții nr. 4.3 și a obiectivului specific 4.3.1. Zona este situată în Sered', pe strada D. Štúra, lângă drumuri aglomerate. Zona se învecinează cu blocuri de apartamente pe strada Pažitná, parcare, complex polifuncțional și un drum. Site-ul cu facilități civice este, de asemenea, inclus.
Țintă (beneficiari direcți sau indirecti):	Locuitorii unui anumit teritoriu, oraș
Scurtă descriere a priorităților, subiectului și activităților:	Scopul stabilit a fost atins prin implementarea activității principale, care a fost revitalizarea spațiilor dintre zonele rezidențiale folosind elemente de infrastructură verde, care se încadrează în activitatea eligibilă în cadrul obiectivului specific 4.3.1 din IROP, respectiv Regenerarea blocurilor interioare de așezări cu aplicarea principiilor ecologice de creare și protecție a verdeață.
Momentul de implementare:	Mai – Octombrie 2018
Metodologie:	Cererea de contribuție financiară nerambursabilă a fost întocmită în mod corespunzător și depusă de managerii de proiect ai orașului Sered'.
Cifre implicate în procesele participative:	-
Prezența unui facilitator:	N/A

<i>Impact la nivel local (atât asupra bunăstării individuale și colective, cât și asupra sociabilității teritoriului:</i>	Bună starea locuitorilor dintr-un teritoriu anume
<i>Sustenabilitate pe termen scurt/lung:</i>	Sustenabilitate pe termen lung

2. Analiza nevoilor teritoriului: cele mai relevante constatări ale sondajului și focus-grupurilor

Marianna Siino

Università di Palermo/Unione degli Assessorati, marianna.siino@unipa.it

Abstract

Acest capitol prezintă rezultatele obținute prin activități de cercetare de teren, în special un sondaj realizat în țările partenere și focus grupuri realizate cu experți și părți interesate identificate din experiențele analizate pe teren.

Capitolul oferă o contextualizare a principalelor concepții și definiții ale sociabilității în contextele muncii și interesului. Pornind de la informații de bază despre instrumentele de colectare utilizate, capitolul se adâncește în elementele cheie pentru definirea unei figuri care are abilitățile cheie de a citi contextele din punct de vedere sociologic, psihologic, urbanism și mediu.

Cuvinte cheie : Sociabilitate; experimentare; Focus grup.

2.1. Rezultatele sondajului destinat profesorilor, experților, administratorilor și factorilor de decizie

Sondajul a fost trimis printr-un chestionar Google Forms. Informațiile obținute din chestionar au fost rezumate într-o matrice de date și prelucrate și analizate cu suportul programului de prelucrare a datelor statistice SPSS.

Chestionarul folosit a fost semistructurat, adică cu întrebări cu răspunsuri multiple și deschise. Prezența întrebărilor deschise a permis, de asemenea, detectarea punctelor de vedere care nu au fost luate în considerare în faza de construcție a instrumentului, mai ales având în vedere faptul că definirea situațiilor, orizonturilor de sens și universurilor semantice ar fi putut fi diferite de la țară la țară. țară.

Chestionarul a fost împărțit în patru domenii:

1) **Informații de bază** (sex, vârstă, calificare, reședință): acest domeniu a avut ca scop definirea respondentului în funcție de caracteristicile socio-demografice de bază ale acestuia.

2) **Nevoile și bunăstarea cetățenilor** : acest domeniu a avut ca scop investigarea care este percepția cetățenilor asupra bunăstării, factorii considerați relevanți pentru atingerea acestora și nevoile lor cele mai relevante. Și pe acest fond să înțelegem cât de important a fost luat în considerare aspectul relațional (despre care este vorba despre sociabilitatea).

3) **Participarea cetățeanului** : acest domeniu a avut ca scop înțelegerea modului în care participarea și apartenența la un teritoriu au fost considerate fundamentale, în ipoteza că sociabilitatea se dezvoltă și din sentimentul de apartenență la un teritoriu. Cu cât un cetățean este mai implicat, cu atât se simte mai mult ca parte a unei comunități. În special, am încercat să scoatem în evidență experiențe în acest sens, în special legate de domeniul planificării participative a acțiunilor pe teritoriu,

același domeniu de aplicare al proiectului în general, și al cartografierii bunelor practici în mod specific.

4) **Dezvoltarea sociabilității** : Acest domeniu își propune să ofere o definiție de jos în sus a sociabilității și ce acțiuni ar trebui promovate pentru a o dezvolta. Cu scopul de a identifica abilitățile pe care ar trebui să le aibă expertul care urmează să fie instruit.

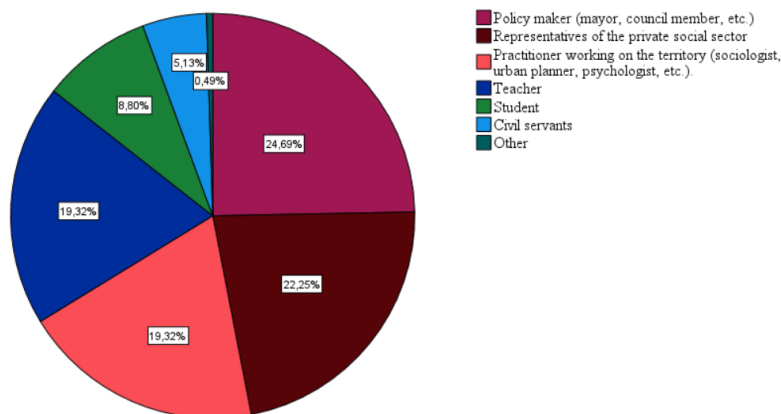
2.1.1. Caracteristicile socio-demografice ale eșantionului

Chestionarele au fost trimise în perioada 01/07/2021 până în 31/10/2021 în trei dintre țările partenere STUD.IO: Italia (160), România (40) și Slovacia (209).

Au fost colectate în total 409 chestionare. De remarcat că nu este un eșantion reprezentativ statistic întrucât, având în vedere eterogenitatea subiecților implicați, ar fi fost dificil de reconstruit întreg universul de referință. Rezultatele obținute nu sunt generalizabile și nu au scopuri explicative, dar oferă, împreună cu studiul calitativ aprofundat și cartografierea practicilor existente, o bază empirică suficientă pentru a explora percepția larg răspândită cu privire la subiectele proiectului.

S-a folosit așadar un eșantionare bulgăre de zăpadă, pornind de la rețeaua de organizații implicate și incluzând doar anumite categorii de respondenți.

La finalul depunerii, respondenții au fost defalcați astfel (vezi graficul 2.1): categoriile cele mai reprezentate au fost factorii de decizie (24,69%) și reprezentanți ai sectorului social privat (22,25%), puțin mai puțin prezenți au fost profesorii (19,32). % și personalități profesionale care lucrează pe teritoriu, adică sociologi, urbaniști, psihologi etc. (19,32%). Pe lângă aceste „slices” semnificative există procente mai puțin relevante de studenți (8,80%) și angajați publici (5,13%).

Graficul 2.1 – Categoria respondenților

Dacă ne uităm la detalii pe țară (vezi tabelul 2.1), putem observa că factorii de decizie politică sunt absenți în România și mai prezenți în Italia, profesioniștii sunt aproape absenți în Slovacia și mai prezenți în celelalte două țări, elevii și profesorii sunt absenți în Italia și mai prezenți în celelalte două țări comparativ cu prezența în numărul total de respondenți. Același lucru este valabil și pentru procentul mic de angajați publici.

Tab. 2.1 – Categoria respondenților pe țări

	Italia	România	Slovacia	Total
Factorul de politici (primar, membru al consiliului etc.)	37,5	0	19.6	22.2
Reprezentanți ai sectorului social privat	25,0	22.5	20.2	19.3
Practician care lucrează pe teritoriu (sociolog, urbanist, psiholog etc.)	37,5	30,0	3.3	19.3
profesor	0	20,0	34,0	8.8
student	0	20,0	13.4	5.1
funcționari publici	0	2.5	9.6	0,5
Alte	0	5.0	0	22.2
Total	160	40	209	409

Majoritatea respondenților (59,4%) sunt femei (vezi tabelul 2.2), procent care crește la 75,0% pentru România și câteva puncte pentru Italia (62,5%) și scade pentru Slovacia (54,1%). Vârsta medie (vezi tabelul 2.2) este în jur de 41/42 de ani, ceva mai mare în Italia (cca. 44) și mai mică în România (cca. 34).

Tab. 2.2 – Sexul și vârsta medie a respondenților pe țară

	Italia	<i>Rău</i> <i>vârstă</i>	român in absent	<i>Rău</i> <i>vârstă</i>	slovac ă A	<i>Rău</i> <i>vârstă</i>	Total	<i>Rău</i> <i>vârstă</i>
Femeie	62,5	47,60	75,0	32.53	54.1	39,42	59.4	41,94
Mascul in	37,5	39.00	25,0	38,70	45,9	43.16	40.6	41,39
Total	160	44,38	40	34.07	209	41.14	409	41,71

Majoritatea respondenților italieni și slovaci au o diplomă universitară (62,5% și, respectiv, 48,3%) și un procent semnificativ are o calificare postuniversitară (25,0% și, respectiv, 33,6%), care este deținută de majoritatea românilor (60,0%). Procentul rămas (de la 12,5% în Italia la 17,5% în România) deține diplomă de liceu (vezi tabelul 2.3).

Tab. 2.3 – Calificarea respondenților pe țară

	Italia	România	Slovacia	Total
diploma de liceu	12,5	17,5	16,7	15,2
Diplomă de licență	62,5	22,5	48,3	51,3
Diploma de master / doctorat	25,0	60,0	33,6	32,8
Alte	0	0	1,4	0,7
Total	160	40	209	409

Majoritatea respondenților italieni (75,0%) și români (82,5%) locuiesc în una cîtă cu peste 50.001 de locuitori (vezi tabelul 2.4), în timp ce majoritatea respondenților slovaci (74.1%) locuiesc într-un oraș cu mai puțin de 50.000 de locuitori.

Tab. 2.4 – Dimensiunea demografică a orașului respondenților pe țară

	Italia	România	Slovacia	Total
Sub 10.000 de locuitori	0	10,0	35,8	19,4
Între 10.001 și 50.000 de locuitori	25,0	7,5	38,3	30,1
Peste 50.001 locuitori	75,0	82,5	25,9	50,5
Total	160	40	209	409

2.1.2. Nevoile și bunăstarea cetățenilor

A doua zonă a chestionarului a fost dedicată definiției bunăstării. Interviewații au fost rugați să aleagă trei cuvinte care într-un fel au fost asociate cu cuvântul bunăstare pentru ei. 85,5% dintre respondenți au răspuns. Tabelul 2.5 prezintă cuvintele care apar de cel puțin zece ori.

Tab. 2.5 – Apariții de cuvinte asociate cu cuvântul „bunăstare”

leme	Apariții
<i>Sănătate</i>	71
<i>Serviciu</i>	67
<i>Siguranță</i>	59
<i>Confort</i>	22
<i>Mediu inconjurator</i>	21
<i>viață</i>	21
<i>Infrastructură</i>	19
<i>Calitate</i>	13
<i>Acces</i>	13
<i>Îngrijire</i>	10

Cuvântul cel mai frecvent recurent este „sănătate” (71), care se referă la dimensiunea fizică/psihică a bunăstării, cea legată de starea de sănătate. Această dimensiune poate fi găsită și în utilizarea cuvântului „îngrijire” (10). Al doilea cuvânt cel mai frecvent recurent, „serviciu” (67), și cuvintele „infrastructură” (19), „mediu” (21), dar și posibilitatea de a avea „acces” (13), se referă la o dimensiune mai materială. , conectat la ceea ce mediu îi oferă individului pentru a-i garanta bunăstarea. Cuvântul „siguranță” (59) pune sub semnul întrebării una dintre nevoile de bază din piramida lui Maslow, nevoia de securitate. „Confortul” (22) și „calitate” (13) sugerează o bunăstare care depășește stricta necesitate. Nu putea lipsi cuvântul „viață” (21), care leagă bunăstarea de conceptul mai larg de calitate a vieții. Mai jos (graficul 2.2) norul de cuvinte în care sunt reprezentate cuvintele indicate de respondenți: cu cât a fost folosit mai mult un cuvânt, cu atât fontul din diagramă este mai mare.

	Tota l	Itali a	Român ia	Slovac ia
Asistență socială și de sănătate adecvată pentru persoanele fragile	1	1	7	7
Spații publice sigure și utilizabile pentru joacă și recreere	2	2	8	3
Personalități specializate care acționează ca intermediari între nevoile cetățenilor și intervențiile pe teritoriu	3	6	1	2
Cooperarea între instituțiile din zonă	4	4	3/4	5
Participarea cetățenilor la procesele decizionale	5	5	3/4	4
Sprrijin economic pentru grupurile „vulnerabile” (copii, străini, vârstnici, persoane cu dizabilități, persoane aflate în sărăcie etc.)	6	3	6	8
Inițiative/eventimente care dezvoltă socialitatea	7	8	2	1
Comunicare clară și transparentă între instituții și cetățeni	8	7	5	6

Putem observa două percepții diferite asupra condițiilor care ar îmbunătăți bunăstarea zonei locale: pe de o parte, Italia este mai concentrată pe aspecte materiale, cum ar fi asistența medicală, sprijinul economic, spațiile sigure și utilizabile, pe de altă parte, România. iar Slovacia par să acorde prioritate socialității, acțiunilor care vizează dezvoltarea acesteia și figurilor care o promovează.

2.1.3. Sentiment de apartenență și participare activă

A doua zonă tematică a anchetei a explorat temele apartenenței la teritoriu și participării active a cetățenilor acestuia.

La întrebarea despre semnificația „să se simtă parte” dintr-un teritoriu („*Ce înseamnă pentru un cetățean să se simtă parte din teritoriul său?*”) doar 60,0% dintre respondenți au răspuns. Norul de cuvinte de mai jos (graficul 2.3) arată cuvintele cele mai des folosite pentru a răspunde la această întrebare.

<i>participare</i>	13
<i>Posibilitate</i>	12
<i>Comunitate</i>	12
<i>Activ</i>	12
<i>Instituție</i>	11
<i>Serviciu</i>	10

O altă asociere importantă evidențiată în răspunsuri este de fapt cea a „implicării” (13) și activă („activ” – 12, dar și „activitate” – 20) „participării” (13) la „dezvoltarea” teritoriului, după cum sa evidențiat mai sus și în procesul de „luare a deciziilor” (28). Pe baza sentimentului de apartenență există recunoașterea existenței unei „comunități” (12) care ar trebui protejată de „instituție” (11).

Iată câteva exemple de răspunsuri:

„Participarea la viața teritoriului” (Italia – Factorul de politici – Bărbat – 41 de ani)

„Participă efectiv și activ” (Italia – Reprezentant al sectorului social privat – Femeie – 59 de ani)

„Să pot participa activ la viața comunității și să fi informat constant de către instituții despre ceea ce se întâmplă în teritoriu” (România – Practicant care lucrează pe teritoriu – Femeie – 38 ani)

„Să fie integrat în comunitate, să aibă posibilitatea de a-și exprima opinia în deciziile care le afectează teritoriul” (România – Profesor – Femeie – 37 ani)

„A fi prezent la deciziile esențiale și importante luate în cadrul dezvoltării teritoriului” (Slovacia – Profesor – Bărbat – 55 ani)

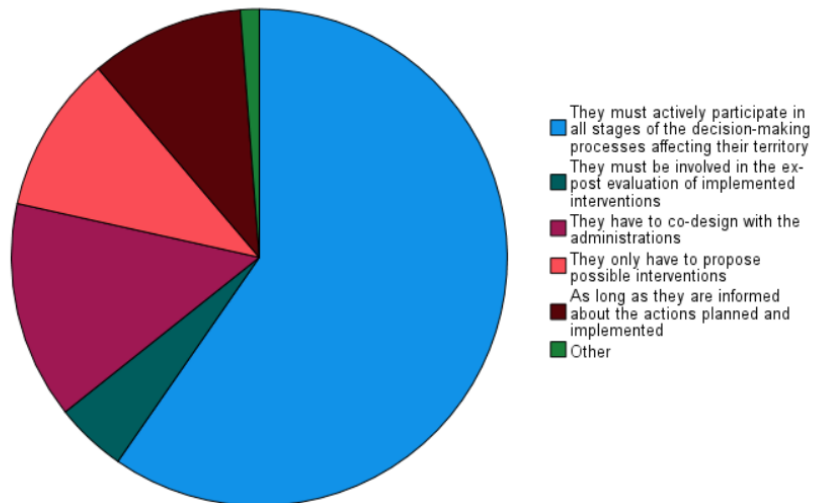
Așadar, cetățenii simt că aparțin unui teritoriu dacă se simt protejați de instituții, informați și pot să participe la procesul decizional al comunității și la dezvoltarea acesteia, iar acest lucru contribuie la bunăstarea lor:

„A face parte din teritoriu este o condiție esențială pentru a fi mulțumit și a continua să trăiești în teritoriu” (Slovacia – Student – femeie – 20 de ani)

La întrebarea „ Cum ar trebui să fie implicați cetățenii în gestionarea teritoriului

lor? ”, 59,7% dintre respondenți (vezi graficul 2.4) au răspuns „ Ei trebuie să participe activ în toate etapele proceselor decizionale care le afectează teritoriul ”, acest procent crește la 67,9% pentru slovaci și scade la 55,0% pentru România și la 50,0% pentru Italia (a se vedea tabelul 2.8).

How should citizens be involved in the management of their territory?
Only in a specific phase or in all of them?

Graficul 2.4 - Implicarea cetățeanului

O pondere semnificativă a respondenților italieni, de fapt, converge către răspunsul „ Trebuie să co-proiecteze cu administrațiile ” (procent mai mare cu peste zece puncte față de procentul din totalul respondenților, adică 14,3%). Un procent semnificativ de români (20,0% față de 10,3% din totalul respondenților) susțin un alt mod de implicare parțială („Nu trebuie decât să propună posibile intervenții”).

Tab. 2.8 – Implicarea cetățenilor pe țară

	Italia	România	Slovacia	Total
Atâta timp cât sunt informați despre acțiunile planificate și implementate	12.5	7.5	8.6	10.0
Ei trebuie doar să propună posibil intervenții	12.5	20,0	6.7	10.3
Ei trebuie să co-proiecteze cu administrații	25,0	7.5	7.2	14.2

Aceștia trebuie să fie implicați în evaluarea ex-post a intervențiilor implementate	0,0	2.5	8.6	4.6
Ei trebuie să participe activ la toate etapele proceselor decizionale care le afectează teritoriul	50,0	55,0	67,9	59,7
Alte	0	7.5	1.0	1.2
Total	160	40	209	409

În aceeași arie tematică, respondenților li s-a cerut să definească participarea. Mai jos (graficul 2.5) un nor de cuvinte care arată cuvintele folosite în răspunsurile la această întrebare.

Graficul 2.5 – Words Cloud despre participare

În lista de leme folosite pentru a defini termenul „participare”, printre cele cu cel mai mare număr de apariții (vezi tabelul 2.9) există câteva dintre cuvintele folosite și pentru a defini „sentimentul parte”, cum ar fi „teritoriu”, „dezvoltare”, „participare”, „luare a deciziilor”. Găsim și cuvinte noi, precum „procesează” sau „propune”.

Tab. 2.9 – Cele mai frecvente cuvinte în definiția „participării”

leme	Apariții
<i>Teritoriu</i>	24
<i>Dezvoltare</i>	19
<i>luarea deciziilor</i>	24
<i>Participarea</i>	12
<i>proces</i>	12
<i>Activitate</i>	11
<i>Propune</i>	10
<i>Cetățean</i>	10
<i>proiect</i>	10
<i>plan</i>	10

Dimensiunea propunerii și promovării este pusă sub semnul întrebării în mod repetat în răspunsurile la această întrebare.

„A fi un promotor al inițiativelor și a colabora la implementarea acestora” (Italia – Factorul de politici – femeie – 53 de ani)

„Pentru a identifica probleme, a propune soluții și a le disemina” (Italia – Practicant care lucrează pe teritoriu – Femeie – 49 ani)

„Să pot propune inițiative care îmbunătățesc viața comunității și să aibă vizibilitate asupra modului de implementare a acestora” (România – Practicant care lucrează pe teritoriu – Femeie – 37 ani)

În general, definiția „sentimentului parte” aproape se suprapune cu cea a „participării”, subliniind din nou importanța de a fi activ și de a fi capabil să coopereze în deciderea strategiilor de implementat pentru dezvoltarea teritoriului.

„A aparține unui teritoriu, a fi activ și a avea posibilitatea de a coopera la decizii”

(România – Practicant care lucrează pe teritoriu – Femeie – 31 ani)
Un cuvânt mai des folosit în acest caz este „cetățean”, subliniind centralitatea cetățeanului, cu dorințele și nevoile sale, în ceea ce privește dezvoltarea teritoriului.

„Cetățeanul va fi perceput ca un element activ al amenajării și dezvoltării teritoriului” (Slovacia – Profesor – Bărbat – 56 ani)

„Pentru a putea exprima nevoile, dorințele, cerințele pe care cetățeanul dorește să le transfere către dezvoltarea teritoriului” (Slovacia – Reprezentanți ai sectorului social privat – Femeie – 31 de ani)

62,5% dintre respondenții italieni declară că cunosc exemple de planificare participativă, dar acest procent scade la 40,0% pentru România și 13,9% pentru Slovacia (a se vedea tabelul 2.10).

Tab. 2.10 Experiențe directe sau indirecte în planificarea participativă

	Italia	România	Slovacia	Total
Nu	37,5	60,0	86.1	64,5
Da	62,5	40,0	13.9	35.5
Total	160	40	209	409

În aceeași arie tematică au mai existat două întrebări în care respondenții au fost rugați să raporteze câteva experiențe de pe teritoriul lor în care cetățenii s-au implicat activ și să dea o evaluare. 59,9% dintre respondenți au raportat exemple locale concrete de activități de proiectare, planificare sau gestionare a teritoriului care au implicat într-un fel cetățeni, dar pe care nu le vom raporta pentru că au fost doar pe scurt menționate și nu suficient descrise. Dar această întrebare a avut ca scop să concentreze atenția respondentului asupra următoarei, adică punctele forte sau punctele slabe ale unor astfel de experiențe.

La această a doua întrebare au fost înregistrate doar 54 de răspunsuri, care confirmă în general importanța comunicării dintre administrație și cetățeni, necesitatea informării cetățenilor și a durabilității acțiunilor din zonă. Câteva dintre răspunsurile de mai jos:

„A avut succes faptul că oamenii implicați trăiesc și lucrează în acea zonă. Deschiderea administrației de a asculta cetățenii ar putea fi îmbunătățită” (Italia – Practicant care lucrează pe teritoriu – Femeie – 49 ani)

„Dialogul dintre cetățeni și administrația publică a avut succes. Prea multă

birocrație a eșuat” (Italia – Factorul de politici – bărbat – 41 de ani)

„Interesele comune au reunit oamenii, dar ei ar trebui să lucreze la menținerea lor după aceste evenimente, pentru a fi integrați în viața noastră de zi cu zi” (România – Student – feminin – 19 ani)

„Impactul pozitiv a fost cu siguranță posibilitatea ca cetățenii să fie implicați în grupuri de lucru ale comisiilor și discuții publice” (Slovacia – Factorul de politici – bărbat – 48 de ani)

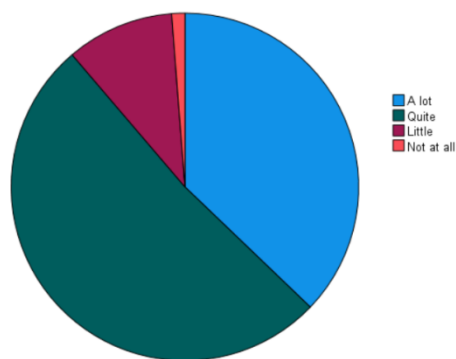
„Marketingul ar trebui îmbunătățit, nu toți cetățenii știu despre inițiativele menționate mai sus” (Slovacia – Student – femeie – 24 de ani)

2.1.4. Sociabilitatea și bunăstarea teritoriului

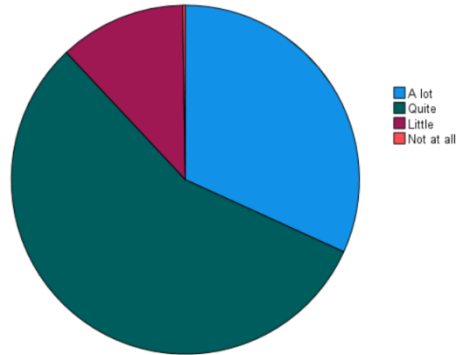
Ultima zonă tematică a fost dedicată potențialelor acțiuni care vizează îmbunătățirea bunăstării cetățenilor și dezvoltarea zonei. Respondenților li s-a propus mai întâi o secvență de acțiuni asupra cărora li s-a cerut să-și exprime părerea: *„Cât de mult pot următoarele acțiuni să crească bunăstarea unei zone?”*.

Acțiunea care a obținut cel mai mare procentaj (52,3%) la modul „mult” (vezi graficul 2.6 și tabelul 2.11) a fost *„Încurajarea participării cetățenilor la proiectarea și regenerarea urbană a teritoriului lor”*, ceea ce evidențiază încă o dată importanța participarea cetățenilor.

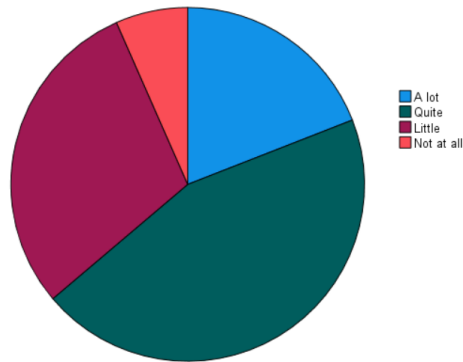
How much can the following actions increase the well-being of an area?
[Developing pro-social behaviours, i.e. all those behaviours oriented towards helping and supporting others]

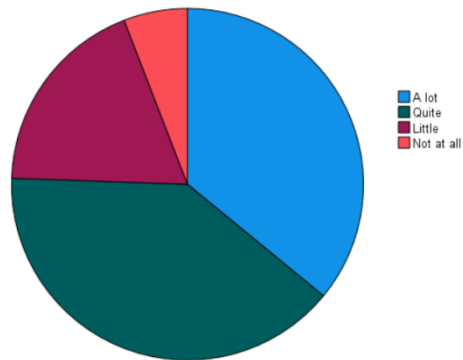
How much can the following actions increase the well-being of an area?
[Nurturing citizens' sense of belonging to their local area]

How much can the following actions increase the well-being of an area?
[Developing recognition of one's emotions and the ability to express one's needs]

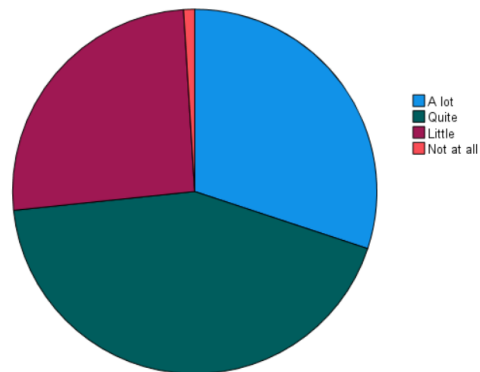

How much can the following actions increase the well-being of an area?
[Promoting the recognition of the common good and the importance of sharing it]

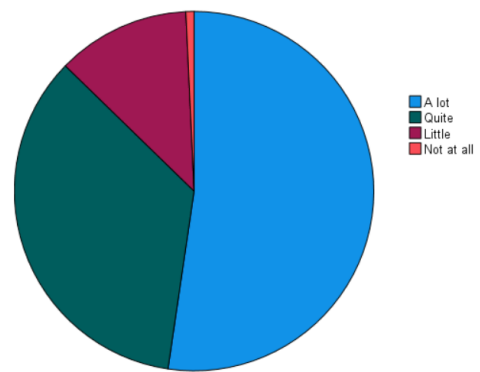

How much can the following actions increase the well-being of an area?
 [Developing the capacity to generate and regenerate links and networks in the territory]

How much can the following actions increase the well-being of an area?
 [Encouraging citizens' participation in the design and urban regeneration of their territory]

Graficul 2.6 – Acțiuni pentru creșterea bunăstării unei zone

Cel care a obținut cel mai mare procentaj la modul „deloc” (19,1%) a fost itemul pe dimensiunea emoțională („Dezvoltarea recunoașterii emoțiilor și a capacității de a-și exprima nevoile”). Dacă luăm în considerare cele două modalități „ destul ” și „ mult ” împreună, dimensiunea participativă este totuși una dintre cele mai importante cu 87,3% din preferințe, precedată de dimensiunea pro-socială (" Dezvoltarea comportamentelor pro-sociale, adică a tuturor celorlalte comportamente orientate spre ajutorarea și susținerea celorlalți" – 88,8%) și prin dimensiunea legată de sentimentul de apartenență la teritoriu („ Cultivarea sentimentului de apartenență al cetățenilor la aria lor locală” – 88,0%).

Tab. 2.11 – Acțiuni de creștere a bunăstării unei zone pe țări

		Italia	România	Slovacia	Total
Dezvoltarea de comportamente pro-sociale, adică toate acele comportamente orientate spre ajutorarea și sprijinirea celorlalți	<i>Nu la toate</i>	0,0	5,0	1,4	1,2
	<i>Mic</i>	12,5	5,0	9,1	10,0
	<i>Destul de</i>	37,5	35,0	65,6	51,6
	<i>Mult</i>	50,0	55,0	23,9	37,2

Creșterea sentimentului de apartenență al cetățenilor la zona lor locală	<i>Nu la toate</i>	0,0	2,5	0,0	0,2
	<i>Mic</i>	12,5	12,5	11,0	11,7
	<i>Destul de</i>	62,5	62,5	50,2	56,2
	<i>Mult</i>	25,0	22,5	38,8	31,8
Dezvoltarea recunoașterii propriilor emoții și a capacității de a-și exprima nevoile	<i>Nu la toate</i>	12,5	10,0	1,4	6,6
	<i>Mic</i>	37,5	15,0	26,3	29,6
	<i>Destul de</i>	37,5	47,5	49,8	44,7
	<i>Mult</i>	12,5	27,5	22,5	19,1
Promovarea recunoașterii binelui comun și a importanței împărtășirii acestuia	<i>Nu la toate</i>	12,5	2,5	1,4	5,9
	<i>Mic</i>	12,5	0,0	26,8	18,6

	<i>Destul de</i>	25,0	45,0	49,8	39.6
	<i>Mult</i>	50,0	52.5	22.0	35.9
Dezvoltarea capacității de a genera și regenera legături și rețele în teritoriu	<i>Nu la toate</i>	0,0	7.5	0,5	1.0
	<i>Mic</i>	25,0	10.0	29.2	25.7
	<i>Destul de</i>	37,5	40,0	48.3	43.3
	<i>Mult</i>	37,5	42.5	22.0	30.1
Încurajarea participării cetățenilor la proiectarea și regenerarea urbană a teritoriului lor	<i>Deloc</i>	0,0	7.5	0,0	0,7
	<i>Mic</i>	12.5	17.5	10.5	12.0
	<i>Destul de</i>	25,0	40,0	41.6	35,0
	<i>Mult</i>	62,5	35,0	47,8	52.3
Total		160	40	209	409

Acestea sunt urmate de dimensiunea legată de partajare și de binele comun ("*Promovarea recunoașterii binelui comun și a importanței împărtășirii lui*" – 75,5%), dimensiunea relațională ("*Dezvoltarea capacității de a genera și regenera legături și rețele în teritoriu*" – 73,4%) și dimensiunea legată de exprimarea nevoilor și emoțiilor („*Dezvoltarea recunoașterii emoțiilor și a capacității de a-și exprima nevoile*” – 63,8%). Există puține diferențe între țările implicate în sondaj (a se vedea tabelul 2.11):

- Respondenții italieni acordă mai puțină importanță decât media dimensiunii expresiv-emoționale (doar jumătate sunt pe modurile „destul” și „mult” față de 63,8% din totalul respondenților) și mai multă importanță dimensiunii relaționale (82,5% față de 73,4% din totalul respondenților);
- Respondenții români par să acorde mai puțină importanță dimensiunii pro-socialității (81,0% pe modurile „destul” și „mult” față de 88,8% din totalul respondenților), față de cea a participării (75,0% față de 87,3. %) și dimensiunii relaționale (61,3% față de 73,4%), în timp ce acordă o

importanță mai mare dimensiunii împărtășirii și valorizării binelui comun (97,5% față de 75,5% din totalul respondenților) și dimensiunii legate de emoții și exprimarea nevoilor (75,0% față de 63,8%);

- Slovacia pare să fie mai degrabă în concordanță cu distribuția medie pe totalul respondenților, cu excepția importanței mai mari acordate dimensiunii emoționale (72,3% față de 63,4%).

În general, se poate afirma că majoritatea respondenților (procente în toate cele trei țări peste 70,0%, cu excepția dimensiunii emoționale, puțin mai scăzută, dar tot peste 50%) au confirmat importanța și necesitatea încurajării tuturor acțiunilor propuse. Aceste date au fost confirmate în continuare de o altă întrebare din aceeași arie tematică, referitoare la competențele considerate utile unui potențial expert în regenerare locală aferente acțiunilor anterioare. Respondenții au fost rugați să acorde un scor cuprins între 0 (fără relevanță) și 5 (relevanță cea mai mare) celor 5 profiluri propuse care corespund aceluiași număr de competențe. A rezultat că (vezi tabelul 2.12) figura considerată cea mai utilă a fost „Un expert în analiză spațială care studiază contextul în detaliu”, pe primul loc pentru Italia și România și pe al doilea pentru Slovacia, care în schimb s-a clasat pe primul loc „Un expert în comunicare care poate gestiona relațiile relaționale”. dinamică”.

Ultima cifră s-a clasat pe locul doi pentru România, dar pe locul patru pentru Italia, care în schimb s-a clasat pe locul doi „Un expert în mediere și soluționarea conflictelor”. Această ultimă cifră se află pe locul trei pentru România și Slovacia. Italia plasează pe locul trei „Un expert în design urban”, pe care îl găsim pe locul patru pentru celelalte două țări. Toate cele trei țări sunt de acord asupra ultimului loc acordat „Un psiholog care poate scoate la iveală nevoile cetățeanului”.

Tab. 2.12 – Ce cifră ar putea facilita întâlnirea între nevoile cetățenilor și intervențiile planificate?

	Tota l	Itali a		Român ia Slovea
Un expert în analiză spațială care studiază contextul în detaliu	1 (3,7 2)	1 (3,8 8)	1 (3,73)	2 (3,61)
Expert în mediere și rezolvare a conflictelor	2 (3,4 9)	2 (3,5 0)	3 (3,53)	3 (3,47)
Un expert în comunicare care poate gestiona dinamica relațională	3 (3,4 4)	4 (2,7 5)	2 (3,55)	1 (3,95)

Un expert în design urban	4 (3,2 7)	3 (3,1 3)	4 (3,37)	4 (3,35)
Un psiholog care poate scoate în evidență nevoile cetățeanului	5 (3,0 0)	5 (2,6 2)	5 (2,87)	5 (3,32)

Din nou, celor 5 profiluri profesionale propuse li s-a acordat un punctaj mediu-mare de către respondenți, astfel încât se poate afirma că toate cifrele de mai sus ar putea facilita îmbunătățirea și regenerarea zonei.

Chestionarul s-a încheiat cu o întrebare deschisă în care respondenților li s-a cerut să definească termenul „sociabilitate”, central în proiectul STUD.IO. Sub norul de cuvinte cu cuvintele principale folosite pentru definiție.

Graficul 2.7 - Numărul de cuvinte despre „socialitate”

Doar jumătate dintre respondenți au oferit o definiție și doar 29,3% au raportat exemple de activități care generează sociabilitate.

„Abilitatea” este cuvântul cel mai des folosit (vezi tabelul 2.13) care amintește de rădăcina cuvântului în sine. Acest cuvânt este apoi definit prin utilizarea altor leme care amintesc de o dimensiune pur socială: sociabilitatea este o abilitate care poate fi dobândită și care este strâns legată de existența într-o zonă a unei comunități de oameni capabile să se relaționeze între ei. Deci sunt trei dimensiuni care intră în joc, și anume oamenii care creează o comunitate, acțiuni care creează relații și un context care le ține.

Tab. 2.13 – Cuvinte utilizate cel mai frecvent în definiția „sociabilitate”

Expresie lingvistică	Apariția
----------------------	----------

<i>Abilitatea</i>	22
<i>Comunitate</i>	18
<i>relație</i>	14
<i>Social</i>	14
<i>Teritoriu</i>	14
<i>oameni</i>	10

Mai jos câteva exemple de răspunsuri din care pot fi confirmate cele de mai sus:

„*Abilitatea de a stabili relații proactive, proactive și pozitive cu alți cetățeni*” (Italia – Reprezentanți ai sectorului social privat – femeie – 59 de ani)

„*Sociabilitatea este modul în care cetățenii dintr-o anumită zonă interacționează între ei, se simt parte dintr-o comunitate și iau măsuri comune pentru binele comun*” (România – Practicant care lucrează pe teritoriu – femeie – 37 de ani)

„*Abilitatea de a funcționa armonios într-o comunitate*” (România – Practicant care lucrează pe teritoriu – femeie – 29 ani)

„*Abilitatea, tendința sau proprietatea de a fi sociabil sau social, de a interacționa bine cu ceilalți*” (Slovacia – Profesor – femeie – 52 de ani)

„*Abilitatea de a putea împărtăși, înțelege și fi emfatic*” (Slovacia – Factorul de politici – bărbat – 55 de ani)

2.2. Rezultatele focus-grupurilor: o perspectivă calitativă

Focus-grupul a vizat analiza calitativă a contextului din punctul de vedere al celor care sunt implicați în primul rând în managementul/promovarea/planificarea acțiunilor în teritoriu (vezi categoriile de participanți la FG enumerate în introducere).

Au fost efectuate trei FG, câte unul pentru fiecare dintre țările implicate în studiul empiric.

Tab. 2.14 – Participanți la focus-grupuri pe țară

ITALIA	ROMÂNIA	SLOVACIA
--------	---------	----------

Asistent social și educator (F) Organizator comunitar (F)	Organizator comunitar (F)	Profesor universitar și cercetător - (F)
Autor de jocuri și instrumente recreative. Designer de jocuri (M)	Arhitect (M)	Profesor universitar și cercetător - (F)
Psiholog și antrenor (F)	Sociolog și doctorand (F)	Profesor universitar și cercetător - (F)
Sociolog (F)	Student (F)	Profesor universitar și cercetător - (F)
arhitect urban (M)	Funcționar public (M)	Profesor universitar și cercetător - (F)
Reprezentant al sectorului al treilea (M)	Arhitect (F)	Profesor universitar și cercetător - (F)
Reprezentant al sectorului al treilea (F)		Profesor universitar și cercetător - (M)
Psiholog (F)		Profesor universitar și cercetător - (M)
Student (F)		Profesor universitar și cercetător - (M)
Reprezentant al sectorului al treilea (F)		Student (F)
		Manager de proiect (F)
		Reprezentantul unei municipalități (M)

O schiță a interviului a fost utilizată pentru a desfășura FG-urile. FG-urile au fost introduse printr-o scurtă prezentare a prezentatorului, prin obiectivele proiectului, prin sondajul de teren și, în special, prin focalizare. Aceasta a fost urmată de o scurtă

rundă de prezentare a participanților.

Focus-grupul a aprofundat în 3 subiecte:

- 1) **îmbunătățirea și regenerarea zonei și bunăstării cetățenilor**: zonă care are ca scop detectarea perspectivei respondenților cu privire la legătura dintre acțiunile pe teritoriu și îmbunătățirea bunăstării cetățenilor, precum și definirea posibilelor propuneri de acțiuni de îmbunătățire și regenerare a zonei.
- 2) **dezvoltarea sociabilității** : domeniu care vizează înțelegerea care sunt factorii care contribuie pozitiv sau negativ la eficacitatea acțiunilor care vizează dezvoltarea sociabilității într-o zonă.
- 3) **profilul expertului care urmează să fie instruit** : domeniu care vizează identificarea posibilelor abilități necesare facilitării proceselor de îmbunătățire și regenerare a teritoriului și, în consecință, profilarea unui expert capabil să gestioneze astfel de procese și să promoveze sociabilitatea pe un teritoriu.

În ceea ce privește primul domeniu, în definiția bunăstării și a ceea ce poate ajuta la generarea acesteia au apărut mai multe nuanțe, toate fiind considerate complementare și relevante.

În toate cele trei țări au fost menționate în primul rând elementele structurale aparținând contextelor de viață și de acțiune, precum accesibilitatea și echitatea în utilizarea și furnizarea serviciilor, partajarea spațiului public, prezența instituțiilor, coeziunea socială. .

„Teritoriul trebuie să fie accesibil tuturor, inclusiv persoanelor cu dizabilități și persoanelor în vârstă.” (Italia - Reprezentant al sectorului al treilea - M)

„Teritoriul este sănătos când sunt prezente Instituții, când există muncă, când sunt disponibile servicii care răspund nevoilor și dorințelor utilizatorilor... diversificat și care acoperă toată zona. Un teritoriu este sănătos atunci când există o coeziune socială puternică, când toată lumea se simte parte dintr-un teritoriu și nu dintr-un cartier, suburban sau zonă centrală. Bunăstarea unui teritoriu este strict legată de îngrijirea și respectul spațiului... un spațiu public comun, un spațiu pentru viața publică. Un teritoriu este sănătos atunci când oportunitățile sunt distribuite în mod egal între toate cartierele, când există planificare pentru tot teritoriul.” (Italia - Sociolog - F).

Condițiile contextuale sunt astfel considerate primare în comparație cu alți factori care contribuie la bunăstarea pentru ei înșiși.

În România, participanții FG au subliniat că există mai întâi nevoi de bază materiale/externe care trebuie îndeplinite înainte de a putea vorbi despre bunăstare. Îndeplinirea unei serii de condiții materiale, exterioare individului, este o condiție prealabilă pentru ca oamenii să-și poată împlini potențialul, să-și atingă scopurile.

Și dacă ar fi posibil să se creeze condiții de bunăstare, cum ar putea o zonă să fie capabilă să-și creeze și să-și recreeze propria bunăstare?

„Comunitate productivă autonomă, o comunitate construită pe urmărirea practică a unei economii bazate pe încredere progresivă în sine, detașată de politică. Dacă s-ar putea avansa o creștere constantă a teritoriului dincolo de schimbările politice, acest lucru ar putea crea prosperitate în teritoriu.” (Rosella)

Bunăstarea pare să fie strict legată de dimensiunea pro-socială care pune sub semnul

întrebării împărtășirea, încrederea reciprocă și solidaritatea.

„Îngrijirea proprietăților comune împreună cu toate generațiile prezente într-un context” (Italia – Asistent social și educator – F)

„Încrederea este importantă, este esențial ca toți actorii care operează într-un context social să aibă încredere unii în alții, pentru a fi înclinați spre participare.” (Italia-Student-F)

„Aș adăuga unul care îi compensează pe ceilalți și îi ține pe toți, care este solidaritatea. Un teritoriu este într-adevăr într-o stare de bunăstare, atunci când ceva care îi lipsește cuiva este oferit de altcineva, fără niciun control sau restricție. Acest lucru este, după părerea mea, important pentru că ar demonstra o maturitate pe teritoriu care este cu adevărat rară.” (Docente/Architetto Urbanista - M)

Un alt aspect important care a fost adus în discuție pentru definirea bunăstării a fost ca oamenii să poată vedea împreună diferite categorii sociale, de exemplu bătrânii și copiii să interacționeze între ei. Cu alte cuvinte: să nu aibă categorii excluse. Așadar, reiese o atenție deosebită asupra existenței și necesității unor procese incluzive pentru îmbunătățirea bunăstării unei zone.

O contribuție originală a apărut în FG italian și s-a întâlnit cu acordul tuturor participanților: conceptul de frumusețe-ființă, folosit pentru a evidenția nevoia de a căuta și de a crea frumusețe pe teritoriu pentru a genera bunăstare.

„Când aud vorbind despre bunăstare, mă gândesc la frumusețe-a fi, la îngrijirea frumuseții, la estetica spațiilor noastre, uneori cu lucruri foarte simple care ne amintesc de tradiție... fă-ne spațiile frumoase, fă-le locuibile. Pe lângă faptul că am grijă de spații, celălalt concept care îmi vine în minte este cel de animație socială. Ceea ce lipsește în zona noastră este adesea un agent capabil să anime teritoriul, să propună acțiuni, să creeze o rețea, să scoată oamenii din case. Acum am dezvoltat un mod de a trăi „ca un fort”, adică locuiesc acasă, acasă am tot ce îmi trebuie. În schimb, ar fi foarte important să creăm rețele și să scoatem oamenii din nou în stradă.” (Italia - Reprezentant al sectorului al treilea - M)

Acest concept este direct legat de capacitatea de a urmări și observa propriul teritoriu într-un mod diferit. Pornind de la privirea, schimbarea poate fi declanșată.

„Bunăstarea legată de educarea privirii...”

Il benessere legato all'educazione allo sguardo... tot ce s-a spus vine din capacitatea pe care o avem de a observa și de a citi teritoriul. Capacitatea de a înconjura și de a spune... cum pot transforma unele bucăți din teritoriul meu... poate că este ceva de explorat pentru a crea bunăstare... pentru a o construi” (Carzan)

„Când îi întrebi pe tineri (toată lumea vrea să plece!) de ce vrei să pleci, ei spun „pentru că nu e nimic aici!”. Dacă le arăți ceva frumos din teritoriul lor (situl Sican sau minele de sulf), ei încep să aprecieze această valoare și încep să se simtă parte din acel teritoriu, nu mai înstrăinați. Cunoașterea teritoriului stă la baza dezvoltării sentimentului de apartenență. Ei se simt ca niște străini în acest context.” carmen

Există, totuși, conștientizarea faptului că schimbarea este un proces lung care poate da rezultate vizibile numai dacă timpul de impact este distins și proporțional cu tipul

de acțiune.

„Există două abordări care simultan, sau chiar individual, au atât o eficacitate pe termen scurt, cât și una pe termen lung. Pornirea unui proces nu poate da rezultate imediate, dar le poate produce pe termen lung. Sunt acțiuni care necesită mai multă răbdare și un job mai puțin vizibil, dar pe termen lung putem spera să vedem o schimbare culturală, și altele care au în schimb efecte imediate, de exemplu jocul. Aceasta este, cu siguranță, o experiență de socializare: puneți oameni împreună și îi faceți să se joace, acesta este deja o modalitate de a construi relații. Riscul este ca, dacă nu continuați să urmați acest proces și vă simțiți redus la observarea evenimentelor, riscați să pierdeți ceea ce ați făcut. Experiența de voluntariat permite, atunci când este prelungită în timp, construirea unor relații mai mult sau mai puțin semnificative între oamenii care se trezesc împărțindu-și acea experiență, va exista speranța că acest lucru poate influența cu adevărat o schimbare culturală. Dacă ne gândim la voluntariat în recalificarea urbană, acest lucru are și impact vizual, duce la acea ființă-frumusețe și la conștientizarea unui teritoriu și la simțirea lui. Probabil că în acest caz impactul social al acelei acțiuni, este capabil să prindă rădăcini mai adânc. Aș pune cap la cap ambele acțiuni pe termen scurt, utile pentru a crea relații imediate și vizibile și proiecte de dezvoltare comunitară, mai răbdătoare și mai lente, dar care poate apoi reușesc să producă schimbări culturale pe termen lung. (Italia - Reprezentant al sectorului al treilea - M)

Oricât de mult există activități care sunt mai atractive pentru o zonă, căi noi și originale ar trebui încercate, deși treptat, dacă vrem cu adevărat să declanșăm o schimbare.

(Carzan) „Riscul este că noi suntem cei care urmărim teritoriul și nu construim pe teritoriu. Activitățile muzicale și sportive sunt mai atrăgătoare și, de asemenea, mai ușor de urmărit, sunt mai imediate. Când vorbim de cărți, de teatru sau de un anumit gen de muzică, totul devine mai complex. Rezultă că o cale de educație de jos este necesară pentru a genera experiențe pe teritoriu care pot fi diferite. Fiind conștient că poate dacă organizezi un turneu de fotbal voi implica 100 de copii și dacă organizez un club de carte voi implica 4 copii. Instruirea și pregătirea pe diferitele niveluri, pe diversele teme, devine o cheie fundamentală a lecturii, pe care apoi modelează teritoriul.”

Și în „căldarea de ingrediente” pentru bunăstarea unei zone, cât spațiu se poate acorda sociabilității, adică capacității de a genera și regenera conexiunea? Acest subiect a fost în centrul celei de-a doua arii tematice.

Conceptul de sociabilitate pentru italieni reamintește conceptele de rețea, conexiuni, reciprocitate, capital social și individual, toate elementele fundamentale pentru bunăstarea teritoriului.

„Capitalul fiduciar este fundamental... Reciprocitatea... construirea de reacții bazate pe încredere care uneori sunt și relații de gratuitate față de diferitele condiții ale oamenilor din comunitatea în care trăim” (Italia – La Rocca – M)

Și așa este și pentru Slovacia:

„a face parte din teritoriu și a coopera cu ceilalți”

„sa poata convietui cu diversi membri ai comunitatii pe baza intelegerii si sprijinului reciproc”

*„să creeze o identitate teritorială comună”
„calitatea de a-ți plăcea să te întâlnești și să petreci timp cu alți oameni”*

Tot în România conceptul de sociabilitate este definit în același mod:

„Capacitatea de a avea relații pozitive, constructive cu ceilalți din jurul tău, indiferent de context, situație, identitate personală. Sociabilitatea nu înseamnă că te înțelegi doar cu grupul tău, cu semenii tăi, cu familia etc. Să fii confortabil cu cineva pe care nu-l cunoști și nu ai neapărat un interes comun”

Este interesant că este în mare parte legat de „comun”:

„Oamenii trebuie întotdeauna să relaționeze la nivel colectiv. Au nevoie să se simtă parte a ceva mai mare decât grupul lor, familia.”

Dezvoltarea sociabilității într-o zonă ar necesita reunirea oamenilor, cunoașterea lor și crearea de spații în care să se poată petrece.

În România ei subliniază că teritoriul lor nu este potrivit atât cultural, cât și structural pentru crearea de rețele și conexiuni care să depășească dimensiunea îngustă a grupului de apartenență, cartierele sunt deja contexte largi în care se pierde interacțiunea directă între oameni.

7., Comunitatea este ceva la care trebuie să lucrăm ca societate, pentru a crea nu o comunitate artificială, ci una bazată pe interese comune.” (România-Sociolog-M)

În Italia există rețele, dar problema este cum poate fi sustenabil acest lucru în timp. Cât timp pot dura acele rețele născute datorită activităților incluse într-un anumit proiect?

„Sociabilitatea este foarte importantă pentru că capacitatea de a crea alianțe este foarte importantă... problema este cum putem crea conexiuni care să fie durabile în timp, eficiente și eficiente” (Italia – Sociolog – F)

De la FG italian vine propunerea că o posibilă soluție ar fi garantarea unor spații de exprimare și autonomie tinerilor.

„Începe de la a considera tinerii și modul lor de a vedea ceea ce trăim ca resurse... sunt cetățeni prezenți care vor locui pe teritoriu. Concentrarea pe participarea lor activă creează conexiuni. Ascultarea, crearea de oportunități de întâlnire, primire și colectare a punctelor lor de vedere creează la nivel micro, și în contexte restrânse, un nivel de socialitate. Apoi se întoarce în teritoriu prin diferitele schimburi generaționale... un fel de educație între egali care evoluează mereu... se extinde” (Italia – Asistent social și educator – F)

Potrivit FG-ului român, sociabilitatea ar trebui făcută atractivă pentru diferiți oameni. Uneori nu este dezvoltat pentru că consumerismul și gratificarea instantanee sunt mai atrăgătoare, iar oamenii nu găsesc motivația să cunoască alți oameni diferiți de ei. Acțiunile menite să implice oamenii și să-i facă să-și dorească să facă parte din comunități trebuie să țină cont de faptul că acest lucru nu este firesc pentru ei. Ar trebui să ne gândim la diferite categorii de oameni și la ceea ce îi poate motiva, apoi să încercăm să le oferim lucrurile care îi motivează.

În Slovacia se pretinde că sociabilitatea ar putea fi dezvoltată, întărind sentimentul de apartenență la comunitate.

„Crearea identității teritoriale comune ar putea ajuta la obținerea sentimentului de a fi parte a teritoriului și a comunității. Este foarte important să creăm prilejuri pentru interacțiunile dintre oameni și posibilă viață comunitară.” (Slovacia-Profesor-F)

Iar cel mai mare obstacol pentru Slovacia ar fi lipsa de interes a cetățenilor de a schimba ceva sau de a-și pune propria energie și timp.

În cele din urmă, ultima parte a focusului a fost dedicată încercării de a contura figura expertului care urmează să fie instruit. Ce competențe sunt necesare pentru a gestiona procesele complexe de dezvoltare a unei zone?

Unii italieni cred că:

„Nu poate fi o singură cifră, trebuie să aibă diferite medii educaționale” (Italia – profesionist – F)

„Nu avem nevoie de cifre noi! Avem deja totul. Aceste experimente au fost deja făcute cu alte figuri, am avut educatori comunitari, animatori sociali, animatori comunitari... am pregătit deja atât de multe figuri, atât de mulți protagoniști. Nu este nevoie să introducem noi cifre, ci noi moduri... ceea ce înseamnă lucrul în grup. Chiar și ceea ce spun eu este vechi, problema este că mereu am spus-o dar nu știm cum să o facem! Dacă lucrăm cu oameni care au o expertiză diferită de noi, ne dăm seama de dificultățile care apar în lucrul în grup. Aș cheltui banii pentru a face experimente de participare între diferite figuri” (Italia – Profesionist – F)

Dificultatea constă în modul de a interacționa cu cetățeanul:

„Dificultatea este să vorbești cu cetățenii, să vorbești diferite limbi, nu doar între profesioniști. Diferite limbi sunt în teritorii. Când propun ateliere pentru cei din zonele cu risc, observ că mamele nu mai vin în familii pentru că se simt incomod din cauza nivelului meu de educație. Uneori vorbim o limbă care este foarte departe de cea a zonelor” (Italia – Profesionist – F)

Sau în lipsa unui simț al „binelui comun”:

„Sperând că oamenii au început să facă lucruri pentru un bine colectiv și nu pentru propriul interes personal, sau cel puțin în scopul de a fi bine, pare destul de dificil. În contextul nostru, ideea de bine comun nu este încă clară. [...] La asta ar trebui să urmărim, dar dacă vrem să dăm ca o condiție prealabilă pentru a face ceva, riscăm să nu obținem nimic” (Italia – Profesionist – M)

În toate cele trei FG-uri sunt enumerate diferitele profiluri ale figurilor profesionale care pot crea o legătură între nevoile cetățenilor și acțiunile asupra cărora există un acord larg: profesioniști care creează conexiuni cu și între oameni (psihologi, sociologi, antropologi, etc.); economiști; tehnicieni (arhitecți, urbaniști, experți în logistică etc.); experți juridici, experți în comunicare, experți în mediere. Și este menționată și o listă de competențe transversale care depășesc cele deținute de profesionist.

„Aș pune împreună cu observația și ascultarea, adică capacitatea de a interacționa cu teritoriul, cu realitatea urbană, cu cartierele. Observarea poate lua uneori o dimensiune pasivă, ascultarea implică probabil o receptare mai mare a ceea ce este martor. O altă dimensiune importantă este cea a interpretării, un operator de pe teritoriu trebuie să interpreteze și fenomenele, și trebuie să le poată citi în lumina unui context care poate avea complexitate. O altă componentă cheie este capacitatea de a interveni, dacă ascultarea, observarea și interpretarea rămân faze de analiză, iar de studiu, în mod clar nu exprimă întregul potențial pe care îl au în interior. Capacitatea de a interveni este una dintre cele mai importante abilități, deoarece implică capacitatea de a interacționa într-o manieră productivă în scopul schimbării.” (Italia-Profesionist-M)

La cifrele menționate mai sus, grupul italian le adaugă pe cele de animator social și comunicator.

„Printre diversele abilități, cea a animației sociale, înțelesă ca abilitatea de a crea dinamică între grupurile din teritoriu, de a putea citi și, în același timp, de a crea provocare și de a putea gestiona dinamica.” (România-Sociolog-M)

Se deschide o discuție mai detaliată asupra competenței comunicative, problematizând necesitatea și/sau pericolozitatea acesteia:

„Riscul este ca atunci când vorbim despre comunicare și o conectăm la leadership, înseamnă că poate trebuie să pregătim o persoană care depășește nevoile. Probabil că nevoia principală este ca această persoană să aibă abilități în materie de instrumente de comunicare, ceea ce este altceva. Altfel riscul este de a crea elefanți albi în loc de procese pe teritoriu. [...] Adesea un teritoriu nu știe ce se întâmplă în alt teritoriu. Ceea ce lipsesc sunt tocmai instrumentele de comunicare de bază. [...] Poate fi util să ai pe cineva cu o bună cunoaștere a instrumentelor de comunicare, astfel încât să le poată folosi și să creeze participare pe teritoriu, chiar și prin aceste instrumente.” (Italia-Profesionist-M)

Cu siguranță, ceea ce lipsește, și asupra căruia toți participanții italieni la FG sunt de acord, este capacitatea de a povesti teritoriul:

„Capacitatea de a povesti teritoriul, de a-i surprinde frumusețea, de a-l găsi și de a-l povesti. Și prin povestire transmiteți emoții.” (Italia - Psiholog - F)

„Cred că abilitatea de a povesti este crucială pentru a consolida un proces. [...] Un bun comunicator este bun nu doar pentru că vorbește, ci și pentru că știe despre ce vorbește” (Italia – Profesionist – M)

Implicarea cetățenilor în procesele de luare a deciziilor este considerată importantă de toți participanții la FG din cele trei țări.

Implicarea civică și relația cu spațiul public și cu politica, a fost menționată ca un domeniu cheie de îmbunătățire sau focalizare. Oamenii nu sunt adesea conștienți că pot face ceva, în afară de vot. Implicarea în acțiuni civice poate reflecta mai bine nevoile acestora.

Beneficiarii acțiunilor pe teritoriu ar trebui să fie implicați în planificare, în fiecare etapă a procesului. Ei ar trebui să facă parte din panelul de experți pentru că își aduc propria perspectivă și pentru că ei sunt cei care experimentează în mod concret teritoriul. Experiența lor este la fel de valoroasă ca o experiență profesională și de aceea ar trebui să facă parte din echipă, o echipă care să nu aibă o structură ierarhică,

ci simetrică. Și este esențial ca toți cetățenii să fie implicați, inclusiv tinerii și persoanele vulnerabile.

„Acțiunile participative ar trebui să țină cont și de grupurile vulnerabile, făcându-le, de asemenea, parte din procesul de luare a deciziilor în toate etapele activității.” (România – Sociolog – M) „În opinia mea, abilitățile de planificare participativă sunt și ele importante... planifică împreună cu teritoriul, dar cu toată lumea... trebuie să fie și tineri. Ei sunt cei care vor lucra apoi pe teritoriul lor!” (Italia-Profesionist-F)

Planificarea participativă este considerată un instrument util pentru implicarea cetățenilor, dar în Italia par să existe unele dificultăți în utilizarea eficientă a acesteia.

„Unul dintre avantajele este împărtășirea unei viziuni, dar pentru a împărtăși această viziune înseamnă că toată lumea trebuie să fie conștientă de ceea ce dorim să realizăm. Cum o putem realiza? Prin planificare participativă! Dar de ce avem nevoie pentru a o face real? Avem nevoie de buget și avem nevoie de sigilarea unui acord între actori care folosește planificarea participativă în ciuda eforturilor. De multe ori nu este ales pentru că este o cale lungă. Încet, trebuie să inversăm această tendință.” (Italia-Profesionist-F)

Poate că ar trebui să înceapă prin a preda ce înseamnă să planificați și să proiectați împreună:

„Poate că problema este că oamenii nu știu ce înseamnă a proiecta? Poate de aceea designul participativ are unele limitări.” (Italia-Profesionist-F)

Dar uneori chiar și procesele participative le lipsește autenticitatea procesului.

„Ceea ce pot spune este că planificarea participativă a devenit o modă. Cel mai enervant lucru este actuala prevalență debordantă a retoricii participării. Până acum toată lumea face participare, fără a avea expertiza și activând-o peste interese prestabilite, condiționate de actorii care o gestionează. Consider că cea mai importantă contribuție ar putea fi o nouă figură profesională care ar putea juca, în cadrul unor astfel de practici, rolul unui fel de garant al participării, o figură capabilă să identifice autenticitatea proceselor participative atât în raport cu scopurile, cât și în ceea ce privește, mai presus de toate, rezultate. O figură care este capabilă, cunoscând întregul spectru de participare, de la puterea concentrată în mâinile factorilor de decizie, până la libertatea extremă a cetățenilor, să determine dacă astfel de procese sunt autentice sau condiționate.” (Italia-Profesionist-M)

PARTEA A DOUA

Rezultatul intelectual 1 al proiectului STUD.IO: Cadrul metodologic al revizuirilor sistematice

Giada Cascino ¹, Sergio Severino ²

¹ Universitatea Kore din Enna (Italia), giada.cascino@unikore.it

² Universitatea Kore din Enna (Italia), sergio.severino@unikore.it

Rezultatul intelectual 1 (de aici încolo IO1) al proiectului STUD.IO este împărțit în diferite sarcini: partenerii academici, coordonați de Universitatea Kore din Enna, au lucrat în principal la revizuirea literaturii; celelalte organizații au susținut munca de revizuire a literaturii prin cartografierea celor mai bune practici și analiza nevoilor de formare, menite să dea voce potențialilor destinatari ai formării și instituțiilor teritoriale care vor folosi aceste cifre odată formate.

În această parte a capitolului descriem cadrul metodologic al analizei literaturii pe care partenerii academici l-au realizat și care – după cum se va vedea – este descris în contribuțiile din partea a doua a acestei cărți.

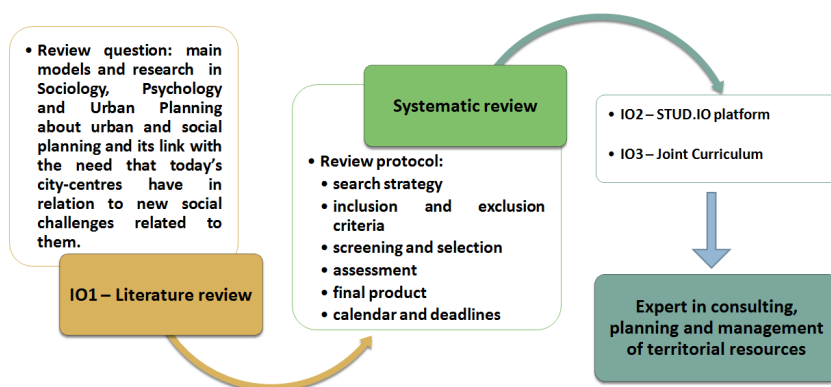
IO1 – adică trecerea în revistă a literaturii privind principalele modele și cercetări disponibile în prezent în domeniul integrării dintre Sociologie, Psihologie și Urbanism – are o legătură strânsă cu celelalte Rezultate Intellectuale ale proiectului STUD.IO, de fapt servește la obținerea unui solid structura pe care să se bazeze nevoile de formare ale Curriculumului Comun (care este obiectivul IO3) și conținuturile de formare ale platformei STUD.IO (care este obiectivul IO2) (Fig. 1).

Printre diferitele tipuri de revizuire a literaturii (revizuire narativă, revizuire rapidă, revizuire a scopului etc.), am ales să facem o *revizuire sistematică*, adică „o revizuire a literaturii care este concepută **pentru a localiza, evalua și sintetiza** cele mai bune dovezi disponibile referitoare la o **întrebare specifică de cercetare** pentru a oferi răspunsuri informative și bazate pe dovezi.” (Dickson și colab., 2017, p.24). Am ales revizuirea sistematică deoarece este definită ca fiind cea mai bună modalitate („standardul de aur”) de a sintetiza concluziile mai multor studii de investigație a acelorași întrebări, indiferent dacă dovezile provin din îngrijirea sănătății, educație sau altă disciplină. Spre deosebire de alte tipuri de revizuire a literaturii, concentrarea sa este limitată la câteva subiecte, dar analizează datele în mare profunzime.

⁴Dickson, R., Cherry, M.G. și Boland, A. (2017). Efectuarea unei revizuii sistematice ca teză de master. În A. Boland, MG Cherry & R. Dickson (eds.), *Doing a systematic review. Ghidul elevului* (a 2-a ed.) (p. 1-19). Salvie.

Figura 1 – Proiectul STUD.IO: legătura dintre rezultatele intelectuale.

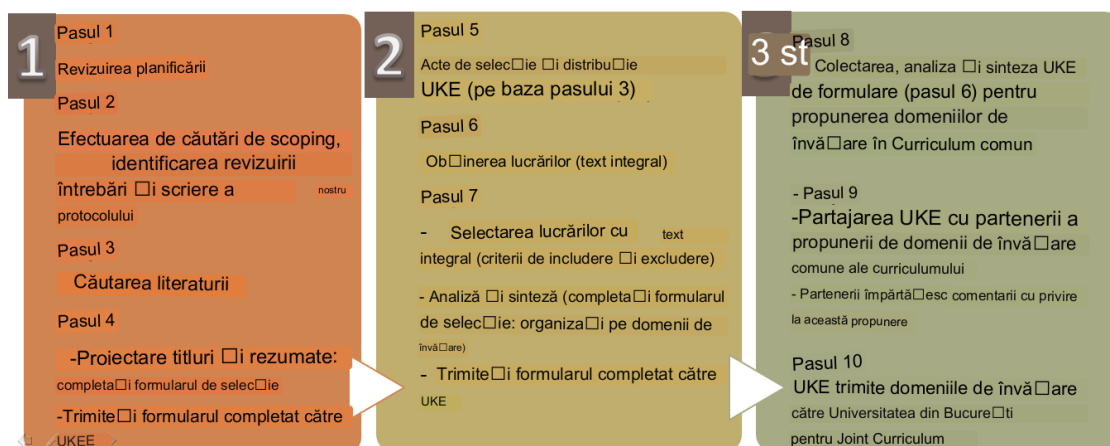
Revizuirea sistematică necesită o rigoare metodologică mai mare decât celelalte tipuri: de fapt, urmează zece pași bine definiți și transparenți și necesită întotdeauna următoarele (Dickson *et al.*, 2017⁵):

1. definirea întrebării sau problemei;
2. identificarea și evaluarea critică a dovezilor disponibile;
3. sinteza constatărilor și tragerea concluziilor relevante.

Am făcut cei zece pași sugerați de autori și îi adaptăm în protocolul nostru de revizuire, care include zece pași grupați în trei etape (Fig. 2).

Prima etapă – Întrebarea de revizuire STUD.IO este definită de proiect: pentru a) pentru a înțelege nevoile, nevoile sociale, punctele slabe și punctele forte ale contextului orașului, precum și pentru a ști cum să planificați intervenții adecvate; b) pentru a crea un curriculum universitar care să îmbunătățească cariera studenților care studiază dezvoltarea urbană și socială, ne-am propus să facem o trecere în revistă sistematică a principalelor modele și cercetări disponibile în prezent în domeniul organizării urbane și al politicilor sociale aferente, precum și al problemele legate de acestea, precum și efectele asupra indivizilor și socialității, concentrându-se pe integrarea dintre Sociologie, Psihologie și Urbanism și utilizarea acestora în planificarea urbană și socială la nivel european.

Figura 2 - Protocolul de revizuire sistematică STUD.IO: trei etape și zece pași

Pentru procesul de revizuire sistematică – trecând prin etapele de identificare, screening, eligibilitate și includere a lucrărilor în revizuire – am construit următoarele trei module *ad-hoc* (vezi Anexa B):

- Modulul A *Cuvinte cheie și liste de baze de date*
- Modulul B *Selecție abstracte*
- Modulul C *Selectare texte complete*.

Pentru desfășurarea „căutării literaturii”, fiecare partener – în conformitate cu domeniul său de studiu – a propus un set de cuvinte cheie și baze de date/surse folosind Modulul A.

Toți partenerii au folosit următoarele criterii de includere și excludere:

- criterii de includere:
  - Limba maternă a partenerului
  - Limba engleză
  - relevante pentru Curriculum Comun
  - trecerea în revistă a literaturii pe tema noastră
  - cele mai bune practici, linii directoare
  - documente relevante ale ONU
  - documentele UE relevante
  - documente relevante ale ONG-urilor
  - literatura gri (lucrări nepublicate)
  - implicații pentru profesioniști
- criteriu de excludere:
  - cele care nu sunt deloc relevante.

Pentru etapa „*screening of titles and abstracts*”, rezumatele selectate au fost colectate în Modulul B, grupându-le în secțiuni create cu referire la cuvintele cheie sau expresiile prin care au fost găsite lucrările și raportând următoarele informații pentru fiecare: Reference List Entry (Intrare în lista de referințe) autor(i), anul, titlul, editorul), Baze de date/altă sursă, Tipul de material (carte, articol etc.), Limba maternă (vă rugăm să specificați). Rezumatele scrise în limba maternă a partenerilor au fost traduse în engleză.

A doua etapă – Pentru a trece la etapele *de obținere a lucrărilor (text integral)* și *selectarea lucrărilor de text integral*, rezumatele duplicate au fost eliminate și a fost evaluată eligibilitatea lor pentru revizuire. Analiza lucrărilor full-text a fost realizată folosind Modulul C *Full texts selection* care are ca scop *descrierea și evaluarea* fiecărei lucrări în funcție de anumite informații și, respectiv, criterii. Prima parte a Modulului C își propune să descrie lucrarea printr-o serie de informații, unele dintre ele legate de proiectul STUD.IO: Țara, Analiza teoriei, Analiza metodelor, Focus pe dimensiune-oraș (mic și mediu), Participanții țintă (copii și vârstnici), Analiza constatărilor, Diseminarea

79

țintă (studenți, profesioniști, cercetători), Direcția viitoare de cercetare, Mono- sau Inter-disciplinaritate (specificați ce discipline), Subiecte (abilități și atitudine, factori contextuali (locație geografică, condiții socio-economice, context politic, dimensiunea orașelor), servicii, bune/bune practici), Rezultatele pot fi aplicate și în celălalt context local?.

A doua parte a Modulului C își propune să evalueze lucrarea selectată, după câteva criterii: relevanță, fiabilitate, factori extrinseci, factori intrinseci, adecvare la domeniile de învățare. Fiecare criteriu este evaluat pe o scară de 5 puncte (minim 1 – maxim 5) și, pe baza acestei evaluări, se poate face o judecată de ansamblu asupra lucrării.

În cele din urmă, Modulul C oferă o casetă în care „Descrieți modul în care lucrarea poate contribui la identificarea domeniului de învățare, în termeni de acceptabilitate

și adecvare la domeniile de învățare”. În *Modulul C*, fiecare partener a grupat lucrările de evaluare în secțiuni propunând un domeniu de învățare pentru Curriculum Comun.

A treia etapă – Pentru a rezuma rezultatele revizuirii sistematice efectuate de fiecare partener, am trecut de-a lungul unui spectru de la abordarea de sinteză integrativă (conceptele și temele sunt definite) la abordarea interpretativă (generarea de concepte), folosind metoda sintezei tematice (Snilstveit et al. 2012 ⁶) ; Harden & Thomas, 2005 ⁷; Thomas & Harden, 2008 ⁸), adaptându-l la obiectivele noastre și urmând trei pași:

- urmărirea conceptelor cheie în rapoarte (prin cele mai importante fraze, definiții disponibile sau orice altă parte utilă a raportului);
- gruparea conceptelor cheie în teme descriptive (domenii tematice);
- generarea de teme analitice (adică noi constructe interpretative, sau noi explicații sau noi ipoteze), care sugerează, de asemenea, implicații pentru politică și practică.

Raportarea evaluărilor sistematice efectuate pentru diferitele domenii a fost ghidată de declarația PRISMA 2020 (Page și colab., 2021 ⁹)

⁶ Snilstveit, B., Oliver, S. și Vojtkova, M. (2012) Abordări narative ale revizuirii sistematice și sintezei dovezilor pentru politica și practica de dezvoltare internațională, *Journal of Development Effectiveness*, 4:3, 409- 429. DOI: [10.1080/19439342.2012.710641](https://doi.org/10.1080/19439342.2012.710641)

⁷ Harden, A., Thomas, J. (2005). Probleme metodologice în combinarea diverselor tipuri de studii în recenzii sistematice, *Jurnalul Internațional de Metodologie de Cercetare Socială*, 8:3, 257-271.

DOI: 10.1080/13645570500155078 ⁸ Thomas, J., Harden, A. (2008). Metode de sinteză tematică a cercetării calitative în recenzii sistematice. *BMC Med Res Methodol* 8, 45. <https://doi.org/10.1186/1471-2288-8-45>

⁹ Page, MJ, McKenzie, JE, Bossuyt, PM, Boutron, I., Hoffmann, TC, Mulrow, CD și colab. (2021). Declarația PRISMA 2020: un ghid actualizat pentru raportarea evaluărilor sistematice. *BMJ*, 372:n71 doi:10.1136/bmj.n7

3. Legătura dintre interacțiunile sociale și mediile urbane: o revizuire sistematică

Giada Cascino¹, Sergio Severino²

¹ Kore University of Enna (Italy), giada.cascino@unikore.it

² Kore University of Enna (Italy), sergio.severino@unikore.it

Abstract

Această revizuire sistematică, trecând de la o abordare sociologică și deschiderea către dialogul interdisciplinar între sociologie și alte discipline (urbanism și psihologie), și-a propus să exploreze tipurile de interacțiuni sociale conceptualizate cu referire la contextul urban, modul în care legătura dintre interacțiunile sociale iar contextul urban este conceptualizat și, în sfârșit, dacă și cum este explicat acest nexus, având în vedere diferitele vârste ale populației.

Legătura dintre interacțiunea socială și mediul urban a fost conceptualizată ca fiind condițiile de viață ale tinerilor și bătrânilor în context urban, sociabilitate/și oraș, politici sociale în urbanism, interacțiune socială și rețele de proximitate în urbanism, societate locală și urbanism, comunitatea locală și urbanism, smart-city.

Am considerat eligibilă literatură publicată și gri din anul 2000, având următoarele caracteristici: scrisă în italiană și engleză; orice tip de raport (în format electronic) în conformitate cu definiția PRISMA 2020; disponibilitatea unui rezumat (în italiană sau engleză) sau a unei introduceri; caracter teoretic și/sau empiric; concentrare geografică europeană.

Căutarea bibliografică sau consultarea fiecărei surse a fost efectuată în bazele de date Rivisteweb-La Piattaforma italiana per le scienze umane e sociali, JSTOR, SocINDEX cu Full Text (interfața EBSCOhost) și WOS (Web of Science).

Rezultatele revizuirii sunt prezentate urmând recomandările PRISMA 2020 și au fost sintetizate prin recurgerea la o abordare narativă de sinteză a datelor calitative (bazate pe text) și aplicarea metodei de sinteză tematică în trei etape (trasarea conceptelor cheie, gruparea lor pe arii tematice), și generând teme analitice), cu intenția de a interpreta sinteza și de a genera noi sensuri.

Căutarea inițială a identificat 84 de înregistrări; procesul de screening și evaluare a condus la includerea a 10 rapoarte în evaluare: majoritatea se concentrează geografic pe contextul european și privesc diferite dimensiuni ale mediului urban (cartiere, orașe/orașe mari); unele reportaje trec exclusiv dintr-o abordare sociologică, iar altele dintr-o abordare interdisciplinară, punând sociologia în dialog cu alte discipline (Etnografia urbană, Geografia urbană, Geografie, Arhitectură și Design Urban, Psihologie); unele rapoarte prezintă o reflecție teoretică, altele prezintă un studiu empiric, realizat printr-o abordare de cercetare calitativă și o abordare cu metode mixte.

Sinteza tematică a condus la generarea mai multor teme analitice - participarea la viața comunitară ca plăcere a întâlnirii, ca implicare și angajament/socializare față de binele comun, ca generator al unei structuri sociale integrate; însușirea și definirea unui spațiu social public; planificarea urbană și interacțiunile pro-sociale ale mediului urban, bazate pe logica integrării relațiilor sociale și abordarea proactivă din punct de vedere social a planificării atât a utilizării terenului, cât și a infrastructurii; relațiile sociale „determinate afectiv” ca resursă pentru dezvoltarea valorilor comunitare și pentru bunăstarea individuală și socială; paradoxul resurselor invizibile - sugerând câteva principii transdisciplinare pe baza cărora să se orienteze politicile și practicile în domeniul promovării sociabilității prin inovare în designul urban, precum și procesul

de definire operațională a dimensiunilor și indicatorilor care pot fi detectați empiric. În cercetările viitoare au vizat detectarea atât a cantității, cât și a calității interacțiunilor sociale mediate de utilizarea terenurilor și infrastructură.

Cuvinte cheie: interacțiuni sociale, context urban/mediu, sociologie, revizuire sistematică, sinteză tematică.

1. Introducere

Proiectul STUD.IO-Sociability Through Urban Design Innovation (Programul ERASMUS+, Parteneriate strategice pentru învățământul superior) - în cadrul căruia se realizează această revizuire sistematică - își asumă importanța promovării interacțiunilor sociale în context urban pentru producerea bunăstării a indivizilor și comunităților, legând cu această problemă necesitatea de a forma personalități profesionale experți. Proiectul, de fapt, recunoaște că „a ști să înțelegem pe deplin nevoile, nevoile sociale, principalele probleme și punctele forte ale contextului urban, precum și a ști să planificați și să proiectați intervenții adecvate trebuie să fie cunoștințele și abilitățile celor care lucrează în amenajarea urbană și teritorială, ținând cont de aspectele sociologice și psihologice absolut relevante.”

Revizuirea noastră sistematică, pornind de la o abordare sociologică, își propune să sublinieze nevoile pe care centrele urbane de astăzi le au în raport cu noile provocări sociale, urmărindu-le până la erodarea referințelor relaționale fundamentale și impactul pe care organizarea urbană îl are asupra vieții sociale din orașe.

Nevoile și provocările sociale care fac deja obiectul atenției în Agenda 2030, a cărei „viziune ambițioasă și transformatoare” prevede o lume capabilă să asigure bunăstarea socială, precum și „O lume justă, echitabilă, tolerantă, deschisă și incluzivă social în care sunt satisfăcute nevoile celor mai vulnerabili”, inclusiv copii, tineri și vârstnici.

Agenda 2030, de fapt, plasează printre obiectivele pentru realizarea celor trei dimensiuni - economică, socială și de mediu - ale dezvoltării durabile urmărirea și promovarea coeziunii între comunități prin reînnoirea și planificarea așezărilor urbane prin identificarea dezvoltării și managementului urban durabil ca fiind crucial pentru calitatea vieții cetățenilor. Printre cele 17 obiective ale Agendei 2030, Obiectivul 11 Facerea orașelor și așezărilor umane incluzive, sigure, rezistente și durabile identifică orașele ca centre de dezvoltare socială, care, totuși, reprezintă încă provocări. În această direcție, unele obiective care trebuie atinse până în 2030 sunt: îmbunătățirea urbanizării incluzive și durabile și a capacității de planificare și gestionare participativă,

integrată și durabilă a așezărilor umane în toate țările (11.3); și să ofere acces universal la spații verzi și publice sigure, incluzive și accesibile, în special pentru femei și copii, persoanele în vârstă și persoanele cu dizabilități (11.7).

După cum este evident, aceste obiective investesc importanța interconexiunii dintre dimensiunile sociale și de mediu ale dezvoltării durabile. Atenția noastră, în special, cade asupra conceptelor de bunăstare socială și calitatea vieții.

În această lucrare, legăm conceptul de bunăstare socială și calitatea vieții de unul dintre cei nouă indicatori de calitate a vieții propuși de Eurostat: „agrement și interacțiuni sociale”. Eurostat definește interacțiunile sociale ca activități și relații interpersonale care, deși sunt legate, dar diferite conceptual, constituie capitalul social atât al indivizilor, cât și al societății, influențând calitatea vieții oamenilor. După cum precizează Eurostat, aspectele care conceptualizează interacțiunile sociale sunt: activitățile cu oamenii (adică a fi în contact sau a face lucruri cu familia, rudele sau prietenii și satisfacția pe care o obținem din aceste relații personale), activitățile pentru oameni (adică, implicarea cuiva în activități de voluntariat formale și informale) și relații de susținere (demonstrate prin capacitatea cuiva de a obține ajutor și sprijin personal în caz de nevoie).

Analiza detaliată de către Eurostat a aspectelor cantitative și calitative ale interacțiunilor sociale (frecvența contactelor sociale, accesul la ajutor material și nematerial, evaluarea subiectivă a satisfacției față de relațiile personale) - plasate în raport cu variabilele vârsta (16-24 ani); 25-64 ani; 65-74 ani; 75 ani și peste) - arată că:

- referitor la „a fi în contact cu familia, rudele și prietenii”:
- în 2015, o mică majoritate (51,3%) a persoanelor din UE au raportat că se întâlnesc cu familia și rudele cel puțin o dată pe săptămână;
- în 2015, puțin peste jumătate (53,0%) din populația adultă din UE s-a întâlnit cu prietenii cel puțin o dată pe săptămână;
- în ceea ce privește întâlnirea cu familia și rudele, în general, persoanele care locuiesc în statele membre din sud au avut cea mai mare tendință de a-și întâlni prietenii cel puțin o dată pe săptămână, în comparație cu persoanele care trăiesc în restul UE, în special, comparativ cu cei care locuiesc în nord-vestul UE;
- luând în considerare proporția populației adulte care se întâlnesc cu membrii familiei și rudele în funcție de vârstă, în 2015 majoritatea fiecărei grupe de vârstă au raportat întâlniri cu membrii familiei și rudele cel puțin o dată pe săptămână: cele mai mici ponderi din UE au fost înregistrate pentru persoanele în vârstă de 16 ani. la 24 și 25 la 64, în timp ce vârstnicii - în special persoanele cu vârsta de 75 de

ani și peste - aveau mai multe șanse să se întâlnească cu membrii familiei și rudele;

Italia și Spania au prezentat o tendință similară cu media UE, vârstnicii mai susceptibili de a socializa cu membrii familiei și rudele decât adulții mai tineri (16-24 de ani) sau cei de vârstă activă (25-64 de ani).

În Slovacia și România, pe de altă parte, tinerii adulți (cu vârste între 16-24 de ani) au avut mai multe șanse (decât celelalte grupe de vârstă) să socializeze cu membrii familiei și rudele cel puțin o dată pe săptămână;

este, de asemenea, interesant de observat că în România, persoanele în vârstă de 75 de ani și peste au avut mai puține șanse (comparativ cu celelalte grupe de vârstă) să socializeze cu membrii familiei și rudele cel puțin o dată pe săptămână;

când se analizează procentul din populația adultă care se întâlnește cu prietenii în funcție de vârstă, se observă un model mult mai clar, deoarece adulții tineri (cu vârste între 16 și 24 de ani) au, în general, mult mai multe șanse să se întâlnească cu prietenii cel puțin o dată pe săptămână decât alte grupe de vârstă, cu procentul populației întâlnite cu prietenii scăzând odată cu vârsta.

- referitor la „a nu avea cui să ceară ajutor”:

cu referire la persoanele cu vârsta de 16 ani și peste:

23,6% în Italia și 25,2% în România nu au cui să ceară ajutor material, depășind media europeană (19,4%);

16,3% în Italia și 19,5% în România nu au cui să ceară ajutor nematerial, depășind media europeană (9,2%).

- referitor la „satisfacția față de relațiile personale”:

În 2018, în majoritatea statelor membre ale UE, cea mai tânără categorie de vârstă (16-24 de ani) a avut niveluri de satisfacție mai ridicate decât media pentru toate grupele de vârstă;

În general, se pare că nivelurile de satisfacție sunt în scădere odată cu vârsta.

Astfel, calitatea interacțiunilor sociale observate în diferite zone geografice ale Europei și în cele patru țări analizate, deși în moduri diferite în raport cu diferitele grupe de vârstă, pare să prezinte o eroziune reală și, din acest motiv, reprezintă o provocare pentru promovarea coeziunii sociale: după cum subliniază Eurostat, de fapt, interacțiunile sociale nu îndeplinesc doar funcția de bază de a satisface nevoia de socializare, întrucât calitatea lor „poate promova existența unor relații de susținere, încredere interpersonală și coeziunea socială”. Promovarea coeziunii comunitare prin reînnoirea și planificarea așezărilor urbane este unul dintre principiile și angajamentele Noii

Agende Urbane (ONU, 2017), care urmărește „promovarea unor spații publice sigure, incluzive, accesibile, verzi și de calitate, inclusiv străzi, trotuare și piste de biciclete, piețe, zone pe malul mării, grădini și parcuri, care sunt zone multifuncționale pentru interacțiunea socială și incluziunea, sănătatea și bunăstarea umană, schimbul economic și exprimarea culturală și dialogul între o mare diversitate de oameni și culturi și care sunt concepute și gestionate pentru a asigura dezvoltarea umană și a construi societăți pașnice, incluzive și participative, precum și pentru a promova conviețuirea, conectivitatea și incluziunea socială” (Angajamente transformatoare pentru dezvoltare urbană durabilă 35., p. 13).

Vizând formarea unui „promotor al sociabilității”, întrebarea de cercetare a proiectului STUD.IO, prin faptul că este inovatoare, este aceea de a „explora studiile sociologice, psihologice și urbanistice printr-o cheie de înțelegere a intersecționalității și corelației dintre principalele modele disponibile în prezent în domeniul integrării dintre Sociologie, Psihologie și Urbanism, și utilizarea lor în planificarea urbană și socială la nivel european”. Refuzam această întrebare de cercetare generală a STUD.IO în revizuirea noastră sistematică, abordând următoarele întrebări:

1. ce tipuri de interacțiuni sociale sunt conceptualizate cu referire la contextul urban?
2. cum este conceptualizată legătura dintre interacțiunile sociale și contextul urban?
3. cum este abordată problema interacțiunilor sociale în context urban, având în vedere diferitele vârste ale populației?

2. Metode

Revizuirea sistematică a fost efectuată urmând ghidul Efectuarea unei revizuri sistematice. Ghidul unui student (Boland, Cherry & Dickson, 2017).

Pentru includerea rapoartelor în revizuirea noastră sistematică, am luat în considerare literatura publicată și gri din 2000 (anul de la care Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului urmăresc să îmbunătățească viețile și, în special, al 7-lea ODM Asigurarea durabilității mediului evidențiază impactul creșterii rapide a populației urbane asupra condițiile de viață în mediul urban) ca eligibile.

Criteriile de eligibilitate pentru caracteristicile rapoartelor au fost: redactarea în italiană și engleză; orice tip de raport (în format electronic) în conformitate cu definiția PRISMA 2020; disponibilitatea unui rezumat (în italiană sau engleză) sau a unei introduceri la raport;

rapoarte cu caracter teoretic și/sau empiric; rapoarte cu accent geografic european.

Căutarea bibliografică sau consultarea fiecărei surse a fost efectuată în perioada iunie – septembrie 2021 în următoarele baze de date: Rivisteweb-La Piattaforma italiana per le scienze umane e sociali, JSTOR, SocINDEX with Full Text (interfața EBSCOhost) și WOS (Web of Știință). Strategia de cercetare a folosit următoarele cuvinte-cheie/expresii formulate atât în italiană, cât și în engleză: condițiile de viață ale tinerilor și bătrânilor în contextul urban, sociabilitatea și orașul, politicile sociale în planificarea urbană, interacțiunea socială și rețelele de proximitate în planificarea urbană, societate și urbanism, comunitatea locală și urbanism, smart-city.

Înregistrările identificate au fost colectate în selecția Modulului B_Rezumate (vezi Anexa B), regăsind următoarele date: intrare în lista de referințe (autor(i), anul, titlul, editorul), bazele de date/altă sursă, tipul de material (carte, articol, etc.), rezumat (rezumatele în limba italiană au fost traduse în engleză).

Procesul de screening a avut în vedere și alte criterii de eligibilitate, precum disponibilitatea textelor integrale (descărcabile gratuit sau prin acces la resursele de abonament ale Sistemului de bibliotecă al Universității noastre) și relevanța temei adresate formării unui promotor al sociabilității, scopul formativ al proiectului STUD.IO.

Pentru a selecta rapoartele pentru includerea în revizuire, am evaluat eligibilitatea rapoartelor prin intermediul Modulului C_Selectare texte complete (vezi Anexa B), care vizează descrierea și evaluarea textelor integrale în funcție de unele informații (Țara, Analiza teoriei, Analiza) de metode, Concentrare pe dimensiunea orașului (mic și mediu), Participanți țintă (copii și vârstnici), Analiza rezultatelor, Diseminare țintă (studenți, profesioniști, cercetători), Direcția viitoare de cercetare, Mono- sau inter-disciplinaritate (specificați ce discipline), Teme (abilități și atitudini), Factori contextuali (locație geografică, condiții socio-economice, context politic, dimensiunea orașului), Servicii (bune/practici optime), Rezultatele pot fi aplicate și în alte contexte locale?) și conform la anumite criterii (Relevanță, Fiabilitate, Factori extrinseci, Factori intrinseci, Adecvare la domeniile de învățare) măsurate pe o scară de 5 puncte.

Pe tot parcursul procesului de revizuire - de la identificarea înregistrărilor până la includerea rapoartelor în revizuirea sistematică - am tradus titluri, rezumate și (uneori) text integral din engleză în italiană prin DeepL Translate pentru a asigura înțelegerea corectă.

Pentru a răspunde întrebărilor noastre specifice de cercetare, am folosit o abordare narativă a sintezei calitative (pe text), adaptând metoda sintezei tematice (Snilstveit et al., 2012; Harden & Thomas, 2005; Thomas & Harden, 2008) la obiectivele noastre. ; pentru sinteza tematică a

rapoartelor incluse în rapoartele de revizuire, am parcurs trei pași: în primul rând, am trasat conceptele cheie din rapoarte (prin cele mai importante fraze, definiții disponibile sau orice altă parte utilă a raportului); apoi, am grupat conceptele cheie în teme descriptive (domenii tematice); în cele din urmă, am generat teme analitice (adică noi constructe interpretative, sau noi explicații sau noi ipoteze), care ar sugera și implicații pentru politică și practică.

3. Rezultate

Detaliile procesului de revizuire sunt date în diagrama de flux PRISMA 2020 (vezi Fig. 1).

Căutarea inițială a identificat 84 de înregistrări: acestea au fost reduse la 63 după eliminarea a 19 înregistrări al căror text integral nu a putut fi obținut gratuit și a 2 înregistrări duplicat. Procesul de screening pe titluri și rezumate a identificat 31 de rapoarte eligibile pentru evaluarea textului integral. Procesul de evaluare a dus la excluderea a 21 de rapoarte din următoarele motive:

- neaderența la temele STUD.IO (n = 9);
- nu țin de zona sociologiei (n = 5);
- perioadă istorică neeligibilă (n = 2);
- limitări metodologice (n = 2);
- tratament prea concis (n = 1);
- generalitatea excesivă a temei (n = 1);
- temele se referă la lucrări care nu pot fi găsite (n = 1).

În revizuirea finală sunt incluse 10 rapoarte, ale căror caracteristici cheie - unele alese în raport cu obiectivele proiectului STUD.IO - sunt focalizarea geografică, dimensiunea orașului, intersecționalitatea modelelor teoretice și de cercetare, problematica/întrebarea de cercetare și abordarea cercetării (Tab. 1).

Două rapoarte se concentrează asupra Țărilor de Jos, două asupra Angliei, unul asupra Irlandei, unul asupra Regatului Unit, unul asupra Italiei și unul asupra Spaniei (concomitent cu Coreea de Sud); două rapoarte nu au un focus geografic specific.

Unele rapoarte (4/10) pun accent pe cartiere, altele (4/10) pe orașe mari, una pe oraș fără a preciza dimensiunea acestuia, iar una, în cele din urmă, nu precizează nicio informație despre dimensiunea urbană.

Jumătate dintre rapoarte trec dintr-o abordare sociologică - dintre care trei amintesc domenii specifice ale sociologiei - și jumătate dintr-o abordare interdisciplinară, aducând sociologia în dialog cu alte discipline, precum etnografia urbană, geografia urbană, geografia, arhitectura și designul urban. , și Psihologie.

Unele rapoarte din recenziile noastre prezintă o reflecție teoretică (2/10), altele prezintă un studiu empiric (8/10), realizat printr-o abordare de cercetare calitativă (6/10) și o abordare cu metode mixte (2/10).

Unele rapoarte (7/10) au un focus de studiu similar cu întrebările noastre de cercetare, permițându-ne astfel să le răspundem direct; alte rapoarte (3/10) prezintă un accent diferit față de întrebările noastre de cercetare, dar, cu toate acestea, problemele abordate ne permit să răspundem indirect la întrebările noastre de cercetare.

Mai jos este sinteza tematică a celor 10 rapoarte în legătură cu întrebările noastre de cercetare.

Tabelul 2 - Caracteristicile cheie ale fiecărui raport inclus în evaluarea sistematică pentru aria de sociologie

#	Referință	Focus geografic	Mărimea orașului (mică, medie, mare)	Intersectările	Problema investigată	Abordarea cercetării
	Turnaturi, G. (2011).	Italia și SUA	-	Sociologia și geografiile schimbărilor sociale, politice și economice contemporane și efectele acestora asupra vieții situate, autonome și identității	Urmăriți în unele exemple forme casual și „slabe” de împreună, dar care pot deveni și momente de învățare a fi împreună, prin noțiunea de sociabilitate a lui Georg Simmel (1997) cu noțiunea de împreună a lui Ash Amin (2008).	Observație participativă

#	Referință	Focus geografic	Mărimea orașului (mică, medie, mare)	Intersectările	Problema investigată	Abordarea cercetării
	Duyvendak, J. W., & Wekker, F. (2016).	OLANDA	Vecinătate	Sociologie și etnografice urbane	Reflecție teoretică asupra elementelor care fundamentează sentimentul de cămin într-un cadru urban.	
	Karsten, L. (2016).	-	Oraș	Geografia urbană, dar ia în considerare problemele sociologice	Reflecția teoretică abordează relația dintre copii și cetățenie, considerând-o ca o practică socială și punând accent pe spațiile publice urbane ca spațiu de reprezentare și practică. Mai exact, pune sub semnul întrebării următoarele probleme: Cum sunt prezenți copiii în aceste spații? Ce fel de copii sunt? Și câtă libertate au ei pentru comportamentul lor?	

#	Referință	Focus geografic	Mărimea orașului (mică, medie, mare)	Intersecționalitate	Problema investigată	Abordarea cercetării
	Ronzi, S., Orton, L., Buckner, S., Bruce, N., & Pope, D. (2020).	ANGLIA	Vecinătăți din orașele mari	Sociologie	Pentru a explora modul în care orașul promovează respectul și incluziunea socială (domeniul principal al Ghidului Orașelor prietenoase cu vârstele (AFC) al Organizației Mondiale a Sănătății (OMS). Lucrarea oferă perspective noi asupra modului în care: (i) respectul și incluziunea socială sunt modelate de aspecte ale mediului fizic și social și (ii) au contribuit accesibilitatea, accesibilitatea și sociabilitatea spațiilor fizice și procesele sociale mai largi (de exemplu, fragmentarea cartierului). Ia sau a împiedicat sănătatea, bunăstarea, relațiile intergeneraționale și sentimentele de incluziune și conexiune ale participanților.	Abordare de cercetare calitativă: Metodologia Photovoice în cadrul unei abordări de cercetare participativă bazată pe comunitate
	Karsten, L., & Van Vliet, W. (2006).	OLANDA	Orașe mari	Geografie și sociologie urbană	Pe fondul unui interes reapărut în rândul familiilor și guvernelor orașelor de a crea medii urbane prietenoase pentru copii, această lucrare examinează caracteristicile sociale și fizice ale unor astfel de medii, pe baza cercetărilor efectuate la Amsterdam și Rotterdam, Țările de Jos. Aceasta ia în considerare opiniile părinților din mediul urban despre joaca în aer liber, discută părerile lor despre aspectele spațiale și sociale ale orașelor care se potrivesc mai bine cu viața de familie de zi cu zi, în special jocurile în aer liber ale copiilor.	Studii de caz privind locuințele urbane și viața de familie în mai multe cartiere din Amsterdam și Rotterdam, cele mai mari două orașe din Țările de Jos

#	Referință	Focus geografic	Mărimea orașului (mică, medie, mare)	Intersectările	Problema investigată	Abordarea cercetării
	Fanizza, F. (2015).	Italia	Part of a big city	Sociologie generală și Sociologia comunicării	Această disertație se referă la utilizarea planificării urbane în Italia. Datorită unei abordări etnografice, această disertație folosește un fel de metaforă, comparând urbanism și chirurgia estetică. Într-un fel, de foarte multe ori planificatorii italieni consideră starea estetică drept cel mai important aspect, sau mai degrabă ca principala variabilă care poate duce la dezvoltarea și îmbunătățirea stării urbane.	Abordare etnografică
	Layton, J., & Latham, A. (2021).	Anglia	Oraș mare	Geografie cu referire la teoria socială	Afirmația noastră centrală este că este esențial să ne gândim cu atenție la diferitele registre care compun socialul în infrastructura socială – și prin asociere socialul în spațiul public – pentru a înțelege corect de ce este important accesul la un parc bine amenajat și întreținut; și deci ce este în joc în dispute precum cea de la Finsbury Park. Prin studiul de caz al Parcului Finsbury, ne propunem să demonstrăm modul în care gândirea la spațiul public ca infrastructură socială îmbunătățește înțelegerea vieții publice a orașelor. Dacă vrem să facem orașele locuri mai bune pentru a trăi, înțelegerea modului de furnizare a infrastructurii sociale este un teren cheie de cercetare.	Studiu de caz: observații structurate bazate pe metoda Sistemului de observare a jocului și a recreării în comunități (SOPARC). interviuri cu părțile interesate cheie (voluntari, participanți la sport și fitness, personal de conducere și membri ai publicului). o revizuire sistematică a dezbaterii așa cum se desfășura în public

#	Referință	Focus geografic	Mărimea orașului (mică, medie, mare)	Intersectările	Problema investigată	Abordarea cercetării
	Corcoran, M., Gray, J., & Peillon, M. (2009).	Irlanda	Vecinătăți	Sociologia copilăriei	Acest articol își propune să demonstreze rolul semnificativ pe care copiii îl joacă în noile comunități suburbane și, în special, măsura în care circuitele lor de sociabilitate contribuie la coeziunea socială în suburbii. Copiii sunt agenți activi care ajută la crearea și susținerea legăturilor sociale în cartierele lor.	Discuție focus grup și eseu scurt „Locul în care trăiesc”
	Križnik, B. (2018).	Spania și Coreea de Sud	Oraș mare	Sociologia urbană	Transformarea zonelor urbane defavorizate este importantă pentru consolidarea durabilității sociale în anumite localități și este, de asemenea, esențială în atragerea de noi investiții în orașe. Dezvoltarea urbană speculativă, totuși, ignoră adesea importanța socială a localităților și le consideră simple active economice care pot fi lipsite de semnificația istorică, socială și simbolică și transformate în mărfuri ușor comercializate. Acest articol examinează rolul oarecum contradictoriu al transformării zonelor urbane defavorizate din orașe. Consecințele regenerării urbane și reamenajării urbane asupra durabilității sociale	Studii de caz aprofundate : vizite la fața locului, interviuri semi-structurate, anchete, interviuri aprofundate și analiză extensivă a surselor secundare (documente și rapoarte ale administrației publice locale, lucrări de cercetare, înregistrări istorice)

#	Referință	Focus geografic	Mărimea orașului (mică, medie, mare)	Intersectările	Problema investigată	Abordarea cercetării
	Raman, S. (2010).	MAR EA BRITANIE	Vecinătăți	Arhitectură și Design Urban, Sociologie și Psihologie	Această lucrare raportează constatările din cercetări recente care examinează relația dintre designul urban și aspectul și aspectele vieții sociale și comunale din cartierele urbane.	Datele privind interacțiunile sociale, activitățile sociale și rețelele sociale, precum și percepțiile asupra mediului construit și social al cartierelor au fost colectate prin observații, chestionare și surse de date secundare. Designul și aspectul cartierului au fost analizate folosind metode de analiză a rețelei spațiale și a graficelor de vizibilitate.

3.1. Ce tipuri de interacțiuni sociale sunt conceptualizate cu referire la contextul urban?

Conceptele cheie urmărite în rapoarte pot fi grupate în trei domenii tematiche, pe care le descriem mai jos.

1. Legături sociale întruchipate în spațiul public - Legăturile sociale descrise în acest domeniu sunt centrate pe manifestarea lor în spațiul public și sunt conceptualizate în termeni de:

sociabilitatea (după viziunea lui Simmel), acea formă de inter-individualitate și supra-individualitate, bazată pe respect, recunoaștere, discreție, plăcere, lejeritate și distracție, care găsește elemente de contact cu uniunea descrisă de Amin, dată de toate formele (estetic, expresiv și convivial) de a fi împreună în public, care amestecă dorința-nevoia de expresivitate, voce și alăturarea celorlalți chiar și temporar (Turnaturi, 2011); amiabilitatea, înțeleasă ca interacțiune prietenoasă (fără profunzimea și greutatea emoțională a prieteniei adevărate), bazată pe a face împreună (activități în comun unul cu celălalt, „numitorul comun poate fi faptul că amândoi aveți un copil sau un câine, pe care amândoi îl iubești să înoți, să vizitezi aceeași biserică sau să arunci mereu gunoiul într-o zi de miercuri sau să iei același autobuz către centrul orașului”) nu o identitate comună (etnică, religioasă, culturală) (Duyvendak & Wekker, 2016); viața socială și tipologia socialității, promovate de diferite infrastructuri sociale, în termeni de co-prezență, sociabilitate și prietenie, îngrijire și rudenie, practici kinestezice, carnavalesc și experiență colectivă, angajament civic (Layton & Latham, 2021);

2. Interacțiuni între semeni (copii), bazate pe posibilitatea întâlnirilor zilnice cu celălalt dincolo de sfera privată, capabile să genereze bunăstare individuală – în ceea ce privește depășirea sentimentului de singurătate; consolidarea capitalului social (Karsten & Van Vliet, 2006) - și bunăstarea comunității, în ceea ce privește integrarea civică a adulților (Corcoran et al., 2009).

3. Apartenența la viața comunitară (simțul conexiunii cu comunitățile, interacțiunea cu instituțiile publice, atenția la afacerile publice și bunurile comune, implicarea și implicarea în comunitate, calitatea interacțiunilor urbane între oameni și față de instituțiile publice) - Apartenența la viața comunității poate fi delimitată prin conceptele de respect și incluziune socială (Ronzi et al., 2020), sustenabilitate socială (Križnik, 2018) și coeziune socială (Raman, 2010), concepte care descriu în mod similar, pe de o parte, sentimentul de conexiune cu comunitate prin sentimentul de prețuit și respectat, posibilitatea de a cultiva relații sociale, atât cu oamenii, cât și cu instituțiile, bazate pe

afectivitate (atenție și interacțiune în relațiile urbane) (Fanizza, 2015), încredere și solidaritate între diferitele părți ale unei societăți; pe de altă parte, participarea, implicarea activă și implicarea în comunitate în procesele de luare a deciziilor, denotă un parteneriat solid, comunicare și cooperare bine stabilită între stat și societatea civilă.

3.2. Cum este conceptualizată legătura dintre interacțiunile sociale și mediul urban?

Conceptualizarea legăturii dintre interacțiunile sociale și mediul urban, abordată direct sau indirect în reflecțiile teoretice și/sau empirice prezentate în rapoarte, poate fi urmărită în următoarele două teme.

1. Scopurile sociale ale urbanismului. Prima temă invocă scopurile sociale pe care urbanismul ar trebui să le urmărească prin atenția asupra materialității, corporalității și fizicității locurilor și lucrurilor (Turnaturi, 2011). Scopurile menționate sunt conceptualizate în termeni de planificare spațială/oraș prietenosă copiilor (Karsten, 2016), medii urbane prietenoase copiilor (Karsten & Van Vliet, 2006), oraș prietenos pentru vârstnici (Ronzi et al., 2020); autenticitatea (vs omologare și doar stare estetică) a spațiilor urbane, cu atenție la utilitatea și scopul lor social, precum și capacitatea lor de a genera afectivitate (Fanizza, 2015); regenerarea urbană (vs. reamenajarea urbană, vs. dezvoltarea urbană speculativă (dezvoltarea urbană bazată pe piață) (Križnik, 2018).
2. Externalități sociale ale mediului urban. A doua temă se referă la capacitatea aspectelor spațiale ale orașelor, proiectarea și echipamentele structurale ale mediului urban de a stimula interacțiunile sociale.

Vorbind despre designul urban, unele rapoarte subliniază relevanța accesibilității spațiilor publice urbane (Karsten, 2016), a setărilor suburbane (vs. orașele care subminează siguranța copiilor prin criminalitate, suprapopulare, trafic intens, zgomot și poluare; Corcoran et al., 2009) și a străzii ca zonă importantă pentru locuibilitatea urbană a copiilor (Karsten & Van Vliet, 2006), subliniind relevanța socială a jocului în aer liber, capacitatea de a se deplasa dintr-un loc în altul, pentru generarea și menținerea relațiilor între semeni, și pentru libertatea de mișcare și autonomie a copiilor. În plus, analiza lui Raman evidențiază impactul social negativ al zonelor cu densitate mare, deoarece acestea „sunt asociate cu relații sociale puține, dar mai

puternice” (vs. cartiere cu densitate scăzută în care rezidenții au rețele mai largi caracterizate mai mult prin cunoștințe informale decât prin relații puternice), sugerând asupra căror elemente să se acorde atenție în construirea „orașelor compacte”: amplasarea spațiilor publice, vizibilitatea din și către aceste spații, legăturile vizuale între cartiere, tipologia și forma fizică de dezvoltare, mai degrabă decât densitatea.

Dintre echipamentele structurale ale mediului urban capabile să favorizeze interacțiunile sociale, rapoartele amintesc următoarele elemente:

- infrastructura socială - reprezentând „rețelele de spații, facilități, instituții și grupuri care creează avantaje pentru conexiunea socială” (Latham & Layton, 2021) - cum ar fi parcuri urbane publice, a căror utilizare depinde de facilitățile pe care le oferă, de cartier în care sunt situate și persoanele care le folosesc (ibid.), asociații sportive de amatori locale, facilități de agrement, școli, parcuri și biserici ca puncte de întâlnire, disponibilitatea, gestionarea și întreținerea zonelor verzi, treceri sigure pentru pietoni și biciclete /cale, accesibilitatea spațiilor publice, centre comerciale suburbane (Corcoran et al., 2009), crearea de locuri incluzive în zonele urbane defavorizate pentru a încuraja întâlnirea unor grupuri sociale cu medii diferite (Križnik, 2018);

- spații și servicii rezervate pentru tranzit și parcuri pietonale, cu referire la un trotuar larg ca loc de întâlnire pentru copiii din cartier și crearea de căi de circulație sigure (Karsten, 2016), căi asfaltate, plane și accesibile, și trotuare care să permită persoanelor în vârstă să fie mobil și să participe în comunitate (Ronzi et al., 2020);

accesibilitatea, accesibilitatea spațiilor fizice, cum ar fi parcurile și locurile emblematice care favorizează interacțiunile multigeneraționale, accesul la internet care poate îmbunătăți accesul și un sentiment de conectare cu comunitățile și rețelele sociale mai largi, transportul la prețuri accesibile și stațiile accesibile care permit persoanelor în vârstă să utilizeze și acces la locurile din oraș și rămân independente (Ronzi et al., 2020).

3.3. Cum este abordată problema interacțiunilor sociale în context urban, având în vedere diferitele vârste ale populației?

Unele rapoarte (6/10) arată un accent general pe rezidenții dintr-un cadru urban și patru pun accent pe anumite grupuri de vârstă din populație; în special, trei rapoarte pun accent pe copii (dintre care unul

ia în considerare copiii sub 16 ani, unul ia în considerare preadolescenții cu vârsta cuprinsă între 11-12 ani) și unul pe adulții în vârstă (60+ ani). Reflecția teoretică sau empirică a rapoartelor care au un accent general pe locuitorii unui context urban permite urmărirea funcției generative potențiale pe care o pot avea interacțiunile sociale în contextul urban în ceea ce privește dezvoltarea unei societăți - care se bazează pe respectul absolut pentru imperativ etic (Turnaturi, 2011), atenție la spațiul public, afacerile publice și bunurile comune (Fanizza, 2015), coeziunea socială și sustenabilitatea socială (Raman, 2010; Križnik, 2018) - și la promovarea calității vieții, care se bazează pe trăirea unei vieți de locuit în oraș (Layton & Latham, 2021) și pe a te simți ca acasă în spațiul public (Duyvendak & Wekker, 2016).

În ceea ce privește copiii, rapoartele evidențiază trei condiții/categorii:

copii de interior - copii care au puțină experiență cu spațiul public urban și se joacă mai ales acasă, singuri sau cu un frate sau o soră sau un prieten (Karsten & Van Vilet, 2006; Karsten, 2016);

copii din „generația banchetei din spate” - copii care au libertatea redusă în aer liber, frecventează multe locuri din oraș sub ochii adulți (Karsten, 2016) și prezintă modele de mobilitate similare cu cele ale „adulților moderni obișnuiți” (Karsten & Van Vilet), 2006);

copiii ca agenți sociali activi și creativi - copii care, prin mișcările lor în spațiul urban, participarea activă în locurile instituționale și circuitele sociale pe care le generează, reprezintă lipiciul social al comunităților care locuiesc în medii suburbane, care sunt considerate mai sigure pentru ei decât orașul (Corcoran și colab., 2009).

În ceea ce privește adulții în vârstă (persoane cu vârsta peste 60 de ani conform definiției OMS), un raport (Ronzi și colab., 2020) se concentrează pe îmbătrânirea populației în raport cu urbanizarea, elemente care reprezintă o provocare pentru sănătatea publică cu referire la necesitatea asigurării respectului și incluziunii lor sociale, definite ca întărirea „oportunităților de a (i) cultiva relații sociale, (ii) să aibă acces la resurse și sprijin, (iii) să se simtă apreciat și respectat și (iv) să se simtă parte a comunității lor”.

Problemele ridicate de rapoarte în special cu privire la interacțiunile sociale ale copiilor și adulților în vârstă în contextul urban pot fi urmărite în două teme: pe de o parte, starea reală de invizibilitate a copiilor și adulților în vârstă în sfera publică și pe de altă parte, potențiala funcție generatoare de legături comunitare pe care o joacă copiii.

4. Discuții

Această revizuire sistematică, trecând de la o abordare sociologică și deschiderea către dialogul interdisciplinar între sociologie și alte discipline (urbanism și psihologie), și-a propus să urmărească în literatura de specialitate tipurile de interacțiuni sociale conceptualizate cu referire la contextul urban, modul în care nexusul între interacțiunile sociale și contextul urban este conceptualizat și, în sfârșit, dacă și cum se explică această legătură în funcție de diferitele vârste ale populației.

Arii tematice conturate pe baza conceptualizării tipurilor de interacțiuni sociale în context urban - conexiuni sociale întruchipate în spațiul public (sociabilitate, amiabilă; viață socială și tipologia socialității, interacțiuni între semenii (copii)), interacțiuni sociale egalitare între „diferite”, aparținând vieții comunitare (simțul conexiunii cu comunitățile, interacțiunea cu instituțiile publice, atenția pentru afacerile publice și bunurile comune, implicarea și implicarea în comunitate, calitatea interacțiunilor urbane între oameni și față de instituțiile publice) - conduc la generarea trei declinații ale participării la viața comunitară: (1) ca plăcere de a întâlni, (2) ca implicare și angajament/socializare față de binele comun, (3) ca generator al unei structuri sociale integrate.

Analiza noastră a constatat că diferitele forme de participare la viața comunitară au ca numitor comun însușirea și definirea unui spațiu public social: un spațiu care, în acord cu Amin, nu coincide neapărat cu locurile și spațiile comune alocate pentru a găzdui activitățile publicului. sferă (în scopuri instituționale și comerciale), dar care poate genera sociabilitate și unire prin utilizarea creativă informală pe care o fac oamenii (Turnaturi, 2011); un spațiu incluziv capabil să depășească diferențele în favoarea schimbului egal (Turnaturi, 2011) și să genereze punți relaționale între vecini și între diferite persoane; un spațiu capabil să-i facă pe oameni să se simtă ca acasă (Duyvendak & Wekker, 2016), un spațiu generat de participarea copiilor (Karsten, 2016), respectul și incluziunea adulților în vârstă (Ronzi et al., 2020), prin interacțiunea dintre oameni și instituții, un spațiu capabil să socializeze indivizii și comunitatea pentru a genera, îngriji și respecta binele comun (Fanizza, 2015).

Domeniile tematice evidențiate pe legătura dintre interacțiunile sociale și mediul urban – scopurile sociale ale urbanismului și externalitățile sociale ale mediului urban – conduc la generarea a două teme analitice: urbanism pro-interacțiunea socială și mediul urban interacțiunile pro-sociale. . Aceste două teme au scopul de a îndrepta atenția asupra a două logici de promovare a interacțiunilor sociale în mediul urban: prima logică este cea a reîncărcării (vs. dezintegrarea descrisă de Giddens (1990/1994) a relațiilor sociale, care evidențiază importanța ancorarea lor la (re)definirea și (re)aproprierea condițiilor locale de spațiu; a doua logică își asumă dimensiunea social pro-activă a planificării atât a utilizării terenurilor, cât și a infrastructurii, indicând necesitatea

adoptării unei abordări metodologice care să permită o abordare critică. citirea problemelor legate de legăturile sociale ale unui teritoriu și o prefigurare a tendințelor și schimbărilor viitoare, elemente în raport cu care să programați, proiectați și planificați acțiuni adecvate. Aceste logici relevă un caracter complementar, în măsura în care relațiile sociale și configurația spațiu (re)definiți unul pe altul.

Temele trasate cu referire la problematica interacțiunilor sociale în contextul urban, având în vedere diferitele vârste ale populației - formarea societății prin interacțiuni sociale urbane, întărirea legăturii comunitare prin interacțiunile sociale ale copiilor, importanța interacțiunilor sociale pentru calitatea vieții - arată cum relațiile sociale „determinate afectiv” (care au sens pentru ele însele; prin această expresie traducem conceptul lui Weber de „acțiuni determinate afectiv” în conceptul de relații sociale), chiar și cele tranzitorii și superficiale, reprezintă o resursă pentru dezvoltarea valorilor comunitare și pentru bunăstarea individuală și socială. În direcția opusă, însă, statutul invizibil al copiilor și al bătrânilor - care reprezintă o provocare pentru îmbunătățirea lor în contextul urban - întruchipează ceea ce am numit paradoxul resurselor invizibile.

Privind scopul formării unui „promotor al sociabilității” în context urban - scopul general al proiectului STUD.IO - temele analitice generate sugerează câteva principii transdisciplinare care pot ghida politica și practica în domeniul promovării sociabilității prin inovație de design urban și pe care o propunem în următorii termeni:

- asigurarea sau restabilirea regimului de vizibilitate pentru persoanele de toate grupele de vârstă în context urban prin toate formele de participare la viața comunitară;
- îmbunătățirea etapelor cursului vieții oamenilor ca resursă comunitară;
- promovarea sau recuperarea dimensiunii spațiale a relațiilor sociale printr-o abordare de „interacțiune pro-socială” a utilizării terenurilor și planificarea infrastructurii;
- asigura, recupera și (re)semnifica valoarea socială a spațiului public;
- promovarea și intensificarea tuturor formelor de participare la viața comunitară, în special a copiilor, plasând-o ca fundament al structurii societății.

În cele din urmă, credem că aceste principii pot fi utilizate în cercetările viitoare care vizează detectarea atât a cantității, cât și a calității interacțiunilor sociale mediate de utilizarea și infrastructura unui teritoriu, susținând procesul de definire operațională a dimensiunilor și indicatorilor detectabili empiric.

5. Concluzii

În această revizuire sistematică, păstrând în același timp specificul abordării noastre observaționale (cea sociologică), am lărgit privirea anchetei printr-o perspectivă interdisciplinară care a văzut sociologia dialogând cu discipline preponderent urbane, în moduri diferite: unele rapoarte sunt semnate de autori. aferente ariilor disciplinare evidențiate, altele arată utilizarea conceptelor sociologice de către autori aparținând altor discipline. Această privire – în același timp specifică și interdisciplinară – a făcut posibilă evidențierea diferitelor forme de asociere dintre aspectele fizice și sociale ale unui context urban, dintre componentele dure și cele soft ale unei realități sociale, permițându-ne să ajungem la formularea unele principii transdisciplinare care pot ghida politicile și practicile pe tema promovării sociabilității prin inovarea în design urban. În concluzie, extindem relevanța acestor principii pentru definirea scopurilor și domeniilor de învățare ale cursurilor de formare care vizează formarea personalităților profesionale care sunt experți (sau actualizarea profesională a figurilor deja angajate în domeniu) în planificarea socio-mediului un teritoriu.

Referințe bibliografice

- Boland, A., Cherry, M.G., & Dickson, R. (Eds.). (2017). *Doing a systematic review. A student's guide* (2nd ed.). SAGE.
- Corcoran, M., Gray, J., & Peillon, M. (2009). Making Space for Sociability: How Children Animate the Public Realm in Suburbia. *Nature and Culture*,4(1), 35-56.
- Duyvendak, J. W., & Wekker, F. (2016). At home in the city?: The difference between friendship and amicability. In V. Mamadouh & A. Van Wageningen (Eds.), *Urban Europe* (pp. 23-30). Amsterdam University Press.
- Fanizza, F. (2015). The Affectivity of the Cities in Transition. *Sociologia e Ricerca Sociale*, 106, 70–79.
- Giddens, A. (1994). *Le conseguenze della modernità*. il Mulino. (Originally published in 1990).
- Harden, A., & Thomas, J. (2005). Methodological Issues in Combining Diverse Study Types in Systematic Reviews, *International Journal of Social Research Methodology*, 8:3, 257-271. DOI: 10.1080/13645570500155078
- Karsten, L. (2016). City kids and citizenship. In V. Mamadouh & A. Van Wageningen (Eds.), *Urban Europe* (pp. 75-82). Amsterdam University Press.

- Karsten, L., & Van Vliet, W. (2006). Children in the City: Reclaiming the Street. *Children, Youth and Environments*, 16(1), 151-167.
- Križnik, B. (2018). Transformation of deprived urban areas and social sustainability: A comparative study of urban regeneration and urban redevelopment in Barcelona and Seoul. *Urbani Izziv*, 29(1), 83-95.
- Layton, J., & Latham, A. (2021). Social infrastructure and public life – notes on Finsbury Park, London. *Urban Geography*, 43(2), 1-22.
- Page, M.J., McKenzie, J.E., Bossuyt, P.M., Boutron, I., Hoffmann, T.C., Mulrow, C.D. et al. (2021). The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *BMJ*, 372: n71 doi:10.1136/bmj.n71
- Raman, S. (2010). Designing a Liveable Compact City: Physical Forms of City and Social Life in Urban Neighbourhoods. *Built Environment* (1978-), 36(1), 63-80.
- Ronzi, S., Orton, L., Buckner, S., Bruce, N., & Pope, D. (2020). How is Respect and Social Inclusion Conceptualised by Older Adults in an Aspiring Age-Friendly City? A Photovoice Study in the North-West of England. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(24), 9246.
- Snilstveit, B., Oliver, S., & Vojtkova, M. (2012) Narrative approaches to systematic review and synthesis of evidence for international development policy and practice, *Journal of Development Effectiveness*, 4:3, 409-429. DOI: [10.1080/19439342.2012.710641](https://doi.org/10.1080/19439342.2012.710641)
- Thomas, J., Harden, A. (2008). Methods for the thematic synthesis of qualitative research in systematic reviews. *BMC Med Res Methodol* 8, 45. <https://doi.org/10.1186/1471-2288-8-45>
- Turnaturi, G. (2011). Socialità casuali. *Rassegna Italiana di Sociologia, Rivista trimestrale fondata da Camillo Pellizzi* 1, 15-36.
- United Nations - Habitat III Secretariat (2017). *New Urban Agenda*. Retrived from: <https://habitat3.org/wp-content/uploads/NUA-English.pdf>

4. Psihologie și mediu: o analiză sistematică

Violeta-Ștefania Rotărescu¹, Giuseppe Craparo²

¹ University of Bucharest (România), violeta.rotarescu@fpse.unibuc.ro

² Kore University of Enna (Italy), giuseppe.craparo@unikore.it

Rezumat

Scopul acestei revizuii sistematice este de a oferi unele dintre cele mai relevante studii privind relația dintre psihologie și mediu. Este organizat în jurul mai multor teme, cum ar fi psihologia mediului, mediul și sănătatea mintală, cunoașterea personală și relația sa cu mediul construit, atașamentul la locul și migrația.

Am dezvoltat această revizuire în conformitate cu liniile directoare PRISMA 2020. Studiile citate în acest capitol au fost realizate în următoarele baze de date: Psychology Abstract, PsycLit, Research Alert, DOAJ, CrossRef, Google Scholar, Web of Science, PMCID, Zetoc, Scopus.

Studiile citate în lucrarea noastră arată că legătura dintre organizarea mediului și bunăstare este importantă, în lumina a două constrângeri: extinderea urbană și schimbările climatice. Ambele acționează ca factori de modelare și constrâng găsirea de noi soluții. Una dintre soluțiile promițătoare este utilizarea informațiilor legate de organizarea minții, autoconstrucția și personalitatea, în dezvoltarea arhitecturii clădirilor de interes public și a spațiilor de întâlnire și socializare. Această direcție este încă puțin studiată, deși cercetările prezentate în această recenzie arată progrese promițătoare în acest domeniu. O altă direcție este utilizarea materialelor de construcție mai ecologice, ale căror proprietăți superioare afectează pozitiv și locuitorii. În sfârșit, o altă cale este dată de elaborarea planurilor urbanistice care să integreze diferitele părți ale orașelor și comunitățile în general, determinând mai puțină segregare și o mai bună gestionare a deșeurilor și a poluării.

Cuvinte cheie: Mediu; Atașament; Migrație; Psihologie

4.1. Introducere

În această lume mare, suntem din ce în ce mai mulți oameni care trăiesc în locuri mai mari și mai aglomerate. Acest fapt reunește beneficii și probleme. Schimbările climatice au complicat și mai mult situația locuitorilor urbani, cu probleme climatice - mult mai grave decât în urmă cu ceva timp -, probleme de alimentare cu apă (Van der Bruggem, Borghraef & Vinckier, 2010), și probleme climatice adăugate la problemele existente, nevoia de transport durabil (Zhao et al., 2020), etc. În aceste circumstanțe, devine esențial să se eficientizeze și să se modernizeze acele aspecte care permit o viață mai ușoară în orașe, pe de

o parte, și să se creeze oportunități de conservare și îmbunătățire a aspectelor legate de viața de zi cu zi prin care oamenii socializează și își păstrează sănătatea mintală intactă.

Acest capitol examinează unele dintre cele mai relevante lucrări legate de studiul relației dintre psihologie și mediu. Este organizat în jurul mai multor teme, cum ar fi psihologia mediului, mediul și sănătatea mintală, cunoașterea personală și relația sa cu mediul construit, atașamentul la locul și migrația. Încheiem prin a discuta câteva dintre teoriile integrative din acest domeniu interdisciplinar.

Refuzam întrebarea generală de cercetare a STUD.IO în revizuirea noastră sistematică, abordând următoarele întrebări:

1. Ce este psihologia mediului?
2. Care este natura relației dintre mediu și sănătatea mintală?
3. Care este relația dintre cunoașterea personală și relația acesteia cu mediul construit
4. Care este relația dintre identitatea locului și atașamentul locului?
5. Care este relația dintre migrație și mediu?

4.2. Metode

Pentru această revizuire sistematică, am urmat liniile directoare ale PRISMA 2020. Consultarea fiecărei surse a fost efectuată în perioada iunie-septembrie 2021 în următoarele baze de date: Scopus, DOAJ, Researchgate, Google Scholar, PsycInfo, APA PsycNet, SpringerLink (vezi Fig. 1). Am atentat la următoarele subiecte: Psihologia mediului, Mediul și sănătatea mintală, Atașarea locului, Cognația personală și relația acesteia cu mediul, Migrația.

Înregistrările identificate au fost colectate în modulul B_Rezumate de selecție. În Modulul C_Selecția textelor complete sunt descrise și evaluate textele integrale în funcție de unele informații (Țara, Analiza teoriei, Analiza metodelor, Focus pe dimensiunea orașului (mic și mediu), Participanții țintă (copii și vârstnici), Analiza rezultatelor , Diseminare țintă (studenți, profesioniști, cercetători), Direcție viitoare de cercetare, Mono- sau inter-disciplinaritate (specificați ce discipline), Teme (abilități și atitudini, Factori contextuali (locație geografică, condiții socio-economice, context politic, dimensiunea orașului) , Servicii, practici bune/optime), Rezultatele pot fi aplicate și în alte contexte locale?) și în funcție de anumite criterii (Relevanță, Fiabilitate, Factori extrinseci, Factori intrinseci, Adecvare la domeniile de învățare) măsurate pe o scară de 5 puncte.

În acest capitol am folosit o abordare narativă a sintezei datelor calitative pe temele enumerate mai sus.

4.3. Rezultate

Detaliile procesului de revizuire sunt date în diagrama de flux PRISMA 2020 (vezi Fig. 1).

Căutarea inițială a identificat 46 de înregistrări. Procesul de screening pe titluri și rezumate a identificat 31 de rapoarte eligibile pentru evaluarea textului integral. Procesul de evaluare a dus la excluderea a 15 rapoarte din următoarele motive:

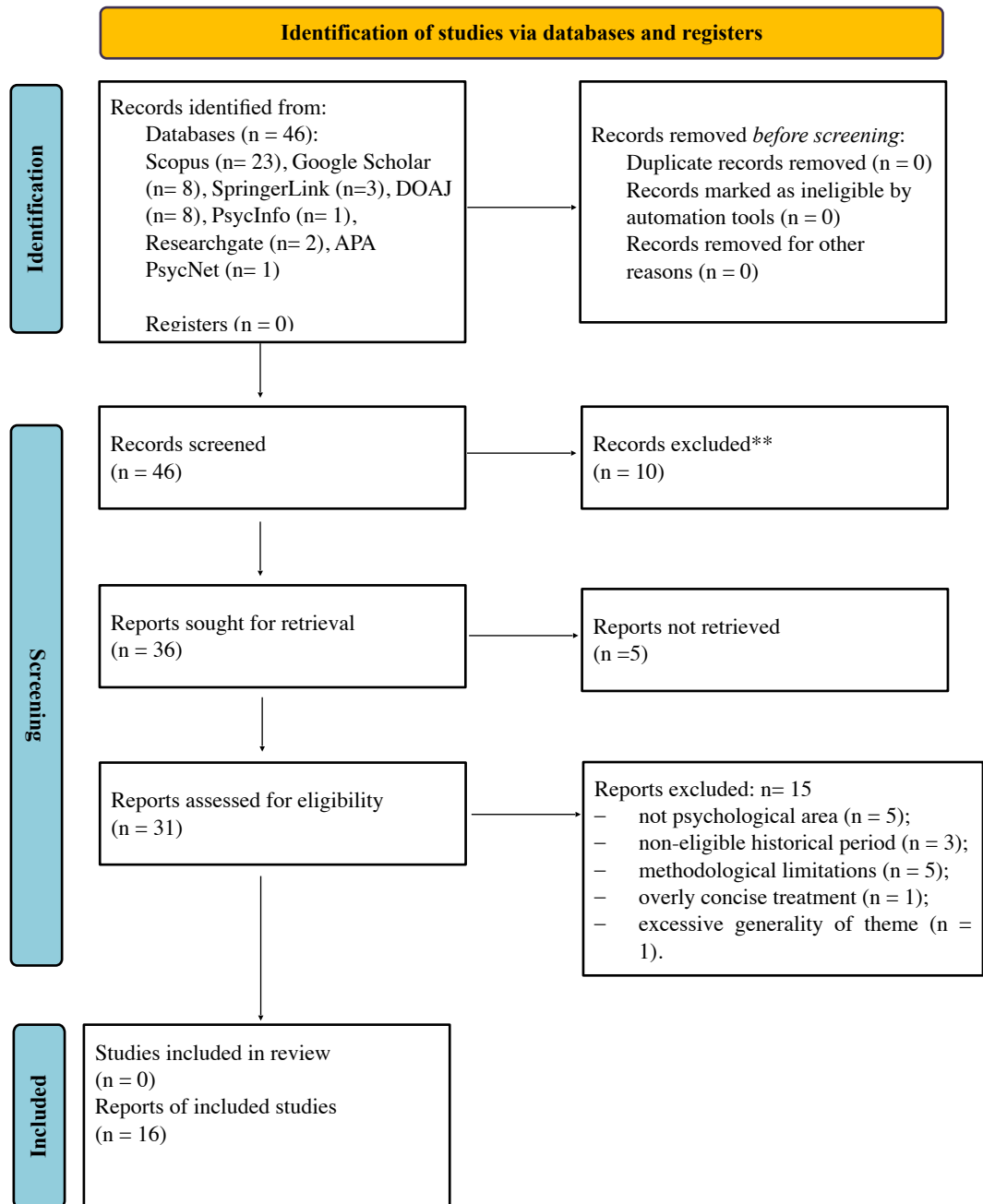
- nu fac parte din zona psihologică (n = 5);
- perioadă istorică neeligibilă (n = 3);
- limitări metodologice (n = 5);
- tratament prea concis (n = 1);
- generalitatea excesivă a temei (n = 1).

16 studii au fost incluse în revizuirea finală în conformitate cu liniile directoare ale proiectului STUD.IO. Accentul geografic al acestor studii este predominant occidental și european (Tabelul 1). Participanții sunt adulți cu vârsta ≥ 18 care locuiesc în orașe mici, medii sau mari.

Doar două rapoarte trec de la o abordare psihologică și sociologică și paisprezece rapoarte o abordare interdisciplinară: Psihologie, Geografia schimbărilor climatice, Arhitectură, Medicină, Asistență socială, Guvernare, Managementul dezastrelor.

Unele rapoarte din recenzia noastră prezintă o revizuire a literaturii, o analiză a literaturii, o cercetare calitativă, un model teoretic.

Figura 1. Revizuirea sistematică a STUD.IO pentru domeniul psihologic: diagrama flux PRISMA 2020

▼
Tabelul 1 - Caracteristicile cheie ale fiecărui studiu inclus în revizuirea sistematică

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă / Întrebare de cercetare înregistrată	Abordare a cercetării
1	<p>Barth, M., Masson, T., Fritsche, I., Fielding, K., Smith, J. R. (2021). Collective responses to global challenges: The social psychology of pro-environmental action, <i>Journal of Environmental Psychology</i>, 74, 101562. https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2021.101562</p>	N/A	N/A	Adulți	Psihologia / Geografia schimbărilor or climatice	Teoria se bazează pe abordare a identității sociale, o teorie psihologică folosită pentru a explica motivații a unor grupuri mari de indivizi. Autorii consideră această teorie ca fiind una promițătoare, atunci când discuția vine pe	Revizuirea literaturii

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă / Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
2	Devine-Wright, P. (2012). Think global, act local? The relevance of place attachments and place identities in a climate-changed world. <i>Global Environmental Change</i> , 23 (1), 61-69. http://dx.doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2012.08.003	Marea Britanică	N/A	Adulți	Psihologia mediului / Geografia umană	Această lucrare se concentrează pe argumentul Feitelson cu privire la importanța atașamentelor de loc, la scară locală și globală, pentru înțelegerea răspunsurilor umane la schimbă	Analiza literaturii

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă /Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
3	Daryanto A., Song Z., Soopramanien D. (2020). A Meta-Analysis of the Relationship between Place Attachment and Pro-Environmental Intention: An Abstract. In: Pantoja F., Wu S., Krey N. (eds) Enlightened Marketing in Challenging Times. AMSWMC 2019. Developments in Marketing Science: Proceedings of the Academy of Marketing Science.	Marea Britanică	N/A	Adulți	Psihologie	Teoria acoperă principalele linii de cercetare privind atașamentul de loc și intenția pro-mediului.	Metaanaliză

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă / Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
4	Clarke, D., Murphy, C., & Lorenzoni, I. (2018). Place attachment, disruption, and transformative adaptation. <i>Journal of Environmental Psychology</i> , 55, 81-89. https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2017.12.006	Ireland	Small city	Adults	Psychology / Governance / Disaster management	Partea teoretică a acestei lucrări se concentrează pe conceptul de atașament la loc. Acest concept are două părți: dependența de loc și identitatea locului. Folosind managementul riscului de inundații în Irlanda ca exemplu de adaptare la schimbările climatice, această lucrare examinează schimbarea perturbatoare a locului ca răspuns la adaptarea transformativă propusă prin: 1. înțelegerea semnificațiilor simbolice legate de loc și relația dintre răspunsurile interpretative de protecție a locului și atașamentul locului. 2. explorarea dacă sprijinul pentru apărarea împotriva inundațiilor este constrâns de dorința de a preveni schimbarea perturbatoare a locului. 3. investigarea relației dintre atitudinile de opoziție față de adaptarea propusă și percepțiile asupra proceselor de guvernare. 4. examinarea diferențelor în ceea ce privește atașamentul și atașamentul și	Analiză cantitativă

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă / Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
5	Qazimi, S. (2014). Sense of Place and Place Identity. <i>European Journal of Social Science Education and Research</i> , 1(1), 306–310. https://doi.org/10.26417/ejser.v1i1.p306-310	Uniunea Europeană	N/A	Adulți	Psihologia identității, Geografie	Abordarea teoretică se concentrează pe două concepte: loc și identitate. Autorul este interesat de 1. impactul locului asupra identității și 2. rolul pe care locul îl joacă, printre alți factori, cum ar fi cultural, genetic, social, în modelarea identității. Autorul face o trecere în revistă a principalelor teorii despre concepte precum identitatea locului (Proshansky, 1978, 1983; Proshansky & Fabian, 1987), identitatea	Revizuirea literaturii

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă /Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
6	Gee, G. C., & Payne-Sturges, D. C. (2004). Environmental Health Disparities: A Framework Integrating Psychosocial and Environmental Concepts. Environmental Health Perspective, 112 (17). 1645-1653. https://doi.org/10.1289/ehp.7074	SUA	Orașe mici și medii	Copii și oameni în vârstă	Psihologie Socială / Sănătatea Mediului	Autorii propun un model cadru care integrează factori psihosociali, cum ar fi cartierul, comunitatea și factorii structurali (constrângeri care modelează modul în care orice stare nouă privind sănătatea este văzută ca salutogen sau patogen) și factori de mediu (pericole și poluanți pentru mediu). Ambele tipuri de	Theoretic model

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă /Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
7	Roberts, H., & Helbich, M. (2021). Multiple environmental exposures along daily mobility paths and depressive symptoms: A smartphone-based tracking study. <i>Environment International</i> , 156, 106635. https://doi.org/10.1016/j.envint.2021.106635	Olanda	N/A	Adulți	Științe ale mediului / Psihologie	Lucrarea analizează principalele aspecte teoretice ale depresiei, ca boală majoră a secolului nostru, ale principalelor poluanți găsiți în jurul orașelor - poluarea fonică și aerului -, spațiul verde, spațiul albastru și contribuția acestora	Studiu transversal de urmărire prin GPS, combinat cu administrarea chestionarului.

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă /Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
8	Proulx, M. J., Todorov, O. S., Taylor Aiken, A., de Sousa, A. A. (2016). Where am I? Who am I? The Relation Between Spatial Cognition, Social Cognition and Individual Differences in the Built Environment. <i>Frontiers in Psychology</i> . https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00064	Marea Britanic și Olanda	N/A	Adulți	Psihologie, Neuroștiințe, Arhitectura	Autorii subliniază rolul spațiului în definirea sinelui. Multe teorii iau în considerare spațiul, atunci când vine vorba de discuția despre gânduri, sentimente, sine și acțiuni (cogniție încorporată). Teoria evoluționistă subliniază, de asemenea, legătura	Model teoretic

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă /Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
9	Creem-Regehr, S.H., Barhorst-Cates, E.M., Tarampi, M.R. <i>et al.</i> How can basic research on spatial cognition enhance the visual accessibility of architecture for people with low vision?. <i>Cogn. Research</i> 6 , 3 (2021). https://doi.org/10.1186/s41235-020-00265-y	SUA	N/A	N/A	Psihologie / Arhitectură	Lucrarea prezintă o privire de ansamblu asupra principalelor constatări privind accesibilitatea vizuală a spațiilor construite și a mediului pentru persoanele cu deficiențe de vedere reduse și propune direcții de viitor. Analiza în sine se dovedește a fi minuțioasă și explicită, deși foarte tehnică, dar	Analiza literaturii

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, mediu)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă / Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
10	Gendel-Guterman, H., Billig, M. Increasing citizen satisfaction with municipal services: the function of intangible factors. <i>International Review of Public Nonprofit Mark</i> , 18, 171–186. https://doi.org/10.1007/s12208-020-00267-y	Israel	Oraș mic	Toți locuitorii	Psihologie / Sociologie	Lucrarea se concentrează pe cele două elemente importante pentru satisfacția serviciilor: satisfacția percepută din relația reciprocă dintre furnizor și destinatar (municipiul și cetățean) și imaginea percepută a calității vieții locului. O imagine bine percepută poate duce la dezvoltarea	Analiză cantitativă

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă /Întrebare de cercetare înregistrată	Abordare a cercetării
11	Nenko, A., Petrova, M. (2019). Comparing PPGIS and LBSN Data to Measure Emotional Perception of the City. In: Alexandrov, D., Boukhanovsky, A., Chugunov, A., Kabanov, Y., Koltsova, O., Musabirov, I. (eds) Digital Transformation and Global Society. DTGS 2019. Communications in Computer and Information Science, vol 1038. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-3	Rusia	Oraș mare	Toți locuitorii	Psihologie / Geografie	Prezentul studiu se concentrează pe legătura dintre geografia orașelor mari, geometria și mediul general și emoțiile umane. Marile școli de urbanism au fost de acord că orașele sunt definite de mobilitate, iar mobilitate a este strâns legată de emoții. O sursă modernă de culegere a emoțiilor prezente ale locuitorilor, dintr-un oraș mare, este Social	Analiză cantitativă

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă /Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
1 2	Willie, T. C., Powell, A., & Kershaw, T. (2016). Stress in the city: Influence of urban social stress and violence on pregnancy and postpartum quality of life among adolescent and young mothers. <i>Journal of urban health</i> , 93(1), 19-35. https://doi.org/10.1007/s11524-015-0021-x	SUA	Oraș mare	Adoleșcenți și tinere mame	Psihologie / Medicină / Mediu	Autorii folosesc un model social ecologic pentru a explora efectele mediului social urban asupra sănătății mamelor adolescente și tinere din zonele urbane. Aceștia introduc un nou concept latent - stresul social urban - care constă în factori de stres care apar cu prevalență ridicată pentru adolescenți	Studiu longitudinal

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă /Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
13	Stokes, N., & Clare, J. (2019). Preventing near-repeat residential burglary through cocooning: Post hoc evaluation of a targeted police-led pilot intervention. <i>Security Journal</i> , 32(1), 45-62.	SUA	N/A	Adulți	Psihologie / Sociologie	Partea teoretică a lucrării se concentrează pe conceptele de integrare socială (conexiunea cuiva la o comunitate mai largă, văzută aici ca o măsură subiectivă a coeziunii/ conexiunii percepute), discriminare (în cartier, la locul de muncă, etc), bunăstare,	Studiu cantitativ

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă /Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
14	Montesino, N. (2010). Social Integration and New Realities in the Swedish Welfare Society. <i>Social Work & Society</i> , 8 (1), 94-103. http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0009-11-27063	Suedia	Oraș mare	Adulți	Psihologie / Asistență socială	Partea teoretică a articolului se concentrează pe conceptele de integrare socială și consum. Au fost discutate ambele concepte: 1. în opoziție cu societatea tradițională suedeză și societatea suedeză neomodernă, unde noile obiceiuri culturale au fost importate prin intermediul imigranților și 2. în relație cu partea săracă a societății.	Model teoretic

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă / Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
15	Bressan, M., & Krause, E.L. (2017). La cultura del controllo. Letture subalterne di un conflitto urbano. Antropologia, 4 (3), 137-157. https://doi.org/10.14672/ada20171348%25p	Italia	Orașe medii și mari	Adulți și copii	Sociologie	Lucrarea se concentrează pe o analiză profundă a specificului cultural al familiilor de migranți chinezi care trăiesc în Toscana - între Florența și Prato. Fuziunea culturală greșită dintre chinezi și restul populației și alți factori	

#	Articol (citare)	Focalizare geografică	Dimensiunea orașului (Mic, medii)	Țintă	Intersectorialitatea	Problemă /Întrebare de cercetare înregistrată	Abordarea cercetării
16	<p>Kesenheimer, J. S., & Greitemeyer, T. (2021). Going Green (and Not Being Just More Pro-Social): Do Attitude and Personality Specifically Influence Pro-Environmental Behavior? <i>Sustainability</i>, 13(6), 3560. https://doi.org/10.3390/su13063560</p>	Austria	Toate orașe	Toți locuitorii	Științe ale mediului / Psihologie	<p>Teoria se concentrează pe teoria din spatele modelului de personalitate HEXACO și pe atitudinea pro-mediu. Modelul HEXACO a evoluat de la modelul BIG FIVE și include următorii factori: onestitate-umilință, emoționalitate, extraversie, agreabilitate, conștiințiozitate și deschidere către experiențe. Atitudinea pro-mediu este, de asemenea, etichetată preocupare pro-mediu și este descrisă ca un model de orientare care este</p>	Analiză cantitativă

Din analiza articolelor menționate mai sus, am încercat să răspundem la întrebările enumerate în introducerea acestui capitol.

4.3.1. Ce înseamnă psihologia mediului?

Psihologia mediului, ca domeniu de cercetare, se confruntă cu numeroase provocări, din cauza schimbărilor climatice globale și locale, și a noii cunoștințe sociale privind mediul de viață.

Dintr-o perspectivă interdisciplinară, Psihologia mediului este conectată la multe alte domenii. O legătură interdisciplinară importantă se referă la modul în care mediul reflectă discriminarea rasială și socială. Gee și Payne-Sturges (2004) analizează acest subiect, prezentând o paradigmă expunere-boală. Este adesea acceptat că factorii sociali și de mediu interacționează pentru a produce disparități rasiale și etnice de sănătate a mediului, dar nu este încă clar cum se întâmplă acest lucru. În ciuda controverselor continue, mișcarea pentru justiția ecologică a oferit o oarecare perspectivă sugerând că comunitățile dezavantajate se confruntă cu o probabilitate mai mare de expunere la pericolele ambientale. Paradigma expunere-boală a sugerat de mult timp că „vulnerabilitatea” diferențială poate modifica efectele substanțelor toxice (de exemplu expunerea la substanțe chimice, fum, praf etc.) asupra sistemelor biologice. S-a făcut relativ puțină muncă pentru a specifica dacă minoritățile rasiale și etnice pot avea o vulnerabilitate mai mare decât populațiile majoritare și, în plus, care ar putea fi aceste vulnerabilități. Autorii sugerează că stresul psihosocial poate fi factorul de vulnerabilitate care leagă condițiile sociale cu pericolele de mediu. Stresul psihosocial este un factor important care ar putea fi determinantul multor modificări ale funcției sistemului imunitar, conducând și la boli. În lucrarea lor, ei prezintă un cadru multidisciplinar care integrează aceste idei. Ei susțin, de asemenea, că segregarea rezidențială duce la diferite experiențe de stres comunitar, cum ar fi expunerea la poluanți și, de asemenea, accesul la resursele comunității. Atunci când nu sunt contrabalansați de resurse relevante, factorii de stres pot duce la o vulnerabilitate sporită la pericolele de mediu. Sunt necesare studii viitoare privind legătura dintre stresul comunitar, stresul individual și sănătatea. Sănătatea publică ar trebui să ia în considerare rolul pe care îl joacă segregarea rezidențială în producerea disparităților de sănătate. În opinia autorilor, acest cadru integrator ar trebui să încurajeze mișcarea pentru justiția ecologică să extindă noțiunea de „pericole pentru mediu”, pentru a lua în considerare factorii de stres comunitari. De asemenea, cercetarea ar trebui să studieze modul în care

grupurilor mari să se angajeze în acțiuni concertate pentru protecția mediului. Abordarea identității sociale este o bază teoretică promițătoare și puțin utilizată în acest scop. În teorie, abordarea identității sociale include două părți distincte - teoria identității sociale și teoria auto-categorizării. Prima se referă la acea parte a conceptului de sine al unui individ derivată din apartenența percepută la un grup social relevant. Teoria auto-categorizării abordează limitările primei părți, adică modul în care teoria identității sociale tratează procesele cognitive care stau la baza comportamentelor.

În lucrarea lor, autorii discută căi multiple de abordare a studiului mediului și psihologiei, investigând efectele utilizării variabilelor la nivel colectiv asupra acțiunii pro-mediu care se bazează pe abordarea identității sociale.

4.3.2. Care este natura relației dintre mediu și sănătatea mintală?

Roberts și Helbich (2021) examinează posibilele asocieri între expunerile multiple ale mediului - spațiu verde, spațiu albastru, zgomot și poluarea aerului, atât acasă, cât și de-a lungul căii de mobilitate zilnică - și simptomele depresive. Ei explorează, de asemenea, diferențele dintre expunerea la mediu rezidențială și cea bazată pe mobilitate, analizând dacă aceste asociații au vreo variație în funcție de sex.

Autorii au măsurat o relație negativă semnificativă statistic între expunerea mai mare la spațiul verde și simptomele depresive în modelele rezidențiale și bazate pe mobilitate ajustate minim, folosind atât zone tampon de 50 m, cât și 100 m. În modelul final complet ajustat, asocierea semnificativă dintre spațiul verde și simptomele depresive a revenit în ambele modele numai pentru dimensiunea tamponului de 50 m. Autorii au descoperit că, în medie, expunerea la spațiul albastru, zgomotul și poluarea aerului a fost mai mare atunci când se folosește măsura bazată pe mobilitate decât măsura rezidențială. Nu a fost găsită nicio interacțiune semnificativă între expunerile la mediu și sex. Sunt necesare cercetări suplimentare pentru a determina diferențele dintre abordările rezidențiale și cele bazate pe mobilitate pentru evaluarea expunerii la mediu și implicațiile pentru sănătatea mintală.

Acest studiu este interesant nu doar prin rezultate, ci și pentru că propune o modalitate foarte modernă de colectare a datelor - prin monitorizarea controlată a GPS-ului telefoanelor mobile. Rezultatele contribuie, de asemenea, la cunoașterea generală privind relația dintre mediul urban și sănătatea mintală.

Unul dintre rezultatele importante ale acestei cercetări este că o viziune cuprinzătoare asupra vieții, sau a fericirii, mediază relația dintre calitatea percepută a vieții și satisfacția cetățeanului. Fericirea, ca factor „intangibil”, explică doar o parte a variației satisfacției față de serviciile municipale și o parte a variației în percepția generală a calității vieții urbane (ambele fiind factori tangibili). Cercetările ulterioare care includ atât factori concreți tangibili, cât și intangibili pot clarifica și explica mai pe larg fenomenul de satisfacție față de serviciile municipale. O continuare bună a acestei cercetări ar fi realizarea unui studiu similar în orașe mai mari, de exemplu, deoarece acesta a fost realizat într-un oraș mic.

Conceptele psihologice devin din ce în ce mai importante pentru explicarea impactului mediului asupra existenței umane. Noile concepte mixte devin nucleul modelelor explicative interdisciplinare. Un bun exemplu, în această linie, este studiul lui Willie, Powell și Kershaw (2016). Autorii folosesc un model social-ecologic pentru a explora efectele mediului social urban asupra sănătății adolescenților și tinerelor mame din zonele urbane. Stresul social urban, un nou concept latent sub umbrela mediilor sociale urbane, constă în factori de stres care apar cu prevalență ridicată pentru adolescenți și tinerele mame. Stresul social urban a prezis în mod semnificativ calitatea mentală a vieții, în special, stresul social urban mai mare în timpul sarcinii a fost legat de calitatea mentală slabă a vieții în perioada postpartum.

Violența partenerului intim, o altă variabilă importantă a studiului, este puternic legată de stresul social urban și de calitatea fizică a vieții prezisă în mod semnificativ. În comparație cu aceasta, violența fără partener nu a prezis în mod semnificativ calitatea vieții postpartum.

Un model multigrup a evaluat dacă asocierile privind calitatea vieții postpartum diferă prin violența partenerului intim (mame expuse și neexpuse). Efectele stresului social urban și ale violenței partenerului intim au un impact asupra calității mentale a vieții. Mamele neexpuse la violența partenerului, dar care au avut un stres social urban mai mare în timpul sarcinii au raportat o calitate mentală mai slabă a vieții în perioada postpartum. În comparație cu aceasta, femeile în așteptare expuse atât la violența partenerului, cât și la stres social urban ridicat nu prezintă nicio schimbare în calitatea vieții în perioada postpartum.

În concluzie, stresul social urban, asociat cu alte variabile, joacă un rol important în calitatea percepută a vieții, a adolescenților și a tinerelor mame.

Personalitatea pare a fi o variabilă centrală nu numai pentru psihologie, ci și pentru multe teorii de mediu. O astfel de teorie pleacă de la un model de personalitate binecunoscut - HEXACO - și propune un factor suplimentar, numit atitudine pro-mediu (Kessenheimer & Greitemeyer, 2021). Atitudinea pro-mediu este, de asemenea, etichetată îngrijorare

Această lucrare îmbunătățește abordarea teoretică și practică a comportamentului pro-mediu, în sensul că ține cont de rolul pe care atitudinea pro-mediu îl joacă asupra comportamentului. Câteva sugestii privind îmbunătățirea designului metodologic - de exemplu, studii longitudinale - sunt binevenite. De asemenea, ca o consecință practică, sporirea atitudinii pro-mediu (grijirea pentru mediu) este una dintre principalele porți către îmbunătățirea comportamentului pro-mediu.

4.3.3. Care este relația dintre cunoașterea personală și relația acesteia cu mediul construit?

Am discutat despre relația dintre mediu și sănătatea mintală. Pentru următoarea secțiune, ne vom concentra asupra studiilor referitoare la modul în care mediul construit se reflectă în construcția interioară a minții.

Un grup de teorii influente ia în considerare spațiul atunci când vine vorba de discuția despre gânduri, sentimente, sine și acțiuni (cogniție încorporată). Teoriile evoluționiste subliniază, de asemenea, legătura dintre sine și percepția și abilitățile spațiale. În lucrarea lor, Proulx, Todorov, Taylor Aiken & De Sousa (2016) subliniază rolul spațiului în definirea sinelui. Numeroși autori se consideră un produs al personalității și al mediului (vezi, de exemplu, Baumeister, 1987). Între oameni, există diferențe individuale în ceea ce privește cadrele de referință spațiale și, de asemenea, personalitățile (vezi, de asemenea, Barsalou & al., 2003; Barsalou, 2008).

Putem considera că există o suprapunere în comportamentul social și spațial, iar acest aspect are baze neurofiziologice, așa cum arată studiile privind navigația spațială, percepția auto-mișcării și personalitatea. Lucrarea menționată mai sus are o secțiune consistentă despre neuroștiința socială și spațială. Printre subiectele abordate aici se numără: neurofiziologia autocartării și navigației, interacțiunea dintre reprezentările neuronale ale spațiului și sinelui și corelațiile neuronale ale personalității și eului social.

O a doua abordare teoretică este o perspectivă evolutivă. Această perspectivă include o discuție despre modelele de ecologie evolutivă pentru mediul construit și o discuție privind cunoașterea spațială și socială în evoluția umană.

Ultimul capitol - Mediul construit - discută subiecte precum influențele mediului asupra cadrelor de referință spațiale, tipurile și nivelurile de izolare în mediul construit și influența acestuia asupra cogniției sociale și spațiale și, în final, o discuție privind comportamentul spațial - de la arhitectură la neuroștiință și invers. Pe baza secțiunilor anterioare,

Acest subiect necesită direcții de cercetare suplimentare. În ceea ce privește planificarea spațiilor sociale în jurul locurilor publice, sau locuințe, un aspect important ar putea fi dinamica dintre cunoașterea spațială și socială și diferențele individuale. Accesul egal la astfel de locuri ar trebui să fie oferit tuturor, fără a ține cont de constrângerile corporale. Planificarea accesibilității ar asigura șanse egale de „experiență” atât pentru persoanele capabile, cât și pentru persoanele cu dizabilități și ar oferi șanse egale pentru dezvoltarea personală și viitoare. O altă direcție de studiu ar fi interacțiunea dintre planificarea clădirilor de relevanță publică, cum ar fi Primăria sau Parlamentul (adică locurile în care se iau decizii publice importante) și diferențele individuale, astfel încât percepția spațială și socială să conducă mai mult. elaborarea eficientă a politicilor.

În ceea ce privește accesibilitatea spațiilor publice pentru oameni, în special pentru persoanele cu vederea slabă, un studiu interesant aparține lui Creem-Regehr et al. (2020). La nivel mondial există aproximativ o jumătate de miliard de persoane cu vedere redusă (aproximativ 8% dintre ei sunt orbi) și o prognoză viitoare arată o creștere bruscă în viitor. O consecință funcțională a vederii reduse este, printre altele, o dificultate de orientare în spațiu, mai ales atunci când detaliile specifice de arhitectură (stâlpi, colțuri, scări) sau mobilierul ar putea deveni obstacole pentru persoanele cu deficiențe. Soluțiile pentru astfel de probleme ar putea fi creșterea contrastului între suprafețe sau regândirea spațiului. Multe simulări experimentale de vedere scăzută, cu oameni normali, au fost făcute în ultimii ani. Scopul lor a fost să înțeleagă dificultățile pe care le întâmpină persoanele cu vedere slabă atunci când sunt expuse în spații nefamiliare. Cantitatea de informații colectate este considerată a fi de mare valoare. O astfel de cercetare a contribuit la proiectarea unor pericole vizuale mai ușor de evitat în timpul locomoției, nereguli ale planului solului etc. Rezultatele au implicații pentru proiectarea arhitecturală accesibilă vizual și fizic.

Un alt obiectiv ar fi testarea unei game largi de indivizi cu vederea slabă asupra tipurilor de paradigme care au fost dezvoltate. Acest lucru ar servi pentru a generaliza dincolo de vederea scăzută simulată prin variarea gradului de deficiență vizuală în moduri care apar în mod natural odată cu vârsta sau boala, precum și înțelegerea posibilelor strategii dezvoltate de persoanele cu vedere scăzută. O implicație se referă la noile tehnologii de asistență care ar putea îmbunătăți designul accesibil vizual și ar facilita percepția spațiului și cunoașterea spațială necesare pentru siguranță și navigație eficientă. Dezvoltarea acestor tehnologii necesită o abordare de proiectare centrată pe om și o utilizare mai potrivită pentru utilizatorii cu deficiențe de vedere - o abordare care nu este întotdeauna tipică pentru designeri. În acest caz, proiectarea eficientă a tehnologiilor de asistență trebuie să se bazeze pe o înțelegere

4.3.4. Care este relația dintre identitatea locului și atașamentul față de loc?

Din lucrările analizate anterior înțelegem importanța conexiunii dintre psihologie și spațiul de locuit din jur. În lucrarea Devine-Wright, 2012 - Place identity and place attachment - autorii fac recomandări cu privire la relația dintre identitatea locului și atașarea locului. Autorul intenționează să extindă o teorie lansată de un alt autor (vezi Feitelson, 1991), referitoare la importanța atașamentelor de loc, la scară globală și locală, ca răspunsuri la schimbările climatice.

Principalele contribuții ale acestei lucrări sunt numeroase. În primul rând, autorul conectează atașamentele locului și identitatea locului, subliniind lipsa literaturii interdisciplinare - geografie, psihologia mediului și psihologia socială. De asemenea, el adresează o critică consistentă conceptului de „distanță psihologică”. În cercetarea contemporană, distanța psihologică este concepută ca un concept multidimensional: social, spațial, temporal și certitudinea rezultatului. Totuși, nu explică dimensiunea psihologică a luptei împotriva schimbărilor globale. Un concept mai bun ar fi atașamentul de loc, care implică un atașament emoțional și implicarea personală a indivizilor în acțiuni împotriva schimbărilor climatice. Cercetările viitoare ar trebui să ia în considerare abordarea atașamentului locului și identității locului la scară globală și locală, combinația de măsuri calitative și cantitative în metodologiile de cercetare și investigarea legăturii dintre atașament, identități și acțiuni colective, pentru a investiga cu mai multă atenție conexiunea dintre eșecul de comunicare legat de cadrul spațial și să investigheze legătura dintre toate aceste concepte și implicarea în schimbările climatice.

Relația dintre atașamentul la loc și consecințele sale comportamentale au fost studiate și de alți cercetători (Darianto, Song și Soopramanien, 2020). Din moment ce psihologia a subliniat această legătură afectivă pe care oamenii o au cu locul (care duc la comportamente care beneficiază în general acel loc), interesul cercetătorilor pentru această temă a crescut. În special, atașamentul la locul și dimensiunile sale au fost adesea documentate ca buni predictorii pentru a explica intenția oamenilor pentru comportamente pro-mediu. Alte studii arată că mărimea efectului cu privire la impactul atașării locului asupra intenției pro-mediu variază. Astfel, sunt necesare studii suplimentare pentru a clarifica natura relației dintre atașamentul de loc și intenția pro-mediu. Acest tip de cercetare ar trebui să ridice câteva întrebări relevante - Are atașamentul de loc întotdeauna un impact pozitiv asupra intenției pro-mediu? Care sunt factorii contextuali care ar putea influența relația dintre atașamentul de loc și intenția pro-mediu? etc.

Rezultatele autorilor susțin așteptările anterioare cu privire la prezența unui efect pozitiv al atașării locului asupra intenției pro-mediu, iar dimensiunea efectului este de la mică la mare. Mai mult, variațiile în mărimea efectului pot fi explicate prin studiul contextului și culturii. Mai precis, efectul atașării locului asupra intenției pro-mediu este mai puternic pentru turiști în comparație cu rezidenți – ambele grupuri au forme diferite de relații cu diferite tipuri de locuri. Rezultatele arată, de asemenea, că efectul atașamentului de loc asupra intenției pro-mediu tinde să fie mai puternic în țările colectiviste (de exemplu, China) decât în țările individualiste (de exemplu, SUA). Un alt studiu axat pe atașarea locului a fost cel realizat de Clarke, Murphy și Lorenzoni (2018). Partea teoretică a acestei lucrări s-a concentrat pe atașamentul de loc, ca un concept în două părți: dependența de loc și identitatea locului. Folosind managementul riscului de inundații în Irlanda ca exemplu de adaptare la schimbările climatice, acest studiu a examinat schimbarea perturbatoare a locului ca răspuns la adaptarea transformativă propusă prin 1. înțelegerea semnificațiilor simbolice legate de loc și a relației dintre răspunsurile interpretative de protecție a locului și atașarea locului. 2. explorarea dacă sprijinul pentru apărarea împotriva inundațiilor este constrâns de dorința de a preveni schimbarea perturbatoare a locului. 3. investigarea relației dintre atitudinile de opoziție față de adaptarea propusă și percepțiile asupra proceselor de guvernare. 4. examinarea diferențelor în ceea ce privește atașarea și suportul pentru apărarea împotriva inundațiilor propuse (și apărarea împotriva inundațiilor în general), pe baza atât experienței la inundații, cât și riscurilor de inundații. Spre deosebire de cele anterioare, acest studiu a arătat că atașamentul la locul este mai puternic la persoanele care percep procesele de guvernare ca fiind inadecvate și constată că nici experiența de inundații, nici riscul de inundații nu afectează puterea atașării locului și suportul pentru apărarea împotriva inundațiilor. Studiul sugerează că acolo unde adaptarea transformativă perturbă locul și amenință atașamentul locului, este necesară luarea în considerare atât a opiniilor celor afectați, cât și a celor neafecțați de evenimente periculoase.

Deoarece acum presupunem că atașamentul la locul este o variabilă importantă în înțelegerea atitudinii oamenilor față de mediu și de organizarea locului de viață, vom revizui în continuare un alt studiu pe aceeași temă (Qazimi, 2014). Partea teoretică a acestuia se concentrează pe două concepte: loc și identitate. Autorul este interesat de 1. impactul locului asupra identității și 2. rolul pe care locul îl joacă, printre alți factori, cum ar fi cultural, genetic și social, în modelarea identității. Qazimi face o trecere în revistă a principalelor teorii despre concepte precum identitatea locului (de exemplu, Proshansky, 1978; Proshansky, Fabian și Kaminoff, 1983), identitatea socială (Hogg, Hardie & Reynolds, 1995; Tajfel, 1982) și procesul identitar. (Breakwell, 2010).

Marile școli de urbanism au fost de acord că mobilitatea definește orașele, iar mobilitatea este strâns legată de emoții.

O sursă modernă de culegere a emoțiilor prezente ale locuitorilor, dintr-un oraș mare, este Social Media. Utilizarea unor astfel de surse pentru studiul emoțiilor are mai multe avantaje: acoperire și volum, detalii, expresivitate, bogăție și disponibilitatea informațiilor referitoare la utilizatorii rețelelor sociale.

„Geografia” emoțiilor privește o nouă abordare a universității și a municipalității. A fost creată o hartă interactivă a orașului - Imprecity - în care utilizatorii puteau plasa emoji-uri emoționale reprezentând 5 emoții umane de bază - bucurie, tristețe, furie, dezgust și frică.

Metodologic vorbind, analiza emoțiilor din big urban data a fost dezvoltată pe mai multe direcții: analiza datelor semantice (texte și hashtag-uri) și analiza datelor vizuale (expresii faciale și emoji). O astfel de cercetare are unele dezavantaje în ceea ce privește analizele: pierderea profunzimii din cauza anonimatului online, pierderea adevărului din cauza comportamentului evident, pierderea reprezentării din cauza unui domeniu mai mic și pierderea puterii interpretative din cauza neclarității indicatorilor subiectivi.

Analiza emoțională este o modalitate de a îmbunătăți calitatea vieții urbane și a mediului urban. Rezultatele rezultate din analiza emoțională pot fi folosite de urbaniști, designeri, precum și de cercetători pentru a diagnostica problemele „subiective” ale orașului. Cu toate acestea, regăsirea percepțiilor subiective și a evaluărilor emoționale bazate pe date care provin din rețelele sociale și alte date spontane este încă subexplorată și există destul de multe defecte cauzate de natura datelor în sine, precum și multe lacune metodologice, în special, în analiza anumitor emoții în legătură cu spațiul orașului, cum ar fi bucuria, furia, frica etc. Analiza datelor din rețelele sociale ar trebui efectuată împreună cu datele primite în mod deliberat de la utilizatori cu ajutorul serviciilor și aplicațiilor, cum ar fi Imprecity. Imprecity, ca aplicație, permite colectarea unui set unic de date pentru a ilustra atitudinea emoțională directă a oamenilor față de mediul urban. În acest fel, Imprecity permite analiza percepțiilor și impresiilor unor anumite locuri urbane și sprijină luarea deciziilor cu intervenții direcționate pentru a le îmbunătăți pe acestea din urmă de dragul bunăstării umane. Datele pot fi procesate în mai multe moduri - hărți emoționale, evaluări emoționale ale locurilor și nori de cuvinte cu caracteristici verbalizate ale locurilor care declanșează anumite emoții.

Imprecity este o lucrare în desfășurare și există unele riscuri cu care se poate confrunta. Primul risc este un deficit de utilizare dacă sistemul motivațional nu este creat corect. Multe dintre aplicații deopotrivă nu devin populare. Autorii intenționează să depășească această barieră prin crearea unui sistem de infografice și analize captivante la nivel de oraș,

culturale și alte locații, pentru a lăuda utilizatorii activi. Al treilea risc este eșecul relației coerente și solide dintre cetățenii activi și oficialii orașului atunci când realizează ideile de proiecte create de grupurile de inițiativă. Autorii intenționează să elimine acest risc prin introducerea experților, care consultă și împărtășesc un spectru larg de informații despre modul în care cetățenii pot participa la procesele de planificare urbană.

Ideea unei aplicații pentru desktop și mobil, pentru a măsura emoțiile geografice dintr-un oraș, este atât modernă, cât și eficientă. Permite măsurarea punctelor de interes din oraș, pentru locuitorii săi, a stării emoționale și a dinamicii acestor emoții. O modificare a gamei de emoții pozitive de pe platformă, pentru a permite măsurarea mai multor tipuri de emoții pozitive, ar putea conduce la o idee mai exactă a stării emoționale reale a utilizatorilor. O altă discuție este despre utilizarea informațiilor colectate prin intermediul aplicației. Nu doar că locuitorii își iubesc sau nu locul, ci și despre dinamica și simțul identității pe care oamenii le dezvoltă în timpul vieții într-un loc.

Promovarea legăturilor sociale pozitive și reducerea interacțiunilor sociale negative și consecințele acestora depind ambele de calitatea locului, în special de cartierele pentru adulți (Stokes și Clare, 2019). Acest lucru face ca accesul la un cartier sigur și de înaltă calitate să fie o componentă cheie pentru orice inițiativă eficientă de „îmbătrânire în loc”. Stabilitatea în cartiere a apărut și ea ca un element important. Majoritatea adulților în vârstă care doresc să îmbătrânească la locul lor au atașamente puternice față de cartierele lor fizice, iar rezultatele studiului lui Stokes sugerează, de asemenea, atașamente sociale puternice. Integrarea socială nu s-a îmbunătățit doar odată cu vârsta, ci și cu fiecare an suplimentar de stabilitate rezidențială într-un cartier. Dacă promovarea integrării sociale mai târziu în viață este o prioritate pentru îmbătrânirea cu succes, atunci nu numai accesul la cartiere de înaltă calitate, ci și capacitatea de a rămâne în astfel de cartiere pare crucială. Efectul stabilității rezidențiale a fost independent de influența calității percepute a cartierului, de asemenea, indicând faptul că stabilitatea în cartierul cuiva a fost benefică pentru integrarea socială, indiferent de calitatea percepută a cartierului respectiv.

Cercetările viitoare ar trebui, de asemenea, să se concentreze îndeaproape asupra modalităților în care modificările caracteristicilor și demografiei cartierului pot afecta asocierea dintre stabilitatea rezidențială și integrarea socială în timp, deoarece astfel de schimbări pot reduce „coerența și familiaritatea” menționate mai devreme.

Acest studiu oferă informații noi și interesante cu privire la importanța locurilor fizice pentru bunăstarea socială a adulților. Mai exact, acest studiu a relevat faptul că percepțiile asupra calității cartierului influențează integrarea socială pe parcursul vârstei adulte și că acest

bunăstarea socială pe parcursul vieții și oferă informații utile pentru teorie, cercetări viitoare și promovarea inițiativelor de succes „îmbătrânire în loc”.

De asemenea, studiul este un bun exemplu de studiu longitudinal folosit pentru a colecta date de pe un teritoriu mare, cum ar fi SUA. În acest fel, reprezentativitatea este asigurată.

4.3.5. Care este relația dintre migrație și mediu?

Perturbarea din locurile natale și trăirea în altele - migrația - este un fenomen în creștere pe care Europa a trebuit să-l gestioneze de zeci de ani. Multe studii sociale și economice s-au concentrat pe provocările pe care le prezintă migrația pentru țările de origine și de adopție. Un subiect de interes egal se referă la modul în care oamenii migranți reușesc să fuzioneze cu noua cultură și modul în care aceste culturi se amestecă pentru a crea o Cultură de un nou tip. În această linie, Bressan și Krause (2017) s-au concentrat pe o analiză profundă a specificului cultural al familiilor de migranți chinezi care trăiesc în Toscana - între Florența și Prato. Fuziunea culturală între chinezi și restul populației și alți factori economici au determinat o creștere a provocărilor culturale. Un aspect care a fost evidențiat în acest studiu este tocmai capacitatea de reacție și protest a migranților chinezi în fața crizei de autoritate a instituțiilor locale. Reacția la această condiție a marginalității își găsește spațiu într-o nouă formă a demnității cetățeniei, o încercare de a depăși criza prezenței în viața socială care procedează prin alimentarea circuitelor locale de solidaritate și împărtășire.

Antropologia crizei evidențiază modul în care subordonarea este un concept plural, mai ales în cadrul unui spațiu globalizat – precum cel în care se organizează producția industriei de îmbrăcăminte.

Un spațiu în care coexistă grupuri de muncitori subordonați și precari, precum și grupuri de mici întreprinzători, atât italieni, cât și chinezi, comprimați în dinamica piețelor internaționale. O formă de subordonare care își asumă relevanță și în perspectiva temporală. Expresia „Noi am fost chinezii Europei” se referă la o formă de subordonare în circuitele pieței globale care apar în locuri, timpuri diferite și grupuri sociale. Foștii artizani sau muncitori din diferitele districte ale industriașilor italieni cu această expresie intenționează să afirmă că pe vremuri au fost subordonați așa cum sunt migranții chinezi în prezent. În multe cazuri, căile dezvoltării economice au fost caracterizate de acest tip de competiție între sistemele teritoriale de producție: pe de o parte, cele care, și datorită practicilor răspândite, de autoexploatare a muncii, cuceresc spații de piață; pe de altă parte, teritoriile care suferă deplasarea producțiilor lor și părăsesc progresiv acele piețe.

Există o relație strânsă între varietatea formelor culturale și stratificarea socială. Diferențele culturale, „Pe lângă distanța geografică și separarea istorică, ele sunt produse și despre diferențele de clasă” (Signorelli, Coello și Momartin, 2015).

Această lucrare prezintă o situație culturală complicată, creată de ciocnirea a două culturi - chineză și italiană. Această situație a avut consecințe economice din cauza evaziunii financiare, creând mai multe straturi de subordonare socială și, în general, confuzie.

Această lucrare ar putea fi considerată o imagine de ansamblu pentru analiza unor astfel de situații care poate fi folosită pentru analize ulterioare ale zonelor similare din Europa.

Montesino (2010) propune o analiză amănunțită a situației economice vulnerabile a migranților din Suedia. Vulnerabilitatea economică este definită folosind aceleași criterii normative ca cele utilizate pentru a descrie sărăcia la începutul secolului al XX-lea. Potrivit acestui punct de vedere, oamenii săraci trebuie să se adapteze penuriei și să consume cu grijă. Migranții care au nevoie de alocații sociale sunt, de asemenea, percepuți ca diferiți din punct de vedere cultural și trebuie să se adapteze tiparelor de consum „suedeze”. Sărăcia și diferențele culturale justifică intervenții care contribuie la construirea alterității. Migranții sunt văzuți ca imigranți și victime ale schimbărilor structurale care trebuie să învețe limba suedeză și să se adapteze la normele „suedeze”. Paradoxul este că acești profesioniști au acces la viața de zi cu zi a migranților. Acest contact ar trebui să le ofere noi cunoștințe despre realitatea socială a acestor familii. Cu toate acestea, aceste cunoștințe sunt greu de absorbit, deoarece munca atât a profesorilor de școală, cât și a asistenților sociali se bazează pe premisele instituțiilor naționale de asistență socială.

Migranții își organizează în mod dinamic viața de zi cu zi. Ei dobândesc cunoștințe despre oportunitățile locale și își folosesc rețelele transnaționale pentru a-și construi bunăstarea. Priviți din această perspectivă, migranții se pot afla într-o poziție mai avantajoasă decât vecinii lor suedezi. Ei au cunoștințe care le oferă posibilități în afara soluțiilor de bunăstare suedeze instituționalizate. Strategiile lor de bunăstare încep activități care schimbă peisajul social și economic. Înțelegerea acestor schimbări implică faptul că ipotezele sunt luate de la sine înțeles despre migrație, sărăcie și bunăstare sunt puse sub semnul întrebării. Această lucrare este interesantă deoarece autorul face ipoteze noi și surprinzătoare cu privire la contribuția migranților la dezvoltarea societății suedeze moderne. În loc să dea de la sine înțeles suprapunerea postulată între ideea de a fi migrant și cea de a fi sărac, autorul subliniază rolul benefic al unei alte moșteniri culturale și capacitatea de adaptare a acestor oameni de a lega vechea și noua cultură. Sunt necesare cercetări suplimentare pentru mai multe date pe acest subiect.

pentru dezvoltarea viitoarelor domenii de cercetare. Prezenta analiză evidențiază, de asemenea, domenii potențiale pentru formarea competențelor. De exemplu, unul dintre domeniile în care poate fi necesară formarea de competențe este măsurarea impactului pe care mediul de viață îl are asupra sănătății fizice și psihice a locuitorilor săi. Stresul, durerile fizice și emoționale sunt parametri importanți ai calității vieții, iar relația lor cu mediul de viață poate oferi indicii importante pentru viitoarele abordări urbane (ar putea fi modalități de îmbunătățire a calității vieții prin locația urbană și spațiul de locuit etc.).

O altă direcție interesantă de studiu este analiza relației dintre funcția creierului, orientarea spațială și sine. La începuturile sale, aria interdisciplinarității, care include acum studiul reactivității creierului, poate duce la dezvoltarea de noi modalități de abordare a arhitecturii și urbanismului (neuroștiință spațială, cogniție spațială) și crearea de noi punți între psihologie, neuroștiință, și arhitectură.

O altă posibilă direcție a interdisciplinarității este studiul relației emoționale cu spațiul de locuit. Ne referim aici nu doar la atașamentul emoțional față de casă ci și la relația cu cartierul, orașul, regiunea etc. În ultimii ani au apărut mai multe aplicații care pot monitoriza relația afectivă (vezi discuția legată de Imprecity) . Această idee deschide calea pentru abordări mai complexe de a studia relația emoțională dintre spațiul de locuit și locuitorii săi. Implicațiile sunt atât psihologice (spațiul ca obiect de raportare emoțională) cât și practice, prin identificarea surselor stărilor emoționale produse de interacțiunea cu spațiul de locuit, monitorizarea și rezolvarea problemelor care generează aceste stări.

Implicațiile viitoare sunt multiple. Analiza literaturii de specialitate evidențiază necesitatea „îngroșării” zonelor de interdisciplinaritate. Studiile de acest tip se dovedesc a fi foarte necesare dacă ținem cont de ipoteza că cel puțin o parte din bunăstarea și calitatea vieții sunt condiționate de spațiul de locuit, dotări, zone verzi, transport în comun, zone de agrement, control al poluării, calitatea aerului și a apei, conectivitatea dintre cartiere/localități și reacțiile autorităților la problemele oamenilor. Pe de o parte, conștientizarea acestor legături este o premisă importantă în eforturile rezidenților și autorităților de a îmbunătăți condițiile de viață în comunitățile mai mici sau mai mari. Pe de altă parte, datele de cercetare acumulate până acum arată clar că domeniile de interes, precum psihologia, urbanismul, protecția mediului și medicina, trebuie să țină cont mai mult ca niciodată de o componentă interdisciplinară.

4.5. Concluzii

arhitecturii clădirilor de interes public și a spațiilor de întâlnire și socializare. Această direcție este încă puțin studiată, deși cercetările prezentate în această recenzie arată progrese promițătoare în acest domeniu. O altă direcție este utilizarea materialelor de construcție mai ecologice, ale căror proprietăți superioare afectează pozitiv și locuitorii. În sfârșit, o altă cale este dată de elaborarea planurilor urbanistice care să integreze diferitele părți ale orașelor și comunitățile în general, determinând mai puțină segregare și o mai bună gestionare a deșeurilor și a poluării.

Referințe bibliografice

- Barsalou, L. W. (2008). Grounded cognition. *Annual Review of Psychology*, 59, 617-645. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.59.103006.093639>
- Barsalou, L. W., Niedenthal, P. M., Barbey, A. K., & Ruppert, J. A. (2003). Social embodiment. In B. H. Ross (Ed.), *The psychology of learning and motivation: Advances in research and theory*, Vol. 43, pp. 43-92. Elsevier Science.
- Barth, M., Masson, T., Fritsche, I., Fielding, K., Smith, J. R. (2021). Collective responses to global challenges: The social psychology of pro-environmental action, *Journal of Environmental Psychology*, 74, 101562. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2021.101562>
- Baumeister, R. F. (1987). How the self became a problem: A psychological review of historical research. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(1), 163-176. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.1.163>
- Breakwell, G. M. (2010). Resisting representations and identity processes. *Papers on Social Representations Peer Reviewed International Journal*. Special Issue: Social representations and social identities: Inspirations from Gerard Duveen. 19 (1), 6.1-6.11. ISSN 1021-5573.
- Bressan, M., & Krause, E.L. (2017). La cultura del controllo. Letture subalterne di un conflitto urbano. *Antropologia*, 4 (3), 137-157. <https://doi.org/10.14672/ada20171348%25p>
- Clarke, D., Murphy, C., & Lorenzoni, I. (2018). Place attachment, disruption, and transformative adaptation. *Journal of Environmental Psychology*, 55, 81-89. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2017.12.006>
- Creem-Regehr, S.H., Barhorst-Cates, E.M., Tarampi, M.R. *et al.* How can basic research on spatial cognition enhance the visual accessibility of architecture for people with low vision?. *Cogn. Research* 6, 3 (2021). <https://doi.org/10.1186/s41235-020-00265-y>
- Daryanto A., Song Z., Soopramanien D. (2020). A Meta-Analysis of the Relationship between Place Attachment and Pro-Environmental Intention: An Abstract. In: Pantoja F., Wu S., Krey N. (eds) *Enlightened Marketing in Challenging Times*. AMSWMC 2019. *Developments in Marketing Science: Proceedings of the Academy of Marketing Science*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-42545-6_209

- Gendel-Guterman, H., Billig, M. Increasing citizen satisfaction with municipal services: the function of intangible factors. *International Review of Public Nonprofit Mark*, 18, 171–186. <https://doi.org/10.1007/s12208-020-00267-y>
- Hogg, M. A., Hardie, E. A., & Reynolds, K. J. (1995). Prototypical similarity, self-categorization, and depersonalized attraction: A perspective on group cohesiveness. *European Journal of Social Psychology*. 25 (2), 159-177. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420250204>
- Kesenheimer, J. S., & Greitemeyer, T. (2021). Going Green (and Not Being Just More Pro-Social): Do Attitude and Personality Specifically Influence Pro-Environmental Behavior? *Sustainability*, 13(6), 3560. <https://doi.org/10.3390/su13063560>
- Montesino, N. (2010). Social Integration and New Realities in the Swedish Welfare Society. *Social Work & Society*, 8 (1), 94-103. <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0009-11-27063>
- Nenko, A., Petrova, M. (2019). Comparing PPGIS and LBSN Data to Measure Emotional Perception of the City. In: Alexandrov, D., Boukhanovsky, A., Chugunov, A., Kabanov, Y., Koltsova, O., Musabirov, I. (eds) *Digital Transformation and Global Society. DTGS 2019. Communications in Computer and Information Science*, vol 1038. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-37858-5_18
- Proshansky, H. M., Fabian, A. K., & Kaminoff, R. (1983). Place-identity: Physical world socialization of the self. *Journal of Environmental Psychology*, 3(1), 57–83. [https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(83\)80021-8](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(83)80021-8)
- Proshansky, H.M. (1978). The city and self-identity. *Environment and Behavior*. <https://doi.org/10.1177/0013916578102002>
- Proulx, M. J., Todorov, O. S., Taylor Aiken, A., de Sousa, A. A. (2016). Where am I? Who am I? The Relation Between Spatial Cognition, Social Cognition and Individual Differences in the Built Environment. *Frontiers in Psychology*. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00064>
- Qazimi, S. (2014). Sense of Place and Place Identity. *European Journal of Social Science Education and Research*, 1(1), 306–310. <https://doi.org/10.26417/ejser.v1i1.p306-310>
- Roberts, H., & Helbich, M. (2021). Multiple environmental exposures along daily mobility paths and depressive symptoms: A smartphone-based tracking study. *Environment International*, 156, 106635. <https://doi.org/10.1016/j.envint.2021.106635>
- Signorelli, R., Coello, M., & Momartin, S. (2015). Change and Recovery: Culturally Appropriate Early Childhood Programmes with Refugee Families and Communities. *Children Australia*, 40(3), 195-204. doi:10.1017/cha.2015.29
- Stokes, N., & Clare, J. (2019). Preventing near-repeat residential burglary through cocooning: Post hoc evaluation of a targeted police-led pilot intervention. *Security Journal*, 32(1), 45-62.
- Tajfel, H. (1982). Social Psychology of Intergroup Relations. *Annual Review of Psychology*. 33, 1-39. <https://doi.org/10.1146/annurev.ps.33.020182.000245>
- Van der Bruggen, B., Borghraef, K. & Vinckier, C. (2010). Causes of Water Supply Problems in Urbanised Regions in Developing Countries. *Water Resource Management*, 24, 1885–1902. <https://doi.org/10.1007/s11269-009-9529-8>

5. Cum pot contribui planificarea și designul urban la dezvoltarea sociabilității în orașe: o revizuire sistematică

Eulàlia Gómez-Escoda¹, Alvaro Clua²

¹ Barcelona Laboratory of Urbanism, ETSAB-UPC, eulalia.gomez@upc.edu.

² Barcelona Laboratory of Urbanism, ETSAB-UPC, alvaro.clua@upc.edu.

Abstract

Acest articol trece în revistă câteva dintre contribuțiile fundamentale în domeniile urbanismului și proiectării, cu scopul de a stabili o bibliografie de bază care să leagă Sociabilitate și Oraș. Pentru aceasta, un prim pas este înțelegerea faptului urban pe baza a două aspecte complementare: cultura orașelor (istorie, formă, natură), înțelegerea dinamicii urbane (activități, mobilitate) și modalitățile de reprezentare a întrebărilor legate la ambele grupuri.

Pentru atingerea acestui scop s-a luat în considerare literatura publicată și gri publicată începând cu anii 1960, care avea următoarele caracteristici: scrisă în engleză, franceză sau spaniolă; trimite un rezumat sau o introducere la bazele de date cu acces deschis; prezintă un caracter teoretic și/sau empiric; au un accent geografic european.

Acest articol prezintă rezultatele revizuirii în urma recomandărilor PRISMA 2020, care sunt sintetizate prin recurgerea la o abordare narativă de sinteză a datelor calitative (bazate pe text) și aplicarea metodei sintezei tematice în trei etape (trasarea conceptelor cheie, gruparea acestora în arii tematice și generarea de teme analitice). Intenția finală este interpretarea sintezei și generarea de noi semnificații.

Căutarea bibliografică sau consultarea fiecărei surse a fost efectuată în bazele de date JSTOR și WOS (Web of Science). Căutarea inițială a identificat 103 înregistrări; procesul de screening și evaluare a dus la includerea a 30 de texte în revizuire. Cele mai multe dintre ele sunt concentrate pe contextul european și privesc la diferite scări ale faptului urban (cartiere, orașe, orașe, metropole). Deși majoritatea textelor prezintă o abordare urbanistică, altele oferă o viziune interdisciplinară, punând în dialog designul și planificarea urbană cu alte discipline (Arhitectură, Geografie, Peisaj, Cartografie și Reprezentare). Textele selectate echilibrează reflecțiile teoretice și studiile empirice cu cercetarea cantitativă.

Sinteza tematică a condus ca rezultat pe de o parte la subiecte analitice – design urban și compoziție; ecologie și rezistență; comportamentul uman (fenomenologie urbană) și activități; rețele spațiale și sociale; abordări bazate pe date urbane deschise; și utopii – sugerând principii pentru promovarea sociabilității prin inovare în designul urban; și pe de altă parte, instrumente pentru definirea indicatorilor care pot fi implementați empiric în cercetările viitoare pentru a mapa și cuantifica interacțiunile sociale în mediile urbane.

Cuvinte cheie: Urbanitate, Activități, Intensitate, Sociabilitate, Spațiu public

5.1. Introducere: design urban și sociabilitate

Acest articol își propune să dea seama de revizuirea literaturii de specialitate efectuată pentru a informa relația dintre disciplina urbană și sociabilitate. Acesta face parte dintr-un proiect de cercetare mai amplu care vizează furnizarea stadiului tehnicii necesar pentru un modul academic legat de urbanism (planificare urbană și proiectare) care urmărește să stabilească nevoile pe care dezvoltarea urbană trebuie să le răspundă pentru a satisface condițiile psihologice, relaționale, nevoile sociologice și fiziologice ale oamenilor care locuiesc în orașe.

Concomitent cu explicarea corpului teoretic selectat pentru programul academic, articolul este structurat în așa fel încât să pună în evidență câteva noțiuni de bază despre urbanism pentru studenți și cadre universitare din alte domenii. Astfel, în timp ce secțiunea a doua a acestui capitol (Metode) explică procesul de selecție sistematică a literaturii de specialitate pe această temă, cea de-a treia secțiune (Rezultate) organizează bibliografia selectată în domenii tematice fundamentale, precedate de o explicație a fiecăruia dintre acestea. Pentru a încadra această revizuire a literaturii, o secțiune introductivă (O abordare preliminară a faptului urban: cărți fundamentale care nu au fost incluse în selecție) prezintă referințe neincluse în recenzia literaturii, dar care completează și pun în context selecția.

În procesul de revizuire a literaturii au fost luate în considerare două tipuri de contribuții: cele care explorează aspecte teoretice și elaborează argumente în jurul orașului și a sociabilității din acesta și cele care își bazează noutatea pe construirea unui limbaj de reprezentare inovator.

Întrebarea generală de cercetare a STUD.IO în revizuirea sistematică legată de Proiectarea și Planificarea Urbană este abordată prin următoarele întrebări:

- I. Cum designul și compoziția urbană țin cont de componenta socială a orașelor?
- II. Cum determină suportul natural în care se află orașele interacțiunea socială?
- III. Cum afectează distribuția activităților, altele decât locuințele, sociabilitatea urbană?
- IV. Cum sunt legate rețelele spațiale și sociale?
- V. Cum pot fi cartografiate datele urbane pentru a surprinde sociabilitatea urbană?
- VI. Cum a fost abordată sociabilitatea în narațiunea viitoarelor utopii urbane?

5.1.1.O abordare preliminară a faptului urban: cărți fundamentale care nu au fost incluse în selecție

În ciuda obiectivului specific al acestui articol, se consideră necesară adunarea unei serii de texte fundamentale care să ajute profesioniștii nespecializați să înțeleagă faptul urban. Acestea sunt texte legate de istoria, forma sau reprezentarea urbană, care, deși nu au făcut parte din selecția prezentată în paragrafele următoare, pot ajuta cititorul curios să se adâncească în întrebare.

Numai cunoscând suportul material și motivele sociale care au dat naștere orașelor, se poate înțelege rolul acestuia de cadru în care se dezvoltă sociabilitatea între cetățeni. În ceea ce privește istoria urbană, Morris (1971) explică și dezvoltă atât orașe „neplanificate” care cresc organic, cât și orașe „planificate” care au fost modelate ca răspuns la determinanții formei urbane.

În ceea ce privește forma și morfologia urbană, orașul poate fi observat fragmentat, căutând combinații de străzi, piețe și blocuri care dau naștere unor fragmente coerente. În ele, concatenarea a trei elemente în timp – împărțirea parcelei, împărțirea terenului care organizează o geometrie primitivă; urbanizare, a cărei desfășurare garantează accesul și serviciile de infrastructură; și clădirile, tipurile arhitecturale care adăpostesc activitățile – dă naștere unor țesături urbane diverse (de Solà-Morales 1993).

Pentru aprofundarea cunoașterii reprezentării urbane, Desimini și Waldheim (2016) propun un compendiu tematic în care gruparea cartografiilor clasice cu altele contemporane permite sintetizarea motivului reprezentării orașului.

Orașele sunt stadiul interacțiunii dintre cetățeni, între diferiți (Sennet 2001), locul conversațiilor (Mumford 1961), al schimbului de idei și informații cu ceilalți (Mehta 2013), al diferenței și fricțiunii, al acordului forțat sau fortuit, al tensiune și conflict latent (de Solà-Morales 2008). Este pe trotuare unde contactele ocazionale cresc bogăția vieții publice din oraș (Jacobs 1961). Orașele sunt astfel nu numai clădirile și spațiul dintre ele desenate în hărțile orașului, ci și viața dezvoltată pe ele (Ryckwert 1978).

În ceea ce privește fenomenologia urbană, alături de textul selectat de Gehl (1971), trei texte clasice publicate între deceniile anilor 1960-1980 sunt considerate contribuții de bază în acest sens. În ele, observarea modului în care scenariul urban condiționează comportamentul cetățenilor constituie rădăcina tezei expuse. În plus, ele prezintă ceea ce odată au fost noi tehnici grafice pentru a reprezenta interacțiunea dintre indivizi și oraș. Lynch (1960) a efectuat cercetări pe termen lung în care a documentat modul în care observatorii iau informații despre oraș și le

traduc în hărți mentale, stabilind cinci categorii de elemente care determină scenarii urbane: poteci, margini, districte, noduri și repere. Cullen (1961), la rândul său, a explorat percepția vizuală a zonelor urbane dintr-un punct de vedere la scară umană. Ceea ce a început ca o contribuție pentru *The Architectural Review*, a devenit mai târziu „*The concise townscape*”, o compilație de principii estetice cheie ale percepției urbane și o afișare de desene și analize grafice pentru a aborda coerența vizuală și bogăția scenariilor urbane. Și în sfârșit, în aceeași ordine de idei, merită menționate cercetările lui Whyte (1980) privind intensitatea utilizării spațiului public, o analiză a când și de ce unele piețe din New York sunt goale, iar altele tind să aibă multă activitate, ajungând la concluzia că ceea ce atrage oamenii într-un loc sunt, ca regulă generală: prezența altor persoane, prezența unor locuri adecvate pentru a se așeza și prezența alimentelor – vânzători ambulanți, chioșcuri, baruri și restaurante și terasele acestora – adică : sociabilitatea.

Cercetarea privind interacțiunea dintre comportamentul social și forma urbană a fost abordată și prin metode și teorii de analiză a rețelelor. Dintre acestea, merită menționată tradiția de cercetare introdusă de Bill Hillier, Julienne Hanson și colegii lor de la UCLondon încă din anii 1970. În prima lor carte fundamentală *The Social Logic of Space* (Hillier și Hanson 1984), autorii au explicat că diferite tipuri de societăți adoptă forme spațiale fundamental diferite și, dimpotrivă, mediul de construcție ar putea influența comportamentul social. Conform teoriilor sintaxei spațiale, rețeaua în sine este „generatorul principal” al tiparelor de mișcare pe care sunt alocate utilizările și activitățile. Pentru a analiza rețelele spațiale de clădiri și orașe, sunt realizate hărți de accesibilitate care măsoară relația topologică, metrică și unghiulară dintre elemente.

Și în sfârșit, referitor la Utopiile și orașele de vis ale viitorului, Mumford (1959) a recitat cele mai cunoscute și influente utopii și mituri sociale care au jucat un rol principal în Occident și le pune în contrast cu utopiile sociale parțiale încă recente, evaluând impactul pe care l-ar putea avea toate aceste idei asupra oricărei noi căi către utopie.

5.2. Metode

Revizuirea sistematică a fost realizată cu scopul de a informa gradul în care sociabilitatea este luată în considerare în cadrul disciplinelor de urbanism și design, incluzând două grupuri principale de contribuții: (1) contribuții de bază care stabilesc principiile teoretice și practice de bază în domeniul urbanismului (deoarece anii 1960); și (2) contribuții care analizează preocupările recente legate de transformarea și decreșterea orașelor (din 2000).

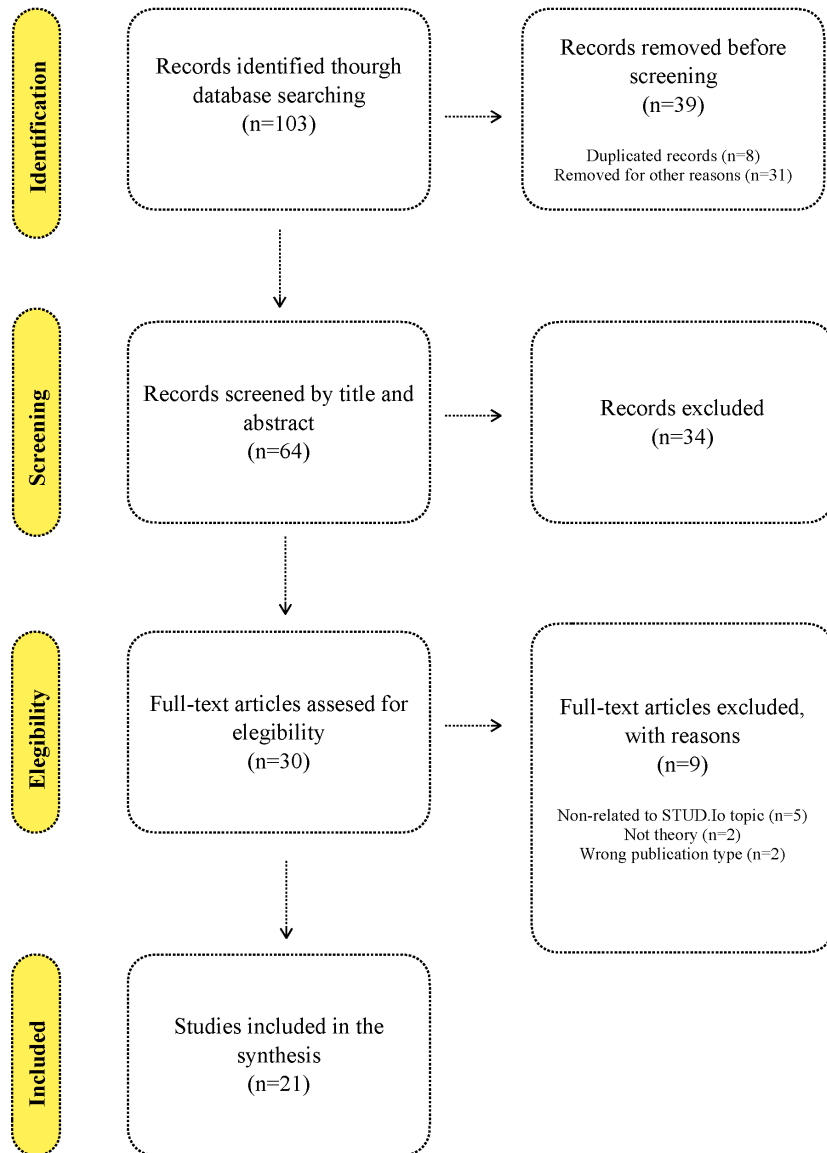

Pentru a face acest lucru, au fost urmate recomandările PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) (Page et al. 2021), pe baza unei căutări bazate pe 21 de cuvinte cheie, dintre care: cinci sunt legate de domenii generice de cunoaștere (Oraș), Urbanism și urbanism, Arhitectură, Arhitectură peisagistică, Geografie și Peisaj agricol); două sunt legate de abordări teoretice (Utopia și Heterotopia; Urban Border și Non-Lieu); cinci sunt fenomene urbane contemporane înrudite (Urban Sprawl; Spațiu verde; Peisaj cultural; Marginalitate urbană; Teritoriu ilegal); opt sunt legate de problemele urbane contemporane în vogă (Mobilitate și infrastructură verde; Metabolism urban; Reciclare și urbanism ecologic; Mixticitate și utilizare mixtă; Oraș inteligent; Abordări inovatoare; Oraș slab); iar două sunt legate de procesele de proiectare (Hybridization Design Strategies; Public Park Design). A fost efectuată o revizuire rapidă a literaturii pentru a identifica lacunele de cunoștințe, a dezvolta definiția sociabilității urbanismului în spațiile urbane pentru revizuirea sistematică. Cărțile, capitolele de carte și articolele publicate în engleză, spaniolă și franceză au fost selectate într-o primă rundă. Criteriile specifice de includere au fost dovezi ale: (1) teoriilor pentru a descrie mediul urban și (2) proceselor de transformare urbană, cu accent special pe (3) activități și (4) comportamentul uman. Strategia de căutare a fost ghidată de termeni de indexare a bazei de date din surse științifice precum Web of Science, Scopus, Elsevier sau Google Scholar; în reviste peer review (Cities; Urban Studies; International Journal of Urban and Regional Research; Sustainability; Land; Urban Geography; Nature + culture; Water; Computers, Environment and Urban System).

5.3.Rezultate

Căutările inițiale au identificat 103 înregistrări, dintre care 64 de articole eligibile pentru revizuire integrală. Studiile au fost excluse pe baza contextului metropolitan la scară largă, fără atenție la sociabilitate și fără teorie. Treizeci de articole full-text au fost evaluate pentru eligibilitate, din care, în final, 21 de cercetări au fost incluse pentru extragerea și analiza datelor, așa cum se vede în Figura 1. Datele extrase din fiecare studiu au inclus detaliile publicației (autor, an, tipul studiului, locația); componentă a dimensiunii (oraș mic și mijlociu); participanții vizați (copii și vârstnici); bune/bune practici; și ținta de diseminare (studenți, profesioniști, cercetători), după cum se vede în tabelul 1. Odată cu finalizarea revizuirii bibliografice sistematice, unele contribuții fundamentale asupra culturii urbane în căutarea specifică în jurul sociabilității care nu au fost incluse în căutare au fost adăugate la corpul de literatura de bază pentru proiectul STUD.IO.

Figura 1 - Revizuirea sistematică a STUD.IO pentru zona de proiectare și planificare urbană: diagrama flux PRISMA 2020

Tabel 1. Caracteristicile cheie ale fiecărui raport inclus în revizuirea sistematică pentru zona de proiectare și planificare urbană

5.3.1. Ce subiecte conceptualizează textele în relație cu designul urban și sociabilitatea?

Conceptele cheie trasate în rapoarte pot fi grupate în șase arii tematice care răspund la cele șase întrebări care au declanșat căutarea și care sunt prezentate în introducere.

5.3.1.1. Design și compoziție

În această înțelegere a orașului făcută de fragmente, *A Matter of Things* (de Solà-Morales 2008) constituie o contribuție crucială: o monografie care reunește munca arhitectului și urbanist spaniol concentrându-se pe cele mai importante proiecte și realizări ale sale recente. ani, prezentând toate proiectele documentate pe larg în cuvânt și imagine. Autorul exemplifică în aceste lucrări și texte așa-numitul Proiect Urban, disciplină predată la Școala de Arhitectură din Barcelona, în paralel cu atelierelor de „Arhitectural Design”. Pentru cei nefamiliarizați cu figura sa, trebuie remarcat că atât proiectele sale, cât și scrierile sale, atât ușor de înțeles, cât și de mare semnificație teoretică, sunt legate de „arhitectura urbană”, la interfața dintre arhitectură și urbanism și designul urban.

Într-o abordare la scară mai largă dar și în concordanță cu această concepție a faptului urban ca ceva constituit din părți cu entitate proprie, dar codependente, este de menționat dihotomia dintre proiect urban vs proiect urbanistic (Busquets și Correa 2007).) s-a concentrat pe dezvoltarea unei taxonomii pedagogice care să încadreze metodele și instrumentele cu care designerii modelează în prezent orașele și teritoriile deschise, prezentând schimbările pe care designerii le-au făcut în proiectarea orașului în ultimele trei decenii, când noi tehnici de lucru în construcția mediu au fost implementate în mai multe setări, interacționând cu o gamă largă de culturi, scări și intensități; și când noțiunea că terenurile urbane pot fi renovate cu succes câștigă putere rapid, în timp ce natura inovatoare a acestor intervenții creează spații de

proiect de planificare nou sau de modernizare. ; (2) luarea în considerare a schimbărilor de mediu la scară și populație; (3) vulnerabilitate; (4) aspect; (5) acces; (6) racordare; (7) protecție; și (8) implementare.

În același sens, Oueslati, Alvanides și Garrod (2015) explorează relația dintre extinderea urbană și un set de variabile pe care teoria economică urbană și literatura empirică sugerează că ar putea fi corelate cu acest fenomen. O analiză se bazează pe binecunoscutul model de oraș monocentric, care identifică populația, veniturile, costurile de navetă și valoarea terenului ca factori esențiali ai extinderii. Folosind software-ul GIS cercetarea măsoară pe de o parte creșterea dimensiunii spațiale a zonelor urbane, iar pe de altă parte, ca proces de fragmentare.

5.3.1.2. Susținerea naturală: ecologie și reziliență

S-a considerat necesar să se includă în literatura de bază texte care susțin legătura dintre urbanism și ecologie. Dintre acestea, se remarcă trei cărți apărute în ultimul deceniu. Waldheim (2016) susține că creșterea gândirii ecologice și a preocupărilor de mediu globale în ultimele decenii au transformat înțelegerea orașului și a relației sale cu peisajul, astfel încât ultimul trebuie să fie considerat un model pentru oraș, iar urbanismul trebuie înțeles și conceptualizat prin prisma peisajului.

La rândul lor, Mostafavi și Doherty (2016) prezintă o compilație de articole și proiecte din întreaga lume considerate exemple de bună practică de către autori al căror prestigiu este recunoscut la nivel mondial. Cartea este organizată în douăsprezece secțiuni care corespund unor acțiuni/modalități de intervenție în peisajul urban pledând pentru o interdisciplinaritate între Urbanism, Peisaj și Ecologie.

Și, în sfârșit, Orff (2016) prezintă lucrarea lui SCAPE, practica arhitecturii peisagistice și a designului urban într-un număr parte monografie, parte manual, parte manifest, printr-o viziune care subliniază potențialul social și cultural al ecologiei urbane, bazată pe o idee de peisaj care este condus de design, participativ și bazat pe știință. Două articole scurte însoțesc cele trei cărți menționate în această secțiune. Pe de o parte, Castan, Allen și Rapoport (2012), au pus literatura despre metabolismul urban în ecologia industrială în dialog cu alte discipline, inclusiv ecologia urbană, economia ecologică, economia politică și ecologia politică. O analiză interdisciplinară a literaturii care dezvăluie șase teme principale care apar în cadrul granițelor interdisciplinare în relație cu (1) orașul ca ecosistem, (2) fluxurile materiale și energetice în interiorul orașului, (3) relațiile economico-materiale în interiorul orașului, (4) factorii economici ai relațiilor rural-urban, 5) reproducerea inegalității urbane și (6) încercările de

contestate, fac ca disciplina să rămână un concept bogat pentru discutarea proceselor socioecologice din urbanizare.

Și, în sfârșit, alte două articole care analizează urbanismul și arhitectura peisagistică a proiectelor de parc s-au găsit utile în lărgirea perspectivei în acest domeniu. Pe de o parte, Barker, Crawford, Booth și Churchill (2019) descriu parcurile victoriene din Marea Britanie, un model conform căruia parcurile sunt și au fost concepute, administrate, folosite și imaginate în țară încă din secolul al XIX-lea. În anii 1840, era în curs de desfășurare o mișcare majoră pentru a oferi „parcuri populare”: parcul ideal trebuia să fie un spațiu îmbunătățit, care să servească drept agent în modelarea viitorului social al orașului prin îmbunătățirea fizică și morală. A fost definită în contrast cu orașul din jur. Pe de altă parte, Loughran (2018) prezintă parcurile ca oportunități spațiale urbane de reconfigurat într-un efort de a atenua încălzirea globală. Infrastructurile asociate parcurilor, cum ar fi zonele umede noi, porțile de inundații și alte modele adaptative permit apei să coexiste cu spațiul urban, susținând comportamentul rezistent pe care parcurile l-au asumat încă de la origini în contexte urbane, întrucât primii dezvoltatori de parc au căutat să concilieze dispariția percepută a naturii, aculturarea sau excluderea celorlalți etnoraciali și susținerea valorilor terenurilor.

5.3.1.3. Fenomenologia și activitățile urbane

Gehl (1971) oferă o abordare foarte practică a valorii a ceea ce se întâmplă în spațiul public – viața între clădiri, în cuvintele autorului – și a modului de revitalizare. Deși nu este o cercetare teoretică și nu prezintă o bogată trecere în revistă a literaturii existente a temei, cartea a îndemnat la înțelegerea calităților subtile, aproape indefinibile – dar definitive, care au avut întotdeauna legătură cu interacțiunea oamenilor în spațiile publice. . Deși 40 de ani mai târziu au trecut multe tendințe și ideologii arhitecturale, acești ani care au intervenit au arătat, de asemenea, că viața și gradul de viață al orașelor și zonelor rezidențiale continuă să fie o problemă importantă. Intensitatea în care spațiile publice fine sunt utilizate în acest moment, precum și interesul general mult crescut pentru calitatea orașelor și a spațiilor publice ale acestora subliniază acest punct.

Într-un punct de mijloc între aceste patru lucrări și următorul set de contribuții legate de activitatea cu utilizare mixtă, merită menționată lucrarea lui Forsyth, Hearst, Oakes, Schmitz și Kathryn (2008), care se concentrează asupra modului în care atât mersul pe jos, cât și fizicul total. activitatea sunt afectate în zonele rezidențiale, în funcție de trei

apropiate între ele pentru a face mersul pe jos mai ușor, în zonele cu utilizări mixte a terenului, atunci mai mulți oameni se vor plimba.

În ceea ce privește sociabilitatea declanșată de vitalitate în orașe, diferite lecturi au abordat problema din punctul de vedere al mixului de întrebuințări. Jacobs (1961) elaborează o opinie critică despre monofuncționalitatea orașului modern, punând în criză rezultatele principiilor funcționalismului atât în Europa, cât și în America. Aproape 70 de ani mai târziu, rețelele urbane pe care Jacobs le-a susținut în legătură cu modalitatea bună de distribuire a activităților în oraș — în propriile sale cuvinte, modalitățile de a aranja „amestecarea sub formă de ploaie fină a diverselor utilizări [care] creează cartiere vibrante și de succes” — mai pot fi considerate valide, iar căutările privind bilanțele urbane de utilizare mixtă s-au înmulțit. În acest aspect, în ceea ce privește modul de reciclare a zonelor industriale monoutilizate, contribuția lui Baum și Christiaanse (2012) constituie o abordare multifacetă a subiectului reutilizării complexului industrial, folosind cuvântul „loft” — venit din renovările industriale din anii 1960 în locuințe și medii de lucru — în sens mai larg, referindu-se la clădiri sau spații deschise care au calitatea simultană a stabilității și deschiderii. Monografia combină o serie de abordări teoretice menite să ofere un cadru general precedentelor, valorilor sociale, aspectelor economice, arhitecturale și urbane ale reutilizării ca instrument aplicat peisajelor post-industriale, combinate cu o clasificare a studiilor de caz.

O contribuție mai concentrată este reprezentată de Evans (2009), bazat pe un studiu comparativ internațional realizat pe o perioadă de trei ani și concentrat pe spațiile creative din așa-numitele orașe creative. Articolul aprofundează în continuitatea și schimbarea evidentă în politicile publice aplicate economiilor creative și ale cunoașterii sunt, de asemenea, încorporate în practica trecută, modelele economice industriale și intervențiile tradiționale. Și, în sfârșit, Grant și Perrot (2010) contextualizează monofuncționalitatea suburbiei nord-americane (luând trei exemple în Canada ca studii de caz), trecând în revistă literatura specifică pe această problemă. Cercetarea se bazează pe cunoașterea locului (prin muncă de teren) pentru a compila câteva exemple de mixticitate la scară mică în cadrul țeșăturilor rezidențiale suburbane monofuncționale.

5.3.1.4. Rețelele spațiale și sociale

Abordarea bazată pe grafice cunoscută sub numele de „sintaxa spațiului” a devenit o platformă verificată și utilizată pe scară largă pentru a explora interacțiunile dintre mediul construit și alte domenii de

urmă, merită subliniată și lucrările recente ale cercetătorilor din cadrul Grupului de morfologie spațială de la Universitatea Chalmers din Göteborg, unde, prin dezvoltarea unor instrumente precum Instrumentul de sintaxă Place, au îmbogățit viziunea sintaxei spațiale cu parametri de atracție și densitate urbană (Pont 2010).).

Într-o perspectivă mai largă, analiza rețelelor devine un domeniu promițător de cercetare în ceea ce privește dezvoltarea modelelor urbane și simularea. Relația dintre rețelele spațiale și mobilitatea urbană, de exemplu, a fost abordată de MIT City Form Lab, prin dezvoltarea Urban Networks Analysis Toolbox (Sevtsuk și Mekonnen 2012) sau lucrări de predicție a pietonilor bazate pe studiul variabilelor de atracție (Sevtsuk și Mekonnen). Kalvo 2020). Alte lucrări precum Desirable streets dezvoltate de Senseable City Lab MIT (Salazar Miranda et al. 2021) au testat încorporarea recunoașterii imaginilor și a urmării datelor GPS pentru a afla factorii care induc traseele pietonale minime în funcție de atractivitatea pentru mers pe jos. Acestea sunt doar câteva dintre cele mai relevante exemple în care analiza rețelei este considerată un instrument cheie pentru analiza tiparelor de mișcare și a comportamentului social. Și această abordare este și mai relevantă datorită dezvoltării de mare viteză a sistemelor de informații geografice (GIS), îmbunătățirii bibliotecilor geospațiale puternice și, mai ales, unei noi preocupări pentru cartografierea urbană (web) și datele.

5.3.1.5. Cartând datele urbane

Fiecare oraș poate fi reprezentat în infinite moduri: prin hărți geologice care explică compoziția solului; prin hărți expresive morfologice care desenează fragmente urbane; prin diagrame care măsoară soldurile activităților; prin cartografiere care surprinde activitatea umană în forma urbană. Hărțile sunt instrumente pentru controlul politic și militar al teritoriului, iar de secole au fost folosite pentru a reprezenta asedii și bătălii, eliberări și ocupații sau reafirmarea forței și puterii; dar și, instrumente de reprezentare obiectivă pentru a înțelege faptul urban și, de acolo, a acționa asupra lui.

Dacă desenul înseamnă interpretare, cartografierea cuantifică datele și le localizează pe teritoriu. Utilizarea pe scară largă a sistemelor de informații geografice (GIS) și gestionarea datelor mari au contribuit la regândirea producției cartografice legate de analiza și managementul urban. Merită menționat în acest moment unul dintre pionierii în acest domeniu, care, fără utilizarea cartografiilor automate, a anticipat cartografierea ca un act de analiză urbană: la sfârșitul secolului al XIX-lea, cartografiile lui John Snow au fost folosite pentru a detecta locul.

Astăzi, facilitatea progresivă de a accesa datele urbane deschide un câmp nou larg pentru descrierea urbană și, de asemenea, o mai bună gestionare a acestuia. Numărul tot mai mare de seturi de date (deschise sau private) despre mobilitate, demografie, activități, securitate, rețele sociale, planificare sau parametri de mediu, printre altele, sunt produse cu mare viteză, revoluționând modul în care orașele sunt urmărite și conceptualizate. Aceste date oferă noi posibilități pentru o înțelegere aprofundată bazată pe dovezi a comportamentului social în orașe, oferind astfel o vedere complementară tradiției îndelungate a studiilor formelor urbane. Cunoașterea urbană bazată pe date devine și un suport fundamental pentru procesele de luare a deciziilor urbane, pentru a controla efectele acestora, pentru a simula schimbările pe care proiectele urbane le implică într-un anumit loc sau chiar pentru a gestiona activitățile din orașe.

Posibilitățile de cartografiere și date sociale promovează cercetări bogate privind sociologia urbană și modelele umane. De exemplu, Roberts, Sadler și Chapman (2018) analizează corelația dintre spațiile verzi și emoții. Folosind Twitter API, acoperirea datelor pentru o perioadă de 12 luni este descărcată, curățată și analizată pentru a clasifica comentariile utilizatorilor în două grupe: negative și pozitive. Metoda furnizează informații de-a lungul timpului, informații masculine/femei și geolocalizare, permițând astfel comparații multiple de diagrame cu privire la efectul verdeții asupra sentimentelor umane. Wang și Vermeulen (2020), la rândul lor, explorează posibilitățile de analiză de învățare profundă a imaginilor Google Street View pentru a obține date automate despre caracteristicile mediului construit și informații despre terenuri cu utilizare mixtă. Aceste date sunt corelate cu unii parametri ai unui anumit număr de organizații de cartier din Amsterdam pentru a înțelege posibilele conexiuni între mediul urban și gradul de supraviețuire al acestor comunități.

Acest nou cadru analitic pentru descrierea urbană nu oferă doar date disponibile, ci are și un impact progresiv asupra proceselor creative ale designerilor, urbaniștilor și arhitecților. Noile seturi de instrumente bazate pe dovezi, designul parametric, inteligența artificială sau metodele de învățare automată primesc o atenție majoră în procesele de evaluare urbană și de luare a deciziilor. Datele în timp real, deciziile dinamice și colective, reglementările privind suveranitatea datelor sau procesele complexe neliniare au impact asupra modului în care orașele sunt gestionate și proiectate.

5.3.1.6. Visând la un oraș mai bun

ca un obicei din ce în ce mai extins de solidaritate construit. În jurul diferitelor dimensiuni ale bunăstării comune urbane. Pe de altă parte, legăturile dintre conceptele Utopie și Smart Urbanism sunt, de asemenea, luate în considerare pentru a înțelege diferitele logici și rațiuni din spatele discursurilor și propunerilor de urbanism inteligent, precum și modalitățile prin care sunt în prezent construite imaginările viitorului urban, împreună cu lor socio-tehnice. și implicații politice pentru prioritățile viitoare de cercetare (Luque-Ayala și Marvin 2015).

5.4.Discuții

Această revizuire sistematică și-a propus să exploreze rolul sociabilității în cadrul disciplinelor de planificare urbană și design. Această revizuire a fost pionierul unei înțelegeri mai profunde a sociabilității din punct de vedere urbanistic și, pe lângă scopul principal academic, sarcina, ar trebui să ajute practicienii și factorii de decizie să asigure scenarii urbane mai vitale.

După cum sa explicat în secțiunea anterioară, revizuirea literaturii a fost ghidată de șase întrebări de cercetare pentru a distila diferite fațete ale relației dintre sociabilitate și urbanism: formă, elemente și fragmente în designul și compoziția urbană (Busquets și Correa 2007; de Solà-Morales 2008; Oueslati, Alvanides și Garrod 2015; Forsyth, Salomon și Smead 2019); ecologia și reziliența suportului natural (Castan, Allen și Rapoport 2012; Mostafavi și Doherty 2016; Orff 2016; Waldheim 2016; Loughran 2018; Barker, Crawford, Booth și Churchill 2019; Orum și Saguin 2019); fenomenologie și activități urbane (Jacobs 1961; Gehl 1971; Forsyth, Hearst, Oakes, Schmitz și Kathryn 2008; Evans 2009; Grant și Perrot 2010; Baum și Christiaanse 2012); rețele spațiale și sociale (Marcus, 2007; Vaughan, 2007; Pont 2010; Sevtsuk și Mekonnen 2012; Li, Xiao, Ye, Xu și Law 2016; Salazar Miranda et al. 2021; Sevtsuk și Kalvo 2020); reprezentarea datelor urbane (Roberts, Sadler și Chapman 2018; Wang și Vermeulen 2020); și utopiile urbane (Amin 2006; Luque-Ayala și Marvin 2015). Corpul de cunoștințe complementar și interdisciplinar rezultat evidențiază exemple clare de legături dintre știința urbană și sociabilitate.

Textele bazate pe design și compoziție urbană abordează tema de la diferite scări: cea a proiectului urban în sine (Busquets și Correa 2007; de Solà-Morales 2008); cea a fragmentului urban coerent (Oueslati, Alvanides și Garrod 2015); și cel al cartierului (Forsyth, Salomon și Smead 2019). În timp ce primele două contribuții conduc la analiza unor proiecte de transformare urbană contemporană; ultimele două citesc țesături urbane non-centrale pentru a deduce din analiza menționată un

conceptului de „parcuri ale oamenilor” (Loughran 2018; Barker, Crawford, Booth și Churchill 2019).

Textele care explică fenomenologia și activitățile urbane pun pe masă trei subiecte interesante: pe de o parte, viața socială în spațiul public (Gehl 1971); pe de altă parte, sociabilitatea declanșată de distribuția activităților (Jacobs 1961; Forsyth, Hearst, Oakes, Schmitz și Kathryn 2008; Grant și Perrot 2010; Baum și Christiaanse 2012); și, în sfârșit, o problemă foarte specifică precum sociabilitatea legată de activitățile creative (Evans 2009).

Analiza textelor menite să descrie rețelele spațiale și sociale a scos în evidență concepte legate de sociabilitate precum segregarea socială (Marcus, 2007; Vaughan, 2007), turismul (Li, Xiao, Ye, Xu și Law 2016); densitatea populației (Pont 2010) sau mobilitatea oamenilor (Sevtsuk și Mekonnen 2012; Salazar Miranda et al. 2021; Sevtsuk și Kalvo 2020).

Din analiza textelor selectate care prezintă modalități de cartografiere a datelor urbane reies două concepte interesante: pe de o parte, legătura dintre emoțiile utilizatorilor și forma spațiului public (Roberts, Sadler și Chapman 2018); iar pe de altă parte, legătura dintre sănătate și forma urbană (Wang și Vermeulen 2020)

Și în sfârșit, textele care abordează utopiile pun pe tabla de joc concepte legate de sociabilitate precum bunăstarea și emanciparea (Amin 2006); și limitele socio-tehnice ale orașelor inteligente (Luque-Ayala și Marvin 2015).

5.5. Concluzii

Această revizuire sistematică a fost realizată din domeniul cunoașterii arhitecturii și designului urban, deși au apărut și alte discipline, în special cele legate de sociologie și psihologie. Această revizuire sistematică a scos în lumină diferite forme de asociere între aspectele fizice și sociale ale unui context urban sau ale unui proiect urban, din care pot fi deduse linii directoare pentru a ghida politicile și practicile pe tema promovării sociabilității prin inovarea designului urban.

Revizuirea a fost limitată de o căutare părtinitoare în raport cu zona tematică; în ciuda amplitudinii temelor abordate în întrebările inițiale, probabil limitarea bazelor de date consultate a lăsat în afara selecției texte fundamentale care sunt considerate necesare pentru a pune în context textele selectate în final pentru o analiză aprofundată. Cu toate acestea, relevanța acestor contribuții și principiile derivate le fac valoroase pentru formarea profesioniștilor angajați în proiectarea, renovarea și reconversia orașelor și teritoriilor, în special a celor situate

- Amin, Ash (2006). The Good City. *Urban Studies*, 43(5-6) pp. 1009-1023. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/00420980600676717>.
- Barker, Anna, Crawford, Adam, Booth, Nathan, and Churchill, David (2019). Park futures: Excavating images of tomorrow's urban green spaces. *Urban Studies*, 57(12) pp. 2456-2472. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/0042098012440463>.
- Baum, Martina, and Kees Christiaanse (ed.) (2012). *City as loft: adaptative reuse as a resource for sustainable urban development*. Zürich: GTA Verlag.
- Busquets, Joan, and Correa, Felipe (2007). *Cities X Lines*. Cambridge, MA: Harvard University Graduate School of Design; Rovereto: Nicolodi.
- Castan Broto, Vanesa, Allen, Adriana, and Rapoport, Elizabeth (2012). Interdisciplinary Perspectives on Urban Metabolism. *Journal of Industrial Ecology*. 16. 851-861. Retrieved from <https://doi.org/10.1111/j.1530-9290.2012.00556.x>.
- Cullen, G. (1961). *The concise townscape*. Butterworth Architecture.
- de Solà-Morales, Manuel (1993). *Las formas de crecimiento urbano*. Barcelona: Edicions UPC.
- de Solà-Morales, Manuel (2008). *A Matter of Things*. Rotterdam: NAI Publishers.
- Desmini, Jill and Waldheim, Charles (2016). *Cartographic Grounds: Projecting the Landscape Imaginary*. New York: Princeton Architectural Press.
- Evans, Graeme (2009). Creative Cities, Creative Spaces and Urban Policy. *Urban Studies*, 46(5-6) pp. 1003-1040. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/0042098009103853>.
- Forsyth, Ann, Hearst, Mary, Oakes, J. Michael, Schmitz, and Kathryn H. (2008). Design and Destinations: Factors Influencing Walking and Total Physical Activity. *Urban Studies*, 45(9) pp. 1973-1996. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/0042098008093386>.
- Forsyth, Ann, Salomon, Emily, and Smead, Laura (2019). *Creating Healthy Neighborhoods*. New York: Routledge.
- Gehl, Jan (1971). *Life Between Buildings*. Copenhagen: Arkitektens Forlag The Danish Architectural Press.
- Grant, Jill, and Perrot, Katherine (2010). Where Is the Café? The Challenge of Making Retail Uses Viable in Mixed-use Suburban Developments. *Urban Studies*, 48(1) pp. 177-195. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/0042098009360232>.
- Harvey, P.D.A. (1980). *The History of Topographic Maps: Symbols, Pictures and Surveys*. New York: Thames and Hudson
- Hillier, B., & Hanson, J. (1984). *The social logic of space*. Cambridge University Press.
- Jacobs, Jane (1961). *The Death and Life of Great American Cities*. New York: Random House.
- Karimi, K. (2012). A configurational approach to analytical urban design: 'space syntax' methodology. *Urban Design International*, 17(4), 297-318. <https://doi.org/10.1057/udi.2012.19>
- Li, Y., Xiao, L., Ye, Y., Xu, W., & Law, A. (2016). Understanding tourist space at a historic site through space syntax analysis: the case of Gulangyu, China.

- Marcus, L. (2007). Social housing and segregation in Sweden: from residential segregation to social integration in public Space. *Progress in Planning*, 67(3), 251–263.
- Mehta, Vikas (2013). *The street: A Quintessential Social Public Space*. New York: Routledge.
- Morris, A.E.J (1971). *History of Urban Form: Prehistory to the Renaissance*. London: George Godwin Ltd.
- Mostafavi, Mohsen, and Doherty, Gareth (2016). *Ecological Urbanism (revised edition)*. Baden: Lars Müller Publishers.
- Mumford, Lewis (1959). *The Story of Utopias*. New York: Peter Smith.
- Mumford, Lewis (1961). *The City in History: Its Origins, Its Transformations, and Its Prospects*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Orff, Kate. (2016). *Toward an Urban Ecology*. New York: The Monacelli Press.
- Orum, A.M. and Saguin, Kristian. (2019). Urban Metabolism. In *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Urban and Regional Studies*, A.M. Orum (ed.). Retrieved from <https://doi.org/10.1002/9781118568446.eurs0378>.
- Oueslati, Walid, Alvanides, Seraphim, and Garrod, Guy (2015). Determinants of urban sprawl in European cities. *Urban Studies*, 52(9) pp. 1594-1614. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/0042098015577773>.
- Pont, M. B. (2010). *Spacematrix: space, density and urban form*. NAI Publishers.
- Roberts, Helen, Sadler, Jon, and Chapman, Lee (2018). The value of Twitter data for determining the emotional responses of people to urban green spaces: A case study and critical evaluation. *Urban Studies*, 56(4) pp. 818-835. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/0042098017748544>.
- Ryckwert, Joseph (1978). The Street: The Use of its History. In Anderson, Stanford (ed.) *On Streets*, Cambridge: MIT Press.
- Salazar Miranda, A., Fan, Z., Duarte, F., & Ratti, C. (2021). Desirable streets: Using deviations in pedestrian trajectories to measure the value of the built environment. *Computers, Environment and Urban Systems*, 86, 1–16.
- Sennet, Richard (2001). Capitalism and the city. In Echenique, Marcial and Saint, Andrew (ed.) *Cities for the New Millenium*, New York: Spon Press.
- Sevtsuk, A., & Mekonnen, M. (2012). Urban network analysis. A new toolbox for ArcGis. *Revue Internationale de Géomatique*, 22(2), 287–305.
- Sevtsuk, A., & Kalvo, R. (2020). Predicting pedestrian flow along city streets: A comparison of route choice estimation approaches in downtown San Francisco. *International Journal of Sustainable Transportation*.
- Vaughan, L. (2007). The spatial syntax of urban segregation. *Progress in Planning*, 67(3), 205–294. <https://doi.org/10.1016/j.progress.2007.03.001>
- Waldheim, Charles (2016). *Landscape as Urbanism: A General Theory*. Princeton; Oxford: Princeton University Press.
- Wang, Mingshu, and Vermeulen, Floris (2020). Life between buildings from a street view image: What do big data analytics reveal about neighbourhood organisational vitality?. *Urban Studies*, online first. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/0042098020957198>.
- Whyte, W. H. (1980). *The social life of small urban spaces*. New York: Project for Public Spaces.

6. Mediul urban și legile UE privind mediul

Lucia Palšová¹, Mária Bihúňová²

¹ Slovak university of Agriculture in Nitra, lucia.palsova@uniag.sk

² Slovak university of Agriculture in Nitra, maria.bihunova@uniag.sk

Abstract

Orașul este unul dintre modelele de bază ale societății umane. Mediul urban devine un concept cheie pentru viața orașului. Acest concept acoperă o gamă largă de aspecte științifice care trebuie luate în considerare atunci când se asigură calitatea vieții într-un oraș. Prin urmare, scopul părții prezentate a cărții este, prin urmare, de a rezuma cunoștințele din domeniul mediului urban și al legislației UE în domeniul mediului. Capitolul evidențiază definițiile și principiile de bază ale mediului și regulile de bază de conduită în domeniul mediului urban, completate de o trecere în revistă a literaturii de specialitate.

Cuvinte cheie: Uniunea Europeană, mediu, legislație, sociabilitate, mediu urban

6.1. Introducere

Peste 80% din populația europeană locuiește în orașe, iar din acest motiv este necesar să ne ocupăm de calitatea vieții și de trăsăturile sale diverse în mediul urban. Există diferite instrumente pentru a exista diferite instrumente despre modul în care oamenii pot fi influențați în diferite medii. Unul dintre cele mai importante instrumente este legea ca sistem normativ care reglementează comportamentul oamenilor și este aplicabil de către autoritățile statului. Legislația în acest domeniu nu are o formă codificată și, prin urmare, mediul urban este reglementat de legislația diferitelor ramuri de drept, dintre care una este dreptul mediului. Legislația de mediu din legislația națională a statelor membre ale UE este influențată semnificativ de scopurile și obiectivele UE. Din acest motiv, este necesară aplicarea principiilor și actelor juridice adoptate de instituțiile UE și crearea și implementarea problemelor urbane la nivel național (Paudišová, 2012, Geneletti et al., 2017).

Proiectul STUD.IO - Sociability Through Urban Design Innovation - în cadrul căruia se realizează această revizuire sistematică - își asumă importanța promovării interacțiunilor sociale în context urban pentru producerea bunăstării indivizilor și comunităților.

Acest capitol va prezenta:

- I. mediu urban concentrat în special pe spații publice deschise, ansambluri de locuințe și planificare urbană și adaptare la schimbările climatice,
- II. politica de mediu în UE, legislația mediului și specificitățile sale.

Interdisciplinaritatea și intersecționalitatea sunt elemente cheie în planificarea urbană, de mediu și socială complexă. Urmând scopul de cercetare al proiectului STUD.IO, punctele de vedere sociologice, psihologice și urbane sunt combinate cu scopul de a identifica și susține sociabilitatea mediului de viață urban.

Prin urmare, scopul părții prezentate a cărții este de a rezuma cunoștințele din domeniul mediului urban și al legislației UE în domeniul mediului. Partea prezentată evidențiază definițiile și principiile de bază ale mediului și regulile de bază de conduită în domeniul mediului urban. Scopul pe termen scurt este de a consolida cunoștințele studenților sau ale diverselor grupuri țintă profesionale în diferite domenii ale științei din diferite țări ale Uniunii Europene. Pe termen lung, există un obiectiv general de a oferi experți în sociabilitatea urbană prin îmbunătățirea activităților de cercetare și educație.

6.2. Metode

Capitolul a fost pregătit pe baza unei analize ample a literaturii realizate în urma Modulului C al proiectului STUD.IO.

În partea actuală a cărții capitol, ne-am concentrat în principal pe subiecte cu cuvinte cheie precum mediu urban, spații publice deschise, ansambluri de locuințe, plan urban și adaptare la schimbările climatice, politica de mediu și legislația mediului în UE. Am analizat publicațiile științifice relevante pe baza cuvintelor cheie de mai sus printr-o analiză sistematică a bazelor de date precum Web of Science, Scopus, Google Scholar și altele asemenea. Dintr-un eșantion total de 77 de surse, am folosit o metodă sistematică (vezi diagrama fluxului) pentru a exclude 50 dintre acestea, obținând astfel un eșantion final de 27 de surse.

Din punct de vedere metodologic, cartea capitolului a fost elaborată prin cercetări calitative, în timp ce metodele au fost folosite ca o abordare analitică aprofundată în domeniul problemelor teoretice. Pentru a evalua rezultatele, am folosit metode de analiză, sinteză și comparație pentru a evalua literatura relevantă. Rezultatele acestor surse au fost apoi prezentate prin interpretare verbală. Datele pe baza cărora am extras interpretările noastre au fost prelucrate în continuare și prezentate în formă grafică. Rezultatul cărții capitolului este o privire de ansamblu cuprinzătoare asupra mediului urban și revizuirea legislației în acest domeniu, care își propune să ofere studenților și grupului țintă

profesional o privire de ansamblu cuprinzătoare și coerentă și o orientare în acest domeniu.

6.3. Rezultate

Detaliile procesului de revizuire sunt date în diagrama de flux PRISMA 2020 (vezi Fig. 1).

Căutarea inițială a identificat 77 de înregistrări: acestea au fost reduse la 64 după eliminarea a 4 înregistrări al căror text integral nu a putut fi obținut gratuit și 9 din alte motive. Procesul de screening pe titluri și rezumate a identificat 39 de rapoarte eligibile pentru evaluarea textului integral. Procesul de evaluare a dus la excluderea a 10 rapoarte din următoarele motive:

- neaderența la temele STUD.IO (n = 8);
- nu zona sociologiei (n = 5);
- limitări metodologice (n = 7);

În evaluarea finală sunt incluse 5 rapoarte, ale căror caracteristici cheie - unele alese în raport cu obiectivele proiectului STUD.IO - sunt focalizarea geografică, urbanismul și planificarea urbană, planificarea infrastructurii verzi, ingineria peisajului (Tab. 1).

Aceste rapoarte nu au un focus geografic specific, prin urmare ar trebui să fie aplicabile în locații în general.

Unele rapoarte din recenzia noastră prezintă o reflecție teoretică, altele prezintă un studiu empiric și o abordare cu metode mixte.

Toate rapoartele au un focus de studiu similar cu domeniul nostru de cercetare, permițându-ne astfel să le examinăm direct.

Tabelul 1 reprezintă sinteza tematică a celor 5 rapoarte în legătură cu întrebările noastre de cercetare.

Tabelul 1 - Caracteristicile cheie ale fiecărui studiu inclus în revizuirea sistematică

#	Articol (citare)	Focus-ul geografic	Mărimea localității (mic, medie, mare)	Scop	Intersectorialitate
1.	Geneletti, D., La Rosa, D., Spyra, M., & Cortinovis, C. (2017). A review of approaches and challenges for sustainable planning in urban peripheries. <i>Landscape and Urban Planning</i> , 165, 231-243. DOI: https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2017.01.013	#6 de state (din toate continentele)	-	Tot	Peisaj, planificarea urbană
2.	Hrabovská, Z. Organizácia destináčného manažmentu ako kľúčový determinant regionálneho rozvoja. Online. Available at: http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/kotulic12/subor/9.pdf	Orașul Kolic (Slovația)	Mediu	Cercetători, studenți, sectorul	Managementul locului
3.	Kusendová, D. (2003). Geografické informačné systémy a humánna geografia–vybrané teoreticko–metodologické a aplikačné aspekty. <i>Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitatis Comenianae</i> , 89-140. Online. Available at: http://www.humannageografia.sk/clanky/kusendova_Acta44_GISvHG_2003.pdf	Toate	Tot	Utilizatorii GIS	Sisteme informatice geografice
4.	Monteiro, R., Ferreira, J. C., & Antunes, P. (2020). Green infrastructure planning principles: An integrated literature review. <i>Land</i> , 9(12), 525. DOI: https://doi.org/10.3390/land9120525	Toate	Tot	Cercetători, studenți, sectorul public,	Infrastructura verde

#	Articol (citare)	Focus-ul geografic	Mărimea localității (mic, ,	Scop	Intersectorialitate
5.	Pauditšová, E. (2012). Špecifická krajinných opatrení a zariadení v pozemkových úpravách (metodický prístup). <i>Acta Envir. Univ, Comenianae</i>, 130-144. ISSN 1335-0285	Slovația	Toate	Studii, cercetări, instituții juridice,	Consolidarea pământului

Publicațiile menționate mai sus au servit în principal ca puncte de sprijin în elaborarea capitolului. Cu toate acestea, autorii și-au folosit expertiza profesională pentru a proiecta textul capitolului astfel încât acesta să îndeplinească scopul stabilit. Publicațiile selectate pot servi drept literatură recomandată pentru grupul țintă în aprofundarea cunoștințelor asupra problemelor subiectului.

6.3.1. Mediul urban

În prezent, peste 80% din populația europeană trăiește în orașe. Previțiunea este că numărul va crește în viitor. Orașul este unul dintre modelele de bază ale societății umane. Orașele, cu designul lor arhitectural și urban și cu organizarea internă, formează imaginea pe care și-a creat-o societatea umană despre sine la o anumită perioadă de timp. Orașele nu sunt doar o experiență materializată a vremii, care include o istorie a locului, ci prezintă relațiile, atitudinile, valorile și dezvoltarea culturală a societății (Supuka, 2018).

Calitatea mediului urban depinde de mai mulți factori, care necesită niveluri diferite de planificare, intervenție, timp sau cerințe financiare. Civilizațiile antice știau deja că spațiile publice de calitate sunt esențiale pentru o viață plină. Totuși, situația din ultimii ani ne-a atras și mai intens către nevoia de spații de calitate disponibile pentru recreere zilnică pe termen scurt, cu posibilitate de întâlnire, socializare, zone de relaxare pasivă, joacă, interacțiune și sport (Turzová, 2015; Scatena). , 2018, Salizzoni, 2021).

Thwaites și alții. (2007, p. 15) au enumerat caracteristicile orașului potrivit ca:

1. Oraș folosit mixt – orașul este un organism viu, este un complex. Caracterul complex al orașului nu este o problemă, este darul său superior. Motivul pentru care oamenii se întâlnesc în orașe este tocmai pentru a profita de neplanificate și diverse. Combinația de utilizatori și utilizări ar trebui îmbunătățită pe cât posibil.
2. Densitatea gradată – în conținutul mixturilor de utilizare a terenurilor, politica de densitate se referă nu numai la locuințe, accesibilitatea transportului public și la alte activități urbane.
3. Comunități compacte.
4. Reprezentare și participare..
5. Identitatea locală.
6. Înflorirea vieții orașului.
7. Clădirile ar trebui să formeze bloc închis.
8. Clădiri care mărginesc străzile.

Relația dintre oameni și mediul lor are loc ca cauze, efecte și condiții externe. Coeterier (2011) vorbește despre condiții existențiale (asigurarea de sentimente de securitate, stabilitate și siguranță), funcționale (legate de mediu și flexibilitatea la libera alegere a activităților zilnice ale oamenilor) și vizuale (capacitatea mediului de a oferi varietate vizuală și de a stimula curiozitatea utilizatorilor fără a-i copleși).

El a identificat, de asemenea, seturi de factori de mediu care pot influența satisfacția și percepția asupra mediului: Diversitatea oamenilor, Variabilitatea funcțiilor, Creativitatea în detaliile urbane și Accesibilitatea socială și fizică. Au fost incluse și managementul, reglementarea și întreținerea spațiului.

Spațiile publice deschise

Spațiile publice deschise sunt recunoscute ca un aspect crucial al durabilității și joacă un rol relevant pentru calitatea vieții urbane. Crearea unui mediu urban sănătos, atractiv și durabil nu depinde doar de prezența, distribuția, interconectarea și accesibilitatea la spațiile deschise, ci și de utilizarea acestora în termeni de atractivitate, receptivitate și incluziune (Costa, Erjavec, 2019). Spațiile publice sunt acele spații din structura urbană existentă care sunt deschise și accesibile tuturor cetățenilor, indiferent de sex, rasă, etnie, vârstă sau nivel socio-economic al acestora. (Miková, Paulíková, Paulíniová, 2010). Lynch (2004) a subliniat că mediul urban are multe funcții, ar trebui să fie bine amintit și a provocat fericire și satisfacție doar prin perceperea lui.

Experiența de mediu este procesul de percepere și cunoaștere a împrejurimilor și de stabilire a unei relații emoționale și evaluative cu spațiul (Cha-Hee, 2020).

Simțul locului derivă din „colaborarea” a trei dimensiuni: locul, experiența locului și semnificațiile care îi sunt atribuite. Oamenii percep lumea conform constructelor personale pe care i le aplică. Fiecare dintre noi are propriul mod de a vedea lumea, care influențează acțiunile trecute, prezente și viitoare (Coeterier, 2011)

Spațiile publice active îmbogățesc viața publică în orașe. Sunt spații în care oamenii se pot relaxa, se pot întâlni și comunica liber și cu străinii, unde oamenii pot cumpăra alimente sau bunuri, se pot angaja în evenimente sau pur și simplu se pot bucura de a fi la locul și viața de zi cu zi. Acești factori creează sociabilitatea spațiului (Samalavicius, 2013).

Karen și Stevens (2006) au vorbit despre spațiile libere, care dau orașelor viață și vitalitate. Ele sunt create de acțiunile oamenilor – activitățile pot fi improvizate sau planificate, pot fi nefamiliare, ciudate, spontane sau susțin bucuria diversității și descoperirea neașteptatelor. Activitățile care generează slăbiciune sunt chestiuni de petrecere a timpului liber, divertisment, reflecție de auto-exprimare și interacțiune socială, sunt în afara rutinei zilnice și a funcțiilor fixe.

Spațiile publice pot fi privite ca un suflet al orașului. Interacțiunile sociale sunt importante pentru definirea sentimentului de loc, pentru a contribui la bunăstarea fizică, culturală și spirituală a oamenilor, pentru dezvoltarea personală și învățarea socială și pentru dezvoltarea toleranței (Costa, Erjavec, 2019).

Castells (2020) consideră sociabilitatea spațiilor publice modul în care oamenii sunt sau nu sunt capabili să se exprime și să comunice între ei în afara caselor lor și de pe dispozitivele lor electronice.

Calitățile fizice ale spațiilor publice urbane pot încadra oportunități de exprimare și de angajament social. Socializarea includea conversații ocazionale, precum și implicarea intensă cu alte persoane sau persoane, ceea ce ar putea duce la interacțiuni mai lungi. În unele culturi, străzile urbane sunt locuri active, oferind o scenă pentru o varietate de activități comerciale, politice, sociale și culturale, care îmbunătățesc experiența vieții publice Karen și Stevens (2006).

Castells (2020) descrie trei elemente cheie ale schimbării socio-spațiale, pe care orașele le vor întreprinde în timpul transformării sale în era informațională. Ele sunt: funcția, sensul și forma.

Orașele ca sisteme de comunicare ar trebui să conecteze rețeaua locală (munca de zi cu zi, viața privată, identitate culturală, participare politică) cu rețeaua globală (economie, tehnologie, mass-media, autoritate instituționalizată). Din punct de vedere al sensului, societatea se caracterizează prin dezvoltarea opusă a individuației și comunismului. Din punct de vedere al formei, există o tensiune și o articulare crescândă între spațiul fluxurilor și spațiul locurilor. Orașele sunt transformate de

interfața dintre comunicarea electronică și interacțiunea fizică, combinația de rețele și locuri (Chiu, 2020).

Tehnologia nu poate înlocui aspectele „tradiționale” care sunt importante pentru oameni în utilizarea spațiilor publice precum coeziunea socială, activitățile mentale și fizice și contactul cu natura. Pe de altă parte, utilizarea tehnologiei ca instrument de sprijin pentru creșterea atractivității, varietății, incluziunii și receptivității spațiilor deschise poate fi o mare valoare adăugată pentru calitatea acestora și un pas important în viitor în orașele durabile și prietenoase cu oamenii (Costa, Erjavec). , 2019).

Cum se creează spații publice deschise „de succes”? Nu există linii directoare universale, dar experții de la Proiectul pentru Spații Publice au enumerat cele mai importante valori, care ar putea caracteriza un proiect arhitectural peisagistic excelent al locului. Locul trebuie să ofere patru calități de bază: acces, activități, confort și sociabilitate (Miková, Paulíková, Pauliniová, 2010).

Acces și legături: spațiul este ușor accesibil și vizibil, oamenii se pot deplasa cu ușurință și pot folosi diferitele sale părți. Este accesibil pe jos, cu mijloacele de transport în comun, cu bicicletele sau cu mașina.

Activități și utilizări: activitățile sunt elementele cheie ale locului. Ei sunt motivul pentru care oamenii vin acolo pentru prima dată și pentru care se întorc în același loc. Activitățile fac locul special și unic. Dacă nu este nimic de făcut, locul va fi gol și nefolosit.

Confort și imagine: ideea de siguranță și curățenie este primordială atunci când decideți asupra utilizării spațiului. La fel de importantă este și mobilierul, dar mai ales băncile și zonele de relaxare confortabile.

Sociabilitatea: aceasta este o calitate pe care locul nu o câștigă ușor. Cu toate acestea, este extrem de important pentru valoarea sa.

Ansamblurile de locuințe

Ansamblurile de locuințe sunt considerate ca o zonă compactă, care se caracterizează prin clădiri rezidențiale cu prezența infrastructurii sociale de bază. Calitatea înaltă a designului arhitectural peisagistic poate fi obținută prin luarea în considerare a relațiilor mai largi de structură urbană, legătura cu alte cartiere urbane cu trafic și căi verzi, cantitate suficientă de spații verzi deschise cu echipamente adecvate și diverse activități recreative. Verdeța, ca parte organică a acestora, ar trebui să fie formată ca parte a interconexiunii în interiorul orașului și a zonelor suburbii și a peisajului (Rózová, Halajová 2002).

Spațiile publice formează percepția asupra orașului de către rezidenți și vizitatori. Dacă alocarea spațiilor publice este bine concepută, aceasta devine o componentă cheie a unui mediu urban sănătos. Sunt locuri în

care oamenii se pot întâlni, pot face noi contacte, unde copiii se pot juca (Ferenčuhová, 2010).

Mediul care ne înconjoară este legat de sănătatea noastră fizică sau psihică sau de suprimarea creșterii armonioase și încetinirea reînnoirii vieții. Funcția principală a mediului natural al ansamblurilor rezidențiale este aceea de a oferi loc pentru activități recreative de zi cu zi. Pentru a îmbunătăți valoarea recreativă a loturilor de locuințe este necesară ierarhizarea zonelor de agrement, crearea de spații pentru diverse activități și pentru anumite grupe de vârstă, construirea de amenajări sportive, crearea unor zone continue ale mediului natural (Brath, 1985, Badiu et al., 2019).

Ca parc este considerată o zonă continuă de verdeață cu o suprafață minimă de 5000 m² și o lățime de cel puțin 25 m, care este accesibilă publicului și este folosită pentru recreere a locuitorilor. Zonele continue cu copaci au un efect de răcire cu o acoperire de cel puțin 60% din suprafață. Verdeța urbană poate reduce temperaturile ridicate din loc cu mai mult de 10 ° C.

Plan urbanistic și adaptare la schimbările climatice

Instrumentul principal pentru o abordare sistemică a adaptării la schimbările climatice este o strategie de adaptare, care ar trebui să identifice toate riscurile locale, nivelul de pericol și să propună măsuri de suprimare a riscurilor potențiale. Strategia de adaptare la schimbările climatice ar trebui elaborată înainte de actualizarea planului urbanistic al orașului (Supuka, 2018, Salizzoni, 2021).

Un instrument adecvat pentru implementarea rezultatelor strategiei de adaptare ar putea fi eco-indexul, care ia în considerare diferite tipuri de verdeață și le conferă valoarea corespunzătoare. Accesibilitatea spațiului verde deschis este un indicator, care completează eco-indicele cu dimensiune socială și înlocuiește indicatorul tradițional de verdeață pe locuitor, care nu dispune de suficiente informații despre calitatea mediului din oraș.

Planul urban poate susține în mod logic dezvoltarea de noi activități care modelează noul stil de viață al locuitorilor orașului (reducerea consumului de energie, trecerea la energia din surse regenerabile). Organizarea sofisticată a teritoriului elimină transferurile inutile între locuințe, muncă și recreere. Sediul devine prietenos pentru pietoni și bicicliști, structura serviciilor se schimbă, se creează noi locuri de muncă și oportunități (Scatena, 2018, Salizzoni, 2021).

Calitatea construcției și cerințele reduse privind consumul de energie, utilizarea surselor de energie regenerabilă și alte criterii definite în planul de zonare pot reduce radical amprenta ecologică a orașului.

6.3.2. Politica de mediu în UE

Politica de mediu este un sistem sinergic de instrumente și factori care se referă la activitățile umane de zi cu zi. Politica de mediu cuprinde doi termeni majori: mediu și politică. Mediul poate fi definit în conformitate cu definiția legală ca tot ceea ce creează condițiile naturale ale existenței organismelor, inclusiv a oamenilor, și este o condiție prealabilă pentru dezvoltarea lor ulterioară; în special: aer, apă, sol, roci, organisme (§2 Legea nr. 17/1992 Coll. privind mediul cu modificările ulterioare. În prezent, este necesară interpretarea mediului pe cale extensivă a ființei umane, deoarece Bührs - Bartlett (1991) și Košičiarová (2006) au afirmat că mediul se referă nu numai la ecosistemele fizice, ci poate lua în considerare și dimensiunea socială (calitatea vieții, sănătate, igienă) și o dimensiune economică (managementul resurselor, biodiversitatea). Politica poate fi definită ca „un curs de acțiune sau un principiu adoptat sau propus de un guvern, partid, afaceri sau individ” (Oxford Dictionary, 1995).

Discuțiile cu privire la problemele de mediu au început să rezoneze în întreaga lume încă de la mijlocul secolului al XX-lea, dar, deoarece multe probleme de mediu sunt transnaționale prin natură, ele nu pot fi abordate eficient de către țările individuale care acționează singure. Recunoașterea acestei realități răspunde la o problemă majoră de mediu (McCormick în Bührs – Bartlett, 1991).

Scopul actual al politicii de mediu, îndeplinit prin legislație, este asigurarea unui nivel ridicat de protecție a mediului, asigurând în același timp calitatea vieții populației și satisfacerea nevoilor acestora și în direcția utilizării resurselor naturale. Deși scopul protecției mediului este în general recunoscut în dreptul internațional, implementarea practică a obiectivului este problematică. Motivul este tocmai conflictul dintre interesele conflictuale ale entităților, unde pe de o parte sectorul privat este interesat să obțină profit, iar pe de altă parte este în interesul public al societății și al durabilității mediului. Obiectivele parțiale ale politicii de mediu sunt deseori marcate de implementarea nereușită sau de reticența statelor de a adera la ele.

6.3.3. Legile privind mediul în UE

Dreptul mediului este un rezumat al normelor legale, care reglementează comportamentul persoanelor juridice și ale persoanelor fizice în raport cu mediul. În funcție de definiția mediului, acesta poate defini un set de raporturi juridice referitoare la dreptul mediului (Damohorský, 2010).

Definiția legală a mediului este stipulată numai în unele ordini juridice din UE (de exemplu, Republica Slovacă); Uniunea Europeană nu specifică termenul „mediu”.

Obiectul reglementării legale este comportamentul oamenilor în raport cu mediul; înseamnă reglementarea impactului acestora asupra condițiilor de mediu. Scopul reglementării legale este atingerea unui statut favorabil al mediului (Košíčiarová, 2009).

Relațiile juridice cu mediul sunt reglementate la nivel european și național. La nivel european, problema de mediu este reglementată:

Drept primar

Uniunea Europeană are propria sa ordine juridică, care este separată de dreptul internațional și face parte integrantă din sistemele juridice ale statelor membre. Ordinea juridică a Uniunii se bazează pe propriile sale izvoare de drept. Legislația primară se află în vârful ierarhiei și este reprezentată de tratate și de principiile juridice generale. Urmează acordurile internaționale încheiate de Uniune și legislația secundară, care se bazează pe tratate (parlamentul european, 2016).

Izvoarele dreptului Uniunii:

1. drept primar:

- Tratatul privind Uniunea Europeană (denumit în continuare TUE);
- Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare TFUE);
- Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (denumită în continuare Euratom);

2. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene;

- acorduri internaționale;
- principiile generale ale dreptului Uniunii;
- legislația secundară - constituie acte ale instituțiilor și organelor UE și ar trebui să fie întotdeauna în conformitate cu dreptul primar. Actele secundare pot fi, din punct de vedere legislativ, împărțite în acte tipice (regulamente, directive, decizii, recomandări și avize) și acte atipice (rezoluții, programe etc.).

În ultimii 30 de ani, UE a adoptat o gamă substanțială și diversă de măsuri de mediu menite să îmbunătățească calitatea mediului pentru cetățenii europeni și să le ofere o calitate înaltă a vieții. Mediul nostru poate fi bine protejat doar dacă statele membre pun în aplicare în mod corespunzător legislația la care au aderat. Indiferent de mijloacele utilizate, obiectivul general al Comisiei este de a se asigura că legislația UE de mediu este implementată în totalitate, corect și la timp. Acest lucru este important deoarece legislația care nu este sau implementată

incorect nu va obține efectul dorit asupra mediului (Comisia Europeană, 2015).

Calitatea mediului este evidențiată în mai multe prevederi ale dreptului primar și secundar al Uniunii. În legătură cu mediul înconjurător este folosit uneori termenul de „lege a uniunii de mediu”. Este important de înțeles că termenul „lege a uniunii de mediu” indică mult mai mult decât doar prevederi legale. De asemenea, țările care acceptă dreptul Uniunii trebuie să înțeleagă și să se identifice cu spiritul unui context cultural mai profund al acestei legislații.

Protecția mediului este declarată în preambulul TUE „Hotărâți să promoveze progresul economic și social pentru popoarele lor, ținând cont de principiul dezvoltării durabile și în contextul realizării pieței interne și al coeziunii consolidate și al protecției mediului, și să implementeze politici care să asigure că progresele în integrarea economică sunt însoțite de progrese paralele în alte domenii” și este, de asemenea, definit ca unul dintre obiectivele principale ale UE (articolul 3 TUE): „Uniunea va stabili o piață internă. Acesta va lucra pentru dezvoltarea durabilă a Europei, bazată pe o creștere economică echilibrată și pe stabilitatea prețurilor, pe o economie socială de piață extrem de competitivă, care vizează ocuparea deplină a forței de muncă și progresul social, precum și un nivel ridicat de protecție și îmbunătățire a calității mediului. Acesta va promova progresul științific și tehnologic”.

Mediul este considerat una dintre prioritățile care traversează toate celelalte politici. După cum subliniază articolul 11 din TFUE, „cerințele de protecție a mediului trebuie să fie integrate în definirea și punerea în aplicare a politicilor și activităților Uniunii, în special în vederea promovării dezvoltării durabile”. În acest sens, TFUE include mediul în toate aspectele politicilor europene. Dispoziții mai concentrate legate de mediu pot fi găsite în următoarele titluri ale TFUE:

- Titlul III Agricultură și Pescuit.
- Titlul XVIII Coeziunea economică, socială și teritorială.
- Titlul XIX Cercetare și Dezvoltare Tehnică și Spațiu.
- Titlul XX Mediul (articolele 191 – 193).

Titlul XX Mediu, articolul 191 și secțiunea 1 din TFUE împotriva titlului XX stipulează: Politica Uniunii Europene în materie de mediu contribuie la realizarea următoarelor obiective:

- Conservarea, protejarea și îmbunătățirea calității mediului.
- Protejarea sănătății umane.
- Utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale.

- Promovarea măsurilor la nivel internațional pentru a face față problemelor de mediu regionale sau mondiale și, în special, combaterea schimbărilor climatice.

La pregătirea politicii sale privind mediul, Uniunea ține seama de:

- datele științifice și tehnice disponibile;
- condițiile de mediu din diferitele regiuni ale Uniunii Europene;
- beneficiile și costurile potențiale ale acțiunii sau lipsei de acțiune;
- dezvoltarea economică și socială a Uniunii Europene în ansamblu și dezvoltarea echilibrată a regiunilor sale.

Articolele 191 – 193 TFUE confirmă principiile de bază ale dreptului UE de mediu.

Principalele principii europene ale politicii UE de mediu sunt:

- Principiul Prevenției - este principiul politic fundamental al politicii UE privind mediul. Acest principiu este inerent prevenirii daunelor mediului, care ar trebui să excludă apariția unor schimbări neregenerabile în mediu.

- Principiul precauției - este o extensie a principiului prevenirii. La baza acestui principiu se află obligația organelor de decizie, în cazurile în care nu se află în procesul decizional, o cantitate suficientă de informații precise și lipsite de ambiguitate despre posibilele consecințe ale deciziilor asupra mediului, de a decide întotdeauna în favoarea a mediului.

- Principiul „Poluatorul plătește” – constă în faptul că daunele mediului ar trebui să fie acoperite de cel care le provoacă. Acest principiu include instrumente economice (taxe, taxe, amenzi etc.) pentru protecția mediului.

- Principiul Nivelului Înalt al Protecției Mediului - înseamnă că protecția mediului trebuie întotdeauna asigurată în ceea ce privește cele mai recente cunoștințe și soluții științifice și tehnice care sunt disponibile statelor membre.

- Principiul Proximității - numit și principiul compensării la sursă se bazează pe cerința că poluarea trebuie îndepărtată imediat de la sursa poluării.

- Principiul integrării - înseamnă că principiile și cerințele de protecție a mediului trebuie incluse în toate celelalte politici ale UE și în statele membre ale UE.

- Principiul subsidiarității - este inclus în toate politicile sectoriale ale UE și, de asemenea, în politica de mediu. Pe baza principiului subsidiarității, competențele în domeniul mediului ar trebui plasate la cel mai scăzut nivel posibil de management, adică organismele de nivel trebuie să abordeze problema cel mai aproape și, prin urmare, să aibă posibilitatea de a obține informații de primă mână cu privire la cazul specific. Se crede că următoarele cazuri sunt abordate eficient.

Principiul durabilității – este principiul fundamental cuprins în politicile sectoriale ale UE. UE adoptă definiția dezvoltării durabile formulată la o conferință a Comisiei ONU pentru Mediu și Dezvoltare la Rio de Janeiro în 1992; „dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care răspunde nevoilor prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi” (documentul „Viitorul nostru comun”).

Principiile UE au un caracter interpretativ semnificativ. Articolele 191-193 TFUE nu sunt direct aplicabile. Spre deosebire de alte prevederi care sunt direct aplicabile, nu există o interdicție fixă directă a poluării sau ca poluatorii să plătească pentru poluare. Prin urmare, este esențial să se precizeze prevederile articolelor 191-193 TFUE și să le ofere un conținut specific pentru ca legislația secundară să fie aplicată de autoritățile statului, instanțele, persoanele fizice și juridice (Damohorský, 2010).

TFUE specifică mediul ca fiind o competență partajată între Uniune și statele membre. În sferile lor de competență, Uniunea și statele membre cooperează cu țările terțe și cu organizațiile internaționale competente.

Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară și după consultarea Comitetului Economic și Social și a Comitetului Regiunilor. Fără a aduce atingere anumitor măsuri adoptate de Uniune, statele membre finanțează și pun în aplicare politica de mediu.

Drept secundar

Dreptul secundar reprezintă un ansamblu de acte normative adoptate de instituțiile europene pentru aplicarea dispozițiilor dreptului primar. Dreptul secundar trebuie să fie întotdeauna în conformitate cu dreptul primar.

Actele de drept secundar se împart în:

1. Acte juridice tipice - în conformitate cu articolul 288 din TFUE pentru exercitarea competențelor Uniunii, instituțiile adoptă:
  - i. reglementări
  - ii. directive,
  - iii. decizii
  - iv. recomandări și opinii.

i. Reglementările

Reglementările sunt adoptate în cazurile în care este necesar să se stabilească reguli uniforme de mediu pentru toate statele membre ale UE. Regulamentul se adresează categoriilor abstracte de persoane, nu persoanelor identificate. Acesta este obligatoriu în toate elementele sale și are efect direct în toate statele membre; are aceeași putere juridică ca și legislația națională, fără nicio intervenție a autorităților naționale. Aceasta înseamnă că:

- se aplică imediat ca normă în toate statele membre UE, fără a necesita transpunerea în legislația națională;

- creează drepturi și obligații pentru persoane fizice și, prin urmare, acestea pot invoca direct în fața instanțelor naționale;
  - poate fi folosit ca referință de către persoane fizice în relația lor cu alte persoane fizice, state membre UE sau autorități UE.
- Efectele sale juridice sunt simultan, automat și uniform obligatorii în toate legislațiile naționale.

ii. Directivele

Directivele sunt cea mai comună formă a legislației UE în domeniul mediului. O directivă este obligatorie, în ceea ce privește rezultatul care trebuie atins, pentru fiecare stat membru căruia i se adresează, dar lasă autorităților naționale alegerea formei și a metodelor. Directiva este utilizată cel mai adesea în situațiile în care este necesară armonizarea unui domeniu concret de reglementare juridică sau introducerea unei modificări cuprinzătoare a normelor în statele membre, ceea ce este în special cazul mediului. Directivele în domeniul mediului au în comparație cu alte domenii un caracter mai general, fără o precizare concretă a metodelor sau limitelor.

Directivele se adresează statelor membre. Aceasta înseamnă că persoanele fizice și juridice nu sunt direct legate de directivă. Statele membre trebuie să adopte acte legislative naționale, care intră în vigoare la data concretă prevăzută în actul de transpunere. Transpunerea este procesul prin care directiva devine parte a ordinii juridice a statului membru. Cu toate acestea, în anumite cazuri, Curtea de Justiție recunoaște efectul direct al directivelor pentru a proteja drepturile persoanelor. Prin urmare, Curtea a stabilit în jurisprudența sa că o directivă are efect direct atunci când dispozițiile sale sunt necondiționate și suficient de clare și precise și atunci când țara UE nu a transpus directiva până la termenul limită (Hotărârea din 4 decembrie 1974, Van Duyn). . Cu toate acestea, nu poate avea decât efect vertical direct (consecință în relațiile dintre persoane fizice/persoane juridice și stat); Țările UE sunt obligate să pună în aplicare directive, dar directivele nu pot fi citate de o țară UE împotriva unei persoane (Hotărârea din 5 aprilie 1979, Ratti).

iii. Decizie

O decizie este obligatorie în toate elementele sale. O decizie care îi specifică pe cei cărora le este adresată este obligatorie numai pentru aceștia. Printr-o decizie a instituției poate solicita statului membru sau cetățeanului UE să acționeze sau să se abțină de la acțiune, să îi acorde drepturi sau să-i impună obligații. Deciziile pot avea efect direct atunci când se referă la o țară UE ca destinatar. Prin urmare, Curtea de Justiție recunoaște doar un efect vertical direct (Hotărârea din 10 noiembrie 1992, Hansa Fleisch)

iv. Recomandări și opinii

Recomandările și avizele sunt doar orientative și nu sunt obligatorii pentru statele membre. Obiectivul recomandărilor și opiniilor este de a aborda și descrie anumite situații sau practici destinatarilor cărora le sunt destinate aceste instrumente. Caracterul neobligatoriu al acestor acte nu înseamnă că au fost neimportante din punct de vedere juridic. Acestea au oferit baza pentru realizarea procedurilor ulterioare sau a altor proceduri. În legătură cu recomandările și opiniile de acțiune se vorbește despre așa-numita protecție a încrederii. Aceasta înseamnă că astfel de acte conțin o anumită evaluare a situației de către o instituție a UE și, în cazul în care persoana se bazează pe această evaluare, aceasta nu va genera un dezavantaj pentru persoana respectivă.

Procedura legislativă ordinară constă în adoptarea în comun de către Parlamentul European și Consiliu a unui regulament, directivă sau decizie la propunerea Comisiei. Această procedură este definită la articolul 294 din TFUE. Actele juridice adoptate prin procedura legislativă constituie acte legislative. Actele legislative se publică în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Acestea intră în vigoare la data specificată în ele sau, în lipsa acesteia, în a douăzecea zi de la data publicării lor (disponibilă online la eur-lex.europa.eu).

2. **Acte juridice atipice** - alte acte, de exemplu: măsuri, mainstreaming, cărți albe, cărți verzi și așa mai departe. Această categorie include toate actele juridice de drept secundar menționate la articolul 288 din TFUE, care nu conține un calcul exhaustiv și complet al actelor juridice. Prin urmare, este posibil ca prin intermediul dreptului primar să fi fost ulterior modificate și alte tipuri de acte juridice. Trăsăturile caracteristice ale actelor juridice atipice sunt:

- acte juridice care vizează în interiorul UE împotriva autorităților UE sau țărilor terțe;
- actele juridice nu vizează statele membre și cetățenii acestora (persoane fizice sau juridice ale statelor membre);
- acte juridice în special acte organizatorice, respectiv cu caracter de muncă, programe și acte cu scop fiscal.

Cărțile verzi și cărțile albe adoptate de Comisia Europeană sunt cea mai importantă formă de acte juridice atipice. O Carte verde lansată de Comisia Europeană este un document de discuție menit să stimuleze dezbaterile și să lanseze un proces de consultare, la nivel european, pe o anumită temă. O carte verde prezintă, de obicei, o serie de idei și este menită să invite persoane sau organizații interesate să contribuie cu opinii și informații. Poate fi urmată de o carte albă, un set oficial de propuneri care este folosit ca vehicul pentru dezvoltarea lor în lege.

6.4. Discuții

Capitolul reflectă asupra literaturii științifice care tratează subiecte precum mediul urban, spațiile publice deschise, ansamblurile de locuințe, planul urban și adaptarea la schimbările climatice, politica de mediu și legislația mediului în UE. Deoarece este destinat în primul rând educației și formării studenților universitari sau/și a altor grupuri țintă profesionale, se ocupă de definirea termenilor de bază și de prezentare literară în aceste domenii științifice.

În prezent, problematica mediului urban este una dintre cele dominante în domeniul dezvoltării urbane. Sociabilitatea este una dintre tendințele principale în acest domeniu. Pentru a o înțelege corect, este esențial ca studenții să dobândească cunoștințe de bază despre zonele care formează linia de bază pentru mediul urban. Prin urmare, capitolul denumeste în mod clar terminologia și trăsăturile inerente ale mediului urban și caracteristicile acestuia. Există diverse instrumente, precum legislația, instrumentele economice sau instrumentele voluntare, pentru ca oamenii din orașe să își îmbunătățească calitatea vieții. În acest sens, cel mai eficient instrument este legislația care reglementează cadrul de comportament al populației. Prin urmare, autorii au decis să introducă studenților elementele de bază ale dreptului UE de mediu, deoarece acum este un lider în natură și stabilește tendințe pentru legislația națională.

În domeniul mediului urban este de așteptat introducerea unei legislații cuprinzătoare care să acopere diverși factori ai dezvoltării urbane.

6.5. Concluzii

Din rezultatele analizelor diferitelor studii, care au fost efectuate în cadrul proiectului, se poate afirma că mai mulți autori din diverse domenii științifice se ocupă de problematica mediului urban. Din acest motiv, poate fi identificat ca un punct forte faptul că există în prezent o imagine de ansamblu literară și științifică de calitate a surselor dovedite și fiabilitatea metodelor de cercetare aplicată. Pe de altă parte, aceste surse sunt publicate într-o varietate de discipline științifice și, prin urmare, limitările unora dintre ele includ incapacitatea de a generaliza rezultatele cercetării și complexitatea studiului lor. Prin urmare, mulți autori percep mediul urban prin perspectiva lor profesională specifică.

Acesta este și motivul pentru care rezultatele unor studii pot fi generalizate, rezultatele unor studii fiind aplicabile doar în anumite zone teritoriale definite care au făcut obiectul cercetării. Acest lucru a rezultat și din analiza literaturii efectuată în cadrul modulului C al proiectului STUD.IO. În prezent, există o gamă largă de publicații științifice care tratează problema căutată, dintre care unele abordează o privire de ansamblu globală, altele se concentrează pe o anumită zonă teritorială, completându-se astfel reciproc.

În acest capitol, autorii s-au concentrat pe principiile de bază a două domenii și anume prin introducerea conceptului de mediu urban cu specificul său și introducerea problematicii dreptului comunitar al mediului. Dreptul european este sistemul juridic supranațional care determină direcția politicilor naționale de mediu și, prin urmare, este esențial ca studenții să înțeleagă esența funcționării ordinii juridice a UE. Revizuirea literaturii selectate va fi completată în mod corespunzător de materialul de studiu de bază enumerat în acest capitol, care va permite studenților sau grupului țintă profesional să înțeleagă subiectele prezentate și să le pregătească pentru viitoarea lor profesie.

Bibliografie

- Badiu, D., Nita, A., Iojă, C., Niță, M. (2019). Disentangling the connections: A network analysis of approaches to urban green infrastructure. *Urban Forestry and Urban Greening*. 41/2019, 211-220. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2019.04.013>.
- Brath, J. (1985). *Urbanizmus rekreačných priestorov v obytných súboroch*. Alfa.
- Bührs, T., Bartlett, R. V. (1991). *Environmental policy in New Zealand. The Politics of Clean and Green*. Oxford University Press.
- Castells, M. (2020). Space of flows, space of places: Materials for a theory of urbanism in the information age. In Castells (Eds.) *The city reader* (pp. 240-251). Routledge.
- Cha-Hee L. (2020). Understanding rural landscape for better resident-led management: Residents' perceptions on rural landscape as everyday landscapes. *Land Use Policy*, 94/2020, <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2020.104565>.
- Chiu, C. (2020). Theorizing public participation and local governance in urban resilience: Reflections on the "Provincializing urban political ecology" Thesis. *Sustainability*, 12(24), DOI:10.3390/su122410307
- Coeterier, J. (2011). *Livelines in town centres. The urban experience. A people environment perspective*. Routledge.
- Costa, C., S., Erjavec, Š. (2019). The rationale of CyberParks and the potential of mediated public open spaces. In C. Smaniotto Costa, et al. (Eds.), *CyberParks – The Interface Between People, Places and Technology*. LNCS 11380, pp. 3-13. SpringerOpen.

- Damohorský, M. (2007). *Právo životního prostředí*. 2. Edition. C.H. Beck.
- Drgonec, J. (1993). *Štát a právo v službách životného prostredia*. Vydavateľstvo Lesoochranárskeho zoskupenia Vlk - ABIES.
- Ferenčuhová, S. (2010). *Spolu a spokojene. Obrazy integrovanej spoločnosti v mestskom plánovaní*. Sociální studia/Social studies. 3(2). https://journals.muni.cz/socialni_studia/article/view/5540/4638
- Geneletti, D., La Rosa, D., Spyra, M., & Cortinovia, C. (2017). A review of approaches and challenges for sustainable planning in urban peripheries. *Landscape and Urban Planning*, 165, (231-243). <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2017.01.013>
- Hex, Ch. (2005). EU Environmental policies: *A short history of the policy strategies in EU Environmental Policy Handbook. A Critical Analysis of EU Environmental Legislation*. European Environmental Bureau.
- Hrabovská, Z. (2013). *Organizácia destinačného manažmentu ako kľúčový determinant regionálneho rozvoja*. <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/kotulic12/subor/9.pdf>
- Jurík, L., Medovičová, M., Paľšová, L. (2009). *Krajinné inžinierstvo a právo: legislatíva ochrany životného prostredia*. 2. Revised. Slovenská poľnohospodárska univerzita.
- Karen, F., Stevens, Q. (2006). *Loose Space. Possibility and diversity in urban life*. Routledge.
- Košičiarová, S. (2006). *Právo životného prostredia*. 1. Vydanie. Poradca podnikateľa.
- Kusendová, D. (2003). *Geografické informačné systémy a humánna geografia – vybrané teoreticko–metodologické a aplikačné aspekty*. Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitatis Comenianae, (pp. 89-140) http://www.humannageografia.sk/clanky/kusendova_Acta44_GISvHG_2003.pdf
- Kurian, R. V. B. P. A., Malik, M., & Nagel, S. S. (1995). *International organizations and environmental policy*, 355/1995. Greenwood Publishing Group.
- Lynch, K. (2004). *The Image of the City*. M.I.T. Press
- McCormick, John (2001). *Environmental Policy in the European Union. The European Series*. Palgrave Macmillan.
- Miková, K., Paulíková, M., Pauliniová, Z. (2010). *Verené priestory. Ako tvoríť priestory s príbehom, pre ľudí a s ľuďmi*, Ekopolis.
- Monteiro, R., Ferreira, J. C., & Antunes, P. (2020). Green infrastructure planning principles: An integrated literature review. *Land*, 9(12). <https://doi.org/10.3390/land9120525>
- Pauditšová, E. (2012). Špecifiká krajinných opatrení a zariadení v pozemkových úpravách (metodický prístup). *Acta Envir. Univ, Comenianae*, (pp. 130-144)
- Rózová, Z., Halajová, D. (2002). *Parková tvorba*. Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre.
- Salizzoni, E. (2021). Challenges for landscape architecture: Designed urban ecosystems and social acceptance. *Sustainability*, 13(7), 3914. DOI:10.3390/su13073914
- Samalavicius, A. (2013). Revisiting and rethinking contemporary urban design. *Journal of Architecture and Urbanism*, 37(3), (pp. 161-164). DOI: <https://doi.org/10.3846/20297955.2013.820876>

- Scatena, D. (2018). Perceiving the void and the living being to build new environment friendly urban spaces. *Journal of Architecture and Urbanism*, 42(1), (pp. 40-45). DOI: <https://doi.org/10.3846/jau.2018.2024>
- Smaniotto Costa, C., & Šuklje Erjavec, I. (2019). The rationale of CyberParks and the potential of mediated public open spaces. In *CyberParks – The interface between people, places and technology* (pp. 3-13). Springer, Cham.
- Supuka, J. (2018). Aktuálne problémy mestských sídiel a potenciál ich riešenia prostredníctvom zelenej infraštruktúry. In: *Životné prostredie*, 52/1, (pp. 11 – 18). http://publikacie.uke.sav.sk/sites/default/files/2018_1_011_018_Supuka.pdf
- Thwaites, K. et al. (2007). *Urban sustainability through environmental design*. Routledge.
- Turzová, M. (2015). *Kultivácia mestskej krajiny na systém otvorených priestorov s identitou*. STU v Bratislave.

<https://eur-lex.europa.eu>

www.slov-lex.sk

7. Suburbii, urbanism verde, durabilitate și factor uman. O revizuire sistematică pentru o nouă paradigmă în designul urban

Maurizio Oddo¹, Alessandro Barracco²

¹ Kore University of Enna (Italy), maurizio.oddo@unikore.it

² Kore University of Enna (Italy), alessandro.barracco@unikore.it

Rezumat

Una dintre problemele urbanismului contemporan este că îi lipsește dialogul care să conducă la spații fragmentate și deprimante, precum ziduri goale fără nimic peste ei sau clădiri închise în jurul lor. Scopul acestei revizurii sistematice este de a rezuma cunoștințele din domeniul Arhitecturii și Urbanismului. Partea prezentată evidențiază definițiile și principiile de bază ale orașelor inteligente, factorului uman, urbanism verde, design urban și sustenabilitate, frontiere și planificare urbană. Această arie de studiu „construirea arhitecturii” pune la îndoială modul în care sunt proiectate structurile și ce forme de locuire (simultan cu cetățenii) evocă acestea. Tehnologia ajută la optimizarea proceselor de proiectare arhitecturală, astfel încât prototipul fizic să nu lipsească nimic. Construirea unei arhitecturi atrăgătoare în mod corespunzător ar trebui să ușureze.

Revizuirea sistematică a fost efectuată în urma declarației PRISMA 2020. Pentru includerea rapoartelor în revizuirea noastră sistematică, am considerat literatura publicată și gri din 2006, deoarece articolele anterioare anului 2000 au fost eliminate. Criteriile de eligibilitate pentru caracteristicile rapoartelor au fost: scrieri în italiană, engleză și franceză; orice tip de raport (în format electronic) în conformitate cu definiția PRISMA 2020; disponibilitatea unui rezumat (în italiană, engleză sau franceză) sau a unei introduceri la raport; rapoarte cu caracter teoretic și/sau empiric; rapoarte cu accent geografic extra-european.

Căutarea bibliografică sau consultarea fiecărei surse a fost efectuată în perioada august – noiembrie 2021 în următoarele baze de date: Elsevier, ScienceDirect, Academia, Google Scholar, Frontiersin, teze HAL. Căutarea inițială a identificat 58 de înregistrări: acestea au fost reduse la 30 după eliminarea a 28 de înregistrări al căror text integral nu a putut fi obținut gratuit. Procesul de evaluare a dus la excluderea a 19 rapoarte. În ceea ce privește cele 19 rapoarte, incluse în revizuirea finală, este important de subliniat câteva dintre principalele caracteristici, alese în raport cu obiectivele STUD.IO. În special, focalizarea geografică, aproape întotdeauna cu caracter european, cu excepția puținelor cazuri non-europene, precum exemplele americane sau cele fără un focus geografic specific; dimensiunea orașului, mic sau mijlociu; intersecționalitatea modelelor teoretice și de cercetare, verificată întotdeauna în cadrul cazurilor selectate;

întrebarea / întrebarea de cercetare și abordarea cercetării. Cele mai multe dintre studiile examinate, pornind de la o abordare pur design, legată de oraș și de amenajarea teritoriului, se extind pentru a îmbrățișa domeniul mai specific sociologic. Majoritatea rapoartelor arată un focus de studiu similar cu întrebările de cercetare ale proiectului STUD.IO. În acest fel, a fost posibilă compararea directă a rezultatelor, spre deosebire de ceea ce s-a întâmplat în urma comparației cu alte cercetări care, deși prezintă un focus diferit față de întrebările noastre de cercetare, au făcut posibilă abordarea studiilor în mod analogic, răspunzând indirect la întrebările noastre de cercetare.

Cuvinte cheie: orașe inteligente, factor uman, urbanism verde, design urban și sustenabilitate, frontiere și planificare urbană

7.1. Introducere

În zilele noastre, noile dezvoltări tehnologice au dat un aspect modern orașelor. Experimentăm o evoluție a spațiilor, precum și a timpului, nu doar ca cetățeni, ci și în cadrul nostru cultural.

Trebuie să folosim inginerie aplicată și design pentru a scala aceste tehnologii inovatoare, astfel încât să poată fi adoptate de către lume. Există o nevoie din ce în ce mai mare de soluții care să ofere susținere vizuală și de mediu comunităților care trăiesc în orașe. Designul urban și de durabilitate nu numai că adoptă inovația și tehnologia vizionare, ci își propune și să le facă sigure pentru ființe umane. Cu angajamentul politic și practicile de conservare, precum și o reprezentare mai bună a orașului, care încorporează cultura și limba vernaculară locală, putem recrea în viitorul apropiat o sferă urbană mai sigură și mai curată pentru locuitori. Această arie de studiu „construirea arhitecturii” pune la îndoială modul în care sunt proiectate structurile și ce forme de locuire (simultan cu cetățenii) evocă acestea. Tehnologia ajută la optimizarea proceselor de proiectare arhitecturală, astfel încât prototipul fizic să nu lipsească nimic. Construirea unei arhitecturi atrăgătoare în mod corespunzător ar trebui să ușureze

Inovațiile recente în designul urban au transformat orașele în orașe inteligente. Planificatorii urbani trebuie să ia în considerare comportamentul uman în proiectarea planurilor de oraș, precum și impactul mai larg asupra mediului.

Rolul designului social în implicarea cetățenilor și îmbunătățirea vieții lor este esențial pentru ca un oraș să fie locuibil și durabil.

Da, inovăm în diferite moduri pentru a aduce spații de locuit sigure oamenilor de astăzi în diferite medii.

Un spațiu civic convențional este incluziv prin natura sa. Trotuarele largi îi invită pe trecător să se oprească, să stea și să facă parte din viață. În

multe locuri, betonul este încălzit cu plăci sau mozaicuri viu colorate care demonstrează interese sociale și substraturi naturale care ar putea crește în apropierea caselor lor. Copacii străzii dau umbră, acoperire și vorbesc metaforic pentru o filozofie a responsabilității împărtășite cu mediul. Factorii umani sunt aici în moduri rareori vizibile - lucruri cum ar fi cozile de iluminat de calitate, oportunități de interfață de confort pe bănci înguste, semnalizare multilingvă, căi de călătorie accesibile - pentru a dezlănțui individualitatea în societate. Acest oraș este un paradis vernacular în care mediul construit reflectă dorințele individuale și ne unește ca cetățeni legați de echitatea designului în exterior și în interior -- în ciuda problemelor precum barierele de imigrare.

Una dintre problemele urbanismului contemporan este că îi lipsește dialogul. Această lipsă de dialog duce la spații fragmentate și deprimante, cum ar fi ziduri goale fără nimic peste ele sau clădiri închise în jurul lor. Printre diversele strategii de proiectare urbană la scară umană, sociabilitatea nu numai că îmbunătățește conexiunile sociale, ci poate contribui și la creșterea progresului și durabilității societăților noastre.

Utilizarea cuvântului „sociabilitate” în arhitectură urmărește să răspundă la trei probleme: sărăcia orașului prin promovarea accesibilității; probleme ecologice prin accesul la zonele verzi; și regruparea demografică prin diversitatea spațială modelată de mai multe categorii sociale.

Sociabilitatea ca soluție are o sută de întrebări posibile: ca o modalitate de a îmbina clădiri sau de a reflecta activități specifice pe site-uri date, sau de a folosi designul ca metodologie pentru interacțiunea comunității, de exemplu.

Scopul acestui capitol este de a rezuma cunoștințele din domeniul Arhitecturii și Urbanismului. Partea prezentată evidențiază definițiile și principiile de bază ale orașelor inteligente, factorului uman, urbanism verde, design urban și sustenabilitate, frontiere și planificare urbană.

Având în vedere că unii studenți se simt pierduți la universitate, deoarece le lipsește o cale sau o direcție clară, și având în vedere multidisciplinarity care a ghidat proiectul STUD.IO de la bun început, pentru a ușura acest punct de durere și pentru a încuraja sociabilitatea, gândirea arhitecturală pot fi aplicate la proiectarea infrastructurilor urbane durabile pentru a face din școli un microcosmos al orașului în care învățarea pe tot parcursul vieții este încurajată și colaborarea comunității este standardul.

A existat o creștere fără precedent în educația antreprenorială în rândul universităților din întreaga lume, multe instituții oferind cursuri pe teme legate de înființarea afacerilor, finanțarea sau incubarea, știind că colaborarea cu partenerii comunitari, pentru inovarea în afaceri și

dezvoltarea economică, este esențială pentru creșterea economică în domeniul precum industriile creative. Astfel, proiectul STUD.IO introduce model participativ (dacă este necesar) pentru a aduce diversitatea în programele de conceptualizare urbană (Societate + Arhitectură și Urbanism).

7.2. Metode

Revizuirea sistematică a fost efectuată în urma lucrării The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic review (Page și colab., 2021).

Pentru includerea rapoartelor în revizuirea noastră sistematică, am considerat literatura publicată și gri din 2006, deoarece articolele anterioare anului 2000 au fost eliminate.

Criteriile de eligibilitate pentru caracteristicile rapoartelor au fost: scrieri în italiană, engleză și franceză; orice tip de raport (în format electronic) în conformitate cu definiția PRISMA 2020; disponibilitatea unui rezumat (în italiană, engleză sau franceză) sau a unei introduceri la raport; rapoarte cu caracter teoretic și/sau empiric; rapoarte cu accent geografic extra-european.

Căutarea bibliografică sau consultarea fiecărei surse a fost efectuată în perioada august – noiembrie 2021 în următoarele baze de date: Elsevier, ScienceDirect, Academia, Google Scholar, Frontiersin, teze HAL. Strategia de căutare a folosit următoarele cuvinte cheie/expresii formulate atât în italiană, engleză și franceză: Orașe inteligente; Orașe inteligente; Planificare inteligentă a orașului; Planificarea evolutivă; Guvernare participativă; date deschise; Reziliență; Orașul senzorului; Orașul 4.0; Dezvoltare urbană durabilă; Urbanism inteligent; guvernare inteligentă; Tranziție urbană perturbatoare; Internetul lucrurilor (IoT); Orașe de frontieră; Regiunile de frontieră; Ținutul de graniță; Migrație; Orașe; Migrația și fluxurile urbane; Mobilități; Urban; Migrație; Loc; Non-loc; Oraș; Disneyficare; Hipermodernitate; Hinterland; Creșterea urbană; Extinderea urbană; Spații verzi urbane; Incluziune socială; Servicii ecosistemice; Schimbarea globală; Tipologii de zone verzi în orașe; Planificare și management urban ecologic; Interacțiuni pozitive (negative) plantă-om; Copaci urbani; principii GI; Spații verzi; Soluții bazate pe natură; Infrastructură; Regenerare urbană; Teritorii fragile; guvernare; Upcycling; Dezvoltare durabilă; Insulă de căldură urbană; Observarea Pământului.

Înregistrările identificate au fost colectate în selecția Modulului B_ Rezumate (vezi Anexa B), regăsind următoarele date: intrare în lista de referințe (autor(i), anul, titlul, editorul), bazele de date/altă sursă, tipul

de material (carte, articol, etc.), rezumat (rezumatele în limba italiană au fost traduse în engleză).

Procesul de screening a avut în vedere și alte criterii de eligibilitate, precum disponibilitatea textelor integrale (descărcabile gratuit sau prin acces la resursele de abonament ale Sistemului de bibliotecă al Universității noastre) și relevanța temei adresate formării unui promotor de arhitectură și urbanism. sociabilitatea, scopul formativ al proiectului STUD.IO.

Pentru a selecta rapoartele pentru includerea în revizuire, am evaluat eligibilitatea rapoartelor prin intermediul Modulului C_Selectare texte complete (vezi Anexa B), care vizează descrierea și evaluarea textelor integrale în funcție de unele informații (Țara, Analiza teoriei, Analiza) de metode, Accent pe dimensiunea orașului (mic și mediu), Participanți țintă (copii și vârstnici), Analiza rezultatelor, Diseminare țintă (studenți, profesioniști, cercetători), Direcția viitoare de cercetare, Mono- sau inter-disciplinară (specificați care discipline), Teme (abilități și atitudini, Factori contextuali (locație geografică, condiții socioeconomice, context politic, dimensiunea orașului), Servicii, practici bune/optime), Rezultatele pot fi aplicate și în alte contexte locale?) și în funcție de anumite criterii (Relevanță, Fiabilitate, Factori extrinseci, Factori intrinseci, Adecvare la domeniile de învățare) măsurate pe o scară de 5 puncte.

Pe tot parcursul procesului de revizuire - de la identificarea înregistrărilor până la includerea rapoartelor în revizuirea sistematică - am tradus titluri, rezumate și (uneori) text integral din engleză și franceză în italiană prin Google Translate pentru a asigura înțelegerea corectă.

Pentru a răspunde întrebărilor noastre specifice de cercetare, am folosit o abordare narativă a sintezei de date calitative (bazate pe text), adaptând Metodele pentru sinteza tematică a cercetării calitative în recenzii sistematice (Thomas & Harden, 2008) la obiectivele noastre; pentru sinteza tematică a rapoartelor incluse în rapoartele de revizuire, am parcurs trei pași: în primul rând, am trasat conceptele cheie din rapoarte (prin cele mai importante fraze, definiții disponibile sau orice altă parte utilă a raportului); apoi, am grupat conceptele cheie în teme descriptive (domenii tematice); în cele din urmă, am generat teme analitice (adică noi constructe interpretative, sau noi explicații sau noi ipoteze), care ar sugera și implicații pentru politică și practică.

7.3. Rezultate

Detaliile procesului de revizuire sunt date în diagrama de flux PRISMA 2020 (vezi Fig. 1).

Căutarea inițială a identificat 58 de înregistrări: acestea au fost reduse la 30 după eliminarea a 28 de înregistrări al căror text integral nu a putut fi obținut gratuit. Procesul de evaluare a dus la excluderea a 19 rapoarte din următoarele motive:

neaderența la temele STUD.IO (n = 3);

limitări metodologice (n = 2);

generalitatea excesivă a temei (n = 2);

specializarea excesivă a temei (n = 4).

În ceea ce privește cele 19 rapoarte, incluse în revizuirea finală, este important de subliniat, ca și cuvintele cheie de început, care pot fi rezumate în cinci macro-arii, câteva dintre principalele caracteristici, alese în raport cu obiectivele STUD.IO. În special, focalizarea geografică, aproape întotdeauna cu caracter european, cu excepția puținelor cazuri non-europene, precum exemplele americane sau cele fără un focus geografic specific; dimensiunea orașului, mic sau mijlociu; intersecționalitatea modelelor teoretice și de cercetare, verificată întotdeauna în cadrul cazurilor selectate; întrebarea / întrebarea de cercetare și abordarea cercetării (Tab. 1).

În conformitate cu alegerile generale care au stat la baza cercetării, rapoartele examinate au vizat orașele mici și mijlocii ale orașului, până la evidențierea dimensiunii cartierului dar aproape întotdeauna eliminând dimensiunea mare cu excepția celor puține. cazuri studiate în vederea sistematizării demersului teoretic. Cele mai multe dintre studiile examinate, pornind de la o abordare pur design, legată de oraș și de amenajarea teritoriului, se extind pentru a îmbrățișa domeniul mai specific sociologic. În orice caz, în cadrul revizuirii următoare, unele cercetări arată o reflecție teoretică, care să le integreze pe cele compuse pornind de la studii mai empirice, realizate printr-o abordare de cercetare calitativă sau prin metode mixte. Majoritatea rapoartelor arată un focus de studiu similar cu întrebările de cercetare ale proiectului STUD.IO. În acest fel, a fost posibilă compararea directă a rezultatelor, spre deosebire de ceea ce s-a întâmplat în urma comparației cu alte cercetări care, deși prezintă un focus diferit față de întrebările noastre de cercetare, au făcut posibilă abordarea studiilor în mod analogic, răspunzând indirect la întrebările noastre de cercetare.

În orice caz, însă, componenta interdisciplinară nu este niciodată abandonată. Acesta din urmă destinat, imediat, să reprezinte unul dintre personajele fundamentale și firul roșu al cercetării la baza STUD.IO. Astfel, de fapt, s-a putut face sfera arhitecturală și cea a amenajării teritoriului să dialogheze cu sociologia, în primă instanță, și cu multe alte discipline de natură antropologică, precum sociologia urbană,

agricultura, geografia, etnografia urbană. , geografie urbană și psihologie.

Conform analizei lucrării, putem împărți acest paragraf în următoarele subparagrafe consistente:

- Orașe inteligente;
- Frontiere și urbanism;
- Factorul uman;
- Urbanism verde;
- Design urban și durabil.

Tabelul 1: Caracteristicile cheie ale fiecărui studiu inclus în revizuirea sistematică

#	Articol (citare)	Focus geografic	Mărimea orașului (mic, mediu, mare)	Țintă	Intersectorialitate
	Vagena, A. (2021)	Grecia	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
	PAOLA JIRON (2019)	Chile	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
	MARC AUGE(2020)	Franța	Mic & mediu	Oameni în vârstă	Da
	N. Komninos, C. Kakderi, A. Panori & P. Tsarchopoulo	Grecia	Mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
	G. D'Amico, P. L'Abbate, W. Liao, T. Yigitcanlar, G. (2020)	Italia, China, Australia	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
	Z. Karakayaci (2016)	Turcia	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
	K. Mouratidis (2019)	Norvegia	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da

#	Articol (citare)	Focus geografic	Mărimea orașului (mic, mediu, mare)	Țintă	Intersectorialitate
	H. Fors, F. A. Hagemann, A. Ode Sang, T. B. Randrup	Suedia	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
	S. Fineschi, F. Loreto (2020)	Italia	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
	P. Carli, P. Scrugli (2021)	Italia	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
	A. MacLachlan, E. Biggs, G. Roberts, B.	Marea Britanie, Australia	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
	A. Blunt, C. Laing Ebbensgaard, O. Sheringham	Marea Britanie	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
	H. Barbosa-Filho, M. Barthelemy, G. Ghoshal, C. R. James, M. Lenormand, T. Louail, R. Menezes, J. Ramasco, F. Simini, M.	Statele Unite ale Americii, Franța, Marea Britanie, Spania	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
	S. Cajot, N. Schuler, M. Peter, A-Koch, F. Marechal	Elveția, Germania	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da

#	Articol (citare)	Focus geografic	Mărimea orașului (mic, mediu, mare)	Țintă	Intersectorialitate
	Simeon Vano, Anton Stahl Olafsson, Peter Mederly	Slovacia, Danemarca, Cehia	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
16	Amal Wasfi (2014)	Canada	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
17	F. Berkes, I. J. Davidson-Hunt (2006)	Canada	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
18	R. Sturm, D.A. Cohen (2014)	Statele Unite ale Americii	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da
19	N. Schüller, S. Cajot, M. Peter, J. Page, F, Maréchal	Elveția, Germania	Mic & mediu	Copii și oameni în vârstă	Da

7.3.1. Orașe inteligente

Conceptul de forță de muncă virtuală este în creștere, dar există anumite probleme cu care se confruntă indivizii în timp ce fac acest lucru. Una dintre problemele principale despre care se spune că se confruntă de către aceștia este stabilirea unei conexiuni personale și formarea de noi cercuri sociale.

Dar, astăzi, nomazii digitali nu trebuie să se mai simtă triști, deoarece atenția cuvenită a fost acordată acestei probleme în ultima vreme. Au fost introduse noi inovații în planificarea și designul urban, care le satisfac nevoia de instaurare socială cu ușurință. Aceste inovații includ orașe inteligente și inteligente care au infrastructură flexibilă, centre cibernetice-Drop In Spaces, comunități virtuale bazate pe platforme și printre altele.

În calitate de cetățeni și consumatori, ne dorim ca orașele noastre să fie sigure, vibrante din punct de vedere economic, creative și frumoase. Vrem ca lumea noastră să fie sustenabilă. Orașele pot oferi aceste lucruri

numai dacă își modernizează infrastructura în fiecare zi cu informații găsite în datele deschise.

Inovația în design urban este esențială pentru orașele care se bazează pe infrastructuri inovatoare și platforme digitale pentru a nu se dezintegra în segregarea de-a lungul liniilor de clasă, culturale și generaționale.

Sociabilitatea este un element de bază pentru a face comunitățile viabile.

Orașele trebuie să promoveze calități care conectează oamenii – în lumea online și offline, pentru multe generații, indiferent de vârstă-sex-rasa-religie sau inegalitatea socio-economică. Calitatea spațiilor publice trebuie să conecteze orașele cu natura, râurile, pâraiele și malurile apei. Acest capitol introductiv începe cu o discuție despre cele douăsprezece „trebuie” ale unei societăți cu o bună infrastructură de mobilitate.

7.3.2. Frontiere și urbanism

Cercetarea explorează poveștile personale legate de oraș ale femeilor migrante. Se discută despre rețelele lor, relațiile sociale și stilul de viață, deoarece conectează două spații care diferă ca descendență, sistem educațional, cultură, limbă, regim politic și standarde de viață. Lucrările tratează subiecte precum trecerea granițelor și presiunea urbană; lupte pentru siguranța fizică; dorința de includere și contestațiile la normele de comportament de gen.

Relațiile sociale depind de multe aspecte ale designului urban – alegerea dacă să se întoarcă spre est sau spre vest când acasă sau la serviciu; sau chiar unde să lucrezi în afara țării de origine. Această lucrare se concentrează pe un domeniu în care imigrația produce cele mai mari diviziuni: orașele de graniță în viețile comune ale oamenilor care trăiesc în întreaga diviziune internațională crește rapid datorită interacțiunilor migratorii complexe care nu oferă doar oportunități de mobilitate.

Cea mai confruntată parte a orașelor, satelor și comunităților de nivel al treilea care se învecinează cu orice națiune sunt adesea zonele în care au loc mișcări fără precedent. Această dinamică nervoasă este evidentă în teritoriile care se confruntă cu migrarea pentru a satisface nevoile demografice ale unui metrou remarcabil, deoarece oamenii pot face locuri de muncă într-o țară vecină. Sunt unități care pot recunoaște, de asemenea, activități de organizare industrială singulare și sănătoase din punct de vedere financiar sau productivitate. Cu toate acestea, în ciuda unui etos adaptiv vechi de pe ambele margini, aceste regiuni și locuitorii lor pot depinde de dificultățile legate de excluziunea politică, locurile precare pentru cei care trăiesc „în umbră” sau până la segregare pot fi asociate cu marginalizarea și declinul total. (Divizia de planificare ONU 2008).

În cercetarea prin sondaj, rezultatele a milioane de respondenți pot măsura ceea ce este împărtășit în timp real. Este posibil să capturați identitatea și rețelele, care sunt accesibile numai prin intermediul datelor sociale.

Cartea discută cum ar putea arăta orașele și orașele peste 10 ani într-un scenariu de zi cu zi, ghidat de statistici și alte exemple care au fost colectate pentru a susține teoria. Vedem o integrare mai profundă în comunitate sau oamenii devin și mai deconectați, în funcție de cât de strâns sunt țesute în „urbanismul în care trăim”. Viața urbană revine la ceea ce designerii urbani încearcă să facă să se întâmple astăzi - cartiere vibrante din punct de vedere social, spații publice care invită interacțiunea comunității și arhitectură care susține o structură a populației în schimbare, pe măsură ce evoluează în timp.

Centrele urbane din toată țara uită de locul lor inițial ca centru al acestor „hinter”. După două războaie mondiale, lumea a fost martoră la o mare migrație a populațiilor din zonele rurale spre cele urbane de pe tot globul. Orașele au crescut

exponențial ca dimensiune și populație, extinzându-se într-un ritm mai rapid decât ceea ce este durabil din punct de vedere ecologic. Totuși, de ce trăim atât de aproape? Orașele cresc cu rate mai mari ale inegalității veniturilor: devine lipsită de socialitate și diversitate; sărăcia devine proporțională cu bogăția. Tehnologia ne conectează mai bine prin integrarea modernă, dar, la rândul său, induce sentimentul de „non-loc” – unde, de exemplu, terminalele aeroporturilor sau centrele comerciale nu oferă oamenilor un sentiment de apartenență sau un sentiment de comunitate. Presiunea asupra orașelor se înrăutățește deoarece oamenii sunt atrași în locuri din ce în ce mai „moderne”, unde hipermodernitatea continuă să difere de hinterland – adică New York.

7.3.3. Factorul uman

Scopul este de a reconcilia decalajul dintre dovezile cantitative și calitative în ceea ce privește orașele, sistemele de orașe, designul urban. Mediul construit contribuie enorm la bunăstarea și fericirea percepute de cetățeni. Dar și alți factori influențează fericirea lor, cum ar fi venitul sau educația.

Orașele au un efect dăunător asupra înfloririi umane sau asupra bunăstării cetățenilor dacă externalitățile și problemele proliferază în jurul lor (OECD, 2006).

Soluțiile pentru disparitățile economice pot fi concentrate în exterior prin identificarea modului în care designul urban se manifestă din mediul construit are un efect asupra calității vieții oamenilor. Este corect

să spunem că „comportamentele noastre sociale sunt sculptate de fizicul nostru”.

Opinia ONU asupra inovației în design urban ia în considerare calitatea vieții în termeni de sociabilitate și bunăstare. Cu toate acestea, mulți factori contribuie la succesul și propagarea unor astfel de dezvoltări, cuprinzând infrastructura durabilă și un sentiment sporit al locului. Globalizarea a dus la extinderea urbană (googlr.com), care este creșterea nivelului de viață suburban, plasând oamenii mai departe în afara centrelor orașelor; ducând la pierderea contactului cu vecinii lor.

Această secțiune introduce câțiva termeni extrem de importanți, dar discută și relația acestuia cu proiectul nostru HEAV -- un proiect care a abordat activitatea fizică în campusurile universitare.

Cercetări recente arată că modul australian de dezvoltare suburbană este o rădăcină a bolilor sociale, cum ar fi extinderea urbană și consecințele sale asupra bunăstării subiective. Australienii sunt acum încurajați să dezrădăcineze pentru a se „socializa” în micro-apartamente din viața urbană.

Această trecere de la proprietatea casei și case mai mari la comunități mai locuibile și mai dense este una dintre multele modalități prin care designul urban, alături de planificarea cu emisii scăzute de carbon, poate avea impact asupra bunăstării subiective, accesibilității și calității locuințelor, locuinței și, în cele din urmă, asupra fericirii. .

Chiar și orașele cu puțină natură spațială au posibilitatea de a crea astfel de momente temporale prin design urban strategic.

Un studiu efectuat în Cape Town, Africa de Sud, a constatat că 15% dintre rezidenți erau activi fizic în cartierele lor datorită rețelelor multimodale. Cercetarea a evidențiat, de asemenea, că oamenii nu aveau nevoie de mașini pentru a se deplasa și au condus mai puțin în astfel de cazuri. Mai mulți bicicliști vin și ei la plimbare - 18% dintre oameni îl folosesc ca mijloc de transport în loc de mașini sau transport public.

În special cu „activare”, designerii urbani pot lua în considerare modul în care funcționează diferitele utilizări ale terenului și modul în care dinamica acestora influențează structura orașului. Ce s-ar întâmpla dacă un loc forțează libertatea împotriva altuia? De exemplu, unde sunt „activate” aceste modele în Singapore? Cum se joacă acolo?

Sociabilitatea este văzută ca o normă socială din proiectele urbane mai vechi lipsite de prea multă tehnologie. Inovația în design urban a început să revină pentru a sprijini implicarea umană, minimizarea dificultăților efortului uman și ruperea de sentimentul de izolare.

Mulți cred că americanii au început să creadă în propria lor izolare. Arhitectura a căutat modalități de a reduce deconectarea dintre oameni și mediul construit prin inovarea designului urban.

Odată cu evoluțiile și schimbările rapide care au avut loc în istoria spațiului urban, este clar să vedem cum se schimbă mobilitatea și

relațiile cu spațiile. Cea mai semnificativă dintre acestea este creșterea telecommuting-ului, denumită muncă de oriunde. Programele spațiale care se confruntă cu o cerere crescândă de accesibilitate și durabilitate au amplificat nevoia noastră de diversitate în planificarea și designul orașului. Mediile captivante precum Oculus Rift sau Google Streetview ne oferă o oportunitate de a experimenta o simulare a perspectivei altei persoane - permițându-ne o șansă mai mare de a ne conecta cu starea prezentă a acelei persoane.

7.3.4. Urbanism verde

Orașele formează o parte specifică a vieții noastre de zi cu zi. Diferitele dimensiuni și stiluri de viață condiționează dinamica acelui spațiu, care alcătuiește un oraș. Indiferent dacă oamenii aleg să locuiască într-o metropolă sau într-un sat, conștientizarea designerilor despre cum să promoveze sociabilitatea este esențială atât pentru înflorirea umană, cât și pentru durabilitate.

Probleme diferite apar cu proiectarea spațiilor pentru grupuri marginalizate în orașe – precum și oportunități. În această explorare scrisă, voi alege câteva dintre cele mai bune practici prezentate de reproiectarea spațiului verde urban în ceea ce privește implicarea publicului, considerentele pe termen lung și părțile interesate de incluziune socială în jurul designului urban durabil.

Încă o ramură relativ nouă, dar în creștere rapidă, a studiilor urbane, designul și managementul urban ecologic se bazează pe ideea că atunci când ecologia este aplicată orașelor, îmbunătățește calitatea vieții oamenilor.

Regândiți strategiile pentru viața comunității în societatea noastră din ce în ce mai urbană. Reduceți în mod semnificativ amprenta de carbon și trăiți o viață mai sănătoasă cu aranjamente ecologice. Contribuiți la reducerea schimbărilor climatice globale regândind anumite aspecte ale vieții de zi cu zi.

7.3.5. Design urban sustenabil

Este esențial să se creeze medii mai prietenoase și mai vibrante în zonele urbane, pentru a stimula interacțiunile sociale sănătoase, posibile prin design-ul durabil.

Guvernele nu vor fi din ce în ce mai în măsură să abordeze multe dintre schimbările aduse de revoluția digitală. De aceea, este o prioritate pentru ei să reia legătura cu cetățenii printr-o planificare mai bună a orașului, care îmbrățișează designul inteligent și încorporează noi tehnologii.

Reînnoirea vieții sociale a siturilor fragile necesită luarea în considerare a tot ceea ce oferă infrastructurile și dezvoltarea unui model de guvernare eficient.

În ceea ce privește infrastructura, dezvoltarea durabilă, calitatea spațială și participarea socială; ne-am concentrat pe principiile de proiectare care ar servi bine în teritoriile fragile.

Regenerarea urbană este un instrument pentru investiții, generarea de locuri de muncă, incluziunea socială și reducerea sărăciei. Eforturile de antreprenariat social sunt, fără îndoială, binevenite pentru reciclarea teritoriilor sensibile. Dar există îngrijorări tot mai mari cu privire la faptul că nu ne putem permite astfel de eforturi dacă ne referim numai la linii specifice de acțiune de proiectare care ne conduc treptat în afara cadrului unei paradigme care să includă democrația.

"Sociabilitatea sunt legăturile sociale care vin odată cu îmbunătățirea spațiului public. Sociabilitatea este un proces prin care identitățile noastre sunt generate, reproduse și transformate, prin spațiile publice." Aceste spații au un produs secundar al relațiilor societale: cunoștințe și experiențe partajate.

Infrastructura și designul urban din teritoriile fragile nu au de-a face de obicei doar cu fundamentele tradiționale, cum ar fi rețelele de drumuri sau alimentarea cu apă: infrastructura poate schimba fundamental accesul oamenilor la oraș, poate juca un rol în regenerarea urbană, poate ajuta la producerea de orașe incluzive din punct de vedere social, guvernate în mod responsabil de toți membri ai comunității – inclusiv femei și copii.

Upcycling-ul poate fi atât incluziv, în sensul că oferă tuturor capacitatea de a contribui la lumea lor și în afara gestionării deșeurilor. Aduce o dimensiune de eco-justiție, ceea ce înseamnă că upcycling este.

Un caz despre modul în care inovația în design urban poate fi soluția pentru a lupta împotriva singurătății în rândul profesioniștilor care lucrează acasă și se deconectează de orașul lor interior.

Inovațiile de design urban ar trebui să acorde o atenție deosebită grupurilor sociale care altfel s-ar putea simți deconectate în conceptul de viață verticală. În special profesioniștii care lucrează de acasă și locuiesc în propriile lor turnuri în afară de alți oameni.

Viitorul vieții oamenilor este modelat de o serie de decizii luate de experți urbani, arhitecți și planificatori. O înțelegere aprofundată a dorințelor și nevoilor umane sunt elemente cruciale în crearea unei comunități care oferă locuitorilor conexiuni între ei, între cartiere sau aplicarea previziunilor pentru lumea de mâine.

Planificarea urbană este o parte importantă a interfeței om-mediu care se desfășoară într-o lume din ce în ce mai urbanizată, mai ales că ajută la atenuarea problemelor urbane majore, cum ar fi inegalitatea,

eterogenitatea, ciocnirile de stil de viață și coeziunea internă scăzută prin modelarea mediului construit într-o co- proces productiv.

Urban Science studiază modul în care un oraș ar trebui să fie organizat și să funcționeze conform principiilor științifice. Ele sunt problemele cu care se confruntă orașele prin diferite discipline precum sociologia urbană, economie, informatică, arhitectură și drept. Împreună cu aceasta, arheologii au început acum să se implice în diverse domenii de investigație, contribuind la arheologia mediului și explorează modul în care evoluțiile s-au schimbat sau s-au adaptat la diferite nevoi în diferite momente și locuri. De exemplu, ar putea privi gropile de gunoi și, cu noile dezvoltări, ne-ar putea ajuta să înțelegem cum se comportă populațiile atunci când există modificări ale ciclurilor, cum ar fi eliminarea gunoiului etc.

Inovația urbană, care include și sociabilitatea, a devenit unul dintre principalele puncte de interes pentru umanitate de acum aproximativ două decenii.

Din ce în ce mai mult de la criza financiară din 2007-2008 și de la Marea Recesiune, multe guverne (în special din țările occidentale și dezvoltate) au început să înțeleagă cu adevărat cât de multă importanță completează bunăstarea subiectivă și emoțională creșterea PIB (Duggan). Călătoriile accesibile și accesibile în SUA, Europa, Asia, America Latină și Turcia au contribuit la deschiderea unor noi dorințe în rândul locuitorilor din mediul urban.

7.4. Discuții

În cadrul revizuirii sistematice, această secțiune oferă o explicație a rezultatelor urmărite; situații similare au fost avute în vedere și în alte contexte, pe lângă cercetarea bibliografică inițială - efectuată în perioada august-noiembrie 2021 - cercetări aprofundate publicate recent precum Orașul Creativ sau atlasele referitoare la oraș și peisaj. Aceste lucrări colectează exemple semnificative de bune practici de design pentru schimbarea teritoriului contemporan: zone metropolitane, precum Amsterdam, Barcelona, Bilbao, Genova, Lisabona, Marsilia, Newcastle, Palermo și Rotterdam, înregistrează o nouă cultură urbană durabilă care poate fi luată fără îndoială. ca model de dezvoltare.

Toate cercetările examinate - care privesc orașe inteligente, urbanism verde, proiect sustenabil, sociologie urbană, schimbări climatice, oraș și suburbii - inclusiv disertații științifice, confirmă problemele ridicate, având în vedere stadiul de pregătire a unei figuri profesionale capabile să abordeze problemele oraș dar încadrat într-o cheie distinctă socială.

În special, este luată în considerare importanța de neînlocuit a rețelei multiple de corelații multidisciplinare sau împletirea cunoștințelor de design care afectează orașul și teritoriul cu toate celelalte discipline aparent îndepărtate. O cercetare complexă care, deși nu poate fi cuprinsă într-o singură lucrare, se caracterizează prin teme considerate esențiale și evidențiate prin cuvintele cheie, alese în prima fază, concepute ca concepte teoretice capabile să conecteze acțiunile proiectului de cunoaștere în general. .

Cunoașterea contemporană, cu toate acestea, cu referire în special la cea arhitecturală, s-a fragmentat treptat într-o serie de poziții particulare, uneori exprimate sub forma unui articol științific, alteori ca o colecție de scrieri, dar rareori ca o lucrare teoretică completă. Cu toate acestea, există însă orașe avangardiste, în special în țările din nordul Europei, care investesc în cercetare, inovare și regenerare urbană. Ele mărturisesc modul în care cultura, arta, arhitectura și designul urban sunt capabile să acționeze asupra țesăturii sociale și urbane, precum și asupra construcției unui concept nou și evoluat de cultură a orașului, fără a neglija spațiul periferiei.

Pe de altă parte, problemele legate de periferie reprezintă astăzi una dintre principalele probleme în domeniul dezvoltării urbane. Pentru a răspunde corect, este esențial ca studenții și profesioniștii să dobândească cunoștințe de bază bune care, depășind temele proiectului de arhitectură, să poată depăși și să intercepteze domeniile sociologiei, sustenabilității și factorului uman ca discipline de bază pentru intervenția asupra urbanului. mediu inconjurator. Numai așa se va putea îmbunătăți ceea ce se întâmplă în cadrul unor realități mai avansate pentru a fi luat ca model și inserat în hărți, date, informații și comparații utile pentru a înțelege ce perspective se deschid în următorii ani.

Utilizarea acestor noduri conceptuale, inserate în hărți conceptuale - referibile la taxonomiile cunoașterii enciclopedice ale trecutului - s-a dovedit a fi fundamentală, încă de la început, pentru Proiectul de cercetare STUD.IO, caracterizat prin această concepție hipertextuală a cunoașterii inaugurată. În secolul trecut de Enciclopedia Einaudi (Einaudi, G., (1977) Enciclopedia Einaudi, Einaudi) și, astăzi, urmărită de complexul sistem interdisciplinar al Concept Clouds. Din acest cadru s-a ales să se utilizeze o terminologie adecvată capabilă să evidențieze socialitățile intrinseci în dezvoltarea durabilă și inovatoare a proiectului urban și a diferitelor sale forme. Având în vedere că cercetarea este destinată în principal formării studenților din universități, s-a decis introducerea conceptelor cheie, din care a fost scrisă la început, și a instrumentelor considerate utile pentru implementarea rezultatelor. Există diverse instrumente, multe cu caracter normativ, dar printre cele mai eficiente instrumente pentru a crea spații de locuit, spații pentru om,

se confirmă ca esențiale variațiile culturale, economice și sociale care însoțesc omul.

7.5. Concluzii

În logica de ansamblu a multidisciplinarității, care a generat încă de la început Proiectul de cercetare STUD.IO, această revizuire sistematică, chiar și în cadrul caracteristicilor specifice, inerente arhitecturii și dezvoltării urbane, deschide o primă rundă de orizont către alte domenii de cercetare. O extindere semnificativă a cercetării capabile să transforme limitele unor cercetări deja publicate în adevărate puncte forte de la care să se reia, în vederea formării unei figuri profesionale capabile să se miște în cadrul problemelor orașului dar încadrate în cheie pur socială. Rezultatul mărturisește un dialog activ, în moduri diferite, între disciplinele inerente spațiului și orașul cu discipline pur sociologice.

Contribuțiile examinate, pe de altă parte, mărturisesc abordări diferite: de la rapoartele autorilor individuali referitoare la domeniile macro disciplinare, evidențiate prin cuvintele cheie de deschidere, până la utilizarea conceptelor arhitecturale și a planificatorilor folosiți de autori aparținând altor discipline, întotdeauna cu privire la cele sociale. Această abordare detaliată, care din specificul temelor individuale ajunge să cuprindă aria mai largă a interdisciplinarității, a făcut posibilă evidențierea diferitelor forme de asociere dintre aspectele fizice ale arhitecturii și orașului. Uneori în contexte marginale până la identificarea unor aspecte transdisciplinare capabile să dirijeze, în spatele unei prime abordări teoretice, practicile politice în termeni de socialitate urbană. Acesta din urmă a promovat prin proiecte inovatoare menite să marcheze o evoluție semnificativă față de rezultatele anterioare ale cercetărilor desfășurate în aceleași domenii.

În concluzie, pentru a le putea generaliza, rezultatele obținute în urma acestei cercetări, integrate în aria de învățare mai specifică a cursului de formare, pot fi extinse, așa cum sa anticipat la început, în raport cu pregătirea profesioniștilor experți, sau eventual actualizarea lor profesională, în proiectul de urbanism al teritoriului dar în cheie pur socială.

Referințe bibliografice

Augè, M. (2020). *Lieux et non-lieux de la Ville*. Comparative Studies in Modernism n. 17, <https://doi.org/10.1080/10630732.2018.1485368>

- Barbosa-Filho, H., Barthelemy, M., Ghoshal, G., James, C. R., Lenormand, M., Louail, T., Menezes, R., Ramasco, J., Simini, F., Tomasini, M. (2018). *Human Mobility: Models and Applications*, Physics Reports, Vol. 734, pp. 1-74. <https://doi.org/10.1016/j.physrep.2018.01.001>
- Berkes, F., Davidson-Hunt, I. J. (2006). *Biodiversite, systemes de gestion traditionnels et paysages culturels. Exemples fournis par la foret boreale canadienne*, Revue internationale des sciences sociales, n. 187, pp. 39-52. <https://doi.org/10.3917/riss.187.0039>
- Blunt, A., Laing Ebbensgaard, C., Sheringham, O. (2020). *The “living of time”: Entangled temporalities of home and the city*, Transactions of the Institute of British Geographers, John Wiley & Sons Ltd, Vol. 46, pp 149-162. <https://doi.org/10.1111/tran.12405>
- Cajot, S., Schuler, N., Peter, M., Koch, A., Marechal, F. (2017). *Interactive optimization for the planning of urban systems*, Energy Procedia 122 (2017) 445-450. ISSN: 1876-6102
- Carli, P., Scrugli, P. (2021). *UNPARK The second life of an infrastructure in a high-density urban environment*, AGATHON – International Journal of Architecture, Art and Design, n. 09, pp- 72-81. <https://doi.org/10.19229/2464-9309/972021>
- D’Amico, G., L’Abbate, P. Liao, W., Yigitcanlar, T. (2020). *Understanding Sensor Cities: Insights from Technology Giant Company Driven Smart Urbanism Practices*, Sensors 2020, 20, 4391. <https://doi.org/10.3390/s20164391>
- Fineschi, S., Loreto, F. (2020). *A Survey of Multiple Interactions Between Plants and the Urban Environment*, Frontiers in Forests and Global Change, Vol. 3, Art. 30. <https://doi.org/10.3389/ffgc.2020.00030>
- Fors, H., Hagemann, F., Ode Sang, A., Randrup, T. B. (2021). *Striving for Inclusion - A Systematic Review of Long-Term Participation in Strategic Management of Urban Green Spaces*, Frontiers in Sustainable Cities, Vol. 3, Art. 572423. <https://doi.org/10.3389/frsc.2021.572423>
- Jiron, P. (2019). *Urban Border*. The Wiley Blackwell Encyclopedia of Urban and Regional Studies. <https://doi.org/10.1002/9781118568446.eurs0354>
- Karakayaci, Z. (2016). *The concept of urban sprawl and its causes*, The Journal of International Social Research, Volume: 9 Issue: 45, Issn: 1307-9581
- Komninos, M., Kakderi, C., Panori, A. & Tsarchopoulos, P. (2018). *Smart City Planning from an Evolutionary Perspective*, Journal of Urban Technology. <https://doi.org/10.1080/10630732.2018.1485368>
- MacLachlan, A., Biggs, E., Roberts, G., Boruff, B. (2021). *Sustainable City Planning: A Data-Driven Approach for Mitigating Urban Heat*, Frontiers in Built Environment, Vol. 6, Art. 519599. <https://doi.org/10.3389/fbuil.2020.519599>
- Mouratidis, K. (2019). *Compact city, urban sprawl, and subjective well-being*, Cities 92, pp. 261–272. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2019.04.013>
- Schüler, N., Cajot, S., Peter, M., Page, J., Marechal, F. (2018). *The Optimum Is Not the Goal: Capturing the Decision Space for the Planning of New Neighborhoods*, Frontiers in Built Environment, vol. 3, art. 76. <https://doi.org/10.3389/fbuil.2017.00076>

- Simeon, V., Olafsson, A. S., Mederly, P. (2021). *Advancing urban green infrastructure through participatory integrated planning: A case from Slovakia*, Urban Forestry & Urban Greening 58 (2021) 126957. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2020.126957>
- Sturm, R., Cohen, D. A. (2014). *Suburban sprawl and physical and mental health*, The Royal Institute of Public Health. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2004.02.007>
- Vagena, A. (2021). *Digital Nomads and Tourism Industry*. Academia Letters, Article 765. <https://doi.org/10.20935/AL765>
- Wasfi, A. (2014). *Architecture as a Second Nature*, Journal Of Sustainable Architecture And Civil Engineering, N. 2(7). <http://dx.doi.org/10.5755/j01.sace.7.2.5981>

Partea a treia - O contribuție tematică

8. Ordinea și legalitatea în spațiul urban: profile de prevenție împotriva devianței

Nicola Malizia

Kore University of Enna (Italy),
nicola.malizia@unikore.it

Abstract

Ordinea publică, legalitatea și securitatea sunt teme dominante în viața de zi cu zi a unui număr mare de cetățeni și fac obiectul multor atenții mediatice. Spațiul și interesul dedicat episoadelor care destabilizează ordinea în centrele urbane și care apar pe străzi, în parcuri, în mijloacele de transport în comun, în locurile de agregare cu consecințele lor, contribuie, din păcate, la întărirea climatului și a percepției subiective a insecurității care afectează mai mult persoanele care au mai puține mijloace de combatere a acesteia, precum copiii, persoanele cu dizabilități diferite, persoanele în vârstă și, transversal, femeile. Este clar că climatul de incertitudine și nesiguranță care afectează orașele noastre, precum și teama tot mai mare de criminalitate, sunt determinate doar parțial de situația obiectivă a creșterii faptelor infracționale sau a conduitei deviante, în special a minorilor și tinerilor, care sunt, de asemenea, mai vizibile și mai perceptibile pe străzile noastre. Criza sistemelor de securitate și protecție socială, răspândirea șomajului structural și o piață a muncii din ce în ce mai puțin garantată, scăderea modelelor valorice, reapariția și multiplicarea sărăciei, vechi și noi, și riscul ca fiecare dintre noi, din cauza disponibilizării, a bolii sau pur și simplu înaintarea în vârstă, vor intra în așa-numita „zonă gri” au o influență decisivă asupra sentimentului de securitate al unor mari părți ale populației. Decalajul tot mai mare dintre sărăcie sau aproape sărăcie și bogăție și efectele globalizării, care odată cu marile migrații au adus imigranți și cei „diferiți” în ceea ce privește cultura, obiceiurile și statutul în orașele noastre, contribuie, potrivit unora, la destabilizarea cadrului social, creând anxietăți profunde și temeri care adesea se exprimă într-o cerere de securitate din partea „inamicului” extern și a orașului ostil. Potrivit altora, în schimb, imigranții reprezintă o potențială bogăție multiculturală care trebuie valorificată și integrată în comunitățile urbane. Cererea de securitate este pusă puternic instituțiilor, începând cu cele mai apropiate, adică municipalități și primari, chiar și atunci când deciziile și responsabilitățile pentru politici și acțiuni sunt plasate la alte niveluri instituționale. Cu toate acestea, cetățenii se așteaptă ca securitatea lor personală să fie garantată de orașul lor și de administratorii pe care îi cunosc cel mai îndeaproape. Întărirea sentimentului de securitate devine așadar o sarcină primordială a instituțiilor, începând cu administrațiile locale. Pentru o problemă atât de complexă și articulată, nu pot exista răspunsuri simple și unidirecționale. Astăzi, deși asistăm la un nou proces, cu intervenții pozitive și proactive de combatere a ilegalității și regenerării urbane, cu scopul de a crea un climat de securitate și de a spori încrederea, o mare parte a cetățenilor solicită în continuare eliminarea „diferitului” (imigranți, romi, dependenți de droguri, prostituate).

Cuvinte cheie: Ordine publica, legalitate, securitate, oras, devianta

8.1. Violența urbană și percepția insecurității

Violența urbană și insecuritatea sunt teme centrale pentru societățile de astăzi, deoarece fac parte semnificativ din preocupările populației și ale vieții democratice. Pentru a evidenția acest fenomen mondial, este cu siguranță necesar să se procedeze la o analiză precisă a globalizării și a dinamicii urbane care caracterizează modernitatea târzie în multiplele sale dimensiuni sociale, culturale și politice, care necesită definirea mult mai exactă și minuțioasă a noilor politici publice. În ultimele decenii, și mai ales din prima jumătate a anilor 1970, atât în Europa, cât și în restul lumii industrializate, s-a înregistrat o creștere accentuată a criminalității, astfel încât violența urbană a devenit o constantă în orașe și mai ales în metropole și megaorase. Potrivit studiilor și sondajelor, violența și criminalitatea au început o mișcare ascendentă deosebit de rapidă și de neoprit (De Vita, 2022). Creșterea criminalității, însoțită de o apariție generală a sentimentului de insecuritate, corespunde în timp creșterii economice, exploziei consumerismului, urbanismului necontrolat, care a dus la dezintegrarea țesutului social urban, alterarea modurilor de viață și, cu atât mai gravă, criza valorilor și schimbărilor, căreia îi este asociat un set de indicatori ai unei posibile și mult amintite crize a societăților occidentale, precum slăbirea și dezorganizarea structurilor familiale, sărăcia, exclusiunea socială și dependența de droguri. Creșterea criminalității, accentuată într-o perioadă de prosperitate economică marcată și de crearea de locuri de muncă, face necesară relativizarea ideii de criză și criză, care de-a lungul timpului au format o pereche inseparabilă, prin aceea că reunesc complex un sistem larg de variabile care variază de la exclusiunea socială la absența așteptărilor, până la defalcarea mecanismelor informale de control social și urbanizare, unde, evident, toți acești factori converg și se întrepătrund. Astfel, dacă modernitatea în acești termeni ai geografiei umane se traduce prin urbanizare, analiza longitudinală a criminalității evidențiază apariția unei infracțiuni urbane de natură esențial patrimonială. De altfel, diversele forme de incivilitate, delincvența juvenilă și manifestările mai mult sau mai puțin grave de tulburare a ordinii sociale și ciocniri cu autoritatea statului, sunt acte urbanistice vădit puternic asociate cu apariția sentimentului de nesiguranță. Orașele devin spații de diferențiere socială și culturală puternică, marcant multietnică și multiculturală, în care bogăția și exclusiunea socială se ciocnesc și necesită noi forme de „guvernare” exclusiv din punct de vedere al securității. Definițiile propuse pentru violența urbană sunt aproape

întotdeauna reductive ale obiectului de definit. Există, totuși, puncte puternice de convergență în definițiile utilizate în mod obișnuit pentru a descrie aceste tipuri de acțiuni: actorii lor sunt tineri și acțiunile comise sunt slab organizate; în plus, spațiile publice fizice sau simbolice sunt definite frecvent ca obiect al agresiunii; caracterul gratuit al actelor, care poate lua diferite forme, variază de la vandalism la revolte de diferite feluri. Distincția dintre violența urbană și revolte este paradigmatică a dificultății de a defini contururile contemporane ale insecurității (Newman & Karen, 1980). Revoltele sunt de natură colectivă, urmăresc obiective politice și contestă ordinea stabilită. Acțiunile, care se pot desemna revolte, se referă în principal la demonstrații împotriva autorității și sunt însoțite de acte de vandalism împotriva proprietății publice și private și conotate de violență împotriva persoanelor. Aceste acțiuni sunt acum un fenomen frecvent la nivel mondial, care au loc atât în țările dezvoltate, cât și în cele în curs de dezvoltare. De asemenea, este necesar să se țină cont de natura spontană a multor dintre aceste acțiuni în care noile tehnologii informaționale joacă un rol sporitor în apariția și consolidarea rețelelor sociale și au devenit instrumentele de serviciu în acest context.

8.2. Violența urbană și procesele de victimizare în contexte internaționale

Noțiunea de violență urbană cuprinde acte de nivel infracțional diferențiat care pun în pericol siguranța și calitatea vieții cetățenilor, alimentând sentimentul de nesiguranță precum: efracții, cerșetorie agresivă sau graffiti nestăpâniți, furtul de mașini pentru raidurile nocturne, precum și ca toate acele forme ilicite de delincvență juvenilă. În anumite contexte internaționale, violența și criminalitatea au atins cote foarte înalte, reprezentând o amenințare serioasă atât pentru siguranța publică, cât și pentru dezvoltarea economică. Acesta este cazul în multe orașe din America Latină, Asia și Africa, unde violența urbană și creșterea violenței armate sunt incomparabile cu ceea ce se întâmplă în societăți precum cele din Europa. Violența urbană este una dintre primele cinci cauze de deces în țări precum Brazilia, Columbia, El Salvador și Guatemala, unde crima organizată, traficul de droguri, traficul de persoane, răpirea, războiul de gherilă și eliminarea oponentilor politici, precum și ciocniri violente cu poliția, rezumați harta lungă a violenței urbane din America Latină. Pe scurt, se poate spune că conceptul de violență urbană îmbrățișează un set variat și larg de comportamente și acțiuni care sunt, fără îndoială, considerate deviate, iar unor astfel de acțiuni îi corespunde creșterea sentimentului

de insecuritate în societățile urbane și contemporane. Protagonistii insecurității urbane sunt în majoritatea cazurilor bandele, considerate a fi o realitate de dimensiune universală. Bandele sunt o concentrare de grupuri de tineri de origine socială scăzută, din mahalale și cartierele suburbane, a căror identitate se poate baza pe etnia rasială sau religioasă și pe un sentiment de discriminare. Geografia socială a orașelor moderne, de fapt, creează spații de diferențiere socială, culturală și economică accentuată, în faldurile cărora își desfășoară activitatea aceste asociații prin trecerea de la grupuri stradale la grupuri instituționalizate. Înlocuind un stat absent și o societate cu alternative reduse, ei își definesc modelele comportamentale în cadrul unei subculturi autolegitimate, prin care transferă modele de fraternitate, ca poartă către o bunăstare materială dorită, chiar dacă ilegală sau ilegală. criminală, unde predomină traficul de droguri. Potrivit lui Roché (1994), semnificația socială și politică actuală a problemei insecurității este rezultatul îmbinării creșterii criminalității cu un proces de selecție și construcție socială a criminalității ca risc. Sentimentul de nesiguranță este, așadar, definit ca expresia unei reprezentări sociale a mediului, în care sunt prezente logicile culturale și identitare și logicile situaționale, adică legate de experiența actorului asupra realității trăite. Pentru comunitate, criminalitatea, ca și alte forme de violență, se prezintă ca o provocare, ca un element de perturbare a ordinii stabilite, capabil să pună în pericol mecanismele larg răspândite și instituționale de control public. În acest context de anxietate și insecuritate, este semnificativ să ne referim la pierderea încrederii în capacitatea statului de a asigura un climat de securitate și ordine socială. De asemenea, trebuie subliniat faptul că în multe țări, un număr mare de indivizi nu au încredere în eficacitatea poliției, ceea ce se reflectă în eșecul de a raporta un număr mare de infracțiuni (număr întunecat). Sondajele de victimizare arată cum acest comportament este pus pe seama faptului că poliția nu este interesată să rezolve infracțiunile în care sunt implicate sau pentru că nu poate face nimic. Această neîncredere în eficacitatea poliției este frecvent asociată cu o prezentare penalizantă a instanțelor, în special în ceea ce privește întârzierea excesivă a justiției în soluționarea proceselor. Ca manifestare a neliniștii sau a fricii, sentimentul de nesiguranță este exprimat printr-un sistem complex de reprezentări și practici sociale. Preocuparea este exprimată în sens plural: „trăim o situație îngrijorătoare” sau „le e frică”. În timp ce frica de criminalitate în sine se referă la frica în casă, frica în stradă și comportamentul precaut, această îngrijorare este tradusă de cetățean într-un apel către stat să acționeze mai ferm în combaterea criminalității. De altfel, frica de criminalitate se referă și la practicile de precauție ale indivizilor, menite să evite o eventuală victimizare, precum: frica de a ieși noaptea sau luarea măsurilor de precauție pentru a evita riscul de a întâlni situații

periculoase fie în cartier, fie în oraș în care unul trăiește. Persoanele care locuiesc în locuri riscante sau sunt asociate cu grupuri potențial riscante, tind astfel să dezvolte un comportament de autoprotecție, contribuind astfel la reducerea corelației dintre victimizare și teama de infracțiune.

Acesta este, de exemplu, cazul femeilor și persoanelor în vârstă, unde teama de infracțiune este mai mare, în ciuda faptului că parametrii de victimizare sunt egali sau chiar mai mici decât parametrii de ansamblu (Di Raimondo, 2009). În acest sens, majoritatea anchetelor de victimizare arată că probabilitatea de a fi afectat de oricare dintre infracțiunile din chestionare este identică atât la bărbați, cât și la femei și ambele categorii își doresc o ordine socială care să pulverizeze atât criminalitatea, cât și violența din orașe (Misiti, 2007). Sentimentul de nesiguranță este însă o prerogativă urbană; de fapt, tocmai în oraș problemele sociale găsesc teren fertil, cum ar fi șomajul, dependența de droguri, excluziunea socială, destrămarea familiei și a rețelelor sociale și micile infracțiuni, care generează un mediu propice. Dacă frica este, în sine, generatorul unui climat de anxietate și tensiune socială, preocuparea pentru ordinea socială se traduce în societățile europene și în majoritatea țărilor industrializate în comportamente și acțiuni sociale și politice de o importanță crescândă. Datorită valorii sale simbolice înalte, insecuritatea devine scena privilegiată pentru acțiunile mediatorilor politici, care, spre ușurința accesului la mijloacele de comunicare socială, îmbină capacitatea sentimentului de insecuritate de a acționa ca element de sensibilizare și de sensibilizare. agregarea grupurilor latente (Poyner, 1984). Multe țări europene au asistat la inițierea unor acțiuni colective menite să înlocuiască sau să compenseze o presupusă lipsă de intervenție a statului în menținerea ordinii și securității sociale. Consecința vizibilă și îngrijorătoare din punct de vedere social a acestei asocieri între discuțiile politice și renașterea sentimentului de insecuritate este accentuarea unei viziuni reductive și clasificatoare a societății în contexte multietnice și foarte diverse din punct de vedere social, care caracterizează societățile contemporane și în special orașele; sentimentul de nesiguranță a favorizat și apariția unei perspective diferențiatorie și discriminatorii din punct de vedere social care asociază originea criminalității și insecurității cu grupuri sociale percepute ca marginale sau diferențiate etnic.

8.3. Marginalitate și devianță juvenilă în centrele urbane

În Italia, grupurile de tineri care își petreceau timpul liber în spațiile publice nu erau percepute ca periculoase și nu erau denumite cu greu „bande” (Matza & Gresham, 2010). Astăzi, imaginea acestor grupuri

este diferită, parțial datorită trecerii de la „o idee a tânărilor și adolescentului ca subiect imatur, nevoit de protecție, care se pune în primul rând în pericol, la o idee a adolescentului și tineretului. faza ca o faza periculoasă și ca un risc pentru alții” (Olivier, 2018). Astăzi, termenul „gașcă de copii” (denumit în mod greșit) a fost înlocuit cu „agregații de tineri devianți sau bande urbane”. Această construcție a fenomenului „bande de tineret” se înscrie în retorica securistă și procesele de criminalizare a anumitor categorii sociale (imigranți și tineri) care s-au răspândit în Italia încă din a doua jumătate a anilor '90. Dacă ne uităm la dinamica formării „bandelor”, nu găsim motivații care să difere de cele care determină nașterea oricărui grup de egali: apartenența la grup permite tinerilor să obțină ceea ce nu găsesc în domenii precum familia, școală și alte agenții comunitare. Căutarea identității și a statutului, dificultățile în contactul cu adulții, dezavantajele familiale, economice și sociale, împreună cu performanța școlară slabă și barierele percepute în accesul la oportunități, inclusiv la locul de muncă, sunt principalii factori care determină un tânăr să caute sprijin în cadrul unui grup. Fenomenul agregărilor de tineri de stradă a făcut obiectul multor cercetări prin interviuri cu martori privilegiați (educatori stradali, directori de școli, actori ai sistemului penal, reprezentanți ai administrațiilor locale, reprezentanți ai străinilor), ale căror puncte de vedere au fost culese pentru a explora formele de sociabilitate ale adolescenților; reconstruirea traiectoriilor de viață și a așteptărilor viitoare ale tinerilor care fac parte din grupuri, ținând cont de traseele de migrație și de problemele asociate cu integrarea în comunitatea țintă; să înțeleagă dinamica interacțiunii dintre adolescenții care aleg spațiile publice ca loc de întâlnire și ceilalți oameni care frecventează aceleași zone urbane; analiza comportamentului ilicit și deviant al grupurilor și răspunsul sistemului de justiție penală (Miscioscia, 2021). În primul rând, însă, se consideră util să se menționeze bandele de stradă pornind de la studiile socio-criminologice efectuate în America și Europa, tot pentru a face o comparație cu realitatea contextului italian în general. Încă de la primele studii, bandele de minori au fost legate de caracteristicile demografice, sociale și spațiale ale țesăturii urbane. În cuvintele lui Thrasher (1960), primul sociolog care a analizat bandele din Chicago, bandele reprezintă „un element interstițial în structura societății”. Tinerii care le aparțin sunt în mare parte copii ai imigranților care locuiesc în cartierele dezorganizate ale orașului și care, excluși din sferile instituționale, găsesc în spațiile publice singurul spațiu și în bandă singurul loc de satisfacere a nevoilor de socializare. Pentru Thrasher, constituirea bandelor are loc informal, în virtutea faptului că tinerii se întâlnesc în spațiile publice și dezvoltă tradiții și amintiri comune, caracterizându-se și identificându-se ca un grup distinct de alte agregații de tineret, prinzând rădăcini într-un

teritoriu care este perceput și apărut ca „al lor”. Apariția comportamentului deviant și recurgerea la violență (tipic luptelor dintre bandele rivale) sunt interpretate ca o consecință a lipsei de control a adulților. Cohen (1972), de asemenea, reduce originea bandei la structura socială. Interiorizarea valorilor sociale dominante nu este egalată, pentru tinerii din clasa muncitoare, de disponibilitatea instrumentelor pentru a adera concret la modele de succes. Devianța bandelor nu poate fi explicată prin recurgerea la paradigma (lipsa) controlului social. Influențat de teoria învățării, Cohen identifică în subcultura delincventă o „soluție colectivă la problemele de adaptare”, în special la problemele de plasare pe scara socială.

Comportamentul deviant este „învățat” în grupuri în care comportamentul delincvent s-a impus ca „lucru de făcut”. Membrii bandei, destinați să li se acorde stigmatizarea perdanților dacă sunt evaluați în funcție de valorile sociale dominante, operează o inversare a acestor valori „până la punctul de a face din neconformitate (adică la ceea ce s-ar aștepta cei din afară) un criteriu pozitiv de considerație socială în cadrul grupului. . O astfel de alternativă este reprezentată de subcultura delincventă, care se articulează într-o „structură de credințe și valori care (susține) tinerii și (produce) justificări pentru conduita lor deviantă”. Odată stabilită, subcultura deviantă se transmite în cadrul grupului după dinamica descrisă de Sutherland (1947). Spre deosebire de Cohen, care definește subcultura delincventă drept „gratuită, malignă și distructivă”, Cloward și Ohlin (1968) văd membrii bandei ca „actori raționali” care aleg alternativa deviantă deoarece este considerată potrivită pentru atingerea unor scopuri sociale altfel inaccesibile pentru lor. În cadrul paradigmei socio-criminologice care privilegiază aspectul subcultural, bandele de tineri sunt astăzi interpretate din conceptele de „rezistență” și „producție” socială. În primul caz, gașca este înțeleasă ca o formă de rebeliune împotriva unei condiții subalterne; în al doilea caz, în schimb, ca grup de ajutor reciproc în cadrul căruia se reproduc și se perpetuează condițiile care plasează unii tineri în rândul subiecților marginali. Cu alte cuvinte, „gașca de stradă urbană (poate fi considerată) o sferă de socializare. În timp ce condiția subclasei urbane rămâne terenul privilegiat pentru interpretarea bandelor de stradă atât în America, cât și în Europa, factorii culturali și modelele de gangsteri, din ce în ce mai transmise de mass-media și rețelele sociale, câștigă în importanță. Stilurile care călătoresc prin muzică, video, media și modă creează o tradiție virtuală care se referă la un nou „spațiu”: strada în acest caz este plasa, bloguri, cafenele cibernetice, chat-uri etc., înțeles ca forța de convingere a mass-media pentru adolescenți. Bandele și muzica lor servesc pentru a da voce oamenilor plasați la marginea societății. Eșecul modelelor educaționale ale instituțiilor comunitare, lipsa structurilor de socializare, lipsa încrederii în posibilitatea îmbunătățirii

condiției sociale și incertitudinile unei modernități instabile îi determină pe adolescenți să dezvolte „identități de rezistență” care se formează în opoziție cu cultura dominantă (Becker, 2003). La sfârșitul anilor 1990, un grup de cercetători, denumit Eurogang, a fost înființat în Belgia cu scopul de a compara bandele de stradă la nivel european, și între realitățile europene și cele americane, pentru a depăși ceea ce a fost definit ca fiind un „paradox”: negarea, adică a existenței în Europa a unor forme de agregare asemănătoare bandelor americane, pur și simplu pentru că grupurile europene nu corespund descrierilor adesea stereotipe ale grupurilor de stradă americane. Numeroase investigații au fost efectuate de Eurogang (Esbensen & Maxson, 2012), aspectul pe care ne propunem să-l explorăm aici vizează elementele care definesc gașca de tineri de stradă. Pentru a putea vorbi de bande de stradă de tineri este necesar ca grupul: a) să aibă o anumită durată în timp; b) se întâlnește în spații (în afara mediilor familiale, școlare și de muncă); c) este compus din tineri cu vârsta cuprinsă între 12 și 25 de ani; d) are o identitate colectivă cu care fiecare membru se identifică și că această identitate include implicarea în activități ilegale. Pe lângă elementele analizate până acum, Eurogang a identificat caracteristici „descriptive” care pot fi găsite în cadrul bandelor de tineri. Acestea includ sexul masculin și naționalitatea străină sau apartenența la o minoritate etnică a membrilor bandei.

În ceea ce privește naționalitatea, nevoia de apartenență, identitate și sprijinul care stă la baza bandelor, astăzi acești factori se împletesc puternic cu dinamica marginalității, discriminării și excluderii care, în multe orașe europene, nu mai au ca protagoniști pe minorii asigurați de imigrația, dar afectează și un grup substanțial de adolescenți indigeni; aceștia sunt tinerii periferiilor urbane. Interpretarea unor astfel de forme de violență urbană a evoluat de-a lungul a două paradigme socio-criminologice. Pe de o parte, grupurile de tineri, protagoniști ai revoltelor engleze, au fost descrise ca fiind produsul unei „culturi de bande” patologice originare din comunitatea neagră. Este o cultură violentă și ostilă față de autorități și de sistemul social dominant. Pe de altă parte, revoltele urbane au fost legate de condițiile defavorizate ale populației tinere care trăiesc în zonele periferice și dezorganizate ale orașelor, caracterizate prin niveluri ridicate ale șomajului în rândul tinerilor, lipsa de locuințe și rate ridicate de eșec școlar.

„Gangile” de astăzi sunt formate în mare parte din „tineri proveniți din imigrație”, adică cei care, deși s-au născut în Franța și deși au cetățenia franceză, trăiesc într-o condiție de dublă excludere: nu împărtășesc cultura familiei lor de origine. Aceștia sunt „excluzii interni”, obiectul unei „discriminări negative” produsă de „mecanismele de disimulare a negării” drepturilor: de la școală la lumea muncii și la sistemul de justiție penală. În acest cadru se plasează comportamentul rebel și

violent al bandelor de tineri, care trebuie înțeles ca expresie a unei patologii a sistemului social (Gammone, 2015). În Italia, cercetările privind comportamentul deviant al adolescenților s-au concentrat mai ales pe aspecte precum alcoolul și consumul de droguri și hărțuirea. Mai recent, devianța tinerilor a fost analizată în termeni mai generali prin anchete de mărturisire. În contextul italian, lumea agregărilor de tineri și insecuritatea pe care aceste grupuri o produc în oraș par încă strâns legate de fenomenele migratorii, în special de migrația din America Latină (Riccardini, & Thomas, 2020). Concentrarea latinilor în anumite cartiere ale orașului și prezența tinerilor care își petrec cea mai mare parte a zilei în spații publice frecventate aproape exclusiv de bătrâni (o categorie percepută ca fiind cu risc crescut de victimizare) au devenit o problemă de securitate urbană (Cardinali & Luzi, 2017). Pentru tinerii latino-americieni, căutarea formelor de socializare de grup și a locurilor alternative de divertisment în comparație cu activitățile recreative și sociale ale italienilor devin „practici de distincție”, strategii de adaptare și rezistență la discriminare și excludere. În astfel de contexte, violența este interpretată ca „un mijloc expresiv în absența vorbirii; acolo unde cineva este incapabil să-și exprime emoționalitatea, furia, nevoia, nevoia de recunoaștere, se folosește confruntarea fizică și violența ca mijloc expresiv de comunicare imediată” (Borsani, 2005). Bandele din America Latină care se întâlnesc pe străzile și aleile multor orașe italiene par, așadar, să îmbrace caracteristicile „organizațiilor de stradă”: grupuri care oferă tinerilor posibilitatea de a fi recunoscuți individual și colectiv, un refugiu împotriva tensiunilor și presiunilor. a vieții în cartier/ghetou. Bandele de stradă sunt compuse din tineri cu vârste cuprinse între 12 și 25 de ani, deși intervențiile arată o vârstă mai mică. Adolescenții care fac parte din grupuri sunt în mare parte băieți, fetele joacă roluri de evidentă subordonare: (băieții din ghetou spun „tu ești fata mea” nu „fata lui”, folosesc chiar termeni derogatori, iar fetele nu iau rău să fie numit vulgar și ofensator).

8.4. Originea fricii urbane și nevoia de securitate

Tema sentimentului de nesiguranță care pătrunde în orașe și la care nu se pot da răspunsuri satisfăcătoare este una dintre cele mai controversate. Este prezentă în sondajele de opinie privind nevoile cetățenilor, în programele electorale ale diferitelor tabere politice, tinzând spre cursa spre vârf jucată în principal pe binomul criminalitate-imigrație. Cu toate acestea, fără rezultate satisfăcătoare în ceea ce privește percepția publicului. Dimpotrivă, se pare că politica este cea care transmite

societății propriile lacerării, lărgind și accentuând diviziunile și conflictele, chiar de origine personală. Astfel, politica, în loc să ajute la dizolvarea fricilor, le inventează, uitând să contribuie la construirea consensului și a coeziunii și, dimpotrivă, alimentând disidența, dezaprobarea și fragmentarea. Aprofundarea sentimentului de nesiguranță ridică două întrebări: ce relație există între tendința criminalității și creșterea sau scăderea fricii care este deosebit de răspândită în corpul social? Această întrebare provine din observația des raportată că percepția insecurității este relativ independentă de creșterea sau scăderea anumitor infracțiuni tipice vieții de zi cu zi a cetățenilor (Fasolino, Coppola & Grimaldi, 2018). A doua întrebare deschisă se referă la politicile de securitate, nu numai în ceea ce privește eficacitatea lor practică, ci mai ales pentru a evalua dacă anumite măsuri adoptate cu intenția de a crește percepția de securitate nu pot, în schimb, să crească ele însele frica. De exemplu, așa-numitele coloane de alarmă de viol SOS situate în parcuri și alte locuri tipice din unele orașe: este ușor de înțeles cum astfel de măsuri generice au o putere comunicativă intrinsecă care tinde să dilate și să multiplice mult percepția amenințării, mai degrabă decât liniști. De mii de ani, viața de zi cu zi a ființelor umane a fost plină de amenințări foarte reale și terifiante: foamea, epidemiile, jafurile, mortalitatea infantilă, frigul, violența și abuzul asupra femeilor și copiilor făceau parte din viață și erau toate prilejuri de frică și nesiguranță. Astăzi, multe dintre aceste condiții au fost reduse, unele chiar au dispărut, cel puțin în Europa. Nu numai atât, dar în ultimii cincizeci de ani s-a dezvoltat un sistem de „securitate socială” care a făcut posibilă ținerea sub control a două dintre principalele surse de insecuritate ale generațiilor precedente, mizerie și boală (Bianchini & Sicurella, 2012). Cu toate acestea, se pare că ne este mai frică decât strămoșii noștri. Cu ce se datorează acest paradox? De câteva decenii, adică tocmai de când a început să apară tema frică-securitate, mass-media transferă lumea în casă, cu toate tragediile și suferințele ei mai mult sau mai puțin îndepărtate, reprezentând, de altfel, condiții de existență foarte diferite de experiența noastră de zi cu zi, prezentându-i ca și cum ar putea amenința rutina noastră liniștită. Există în toate acestea fascinația mass-media pentru veștile proaste. Fără îndoială, toate acestea contribuie la producerea unui sentiment de rău vag, la proiectarea temerilor noastre asupra lucrurilor. De unde vine frica? Rădăcina trebuie căutată într-o experiență emoțională mai profundă și în același timp mai nedefinită, pe care o considerăm tipică condiției contemporane și la care ne referim de obicei folosind termenul de angoasă. Este o stare de neliniște primară, de incertitudine fluctuantă, de alarmă vagă care durează de ceva timp, fără a recunoaște imediat un pericol sau o situație concretă drept cauză. Pe baza acestui lucru: este posibil într-o oarecare măsură să se investigheze geneza fricii sociale

contemporane? În acest sens, teza sociologului Bauman (2007) este considerată deosebit de sugestivă. Anxietatea își are originea, în dimensiunea sa socială, din experiența incertitudinii. Desigur, incertitudinea este o experiență constitutivă a existenței în lume și este mai presus de toate hrănită de orizontul efemer al existenței individuale. În acest context, așadar, nu ne referim atât la sensul mai filozofic și universal al sentimentului de incertitudine, cât la forma specifică pe care acesta o ia în societatea timpului nostru. Potrivit lui Bauman (2007), incertitudinea de astăzi exprimă o condiție foarte concretă, rezultatul diverșilor factori precum rapiditatea schimbării sociale într-un context de globalizare crescândă, creșterea libertății individuale și deci responsabilitatea în fața complexității alegerilor și, în sfârșit, criza comunității de relații.

8.5. Efectele măsurilor de securitate urbană în viața de zi cu zi

Frica și securitatea sunt două elemente care acum, mai mult decât în orice alt moment al istoriei, trebuie puse în termenii vieții de zi cu zi. Recunoașterea acțiunilor, familiaritatea locurilor și oamenilor, rutina vieții de zi cu zi oferă mediului din jurul nostru acea predictibilitate care îl face sigur. Frica a fost un element care, după unii istorici, a caracterizat societatea civilizată încă de la origini. Odată cu nașterea statului modern în anii 1500, cererea de protecție a subiecților s-a mutat de la caracterul fragmentar al puterii feudale la centralitatea puterii absolute. În așa-numitul pact hobbesian, suveranul asigură protecție atât împotriva pericolelor externe, cât și a celor interne și, în schimb, își asumă un monopol asupra impozitării și folosirii armelor (Cornelli, 2008). În trecut, se putea întâmpla ca frica și sentimentul aferent de nesiguranță să fie atribuite unor evenimente precum ciuma și astfel să afecteze toate straturile populației. Aceasta a fost o teamă care a revenit când amenințarea unei noi epidemii a dat primele semne și oamenii au căutat protecție cu credință și dacă ar exista o posibilitate economică să fugă din oraș. Valurile ciclice de ciumă care au pătruns în Occident din Evul Mediu până în secolul al XVIII-lea au fost un exemplu clar al modului în care frica a fost legată de fenomene excepționale care, atunci când au apărut, răspândesc panica colectivă. Astăzi, valurile de ciumă nu mai există, deși există amenințarea altor boli. Frica de aceste noi epidemii pătrunde în viața de zi cu zi datorită efectului mesajelor media care aduc locuri de fapt departe și pericole care nu sunt atât de iminente mai aproape. Cauzele care provoacă sentimentul de nesiguranță, chiar și atunci când sunt verbalizate ca frică de crimă, nu pot fi urmărite până la

un singur element, dar mai presus de toate nu sunt ușor de recunoscut. Ceea ce este cel mai destabilizator în peisajul securității este percepția insecurității în dimensiunea vieții de zi cu zi unde rutina este remodelată prin mecanisme de adaptare care restabilesc normalitatea (Padovano, 2011). Instituțiile se concentrează pe ratele criminalității care nu sunt întotdeauna proporționale cu insecuritatea percepută: consecința directă a măsurilor de securitate poate fi, în mod paradoxal, o creștere a acestei percepții în viața de zi cu zi. Complexitatea fenomenului este dată de caleidoscopul de posibilități pe care individul le trăiește și care catalizează insecuritatea existențială. Nesiguranța care este cel mai destabilizatoare în viața de zi cu zi este cea legată de siguranța fizică. Neliniștea pe care o creează este legată de imprevizibilitatea evenimentelor criminale care pot avea loc în viața de zi cu zi, unde făptuitorul poate fi o persoană de încredere, un vecin sau chiar o persoană întâlnită pe stradă (Pavarini, 2006). Nepredictibilitatea faptei infracționale este și mai destabilizatoare. Faptul că agresorul poate săvârși infracțiunea asupra unei persoane alese la întâmplare sau din greșeală, precum și găsirea în locul nepotrivit la momentul nepotrivit, rupe normalitatea micro-acțiunilor de zi cu zi și ordinea socială este amenințată. Printre agresorii ipotetici nu se numără doar străinii, ci și oameni care fac parte din mediul social comun și care devin străini: vezi crimele care au fost minuțios povestite în ultima vreme în mass-media în care o persoană cunoscută drept „persoană bună” devine autor de violențe odioase. Tocmai factorul de imprevizibilitate este cel care provoacă o distorsionare a sentimentului de nesiguranță datorită faptului că aleatorietatea infracțiunilor creează, din partea celor care află despre astfel de evenimente, o identificare ușoară cu victima. Toate măsurile de securitate pornesc de la premisa îmbunătățirii calității vieții, mai ales viața de zi cu zi. Este deci inevitabil să existe repercusiuni în bunul simț, în rutina de zi cu zi (Selmini, 2004). Protecția ordinii publice, controlul dezordinii urbane (de incivilitate, vandalism) și al străinilor sunt cele trei nuclee principale care privesc măsurile puse în aplicare pentru a asigura asigurarea în ceea ce privește locuibilitatea spațiului urban. Protecția ordinii publice este strâns legată de fenomenele de infracțiuni minore care afectează profund viața de zi cu zi. Atacurile, jafurile și pagubele pot avea loc în plină zi sau în timpul ieșirii seara. Un fapt important care reiese din cercetările recente în domeniul securității este tendința locuitorilor orașului de a-și schimba obiceiurile de viață ca urmare a percepției unei insecurități crescute: plecarea de acasă seara, exercițiile în aer liber, folosirea transportului public și alte comportamente au suferit o intensitate substanțială. micsorarea. O altă tendință este aceea a oamenilor care se îndepărtează de locurile în care există semne evidente de incivilitate. Deteriorarea mobilierului stradal, semnele clare de micro-dezordine în unele zone din spațiul urban îi fac pe cei care trec prin ele

să perceapă un fel de abandon, de decădere a spațiului urban chiar și de către instituții (Selmini, 2015). Acest lucru declanșează îndepărtarea cetățenilor din aceste zone percepute ca riscante; nu numai atât, dar și grija, respectul acestor locuri de către oamenii din apropiere este diminuată. Una dintre consecințele acestui fenomen este slăbirea sentimentului de apartenență la locuri și astfel declanșarea unui mecanism în spirală care duce la un sentiment crescut de nesiguranță.

8.6. Politici țintite pentru prevenirea violenței urbane

Termenul de „securitate”, care, conform doctrinei constituționaliste, dacă este însoțit de calificativul „public” contribuie la întemeierea așa-numitei Ordini Publice „materiale”, apare foarte des în Carta noastră constituțională în contexte variate și diferite. În afară de referirea la „Autoritatea de Securitate Publică” cuprinsă în art. 13, alin.2, pe care se întemeiază puterea-datoria ofițerilor și agenților Poliției Judiciare de a proceda la arestarea obligatorie sau facultativă, în flagrant delict (art. 380-381 din Codul de procedură penală) și la arestarea infractorilor suspectați, termenul este folosit în Carta Constituțională în funcția de limitare a exercitării drepturilor fundamentale ale libertății cetățenilor (art. 16 alin. (1) în cazul în care, din motive de securitate, dreptul cetățeanului de a circula și de a locui liber în orice o parte a teritoriului național poate fi restrânsă, dând Autorității puterea de a preveni întâlnirile în locuri publice din motive de securitate dovedite. Astăzi, ceea ce preocupă cea mai mare a cetățenilor este creșterea așa-numitei „criminalități pe scară largă sau stradală”, indiscutabil indicatori ai cărora sunt ratele în continuă creștere ale jafurilor și spargerii, în special în locuințe și cei care invadează spații considerate sigure, afectându-i îndeaproape pe cei mai slabi din punct de vedere al recensământului, sexului și vârstei. În consecință, în această dimensiune, securitatea poate fi înțeleasă ca un stare obiectivă lipsită de pericole sau garantată de posibile pericole, care permite desfășurarea pașnică a activităților cuiva; inclusă în conceptul de securitate este încrederea că, atunci când apar pericole, autoritățile le vor asigura, (dacă nu le vor împiedica așa cum ar fi de dorit), cel puțin le vor contracara și reprima; lipsa acestei încrederi generează insecuritate. Rețeaua de „nesiguranțe” care caracterizează astăzi viața de zi cu zi precede efectul de a face ca fiecare rețea a acelei rețele să se reverse asupra celorlalte, amplificând potențialul pe care fiecare dintre ele îl înconjoară, deci, de exemplu, insecuritatea la locul de muncă, (cei care lucrează sunt frică să-l piardă și cei care caută spasmod un loc de muncă le este frică să nu-l găsească) este însoțită de

alte forme de insecuritate: de mediu, educațional, imigrație și în final crima organizată și terorismul internațional, așa că această experiență de insecuritate are repercusiuni asupra insecurității urbane. Trecerea de la preocupările legate de ordinea publică la alarmarea în jurul securității orașului a fost acum analizată de mulți savanți și, în mare parte, urmărită până la transformările economice și sociale și ideologia concomitentă care poartă numele de neoliberalism (Semini, 2020). Rezumând diferitele argumente, obsesia securistă este concepută ca cealaltă față a politicilor neoliberale, astfel încât să disciplineze sărăcia și marginalitatea socială, să-i împingă pe cei nestăpâniți să accepte valori precare, neplătite și neprotejate, și să răspundă indirect și instrumental la simțul larg răspândit de socializare, nesiguranță, concentrarea nemulțumirilor și disconfortului pe „criminalitate”, construirea de inamici potriviți (migranți, drogați, prostituate, tineri din suburbiile urbane) asupra cărora să descarce tensiunile și conflictele generate de schimbările de pe piața muncii, șomajul structural, deficitul tot mai mare de resurse sociale, garanții (Nobili, Giupponi și Ricifari, 2019). Obsesia securistă ar avea două funcții: controlul și disciplina prin crearea de noi clase periculoase și, complementar, adaptarea forței de muncă la noile reguli ale pieței, precum și legitimarea puterilor publice, acum lipsite de alte surse de legitimitate. La un nivel mai propriu-zis cultural, se pune accent pe acea condiție de frică și suferință larg răspândită și indistinctă care ne determină să căutăm surse de îngrijorare apropiate și locale, astfel încât să avem sentimentul de a face ceva, de a controla situația. Neputința față de ceea ce ne amenință cu adevărat securitatea ne determină să ne îngrijorăm constant pentru ceva ce credem că putem controla direct, deci ceva apropiat și local: noi înșine, casa noastră, cartierul nostru, orașul nostru (Borelli, 2009). Acțiunile colective de jos la care dau naștere, comitetele cetățenești, patrurile, demonstrațiile împotriva prostituatelor și migranților etc., sunt nu doar temporare și punctuale, ci private și private, îndreptate spre construirea, în cel mai bun caz, de „comunități de complici” ținute împreună doar prin identificarea unui inamic.

8.7. Concluzii

Violența urbană este un factor puternic destabilizator atât la nivel individual, cât și la nivel colectiv. Ținând cont de faptul că variabilele luate în considerare relevă o teamă generalizată în rândul populației cu privire la riscul de a fi supus infracțiunii, pare să ne întrebăm dacă criminalitatea percepută se datorează unei situații reale de criminalitate sau poate fi rezultatul condiționării sociale. Pentru a răspunde la această

întrebare, s-a încercat analizarea mai multor factori, toți legați de percepția generală a cetățenilor, care pun în evidență prezența tulburărilor fizice și sociale, lipsa instrumentelor adecvate de prevenire, încrederea în forțele de poliție și luarea în considerare a rata reală a criminalității. Percepția riscului este corelată și cu variabile de natură socială, care nu se încadrează în categoria incivilității, ci sunt legate în special de întreaga sferă a eterogenității sociale. De fapt, situațiile cunoscute a fi „riscante” sunt evaluate ca „critice” (prezența dependenței de droguri, prostituția), dar reiese că percepția riscului este corelată și cu o varietate de categorii sociale care, prin urmare, par a fi rezultatul stigmatizarea și prejudecățile sociale (nomazi, în special cetățenii din afara UE). Relații semnificative apar, de asemenea, între nivelul de risc din oraș și creșterea percepută a criminalității, precum și între percepția că criminalitatea este în creștere și teama de a fi victimă a infracțiunii. Analizele și studiile sociale relevă o variație în percepția riscului în raport cu acei factori cei mai percepuți de cetățeni în propriile case. În special, există dovezi ale atribuirii unor cauze diferite la criminalitate între oraș, suburbii și zona rurală (cu cât orașul este mai mare, cu atât criminalitatea este mai mare). Această demarcație este evidentă și prin prisma multiplicității de indicatori investigați asupra fricilor tipice care caracterizează societatea contemporană: șomajul, imigrația ilegală, terorismul internațional, singurătatea, infracțiunile mici etc.

Este deci nevoie de instrumente publice de prevenire care să conducă într-o oarecare măsură la o ușoară scădere a fenomenelor infracționale, dar care încă nu sunt considerate eficiente de către populație: în special, proiecte de securitate urbană, supraveghere video extinsă, adoptate de multe primării. În ciuda acestui fapt, sentimentul de nesiguranță persistă. Dacă, pe de o parte, o prezență excesivă a poliției ar putea induce un efect invers al „militarizării” orașelor, datele confirmă că, în orice caz, prezența și vizibilitatea mai mare constituie o măsură de neînlocuit pentru scăderea fricii de criminalitate: perceperea prezența și intervenția capilară servesc la reducerea anxietății și insecurității, oferind liniștea necesară în conviețuirea civilă. La baza fricii de criminalitate se află „dezordinea” fizică, dezorganizarea socială și criminalitatea prădătoare, ca surse de risc care par a fi legate de fenomene de autopropagare. La aceste cauze trebuie adăugată influența variabilelor socio-anografice, culturale și de mediu, în care este înglobat individul, care influențează semnificativ percepția riscului. Trebuie subliniată, în continuare, complexitatea fenomenologică a fricii de criminalitate, care implică factori subiectivi (sensibilitate, emoționalitate, cultură, educație etc.) și factori obiectivi (victimizare, criminalitate reală) și care necesită o analiză amplă menită să aprecieze cauzele determinante. Întrucât este rezultatul unei multiplicități de fenomene care se modifică în timp și spațiu și care pot contribui la determinarea acesteia. Problema

criminalității de pradă ar putea fi abordată prin implementarea acelor figuri (cum ar fi carabinierul, polițistul, polițistul municipal) a căror vocație este de a proteja securitatea, îndreptându-și eforturile către politici adecvate (de exemplu, coordonarea inter-forțe mai degrabă decât către prevenirea criminalității). mai degrabă o coordonare între forțe decât o consolidare sau diversificare a sarcinilor), care nu presupune o militarizare a teritoriului ci mai degrabă un punct de referință pentru cetățean (cum este figura recentă a polițistului/carabinierului de cartier), în detrimentul utilizarea unor cifre experimentale, necalificate, care nu par să aducă o scădere a fricii percepute. În concluzie, care este atunci strategia de urmat pentru restabilirea sentimentului de Securitate și Ordine Publică? Unii savanți au subliniat că este esențială crearea unor forme de prevenire, educare și informare pentru conviețuirea civilizată.

Referințe bibliografice

- Bauman, Z. (2007). *Liquid Times: Living in an Age of Uncertainty*. Polity Press.
- Becker H.S. (2003). *Outsiders. Saggi di sociologia della devianza*. Edizioni Gruppo Abele.
- Bianchini, E., & Sicurella, S. (2012). "Progettazione dello spazio urbano e comportamenti criminosi", *Rivista di Criminologia, Vittimologia e Sicurezza*, VI (1).
- Borelli, G. (2009). *La città: bisogni, desideri, diritti. La governance urbana*. Franco Angeli.
- Borsani, A. (2005). *Istituzioni e devianza minorile*. Franco Angeli.
- Cardinali, C., & Luzi, M. (2017). *Devianza minorile: Interpretare l'adolescenza nella società contemporanea*. Edizioni Nuova Cultura.
- Cloward, R., & Ohlin, L. (1968). *La teoria delle bande delinquenti in America*. Laterza.
- Cohen, P. (1972). "Sub-cultural Conflict and Working-Class Community", *Working Papers in Cultural Studies*. No.2. University of Birmingham.
- Cornelli R. (2008). *Paura e ordine nella modernità*. Giuffrè Editore.
- De Vita, A. (2022). *Fragilità contemporanee. Fenomenologie della violenza e della vulnerabilità*. Mimesis.
- Di Raimondo, M. (2009). *Ordine pubblico e sicurezza pubblica. Profili ricostruttivi e applicativi*. Giappichelli.
- Esbensen, F.A., Maxson, C.L. (2012). "The Eurogang Program of Research and multimethod comparative gang research: Introduction", *Youth Gangs in International Perspective*. Springer.
- Fasolino I., Coppola F., & Grimaldi M. (2018). *La sicurezza urbana degli insediamenti. Azioni e tecniche per il piano urbanistico*. Franco Angeli.
- Gammone, M. (2015). *La devianza degli immigrati*. Ludes Press.

- Matza, D., & Gresham, S. (2010). *La delinquenza giovanile. Teorie ed analisi*. Armando Editore.
- Miscioscia, D. (2021). *I valori degli adolescenti. Nuove declinazioni degli ideali e ruolo educativo degli adulti*. Franco Angeli.
- Misiti, M. (2007). "Donne e uomini: la percezione della violenza nelle città", in: atti del Convegno "Il Silenzio e le Parole – Rete antiviolenza tra le città Urban Italia", Roma, Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per i Diritti e le Pari Opportunità.
- Newman, O., & Karen, F. (1980). *Factors influencing Crime and Instability in Urban Housing Developments*. US Government Printing Office.
- Nobili, G.G., Giupponi, T.F., & Ricifari, E. (2019). *La sicurezza delle città. La sicurezza urbana e integrata*. Franco Angeli.
- Olivier, D. (2018). *Devianza e adolescenza*. Rubettino.
- Padovano S. (2011). *La Questione Sicurezza. Genesi e sviluppo di un concetto equivoco*. Rubettino.
- Pavarini, M. (2006). *L'amministrazione locale della paura*. Carocci.
- Poyner, B. (1984). *Design against crime: beyond defensible space*. Butterworth.
- Riccardini, F., & Thomas, R. (2020). *Criminologia minorile*. Giuffrè.
- Roché, S. (1994). *Insecurité et libertés*. Seuil.
- Selmini R. (2004). *La sicurezza urbana*. Il Mulino.
- Selmini R. (2015). *La criminalità in Italia. Tendenze, evoluzione e caratteristiche di alcuni fenomeni criminali*. Arti Grafiche Editoriali.
- Semini, R. (2020). *Dalla sicurezza urbana al controllo del dissenso politico. Una storia del diritto amministrativo punitivo*. Carocci.
- Sutherland, E.H. (1947). *Principles of Criminology*. Lippincott.
- Thrasher, F.M. (1960). *The gang: a study of 1313 gangs in Chicago*. University of Chicago Press.

Concluzii: o abordare interdisciplinară pentru experții în promovarea sociabilității în medii urbane

*Giada Cascino, Maurizio Oddo, Eulàlia Gómez-Escoda,
Lucia Palšová, Marco Marchese, Sergio Severino, Alessandro
Barracco, Salvatore Alagna, Alvaro Clua*

Atât denumirea proiectului STUD.IO - Sociabilitate prin inovare în design urban, cât și descrierea noii figuri profesionale care urmează a fi conturată și formată - Expert în consultanță, planificare și management al resurselor teritoriale pentru promovarea sociabilității în mediile urbane - emană Perspectivă interdisciplinară care a orientat realizarea Ieșirii Intelectuale 1 a proiectului, reprezentând o provocare pentru schemele profesionale urmărite întotdeauna de toți Partenerii de proiect. De aceea, concluziile noastre sunt menite să evidențieze importanța interdisciplinarității pentru formarea acestui expert și - bazându-ne pe rezultatele primei și a doua părți a acestei cărți - să propună câteva domenii de învățare pe care un parcurs de formare universitară vizează formarea. această nouă figură profesională ar trebui să includă și câteva linii preliminare de acțiune pe care această figură profesională ar trebui să le urmărească în contexte locale, încă de la testarea-pilot a modelului STUD.IO în contexte locale.

1. Importanța interdisciplinarității în pregătirea experților

În conformitate cu Klein (2004), declinarea interdisciplinară a proiectului STUD.IO - pe care la fel ca Lélé și Norgaard (2005) îl înțelegem ca orice fel de intersecție între discipline - a pus provocarea de a gândi colectiv despre complexe probleme prin necesitatea depășirii granițelor atât pe orizontală - prin stimularea unui dialog între disciplinele academice implicate în STUD.IO -, cât și pe verticală, prin implicarea experților și profesioniștilor din sectorul public și privat. Depășirea granițelor, în principal orizontale, între disciplinele sociale și cele de mediu a pus mereu la nesfârșit nevoia de a ajunge la o definiție comună a temei proiectului (care este problema și ce răspunsuri

căutam?), și să se adapteze la o metodologie de lucru diferită de cea a fiecărui domeniu disciplinar.

În această direcție, credem că efortul de elaborare al acestei cărți, cu intenția de a construi bazele unui parcurs universitar inerent unei forme de gândire colectivă, a abordat cele patru bariere în calea interdisciplinarității descrise de Lélé și Norgaard (2005).

În primul rând, în ceea ce privește problema încadrării valorilor unei discipline în toate tipurile de anchetă și în toate etapele, fiecare a putut să facă vizibile valorile propriului domeniu disciplinar abordând subiectul STUD.IO prin alegere. Întrebarea de cercetare, pozițiile teoretice, variabilele și stilul de cercetare cel mai potrivit domeniului său disciplinar.

Mai mult, deși toți erau angajați în același fenomen, fiecare a putut alege ce teorii, ipoteze și modele explicative să adopte sau să evidențieze, deși orientat pe o evaluare critică a cunoștințelor, mai degrabă decât pe loialitatea necondiționată față de propria școală de gândire sau profesională. abordare.

Pentru a continua, dezvoltarea unei metodologii de lucru care ar putea fi transversală tuturor colaboratorilor de proiect a depășit bariera epistemologiei și a metodelor specifice, deși cu multe dificultăți adaptative, dar cu spirit proactiv.

În sfârșit, această carte pregătește să se confrunte cu cea de-a patra barieră în calea interdisciplinarității, reprezentată de interacțiunea dintre societate și mediul academic, în care prima o influențează pe cea din urmă decretând importanța sau validitatea unei abordări disciplinare sau interdisciplinare: această carte, de fapt, încredințează dovada importanței sau validității bazei de cunoștințe construite – care urbanism are valoare pentru dezvoltarea cărei sociabilități? – la formarea unor experți care vor concepe și experimenta proiecte de promovare a sociabilității prin intervenții urbane în municipiile mici și mijlocii.

După cum afirmă Lélé și Norgaard (2005), „Reflectarea asupra modului de gândire în cadrul disciplinelor academice este doar un prim pas către eliminarea diferitelor diviziuni implicate în abordarea colectivă a complexului de mediu [și social; nota autorilor] probleme”, precum și retroacțiunile dintre sistemele sociale și cele de mediu. În acest sens, această carte a căutat să ajute la dezmințirea superiorității sau inferiorității unor discipline față de altele, încercând să semăneze și să germineze practica interdisciplinarității.

Din ce în ce mai des, cercetarea științifică este necesară pentru a găsi răspunsuri la întrebări complexe, susținând provocările oferite de societatea contemporană. Interdisciplinaritatea este din ce în ce mai utilizată pentru a aborda întrebări științifice complexe și pentru a aborda provocări presante în toate domeniile de acțiune ale societății. Pe de altă

parte, există acum o mulțime de cercetări care sugerează combinarea diferitelor discipline academice cu tehnici de implementare pentru a oferi fiecărui proiect de cercetare o capacitate puternică de a materializa rezultate cu adevărat inovatoare. Fără a uita că astăzi cercetarea de ultimă oră în sine stimulează metode și instrumente de învățare capabile să încurajeze și să încurajeze o astfel de cercetare interdisciplinară.

În ultimă instanță, în următorii ani, interdisciplinaritatea – cu toată complexitatea care o însoțește – este destinată să devină norma, în timp ce disciplinele individuale, în raport cu aceasta, vor trebui să poată explica motivul existenței lor. Pentru ca acest lucru să se întâmple – dezvoltarea unor științe cu adevărat interdisciplinare – sunt necesare mai multe schimbări structurale în sistemul de cercetare și educație. Proiectul STUD.IO în cauză a fost conceput și compus în acest sens în vederea formării unei cariere de excelență, formată și pregătită să gândească și să lucreze în acest sens.

Există numeroase texte despre Designul Urban care se concentrează pe materialitatea orașelor și o relaționează cu comportamentul uman. Cu toate acestea, figura unui profesionist care stăpânește domeniile sociologiei și psihologiei, gestionând surse de referință și autori care raportează orașul la percepția cetățenilor, sau consecințele formei orașului menționat asupra comportamentului cetățenilor, este foarte pertinentă. Abordarea interdisciplinară este necesară în proiectarea spațiilor publice deschise și îmbunătățirea calităților acestora în zonele urbane. Marele design peisagistic se bazează pe analize bine pregătite ale sitului (analize urbanistice, de trafic, funcționale, demografice și sociale, dar și analize de mediu și analize de verdeață). Abordări diferite și medii diferite ale profesioniștilor conduc la locurile bine proiectate din punct de vedere funcțional, urban și arhitectonic, dar ar putea duce și la consolidarea comunității și a interacțiunii sociale.

Spațiile publice deschise sunt utilizate în principal de diferitele grupe de vârstă și de persoane cu medii sociale și culturale diferite (în unele orașe europene este mai vizibil, în altele mai puțin). Fiecare grupă de vârstă are o cerere variată pentru spațiile publice deschise și echipamentele în cazul zonelor verzi. Marea propunere arhitecturală peisagistică creează locuri sigure, inspirate și primitoare, cu posibilități variabile de activități recreative active și pasive, regenerare fizică și psihică și posibilitate de interacțiune pasivă sau activă între vizitatori.

3. Ce trebuie învățat pentru a promova sociabilitatea în mediile urbane: propunerea de domenii de învățare

Niciodată ca acum, problemele legate de socialitatea în mediul urban au fost abordate, pornind de la concretețea pe care o pune și o cere mediul.

Într-un fel în care au devenit concepte care sunt din ce în ce mai înrădăcinate și împărtășite de întreaga societate, de la lumea academică la politică la cea a afacerilor, de la publicitate la lumea modei.

În multe cazuri însă, promovarea sociabilității în mediul urban, mai ales la scara culturii de masă, nu coincide cu o cultură și o practică reală. Așadar, rolul Universității și promovarea proiectelor de cercetare precum STUD.IO - fără a neglija rolul fundamental al administrațiilor municipale - sunt decisive, astfel încât să poată fi promovate concepte atât de complexe, evitând ca acestea să poată fi reduse la etichete sterile. Investiția în sociabilitatea în mediile urbane, pe de altă parte, înseamnă direcționarea schimbării către o societate durabilă trăită de cetățeni activi și conștienți.

În scopul de a contribui la această schimbare, obiectivul scrierii acestei cărți a fost acela de a contribui la realizarea Curriculumului Comun pentru formarea unui expert în consultanță, planificare și management al resurselor teritoriale pentru promovarea sociabilității în mediile urbane - al treilea Rezultatul intelectual al proiectului STUD.IO - prin realizarea a trei acțiuni:

cartografierea celor mai bune practici care exemplifică intervenții care implică direct indivizii în co-proiectarea și regenerarea spațiilor urbane și care creează contexte capabile să dezvolte sociabilitatea individuală și pe cea a teritoriului în ansamblu;

analiza nevoilor de formare a potențialilor beneficiari de formare și a instituțiilor teritoriale care vor utiliza aceste cifre odată instruiți;

trecerea în revistă a literaturii de specialitate, care vizează identificarea conceptelor cheie în jurul cărora va fi orientată instruirea și crearea conținuturilor de instruire și a unui set de instrumente pentru a imagina și planifica intervenții în teritoriu.

Din acest motiv, în aceste concluzii, contribuția noastră ia forma propunerii de domenii de învățare utile scopului și care derivă - conform unei logici de jos în sus - din bunele practici europene și observate în contextele naționale ale partenerilor implicați, ca precum și din nevoile de formare exprimate de teritoriu (principalii părți interesate și cetățeni); de asemenea, conform unei logici de sus în jos, din rezultatele revizuirilor sistematice.

În ceea ce privește bunele practici analizate la nivel local, național și european din țările partenere de proiect, reiese cât de des prezența unei persoane specializate în rolul de facilitator între partenerii de proiect favorizează dialogul între diferite sectoare și experiențe, dovedind că fi fundamental. Prin bunele practici s-a putut confirma orientarea spre interdisciplinaritate și în munca practică, în domeniu; totodată, nu toate proiectele și inițiativele au inclus această figură profesională în

activitățile propuse, recurgând în compensație la angajarea mai multor figuri aparținând diferitelor sectoare.

Prin urmare, reiese că este nevoie, pe teritorii și în practică, de figuri cu competențe diferite, ca răspuns la diferitele particularități pe care le reprezintă proiectele de participare cetățenească, proiectele de regenerare urbană și locală, dezvoltarea proiectelor de sociabilitate și detectarea nevoilor exprimate și neexprimate. cheie în procesul de reînnoire teritorială.

Printre principalele rezultate din studiul aprofundat al bunelor practici, în ceea ce privește competențele analizate necesare formării unui profesionist capabil să opereze în proiecte și inițiative specifice de promovare și dezvoltare a sociabilității, potențialul locurilor și relațiilor, au fost identificate următoarele domenii:

- dezvoltarea capacității de a crea legături sociale, încurajând participarea, atașamentul față de locuri și percepțiile față de acestea;
- dezvoltarea capacității de a analiza contexte, transformând nevoile în oportunități și având posibilitatea de a înțelege atât nevoile exprimate, cât și cele neexprimate;
- dezvoltarea elementului de pro-socialitate, pentru a stimula comportamentul comunitar;
- să fie conștienți de oportunități și finanțare pentru teritoriu, să aibă abilități în gestionarea și coordonarea inițiativelor multi-stakeholder și multidimensionale;
- să aibă abilități de bază de planificare urbană și de mediu, care să permită interlocuția cu părțile interesate sectoriale.

Rezultatele recenziilor sistematice descrise în a doua parte a cărții subliniază mai multe domenii tematice, pe care le rezumăm mai jos:

- forme de participare legate de însușirea și definirea unui spațiu public social;
- caracterizarea proactivă a urbanismului și a mediului urban, legată atât de
- promovarea relațiilor sociale ancorate la condițiile locale ale spațiului, cât și de
- necesitatea adoptării unei abordări metodologice capabile să propună schimbări pe baza analizei critice. a legăturilor sociale ale unui teritoriu;
- relațiile sociale „determinate afectiv” ca resursă pentru dezvoltarea valorilor comunitare și pentru bunăstarea individuală și socială;
- respectul și incluziunea socială a copiilor și vârstnicilor, etape de viață care pot constitui o resursă pentru dezvoltarea valorilor comunitare și pentru bunăstarea individuală și socială;
- să măsoare impactul pe care mediul de viață îl are asupra sănătății fizice și psihice a locuitorilor săi;
- analiza relației dintre funcția creierului, orientarea spațială și sine;

- studiul relației afective cu spațiul de locuit (casă, cartier, oraș, regiune etc.);
- utilizarea informațiilor legate de organizarea minții, autoconstrucția și personalitatea, în dezvoltarea arhitecturii clădirilor de interes public și a spațiilor de întâlnire și socializare;
- utilizarea unor materiale de construcție mai ecologice, ale căror proprietăți superioare afectează pozitiv și locuitorii;
- elaborarea de planuri urbanistice care să integreze diferitele părți ale orașelor și comunitățile în general, determinând mai puțină segregare și o mai bună gestionare a deșeurilor și a poluării;
- design și compoziție urbană;
- descrierea suportului natural în care se află orașele (ecologie și reziliență);
- atenția acordată fenomenologiei și activităților urbane;
- un accent special pe rețelele spațiale și sociale;
- cunoștințe despre cartografierea datelor urbane;
- o abordare a utopilor și viselor asupra unui oraș mai bun; istoria urbană, formă sau reprezentare;
- definirea termenilor de bază și literare care tratează subiecte precum mediul urban, spațiile publice deschise, blocurile de locuințe, planul urban și adaptarea la schimbările climatice;
- definirea termenilor de bază și a unor subiecte literare precum politica de mediu și dreptul mediului în UE;
  - orașe inteligente;
  - urbanism și frontieră;
  - factorul uman;
  - urbanism verde;
  - design urban și durabil.

Domeniile tematice care au reieșit din rezultatele revizuirilor sistematice reflectă, fără îndoială, apartenența disciplinară a autorilor și din acest motiv ne exprimăm conștientizarea că acest cadru de sens ar putea fi extins prin contribuția altor discipline. Totuși, aici dorim să subliniem că ele exprimă o deschidere interdisciplinară care evidențiază posibilitatea concretă de a construi punți între diferitele discipline, stând în contrast clar cu atitudinile disciplinare „autocentrate” și cu logicile „ierarhizate” și dezvăluind posibilitatea de îmbogățire reciprocă.

Prin urmare, pe baza a ceea ce tocmai s-a evidențiat și conștienți că aceasta este o reflecție pilot, credem că un parcurs universitar specializat și inovator pentru formarea expertului menționat mai sus s-ar putea baza pe următoarele domenii de învățare care poate ghida declinarea cursurilor și modulelor unei oferte concrete de formare:

- elemente de bază ale sociologiei; psihologie, mediu urban, planificare, proiectare; politica și legea mediului;

- interacțiuni sociale întruchipate în spațiul urban;
- acțiuni și retro-acțiuni între minte și mediile urbane;
- analiza multidimensională (rețele spațiale și sociale, politici și legislație, resurse, constrângeri, oportunități etc.) și analiza critică a mediilor urbane;
- design urban pentru spații de interacțiune socială.

Pe lângă această propunere, credem că pentru ca profesioniștii de astăzi - dar mai ales de mâine - să fie conștienți de importanța sociabilității în mediile urbane, este important să studiem și să analizăm și economia, consumul - inclusiv consumul de teren - și societate mai largă, în ceea ce privește drepturile, munca, pacea, sănătatea și diversitatea culturală, prin dirijarea unei abordări de formare interdisciplinară prin logica societății complexe.

În consecință, domeniile de învățare propuse și logica societății complexe pot ghida și liniile de acțiune pe care noua figură profesională va trebui să le urmeze:

- o nouă figură profesională care, în primă instanță, va trebui să interacționeze cu administrația locală municipală, favorizând și promovând acțiuni care vizează o cetățenie din ce în ce mai activă și responsabilă în teritoriu;
- o nouă figură profesională care va juca rolul important de informare și comunicare către cetățeni pentru a promova o mai bună calitate a vieții în oraș;
- o nouă figură profesională capabilă să culeagă și să difuzeze informații despre problemele de mediu locale și globale;
- o nouă figură profesională capabilă să-și ofere contribuția la proiectarea și dezvoltarea de noi trasee de educație pentru mediu, menite să îmbunătățească calitatea orașului;
- o nouă figură profesională capabilă să propună și să organizeze activități de conștientizare, stimulare și formare.

În concluzie, noua figură profesională care va ieși din acest program va putea să implice cetățenii și părțile interesate dincolo de procesele de participare, transformându-i în „materia” a proiectului de modelat și regenerat: în acest fel, piatra orașelor. (clădirile, străzile) vor putea fi legate de trupul lor (activitățile, oamenii) într-un mod intrinsec și cu rigoare științifică.

Appendix A

CHESTIONAR PENTRU PROFILAREA UNUI EXPERT PENTRU PLANIFICAREA PARTICIPATIVĂ A ACȚIUNILOR ÎN TERITORIU

Introducere

Scopul acestui chestionar este de a identifica nevoile teritoriului, ale factorilor de decizie și ale cetățenilor cu privire la oportunitatea de a forma o persoană care promovează sociabilitatea teritoriului și gestionează dinamica participativă a intervențiilor de planificare pentru îmbunătățirea teritoriului.

Acest sondaj este realizat în cadrul STUDIO: Sociability Through Urban Design Innovation (ERASMUS+ 2020-1-IT02-KA203-079833), finanțat prin programul Erasmus + Parteneriate strategice pentru învățământul superior - Inovare.

Chestionarul este total anonim; De asemenea, vă asigurăm că datele colectate prin următorul chestionar vor fi folosite exclusiv în scopuri științifice și procesate cu instrumente care garantează respectarea deplină a vieții private. În sfârșit, în cazul în care doriți să lăsați datele dvs. de contact prin e-mail, orice date particulare pe care le furnizați vor fi tratate în deplină conformitate cu legislația în vigoare, conform prevederilor Regulamentului UE 2016/679 (GDPR) și în scopuri legate de STUDIO. numai proiect.

Informație de bază

1) Categoria respondentului:

Student

Profesor

Un profesionist care lucrează pe teritoriu (sociolog, urbanist, psiholog etc.)

Factorul de politici (primar, membru al consiliului etc.)

Funcționari publici

Reprezentanți ai sectorului social privat

Alte specifica): _____

2) Vârsta _____

3) Sex

Feminin

Masculin

Altul (specifică): _____

4) Calificare educațională:

Diplomă de liceu

Diplomă postliceală

Diplomă universitară

Altul (specifică): _____

5) Reședința după numărul de locuitori

sub 1.000 de locuitori

între 1.001 și 3.000 de locuitori

între 3.001 și 5.000 de locuitori

între 5.001 și 10.000 de locuitori

între 10.001 și 50.000 de locuitori

mai mare de 50,0001 locuitori

5.1) Dacă doriți, vă rugăm să împărtășiți Municipiul de reședință (nu este obligatoriu)

_____

6) Care sunt primele 3 cuvinte care îți vin în minte când te gândești la „bunăstarea” cetățeanului?

7) Pune în ordine următoarele 8 aspecte, de la cele mai NECESARE (1) la cele mai IM-PORTANTE (8) pentru zona în care locuiești? Pentru fiecare rând trebuie să atribuie aspectele indicate locului într-un clasament imaginar; vă rugăm să citați fiecare rând înainte de a vă exprima preferința, astfel încât sarcina să fie mai ușoară

- Spații publice sigure și utilizabile pentru joacă și recreere
- Asistență socială și de sănătate adecvată pentru persoanele fragile
- Sprijin economic pentru grupurile „vulnerabile” (copii, străini, vârstnici, persoane cu dizabilități, persoane aflate în sărăcie etc.)
- Cooperarea între instituțiile din zonă
- Comunicare clară și transparentă între instituții și cetățeni
- Personalități specializate care acționează ca intermediari între nevoile cetățenilor și intervențiile pe teritoriu
- Inițiative/evenimente care dezvoltă socialitatea
- Participarea cetățenilor la procesele decizionale
- Spații publice sigure și utilizabile pentru joacă și recreere
- Asistență socială și de sănătate adecvată pentru persoanele fragile
- Sprijin economic pentru grupurile „vulnerabile” (copii, străini, vârstnici, persoane cu dizabilități, persoane aflate în sărăcie etc.)
- Cooperarea între instituțiile din zonă
- Comunicare clară și transparentă între instituții și cetățeni
- Personalități specializate care acționează ca intermediari între nevoile cetățenilor și intervențiile pe teritoriu
- Inițiative/evenimente care dezvoltă socialitatea

8) Care dintre următoarele nevoi credeți că sunt cele mai RELEVANTE pentru bunăstarea cetățenilor? Vă rugăm să indicați până la 3 răspunsuri...

- Apartenența la propriul teritoriu
- Oportunități de a-și realiza aspirațiile
- Siguranță
- Protecția de către instituții
- Formare (de exemplu, promovarea căilor care facilitează plasarea unui loc de muncă etc.).
- Informații despre serviciile oferite, evenimente etc.
- Accesibilitatea la servicii

Participare cetățenească

9) Cum ar trebui să fie implicați cetățenii în gestionarea teritoriului lor? Doar într-o anumită fază sau în toate?

- Atâta timp cât sunt informați despre acțiunile planificate și implementate
- Ei trebuie doar să propună posibile intervenții
- Ei trebuie să co-proiecteze cu administrațiile
- Aceștia trebuie să fie implicați în evaluarea ex-post a intervențiilor implementate

10) Ce crezi că înseamnă pentru un cetățean „participarea” la

11) Cunoașteți vreo inițiativă de planificare participativă care să implice cetățenii din zona dumneavoastră?

Da

Nu

Exemple de planificare participativă

12) Ce exemple de design cunoașteți? Dați-mi câteva exemple și, dacă puteți, postați linkul relevant...

13) Gândindu-vă la exemplele pe care le-ați dat, ce credeți că a avut un impact pozitiv și ce ar putea fi îmbunătățit?

Dezvoltarea sociabilității

14) Cât de mult pot crește bunăstarea unei zone următoarele acțiuni?*

Deloc – Puțin – Destul de – Mult

- Dezvoltarea de comportamente pro-sociale, adică toate acele comportamente orientate spre a-i ajuta și susține pe ceilalți
- Creșterea sentimentului de apartenență al cetățenilor la zona lor locală
- Dezvoltarea recunoașterii propriilor emoții și a capacității de a-și exprima nevoile
- Promovarea recunoașterii binelui comun și a importanței împărtășirii acestuia
- Dezvoltarea capacității de a genera și regenera legături și rețele în teritoriu
- Încurajarea participării cetățenilor la proiectarea și regenerarea urbană a teritoriului lor
- Dezvoltarea de comportamente pro-sociale, adică toate acele comportamente orientate spre a-i ajuta și susține pe ceilalți

15) În opinia dumneavoastră, în planificarea acțiunilor care vizează îmbunătățirea și regenerarea teritoriului dumneavoastră, care cifră ar putea facilita întâlnirea dintre nevoile cetățenilor și intervențiile planificate? Vă rugăm să indicați pe o scară de la 0 la 5 cât de utile ar putea fi următoarele cifre.

1-2-3-4-5

- Expert în design urban
- Un psiholog care poate scoate în evidență nevoile cetățeanului
- Un expert în comunicare care poate gestiona dinamica relațională
- Un expert în analiză spațială care studiază contextul în detaliu

16) Vă puteți gândi la alte cifre decât cele menționate mai sus?

17) Ce crezi că este sociabilitatea?

18) Îmi puteți da câteva exemple de activități pe teren care promovează

Vă mulțumim că ați răspuns la chestionarul nostru!

Dacă doriți să fiți la curent cu activitățile și inițiativele viitoare ale proiectului STUDIO, precum și să fiți inclus în buletinul informativ special al proiectului, vă puteți lăsa adresa de e-mail de contact în căsuța de mai jos. De asemenea, vă asigurăm că datele colectate prin următorul chestionar vor fi folosite exclusiv în scopuri științifice și procesate cu instrumente care garantează respectarea deplină a vieții private. În cazul în care doriți să lăsați datele dvs. de contact prin e-mail, orice date particulare pe care le furnizați vor fi tratate în deplină conformitate cu legislația în vigoare, conform prevederilor Regulamentului UE 2016/679 (GDPR) și numai în scopuri legate de proiectul STUDIO.

E-mail:

OUTLINE PENTRU FOCUS GRUPURI

Focus grup

Schiță pentru focus grup, care vizează analiza contextului din punctul de vedere al celor care sunt implicați în primul rând în managementul/promovarea/programarea intervențiilor în teritoriu (vezi categoriile de participanți la focus grup indicate mai sus).

Focusul se va deschide cu o scurtă prezentare a dirijorului Focus Group și a obiectivelor proiectului și a anchetei de teren. Aceasta va fi urmată de o scurtă rundă de prezentare a participanților. FG va explora 3 subiecte:

- 1) Îmbunătățirea și regenerarea teritoriului și a bunăstării cetățenilor, domeniu care vizează identificarea perspectivei respondenților asupra legăturii dintre intervențiile pe teritoriu și creșterea bunăstării cetățenilor și definirea posibilelor propuneri de intervenții de îmbunătățire și regenerare teritoriul.
- 2) Dezvoltarea sociabilității, domeniu care vizează înțelegerea factorilor care influențează pozitiv sau negativ eficacitatea intervențiilor care vizează dezvoltarea sociabilității unui teritoriu.
- 3) Profilul expertului de format, domeniu care vizează identificarea posibilelor abilități utile pentru a facilita procesele de îmbunătățire și regenerare a teritoriului și în consecință de a profila un expert care este capabil să gestioneze aceste procese și să promoveze sociabilitatea în teritoriu.

Din informațiile obținute, cercetătorii vor extrapola și elemente pentru a realiza o analiză SWOT pentru a evalua punctele forte, punctele slabe, oportunitățile și amenințările unui proiect/intervenție imaginat într-un context dat pentru a promova și dezvolta sentimentul de socialitate și sociabilitate, cu scopuri specifice.

Obiectivele analizei SWOT	<i>Puncte forte</i>	<i>Puncte slabe</i>
<i>Oportunități</i>	Identificați punctele forte care ne ajută să exploatăm oportunitățile	Identificarea modului în care oportunitățile ne pot ajuta să rezolvăm/abordăm
<i>Amenințări</i>	Identificarea punctelor forte ne-ar putea ajuta să facem față amenințărilor	Identificarea punctelor slabe care pot deveni amenințări

Metode de anchetă și analiză

Chestionarele vor fi administrate folosind Google Forms. Informațiile din chestionar vor fi în mare parte rezumate automat într-o matrice de date care va conține codurile deja introduse în chestionar. Prelucrarea și analiza datelor cantitative se va realiza cu sprijinul programului de prelucrare a datelor statistice SPSS.

Focus-grupurile vor fi înregistrate în întregime, sub rezerva eliberării subiecților implicați.

Textele obținute din întrebările deschise și focus grupuri vor fi post-codate și analizate ulterior, dacă este necesar, și folosind software-ul de analiză a datelor textuale (T-Lab). Pentru a facilita această procedură, partenerii sunt rugați să traducă în limba engleză textele întrebărilor deschise din chestionar și să selecteze și să traducă și punctele principale ale focus-grupurilor.

- Scurtă prezentare a facilitatorului; prezentarea proiectului STUD.IO și a scopului Focus Group-ului.

- Scurtă prezentare a participanților

Tema 1: Îmbunătățirea și regenerarea teritoriului - bunăstarea cetățenilor

1) Cum definiți bunăstarea unui teritoriu? Încercați să o descrieți într-o propoziție scurtă...

2) Pe teritoriul unde locuiești, ce ar trebui să funcționeze bine? Și mai general, ce este important de îmbunătățit într-un teritoriu dacă nu funcționează bine?

3) Ce acțiuni pot crește bunăstarea unui teritoriu?

(Exemple posibile de acțiuni care pot fi utilizate pentru relansarea întrebării: dezvoltarea unui comportament pro-social, adică tot comportamentul orientat spre ajutorarea și sprijinirea celorlalți; stimularea sentimentului de apartenență al cetățenilor la teritoriul lor; dezvoltarea recunoașterii emoțiilor lor și a capacității de a-și exprima nevoi; promovarea recunoașterii binelui public și a importanței împărtășirii acestuia; dezvoltarea capacității de a genera și regenera legături și rețele în teritoriu; încurajarea participării cetățenilor la planificarea și regenerarea urbană a teritoriului lor)

Tema 2: Dezvoltarea sociabilitatii

- 1) Cum ar putea fi dezvoltată sociabilitatea?
- 2) Care sunt resursele pe care le poate avea un teritoriu la dispoziție și care sunt cele mai importante, pentru a dezvolta sociabilitatea de exemplu?
- 3) Povestește-ne despre câteva intervenții în teritoriu, ale căror promotori sau observatori, care au promovat schimbarea și au dezvoltat sociabilitatea. Care au fost punctele sale forte? Și slăbiciunile ei?
- 4) Care sunt cele mai problematice aspecte în ceea ce privește răspândirea sociabilității pe teritoriu?
- 5) Ce tendințe actuale din societatea noastră ar putea fi folosite pentru a dezvolta sociabilitatea? Și cu ce obstacole ne confruntăm?
- 6) Ce schimbări în contextul în care urmează a fi promovate acțiunile de îmbunătățire ar putea amenința eficacitatea intervențiilor de promovare a sociabilității?
- 7) Care sunt punctele slabe ale unui domeniu care poate amenința cel mai mult dezvoltarea sociabilității?

Tema 3: Profilul expertului care urmează să fie instruit

1) În opinia dumneavoastră, în planificarea acțiunilor care vizează îmbunătățirea și regenerarea teritoriului în vederea creșterii bunăstării cetățenilor, care figură profesională ar putea facilita legătura dintre nevoile cetățenilor și intervențiile planificate?

Exemple posibile pentru a relansa întrebarea:

- Dintre următorii profesioniști, care ar putea fi necesar și de ce: un expert tehnic în design urban; un psiholog capabil să evidențieze nevoile cetățeanului; un expert în comunicare care este capabil să gestioneze dinamica relațională; un expert în analiză teritorială care studiază contextul în detaliu; expert în mediere și rezolvare a conflictelor

1) Ce crezi că este sociabilitatea? Îmi puteți da câteva exemple de activități pe teritoriu care promovează sociabilitatea? (dacă nu știți de niciunul) Care ar putea fi exemple de sociabilitate?

2) Se aude frecvent vorbindu-se despre „planificarea participativă” a intervențiilor pe un teritoriu. Aceasta se referă la o perspectivă metodologică precisă care prevede implicarea diverșilor actori dintr-o comunitate (cetățeni sau grupuri sociale implicate într-o inițiativă, administratori, tehnicieni etc.) în conceperea și/sau implementarea în comun a unui proiect. Cunoașteți vreo inițiativă de planificare participativă care să implice cetățenii din zona dumneavoastră? Da-mi câteva exemple...

3) Gândindu-vă la exemplele pe care le-ați dat, în opinia dumneavoastră, ce a funcționat? Ce ar putea fi îmbunătățit?

4) A existat o persoană care a gestionat/moderat/mediat/analizat procesele pentru a le asigura eficacitatea? Și dacă nu, care cifră ar fi putut facilita aceste procese?

STUD.IO
Sociability Through Urban Design Innovation
2020-1-IT02-KA203-079833

**Erasmus+ Programme – Key Action 2 Strategic
Partnership for Higher Education**

The start of the STUD.IO Systematic review requires the delineation of a framework of meaning shared by all the Partners of the project. Therefore, this documents aims to collect a list of keywords (max.20) proposed by each Partner and a list of databases (max.20) to be consulted to search for literature of interest to IO1.

Each Partner can indicate a list of keywords in English and communicate it to the *Kore University of Enna* by the __/____/____. *Kore University of Enna* will collect and group all the proposals of the Partners into a single list, which will then share with them in order to start the research and selection of literature.

Each Partner will provide for the translation of the complete list into their native language, in order to refine the search for literature in the national context of reference.

Subsequently, for the collection and selection of the papers, each Partner will use the *Module B_Abtracts selection*.

STUD.IO
Sociability Through Urban Design Innovation
2020-1-IT02-KA203-079833

Erasmus+ Programme – Key Action 2 Strategic Partnership for Higher Education

PARTNER (denomination)	
Scientific referent	Name:
	e-mail:
Researcher	Name:
	e-mail:

N.B. Fill in this form following the APA (American Psychological Association) citation style. Here <https://libguides.murdoch.edu.au/APA/home> you can find a guide to 7th edition of the *Publication Manual of the American Psychological Association* (2020).

For Reference List Entry see <https://libguides.murdoch.edu.au/APA/entries> or <https://libguides.murdoch.edu.au/APA/all>

References by keyword (duplicate the section for each keyword):

Reference List Entry (author(s), year, title, publisher)	
Databases/other source	
Material Type (book, article, etc.)	
Mother language (please, specify)	
Abstract in mother language	
Abstract translated in English language	

--

Reference List Entry (author(s), year, title, publisher)	
Databases/other source	
Material Type (book, article, etc.)	
Abstract in English language	

STUD.IO – Intellectual Output 1 - Systematic review

Module C
Full texts
selection

Erasmus+ Programme – Key Action 2 Strategic Partnership for Higher Education

PARTNER (denomination)	
Scientific referent	Name:
	e-mail:
Researcher	Name:
	e-mail:

References by learning field	
(N.B. Indicate the formative theme, not the scientific area of reference)	_____
(Duplicate for each learning field)	_____

Paper Description (Fill in a template for each paper)	
Source	
Typology	
Author(s)	
Date of publication	
Country	
Title	
ISSN, ISBN	
DOI	
Abstract	
Analysis of theory	
Analysis of methods	
Focus on size-city (small and medium)	
Participants target (children and elderly)	
Analysis of findings	
Dissemination target (s t u d e n t s , p r o f e s s i o n a l s , researchers)	

Future research direction	
Mono- or Inter-disciplinarity (specify which disciplines)	
Topics (skills and attitude, contextual factors (geographical location, socio-economic conditions, political context, size of cities), services, good/best practices)	
Can the results be applied to the other local context?	

Paper Assessment						
(Fill in a template for each paper)						
Criteria					Give an overall assessment for each criterion: min. 1 – max. 5	
Relevance	Meaningful answer to learning field identification	☐	☐	☐	☐	☐
	Optional criteria: <ul style="list-style-type: none"> • Prestige of the institution for the disciplinary area • Citations • Outcomes 	☐	☐	☐	☐	☐
Reliable (have rigour)	<ul style="list-style-type: none"> • Theory • Methods • Findings/conclusions • Future research direction • Reference 	☐	☐	☐	☐	☐

Extrinsic factors	Optional criteria: <ul style="list-style-type: none"> • Prestige of the author/s • Funded research/publication • Referee process • Journal classification • Prestige of the publisher 	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Intrinsic factors	<ul style="list-style-type: none"> • Size-city (small and medium) • Participants target (children and elderly) • Best/good practices • Dissemination target (students, professionals, researchers) 	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Overall assessment		☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

NITRA 2022

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

9 788055 225692